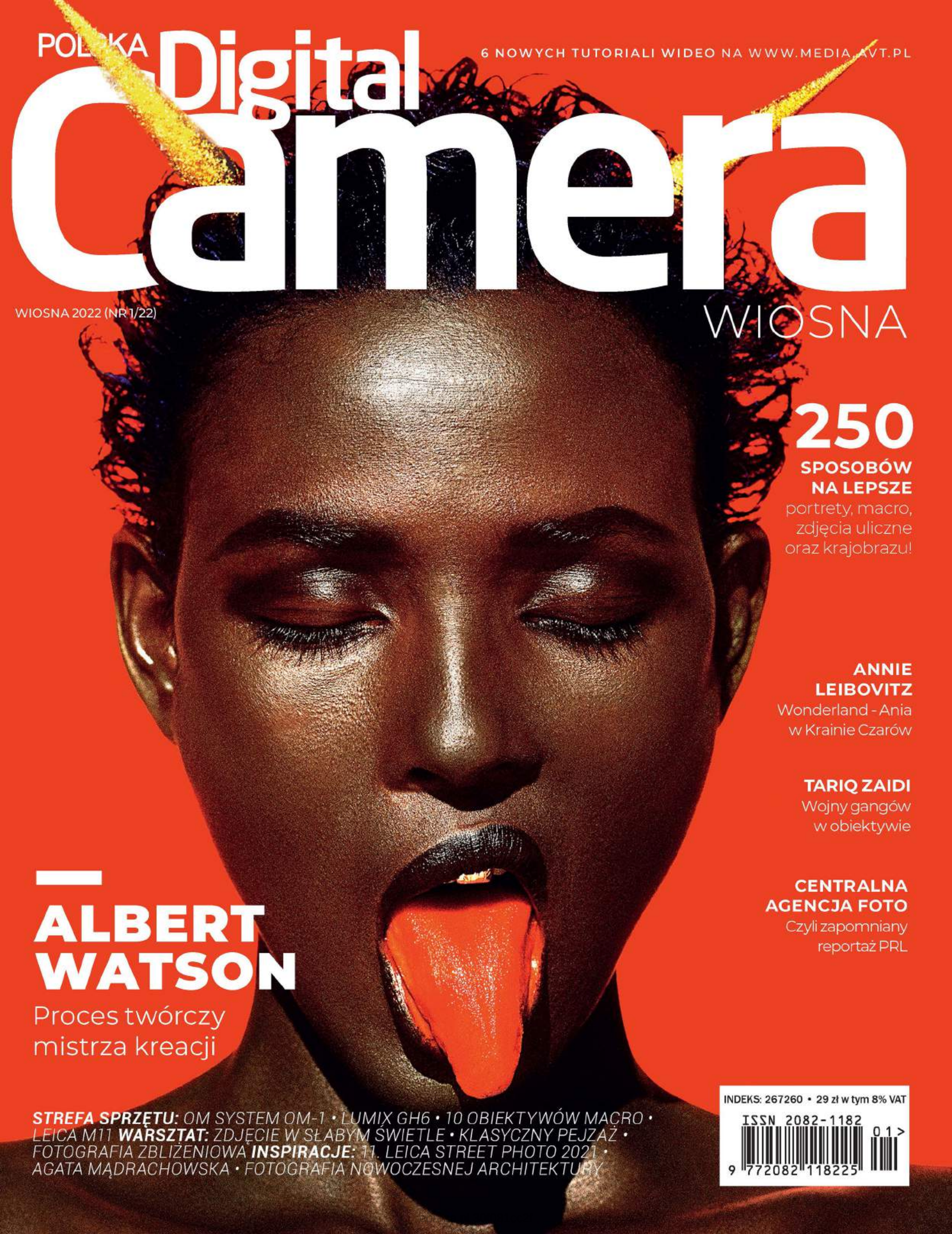
POLSKA

Digital Camera

6 NOWYCH TUTORIALI WIDEO NA WWW.MEDIA.AVT.PL

WIOSNA 2022 (NR 1/22)

WIOSNA

250
SPOSOBÓW NA LEPSZE
portrety, macro, zdjęcia uliczne oraz krajobrazu!

ANNIE LEIBOVITZ
Wonderland - Ania w Krainie Czarów

TARIQ ZAIDI
Wojny gangów w obiektywie

CENTRALNA AGENCJA FOTO
Czyli zapomniany reportaż PRL

ALBERT WATSON
Proces twórczy mistrza kreacji

STREFA SPRZĘTU: *OM SYSTEM OM-1 • LUMIX GH6 • 10 OBIEKTYWÓW MACRO • LEICA M11* ***WARSZTAT:*** *ZDJĘCIE W SŁABYM ŚWIETLE • KLASYCZNY PEJZAŻ • FOTOGRAFIA ZBLIŻENIOWA* ***INSPIRACJE:*** *11. LEICA STREET PHOTO 2021 • AGATA MĄDRACHOWSKA • FOTOGRAFIA NOWOCZESNEJ ARCHITEKTURY*

INDEKS: 267260 • 29 zł w tym 8% VAT
ISSN 2082-1182
9 772082 118225 01>

Studium
Kursy
Warsztaty

akafoto.pl

Akademia FOTografii

fot. Daniel Antropik, absolwent AF

Miesięcznik Digital Camera Polska
wydawany jest przez Wydawnictwo AVT:
AVT-Korporacja Sp. z o.o.
ul. Leszczynowa 11, 03-197 Warszawa

Redakcja
Redaktor naczelny
Maciej Zieliński
maciej.zielinski@digitalcamerapolska.pl

Redaktor prowadzący
Krzysztof Mularczyk
krzysztof.mularczyk@digitalcamerapolska.pl

Współpracują:
Monika Szewczyk-Wittek, Kamila Snopek, Rafał Gasiński, Julia Kaczorowska, Joanna Kinowska, Maciej Luśtyk, Piotr Kalisz

Kontakt do redakcji
redakcja@digitalcamerapolska.pl
tel. (22) 257 84 13

Skład
Jakub Tarnowski

Zdjęcie na okładce
Albert Watson

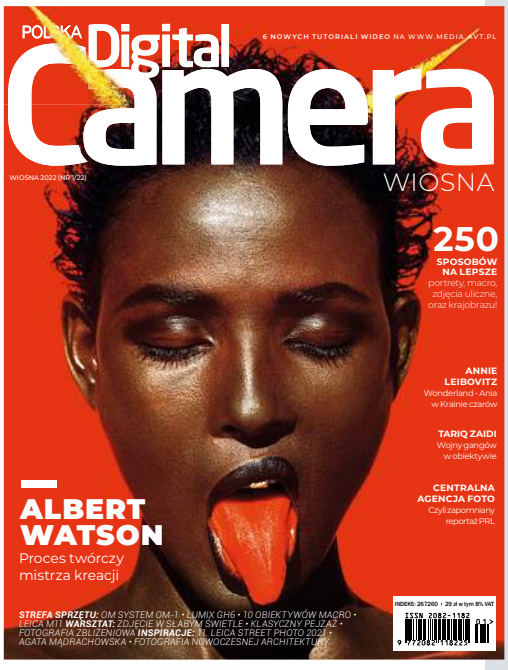
Reklama
Katarzyna Gutkowska (szef działu)
katarzyna.gutkowska@avt.pl

PR i Promocja
Maciej Zieliński (szef działu)
maciej.zielinski@digitalcamerapolska.pl

Prenumerata
tel. (22) 257 84 22 (godz. 10:00–14:00)
prenumerata@avt.pl

OM System zaczyna dobrze! Model OM-1 to aparat, na który czekaliśmy od dawna! (str. 138)

Wychodzimy z domu!

Wiosna powoli się już rozkręca. Teraz pora na Was! Najnowszym wydaniem *Digital Camera Polska* wyciągamy Was z domu i zachęcamy do aktywnych poszukiwań jej pierwszych oznak. Przygotowaliśmy więc dla Was kilka obszernych poradników i całą masę inspiracji.

Na ponad 20 stronach znajdziecie 250 szybkich trików i wskazówek, dzięki którym w tym sezonie będziecie robić jeszcze lepsze zdjęcia przyrody i akcji, fotografie portretowe oraz krajobrazowe. Pejzażom poświęcamy zresztą wiele miejsca i uwagi – z pomocą ekspertów podpowiadamy, jak tworzyć klasyczne kompozycje, duży nacisk kładąc właśnie na kluczową w tej dziedzinie umiejętność budowania wciągającego i harmonijnego kadru.

Wiosna to też ten krótki czas w roku, gdy każdy poranek chciałoby się spędzać w lesie lub na łące z obiektywem makro. Który wybrać? By pomóc Wam w podjęciu tej niełatwej decyzji, przetestowaliśmy 10 najciekawszych naszym zdaniem modeli dostępnych obecnie na rynku. W kolejnym tekście z cyklu *Akademia Digital Camera* radzimy również, jak zrobić z niego jak najlepszy użytek, gdy znajdziecie się już w plenerze!

Miłej lektury!

Redaktor naczelny
Maciej Zieliński

FUTURE

jest znakiem towarowym Future Publishing Limited, należącym do grupy Future plc. Wykorzystano na licencji.

Artykuły w tym wydaniu są tłumaczone i reprodukowane z miesięcznika Camera Tytuły prawne należą do Future Publishing Limited, grupy Future plc, UK 2009. Wykorzystano na licencji. Wszystkie prawa zastrzeżone. Wszystkie ceny podane w magazynie Camera, o ile nie zostały uzyskane od polskiego dystrybutora, są cenami uśrednionymi, zebranymi z ofert uznanych sklepów, w tym internetowych, na terenie Polski (w przypadku braku ofert polskich są to ceny przeliczone z cen brytyjskich). Więcej informacji dotyczących tego i innych tytułów wydawanych przez grupę Future plc zamieszczono na stronie http://www.futureplc.com. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść reklam i ogłoszeń zamieszczonych w numerze.

PLIK I FILM NA
WWW.MEDIA.AVT.PL

Aby uzyskać dostęp do plików szkoleniowych oraz materiałów wideo, które do tej pory dołączaliśmy na płycie, wystarczy zalogować się do Biblioteki Multimedialnej AVT.

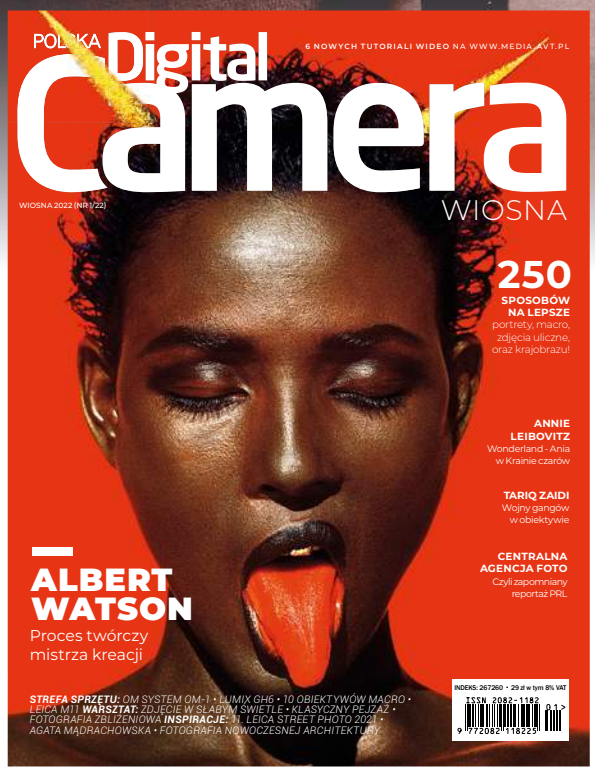

eprasa.pl 30f081cc2f

Wiosna 2022

spis treści

48
Albert Watson
Choć na karku ma już 79 lat, nie zwalnia tempa. Opowiedział nam o swoich aktualnych i przyszłych projektach

Digital Camera Polska
Nie tylko na papierze

Social media
Mamy łącznie ponad 60 000 fanów na /DigitalCameraPolska oraz /DigitalCameraPolska

Portal Digital Camera
Zapraszamy również na nasz portal DigitalCameraPolska.pl

WARSZTAT I INSPIRACJE

6 Leica Street Photo
Wyniki tegorocznej edycji konkursu

22 Recenzje
Nowości wydawnicze
- książki i albumy fotograficzne

38 Agata Mądrachowska
Nasza rozmowa ze znaną z wyrazistego stylu fotografką rodzinną i ślubną

48 Albert Watson
Legendarny fotograf opowiada nam o swojej nowej książce

56 Fotoprojekty
Wiosenny zbiór kreatywnych projektów, które pozwolą Ci rozwinąć swój talent

84 250 sprawdzonych sztuczek
Potężna dawka inspirujących wskazówek i porad z 10 specjalizacji fotograficznych

98 Klasyczny krajobraz
Poznaj techniki, które pomogą Ci stać się mistrzem fotografii pejzażowej

eprasa.pl 30f081cc2f

22 **CAF 1951-1991**
Zapomniany reportaż czasów PRL

64 **Kosmos w domu**
Kreuj odległe planety

106 Zdjęcia w słabym świetle
O zmierzchu prozaiczne sceny ożywają. Zobacz, jak je sfotografować

118 Akademia DCP
Kompendium wiedzy, jak robić idealne zdjęcia świata roślin

126 Oko w oko
Ben Moore zabiera nas na fotograficzny spacer po mieście

162 Quiz
Rozwiąż nasz quiz i sprawdź, ile naprawdę wiesz o fotografii

STREFA SPRZĘTU

136 Leica M11
Nowa „M-ka" to niewielkie zmiany, które robią dużą różnicę.

138 OM System OM-1
Pierwszy flagowiec pod nową banderą. Sprawdzamy, co potrafi.

142 Test grupowy
Wybierz obiektyw makro, który pozwoli Ci uchwycić świat z bliska

CYFROWA CIEMNIA

150 Focus stacking
Szybkie narzędzia do tworzenia superszczegółowych zbliżeń

152 Zacznij mieszać
Zobacz, jak tworzyć niesamowite efekty za pomocą trybów mieszania

154 Klimat retro
Cofnij czas dzięki naszym darmowym efektom i stwórz analogowy wygląd

156 Rozmyj szczegóły
Skieruj uwagę używając technik rozmycia w programie Photoshop

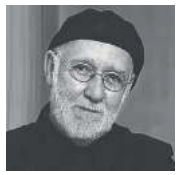
158 Nałóż maskę
Poznaj nowy sposób edytowania fragmentów zdjęć Lightroomie

160 Zrób cyfrowy makijaż
Użyj Lightrooma, aby nanieść dowolny kolor na usta modelki

56 **Fotoprojekty**
Kolejna dawka fotoinspiracji

W tym numerze gościmy

Albert Watson
Fotograf i operator

Od lat 70. fotografuje największych dla największych. Właśnie wydał książkę *Creating Photographs*, o której nam opowiedział. **Strona 48**

Agata Mądrachowska
Fotografka rodzinna

Niegdyś w sztywnych ramach fotografii prasowej i agencyjnej, dziś spełnia się w portretowych sesjach rodzinnych i kobiecych. **Strona 38**

Ben Moore
Fotograf miejski

Znany ze swoich niezwykłych zdjęć miejskich oraz lifestyle'owych. Współpracuje ze znanymi markami i należy do zespołu Nikon Z Creators.
Strona 126

Adrian Cuper
Fotograf, wykładowca

Fotografuje, produkuje sesje i uczy w warszawskiej Akademii Fotografii. Specjalizuję się w fotografii portretowej i analogowej.
Strona 64

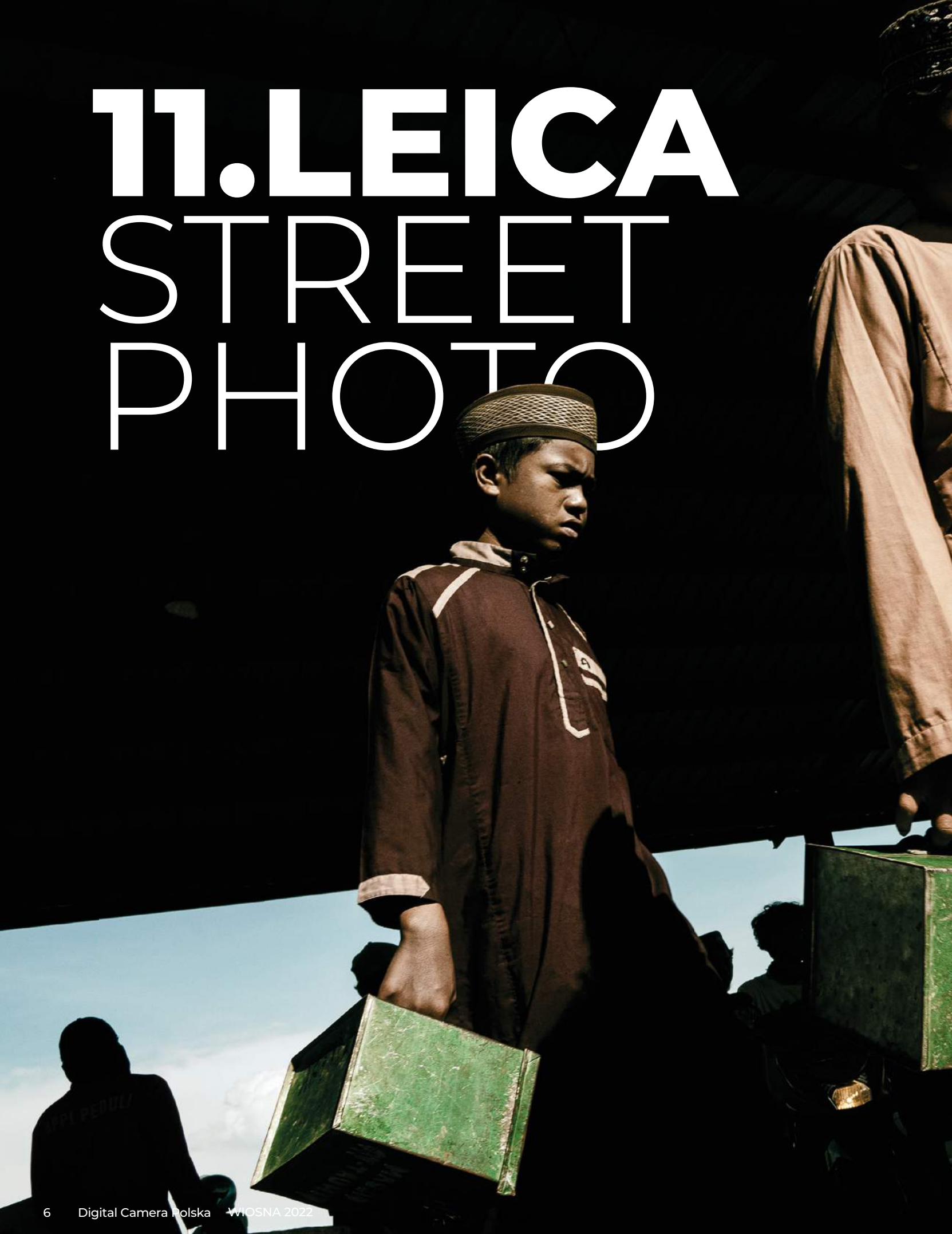

James Paterson
Fotograf, dziennikarz

James dokładnie wie, które narzędzia i techniki Photoshopa mają największe znaczenie.
Strona 150

eprasa.pl 30f081cc2f

11. LEICA STREET PHOTO

Spośród niemal 3 tysięcy zgłoszeń i 12 tysięcy zdjęć z całego świata jury 11. edycji konkursu Leica Street Photo wybrało 20 finałowych prac oraz zdobywcę Grand Prix, w ręce którego powędrował aparat Leica Q2.

Thaib Chaidar
(Grand Prix)
Zdjęcie zrobiłem w Makassar, w południowej części Sulawesi w Indonezji. Jego historia jest bardzo prosta - jak codzienne życie. Dwoje dzieci w mundurkach to uczniowie szkoły. Każdy, kto chce, może wrzucić pieniądze do zielonego pudełka. Dochód z datków jest zwykle przeznaczany na budowę ich szkoły. Wysłałem zgłoszenie na konkurs, ponieważ podoba mi się moment, idealne ustawienie światła i kontrastowość cieni.

Rahat Bin Mustafiz
Staram się pokazywać piękno zwykłych sytuacji. To zdjęcie zrobiłem 18 września 2021 roku. Było ładne słoneczne popołudnie w porcie rzecznym Nagarbari w Pabnie (Bangladesz). Robotnicy jak co dzień ciężko pracowali przy rozładunku. Znalazłem się w miejscu, z którego mogłem zobaczyć ich wyraziste cienie. Fotografia dobrze pokazuje też to, co dzieje się poza kadrem. Jest to jedno z moich najlepszych zdjęć w tym roku.

„Zdjęcie Chaidara jest kompletne. Wyróżnia się perfekcyjną kompozycją, świetnymi kolorami oraz ciekawym światłem”

Najlepsze uliczne zdjęcia ubiegłego roku wybrało 7-osobowe jury w składzie: David Rojkowski (LFI), Maciej Zieliński (*fotopolis*, *Digital Camera Polska*), Patryk Wiśniewski (Leica Camera Poland) oraz dwaj wybitni fotoreporterzy: Wojciech Grzędziński i Alexandr Zemlinaczenko (dwukrotny laureat Pulitzera).Po trzech turach rozmów wyłoniono 20 zwycięskich prac oraz laureata nagrody Grand Prix. W tym roku Leica Q2 trafia w ręce indonezyjskiego fotografa Thaiba Chaidara. „Zdjęcie Chaidara wygrało, ponieważ jest kompletne. Wyróżnia się perfekcyjną kompozycją, świetnymi kolorami oraz bardzo interesującym światłem. To fotografia, która może być ilustracją teorii decydującego momentu" – czytamy w oświadczeniu jury.

Bartosz Świątnicki

eprasa.pl 30f081cc2f

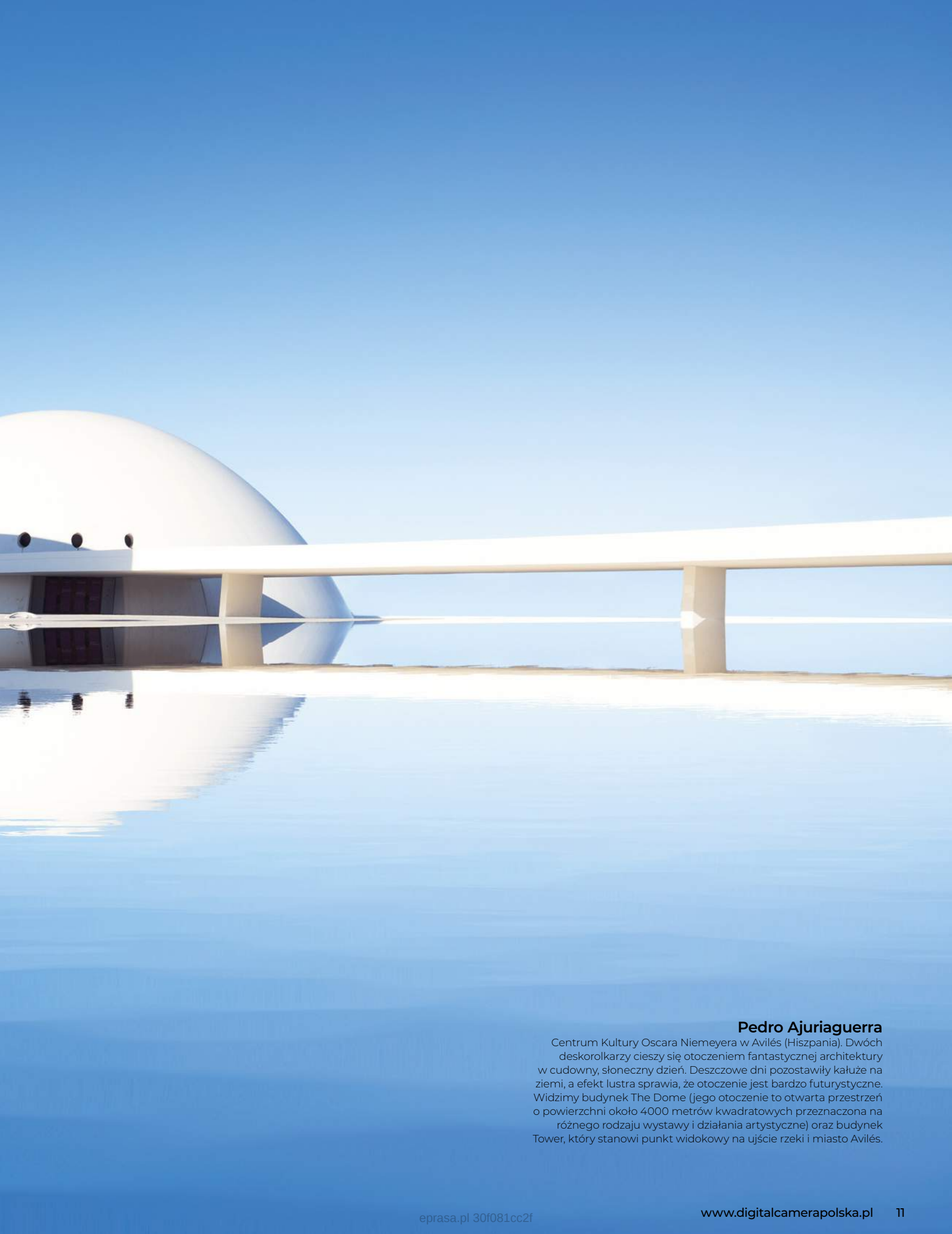

Pavel Gorelov

Zdjęcie zrobiłem w Moskwie w piękny, słoneczny czerwcowy dzień, w pobliżu parku Gorkiego. Znalazłem miejsce, w którym światło odbijało się od jakiejś metalowej powierzchni i podświetlało ludzi spacerujących po nasypie. Było tłoczno, słońce zachodziło, a ja myślałem o tym, żeby już stamtąd pójść. Nagle pojawiła się dziewczyna i oślepiła mnie swoim świeżym, letnim wyglądem i lśniącymi wrotkami. Przypomniało mi wczesne lata 90., kiedy to ja miałem swoje pierwsze wrotki i spędzałem godziny, jeżdżąc po mojej okolicy. Wyraz twarzy mężczyzny dodaje dramatyzmu całej scenie i skłania do zastanowienia się nad nią.

eprasa.pl 30f081cc2f

Pedro Ajuriaguerra

Centrum Kultury Oscara Niemeyera w Avilés (Hiszpania). Dwóch deskorolkarzy cieszy się otoczeniem fantastycznej architektury w cudowny, słoneczny dzień. Deszczowe dni pozostawiły kałuże na ziemi, a efekt lustra sprawia, że otoczenie jest bardzo futurystyczne. Widzimy budynek The Dome (jego otoczenie to otwarta przestrzeń o powierzchni około 4000 metrów kwadratowych przeznaczona na różnego rodzaju wystawy i działania artystyczne) oraz budynek Tower, który stanowi punkt widokowy na ujście rzeki i miasto Avilés.

eprasa.pl 30f081cc2f

Gustavo Minas *(powyżej)*
Zdjęcie zostało zrobione w Brasilii w lutym 2021 roku. Latem zwykle dużo tu pada. Kiedy jest pochmurno, biorę rower i ruszam na przejażdżkę z aparatem w plecaku, nie oczekując wiele. Tego dnia padało tak mocno, że musiałem schronić się pod wiatą przystanku na ruchliwej alei. Sytuacja była bardzo dramatyczna, wielu ludzi próbowało ukryć się przed deszczem. Obiektyw zmoczył się, a krople deszczu spowodowały odblask, gdy mężczyzna przeszedł przed światłami autobusu. Ten płomień przenosi przyziemną sytuację na inny poziom. Jednocześnie dobrze odzwierciedla to, jak bardzo byłem przemoczony tego dnia.

Aleksandr Gubarev *(po prawej)*
Zdjęcie zrobiłem nad jeziorem niedaleko domu, gdy szedłem z córką popływać. Lubię je za niepewność, którą wprowadza obecność wózka inwalidzkiego w kadrze. Czyj on jest? W wodzie wszystko jest inne, trudno powiedzieć, kto jest właścicielem. Dodatkowo można to odbierać jako ostrzeżenie. Lubię też dynamiczny kontrast pomiędzy młodymi ludźmi po jednej stronie a wózkiem inwalidzkim po drugiej. Wystające nogi z wody sprawiają, że zdjęcie można interpretować na kilku płaszczyznach, dlatego zdecydowałem się je wysłać na konkurs.

eprasa.pl 30f081cc2f

Michael Tam
(powyżej i po lewej)
Zdjęcia zostały zrobione w Hongkongu. Uwielbiam je, ponieważ kolor na nich jest monochromatyczny, a to jest to, co lubię w fotografii najbardziej. Co ważniejsze, ułożenie głowy żyrafy współgra z ciałem, dzięki czemu powstała tak niesamowita kompozycja.

eprasa.pl 30f081cc2f

Aleksei Makarov
(po lewej, u góry)
Zdjęcie zostało zrobione podczas wycieczki do obwodu samarskiego, gdzie pojechałem na spotkanie z kuratorem *@streetphotorussia*. Fotografia może być dowolnie interpretowana przez oglądającego. Być może jest to moje najlepsze zdjęcie z 2021 roku.

eprasa.pl 30f081cc2f

Daniil Melkikh *(z lewej, na dole)*
To był najbardziej mglisty poranek w Moskwie. Bardzo rzadkie zjawisko w tym kraju. Wziąłem aparat i wyszedłem na zewnątrz. „Zwariowałeś" – powiedziała moja dziewczyna i wróciła do spania. Chodziłem po okolicy, próbując uchwycić coś interesującego. Ulice były puste. Ale w południe, gdy mgła ustąpiła, zobaczyłem dziewczynę w czerni robiącą zdjęcie rzeźbom. Spodobało mi się połączenie jej sylwetki z krzyżem i zacząłem kadrować ujęcie. Nagle uklękła, aby zrobić zdjęcie, ale jednocześnie jakby się modliła. Miałem tylko kilka sekund na uchwycenie tego momentu. Ujęcie było niespodziewane, ale bardzo precyzyjne. Kiedy patrzę na tę fotografię, widzę dziewczynę, która jakby się modliła, jednak w rękach trzymała telefon. Więc do jakiego boga się modli? Dla mnie jest to obraz o naszych relacjach ze smartfonami.

Mohit Khetrapal
Zdjęcie zrobiłem w Waranasi w Indiach. Zobaczyłem ludzi ćwiczących jogę i miałem przeczucie, że może wydarzyć się coś ciekawego. Po chwili zauważyłem, że uliczny pies, który drapie się beztrosko, ma taką samą postawę jak ludzie na drugim planie. Od razu wiedziałem, że to jest to ujęcie. Podoba mi się jego zabawny, humorystyczny aspekt, dlatego postanowiłem wysłać je na konkurs. To zdjęcie ma w sobie tę siłę, która sprawia, że widz zatrzymuje się, patrzy i śmieje się tak jak ja.

eprasa.pl 30f081cc2f

eprasa.pl 30f081cc2f

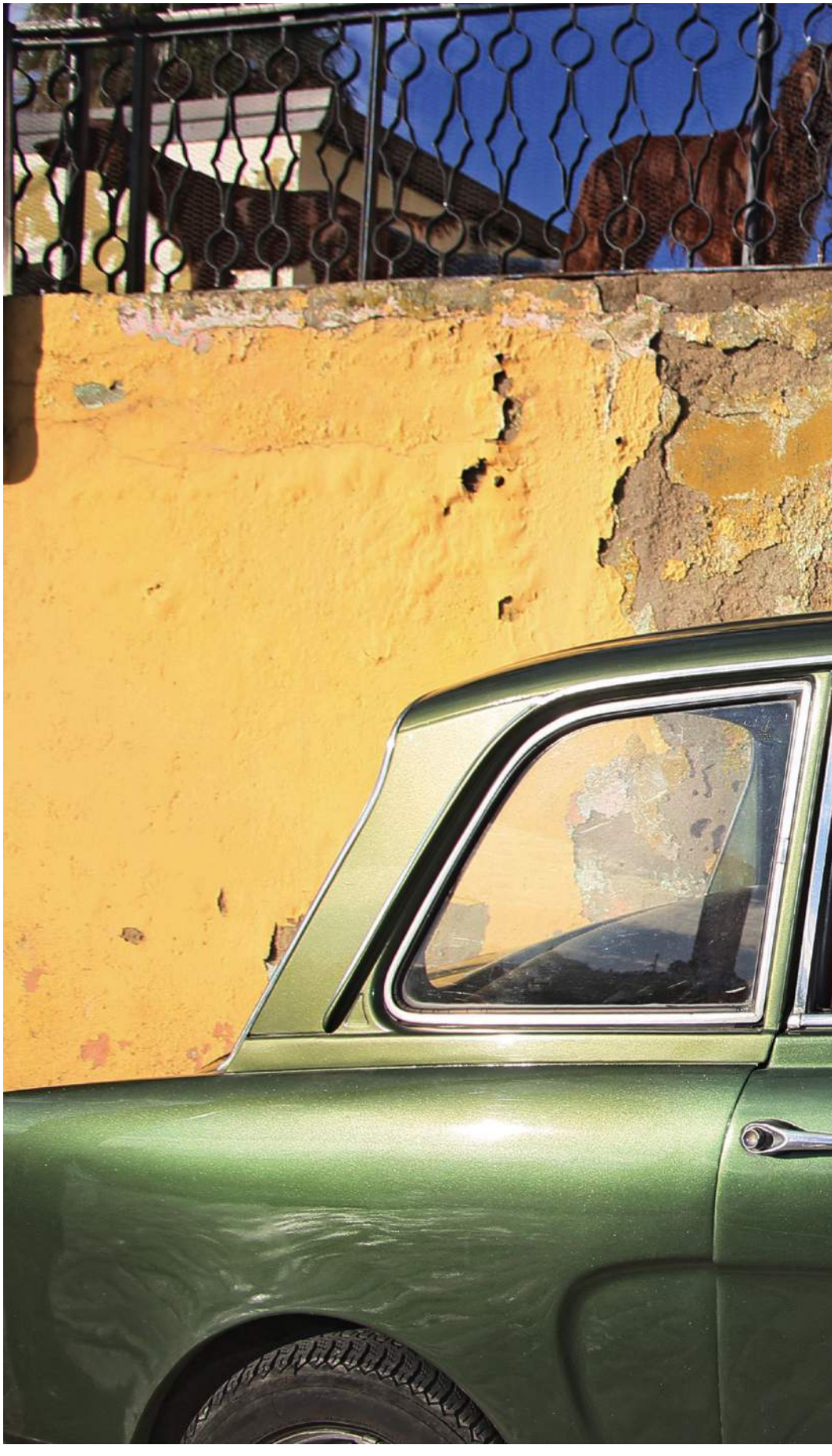

Luca Orma *(z lewej)*
Kingshuk Chakravarty *(u góry)*
Emre Çakmak *(powyżej)*

eprasa.pl 30f081cc2f

Antonio Pellicano

Zdjęcie zostało zrobione w Reggio Calabria we Włoszech w ramach mojego projektu „Rise up again" o Riccardo, panu mody. To krawiec par excellence, który reprezentuje pewną epokę w rodzinnym mieście Gianniego Versace. To człowiek o skromnym nastawieniu i wrodzonej klasie. Jest w nim pasja tworzenia, która karmi jego życie przez prawie 80 lat. W latach 70. stworzył innowacyjne garnitury męskie z pięknymi, niepowtarzalnymi motywami. Jego atelier było odwiedzane przez wielu twórców, w tym samego młodego Versace. Wydaje mi się, że to ujęcie pokazuję istotę mężczyzny w doskonałej równowadze między sławą a samotnością. To, co mnie w tym zdjęciu pociąga, to fakt, że obiekty patrzą w różnych kierunkach, a scena ma w sobie kolorystyczną harmonię. Linie zielonego zabytkowego samochodu (Autobianchi Bianchina z lat 60.) idealnie wkomponowały się w kolorystykę ścian (daje to złudzenie bycia w innej epoce). Jednocześnie uwielbiam siłę i elegancję Riccardo, który stanowi symbol boomu gospodarczego lat 70. we Włoszech.

Zdjęcie pokazuję istotę mężczyzny w doskonałej równowadze między sławą a samotnością

eprasa.pl 30f081cc2f

eprasa.pl 30f081cc2f

Felipe Iruatã

4 grudnia w Salvadorze obchodzony jest dzień św. Barbary, który jest bardzo ważny dla katolików i Iansã – wyznawców religii pochodzenia afrykańskiego. To magiczna uczta, podczas której ludzie ubierają się na czerwono na cześć św. Mikołaja. Zdjęcie zostało zrobione na targu Santa Barbara, niedaleko Pelourinho, historycznego centrum Salvadoru. Ludzie z różnych klas społecznych spotykają się w tym miejscu, aby świętować i bawić się. To tradycja popularnych festiwali w Salvadorze, najczarniejszym mieście poza kontynentem afrykańskim.

Sabbir Hossen *(poniżej)*

Chłopcy grają w badmintona na poboczu drogi rakietkami, którą sami zrobili ze styropianu. Zdjęcie zostało zrobione w Sadarghat, Chittagong w Bangladeszu. Moim zdaniem pokazuje, jak cieszyć się tym, co masz. To wiadomość, którą chciałem przekazać jak największej liczbie ludzi, dlatego wysłałem je na konkurs.

eprasa.pl 30f081cc2f

Ilya Niko *(powyżej)*
To zdjęcie zostało zrobione na Piątej Alei w Nowym Jorku. Najpierw zobaczyłem kobietę idącą ulicą i trzymającą pudełko wypełnione pięknymi kwiatami. Jednak tym, co naprawdę przykuło moją uwagę, był wyraz jej twarzy – głęboko zamyślona, trochę zdenerwowana. Zrobiłem zdjęcie, chcąc uchwycić te silne emocje.

Sam Ferris *(z lewej)*

eprasa.pl 30f081cc2f

Spółdzielnia Przemysłu Artystycznego „Plastyk” w Elblągu, 1969 r., fot. Zbigniew Grabowiecki

Centralna Agencja Fotograficzna 1951–1991

ZAPOMNIANY REPORTAŻ PRL

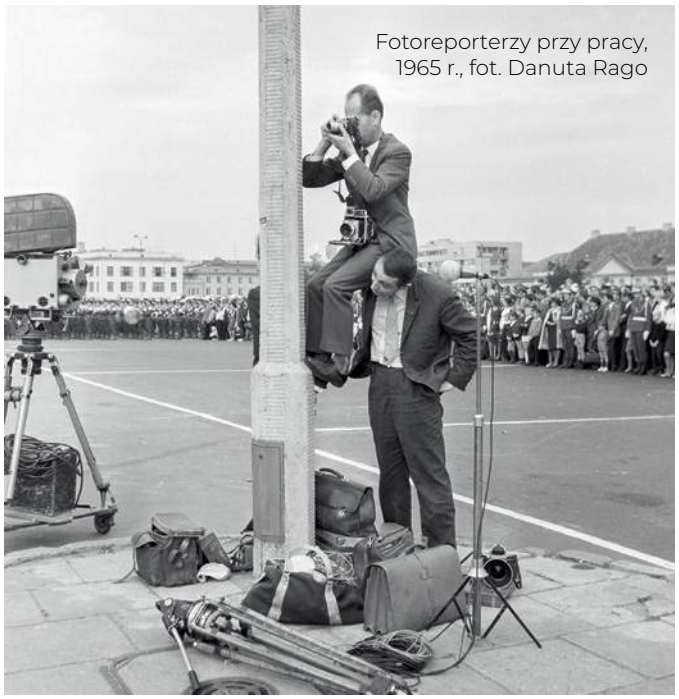
Wydana nakładem IPN, monumentalna publikacja poświęcona jedynej w PRL-u agencji fotograficznej udostępniającej swój serwis prasie to jedna z najważniejszych i najbardziej niedocenionych książek o polskiej fotografii

eprasa.pl 30f081cc2f

Stacja CPN w Augustowie, 1983 r., fot. Roman Sieńko

Działalność agencji została praktycznie wymazana z historii polskiej fotografii powojennej

Fotoreporterzy przy pracy, 1965 r., fot. Danuta Rago

Chwila odpoczynku podczas pracy. X Zjazd PZPR, 1986 r., fot. Stanisław Jakubowski

Gdy 20 lat temu, jeszcze jako nastolatek zaczynałem interesować się fotografią, wciąż żywy był mit świetnego „starego polskiego reportażu i dokumentu". Przytaczany wielokrotnie na różne sposoby, ale prawie zawsze bez większych konkretów. Nic więc dziwnego, że próby zgłębienia tematu na własną rękę kończyły się niepowodzeniem.

Zapomniany polski reportaż

W ówczesnym Internecie informacji na temat polskiej fotografii było niewiele, a wszelkie dostępne źródła odsyłały do raptem kilku oczywistych nazwisk i garści albumów tematycznych wydanych w PRL-u lub latach 90. XX wieku. Dostępność zdjęć, które mogłyby taki mit zbudować w zbiorowej świadomości fotografujących, była praktycznie zerowa, często więc zastanawiałem się, gdzie może znajdować się kurtyna, za którą skrywa się cały ten fantastyczny, mityczny świat polskiego reportażu. Najbliższy obraz tego, czego szukałem, stanowiło kilka numerów magazynu *Świat*, odkopanych w antykwariacie. Nadal jednak wydawało mi się, że to za mało, by uzasadnić powtarzaną często mantrę. Niestety kolejne lata zainteresowania fotografią, jej rozwój i docierający do najdalszych zakamarków branży Internet wcale nie przyniosły na to pytanie odpowiedzi.

Choć w ostatnim dziesięcioleciu Internet zalały setki tysięcy zdjęć, a rynek wydawniczy mocno otworzył się na publikacje fotograficzne, typowego, prasowo-socjologicznego reportażu i dokumentu nadal było jak na lekarstwo. Dzięki lekturze „Centralnej Agencji Fotograficznej" wreszcie poznałem odpowiedź, której tak długo szukałem.

Gdy na początku roku odezwał się do mnie autor książki Paweł Miedziński z prośbą o recenzję, byłem mocno zdziwiony. Okazało się, że książka zupełnie umknęła uwadze środowiska.

5 lat w archiwum

Kolejnym zdziwieniem była forma albumu. Na moje ręce spadła ważąca ponad 3 kg i licząca aż 500 stron „biblia" o wymiarach 20 x 30 cm, do której materiały autor zbierał przez ostatnie 5 lat. „Centralna Agencja Fotograficzna 1951–1991" wydana nakładem Instytutu Pamięci Narodowej to uporządkowana i wzbogacona wersja pracy doktorskiej Pawła Miedzińskiego. Autor nie ukrywa, że inspiracją dla napisania książki była obszerna, licząca ponad 400 stron monografia poświęcona amerykańskiej agencji Magnum (Magnum Manifesto, Thames & Hudson, 2017). Z perspektywy polskiego odbiorcy jest to jednak pozycja znacznie ciekawsza, bo działalność agencji została praktycznie wymazana

eprasa.pl 30f081cc2f

Powitanie Leonida Breżniewa na lotnisku Okęcie w Warszawie, 11 maja 1973 r., fot. Zbigniew Matuszewski

Według szacunków przez cały okres funkcjonowania agencji powstało około 16 milionów zdjęć dokumentujących PRL

z historii polskiej fotografii powojennej. Nawet Wikipedia poświęca jej raptem dwa akapity. Lektura powstała więc w całości na bazie tytanicznej pracy autora, który przeszukiwał archiwa, samodzielnie digitalizował odszukane zbiory i dotarł do kilkudziesięciu osób bezpośrednio lub pośrednio związanych z agencją.

Oddziaływanie poprzez fotografię

Działająca w okresie 1951–1991 Centralna Agencja Fotograficzna była jedyną w okresie PRL-u agencją udostępniającą prasie serwis fotograficzny. Z racji propagandowego charakteru i bezpośredniej kontroli państwa, zrzeszeni w niej fotografowie mieli nieskrępowany dostęp do wszelkich wydarzeń i docierali w miejsca niedostępne dla innych fotografujących. Według szacunków przez cały okres funkcjonowania agencji powstało około 16 milionów zdjęć dokumentujących rzeczywistość PRL-u, które w milionowych nakładach publikowane były na łamach dziesiątek dzienników, tygodników i miesięczników. Część z nich z kolei na lata trafiała do tajnego archiwum, a wiele zasobów zostało zupełnie utraconych.

Główną oś działalności agencji doskonale opisuje przytoczona w książce wypowiedź redaktora naczelnego, Dobrosława Kobielskiego: „Głównym celem (...) CAF jest działalność informacyjno-propagandowa, oddziaływanie poprzez obraz fotograficzny na (...) rzesze społeczeństw".

Historia CAF to opowieść wielowątkowa, dotykająca zarówno kwestii formalnych, jak i problemów powstających na skrzyżowaniu organizacji pracy, ambicji twórców i organów cenzury. Autor skrupulatnie i szczegółowo opisuje dzieje agencji, różnorodne okresy jej działalności, wewnętrzną strukturę poszczególnych działów oraz obszar i rodzaj działań fotograficznych podejmowanych przez współpracujących z nią reporterów na przestrzeni lat.

„Centralna Agencja Fotograficzna 1951-1991" to lektura momentami ciężka, bo utrzymana w charakterze historycznej pracy naukowej, jednak ze względu na masę przypisów i anegdot wyjątkowo satysfakcjonująca. Każda ze stron aż kipi od informacji i ciekawostek dotyczących pracy agencji, pozwalając nam zbudować wyjątkowo ciekawy obraz zarówno samej instytucji, jak i czasów, w jakich funkcjonowała.

Czym mogła być polska fotografia prasowa

W książce znajdziemy w sumie setki fotografii, z których część nie była nigdy wcześniej publikowana. Oko cieszą zarówno wielkoformatowe rozkładówki, zebrane w galeriach przecinających kolejne rozdziały, jak i stykówki odsłaniające przed nami proces edycji i selekcji zdjęć. Wiele z prezentowanych tu fotografii, wcześniej większości nieznanych, zachwyca zarówno techniką, jak i bystrym okiem i z powodzeniem mogłaby wejść do kanonu polskiej fotografii powojennej.

Jednocześnie książka stanowi słodko-gorzki obraz świata PRL-u oraz przykład tego, czym mogłaby być polska fotografia prasowa, gdyby nie

eprasa.pl 30f081cc2f

Zakwestionowane zdjęcie
z Ogólnopolskiego Konkursu
Fotografii Prasowej (jednym
z organizatorów był CAF)

eprasa.pl 30f081cc2f

↑ 145. Zakłady Przemysłu Cukierniczego „Pomorzanka", lata 1. Fot. Stefan Kraszewski.

↓ 146. Starzyńska Zakłady Obuwnicze, lata 1. Fot. Włodzimierz Wasiny Kiewicz.

↓ 147. Pracownica Zakładu Przemysłu Cukierniczego „Pomorzanka" prezentuje gotowe wyroby czekoladowe, lata 1. Fot. Stefan Kraszewski.

205. Mężczyzna z Warszawy, 1960 r.
Fot. I. Mieczyński

206. Warszawa, Park Łazienkowski, lata 1.
Fot. Eustachy Mikołajczyk

159

Szczęśliwi nabywcy telewizora, 1974 r., fot. Maciej Kłoś

państwowy aparat kontroli. Z jednej strony otrzymujemy spojrzenie na historię fotografów, którzy mieli okazję żyć romantycznym mitem fotoreportera środka XX wieku, z drugiej – przykład typowych problemów logistycznych i organizacyjnych państwowej instytucji w PRL-u, przez które wielu ze współpracowników agencji nie miało szansy rozwinąć pełnego potencjału lub zostało zupełnie zapomnianych.

„W literaturze światowej poświęconej fotoreportażowi Polska i Polacy w zasadzie nie istnieją" – pisze w przedmowie Miedziński. I choć ta książka raczej tego nie zmieni, mam nadzieję, że dzięki niej twórcy, których praca przez dziesięciolecia budowała zbiorową wizualną świadomość kraju (jak i najwyraźniej samej fotografii), będą mogli zostać docenieni chociaż na naszym lokalnym podwórku.

Maciek Luśtyk

(Po prawej) Wybuch gmachu Rotundy, 15 lutego 1979 r., fot. Adam Urbanek

Stron: 400
Wydawnictwo: IPN
Oprawa: twarda
Format: 20 x 30 cm
Cena: 81 zł

eprasa.pl 30f081cc2f

KODAK SAFETY FILM 5063
3 7 1 2 3 6

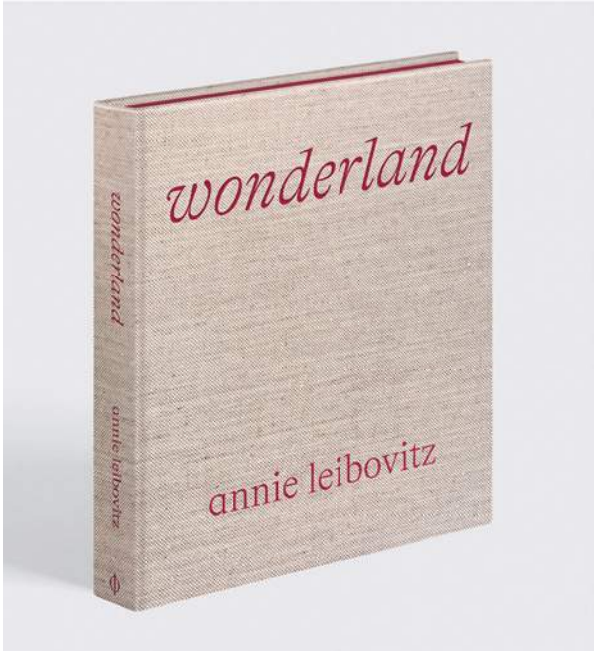

WONDERLAND
ANNIE W KRAINIE CZARÓW

Wonderland **to pierwszy album Annie Leibovitz poświęcony fotografii mody. Blisko pół tysiąca stron, 330 zdjęć, piękna płócienna oprawa – chyba nie dało się tego zrobić lepiej.**

Choć Annie Leibovitz robi zdjęcia dla magazynów mody od blisko 40 lat, zawsze dystansowała się od tego typu fotografii. „Nie jestem fotografką modową. Moda nigdy nie była czymś, w co chciałam być zaangażowana" – podkreślała. Wtykana w taką szufladkę czuła się jak Natalia Vodianova na słynnym zdjęciu z sesji dla *Vogue'a* z 2003 roku (sąsiednia strona). Rosyjska modelka w roli Alicji z Krainy Czarów, z grymasem na twarzy ledwo mieści się do specjalnie zbudowanego na potrzeby sesji małego pokoju (budowanego dwa razy, bo fotografce nie podobało się umieszczenie okna). Leibovitz czuła się przede wszystkim portrecistką. To dzięki portretom dla magazynu *Rolling Stone* stała się znana na całym świecie. Wystarczy przypomnieć „embrionalne" zdjęcie Johna Lennona wtulonego w Yoko Ono na godziny przed tragiczną śmiercią. Po przenosinach do *Vanity Fair* w 1983 roku też najgłośniej było o jej portretach, przede wszystkim o szokującej - na tamte czasy - ciążowej sesji Demi Moore.

Nie bez znaczenia dla podejścia Leibovitz do fotografii mody mogła być opinia Susan Sontag. Amerykańska intelektualistka uważała, że jej

Stron: 440; Format: 26x30 cm; Oprawa: twarda; Wydawnictwo: Phaidon; Cena w Bookoff: 399 zł

eprasa.pl 30f081cc2f

Keira Knightley i Jeff Koons, 2005

Natalia Vodianowa, Paryż, 2003.

Zawsze myślałam, że moda jest czymś głupiutkim, traktowałam ją z przymrużeniem oka, ale z czasem doceniłam ją jako sztukę

wieloletnia partnerka idzie w zbyt komercyjną stronę. Między innymi dlatego w 1993 roku wyjechały razem do objętej wojną Jugosławii, skąd Leibovitz przywiozła poruszające zdjęcia, udowadniając, że i w reportażu świetnie by się sprawdziła.

Co się stało, że 72-letnia Leibovitz w końcu zgodziła się wydać album poświęcony tylko modowej części swojej twórczości? „Zawsze myślałam, że moda jest czymś głupiutkim, traktowałam ją z przymrużeniem oka, ale z czasem doceniłam ją jako sztukę" – tłumaczy. Inna sprawa, że jest to twórczość Leibovitz tak obszerna, że w końcu musiała doczekać się osobnej publikacji. „Poświęciłam rozdział modzie w albumie *At Work* i część zdjęć opublikowałam w książce *Portraits: 2005–2016*, ale nigdy nie zrobiłam albumu modowego" – mówi.

Wonderland to jak dotąd najbardziej pokaźne dzieło Leibovitz, swoim rozmachem przebija nawet *Portrety*. Pod płócienną oprawą (istnieje też luksusowa wersja z etui) kryje się blisko pół tysiąca stron i aż 330 zdjęć wykonanych w większości dla *Vogue'a*, w tym kilkadziesiąt wcześniej niepublikowanych. Są tu fotografie m.in. Lady Gagi, Donalda Trumpa, królowej Elżbiety, Sereny Williams, Toma Forda, Kirsten Dunst, Nicole Kidman czy Kate Moss. Trudniej byłoby wymienić znane osoby, których zdjęć w tym albumie nie ma.

Tytuł jest oczywistym nawiązaniem do wspomnianej już *Alicji w Krainie Czarów*. W książce Lewisa Carrolla – jak we śnie – wszystko może się zdarzyć. I tak jest też tutaj. David Byrne może mieć garnitur z liści, a Jeff Koons skrzydła, dzięki którym porywa Keirę Knightley. „Wczesne prace dla *Vogue'a* opierałam na baśniach, które chciałam czytać swoim córkom" – mówi Leibovitz. To właśnie im dedykuje ten album.

Charakterystykę zdjęć Leibovitz dobrze oddaje dwuznaczność słowa „kreacja", które może oznaczać zarówno piękny strój, jak i tworzenie czegoś. Artystka nie tylko fotografuje dzieła sztuki krawieckiej, lecz także kreuje niesamowite światy, w których dzięki światłocieniom w niezwykły sposób spotykają się baśniowe fantazje z renesansowym malarstwem. „Zazwyczaj celem sesji modowej jest zilustrowanie ubrań. Annie sama ubiera obraz" – mówi współredaktorka *Vogue'a* Phyllis Posnick.

Album *Wonderland* oprócz zdjęć zawiera bardzo ciekawą warstwę tekstową. Znajdziemy tu m.in. wywiad z artystką oraz opisy Leibovitz pod zdjęciami, w których fotografka odsłania nieznane kulisy sesji. Dzięki temu statyczne fotografie ożywają przed naszymi oczami.

Piotr Kalisz / bookoff.pl

eprasa.pl 30f081cc2f

„FAMILLY MATTERS", CZYLI RODZINNE

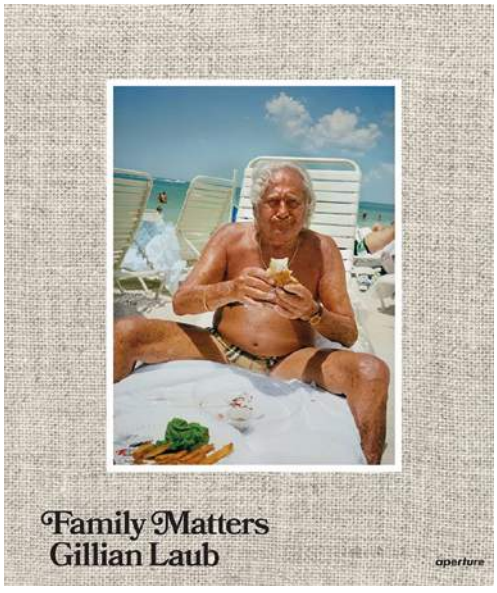
TRUDNE SPRAWY

Gillian Laub dorastała na przedmieściach Nowego Jorku, w zamożnej żydowskiej rodzinie, w której – jak mówi – wszystkiego zawsze było dużo: pieniędzy, zabawy, miłości, a później również problemów...

Był rok 1999. Laub w przerwie zajęć paliła z koleżankami papierosa przed budynkiem International Center of Photography. Jedna z nich zwróciła uwagę na trzy zmierzające w ich stronę bogaczki w drogich futrach, z przesadnym makijażem, który widać było z odległości kilku przecznic. Gdy podeszły bliżej, Gilian zamarła. Okazało się, że to jej babcia, matka i ciotka. Kobiety ucieszyły się szczerze ze spotkania, wyściskały ją i wycałowały. Laub wiedziała, co pomyślały koleżanki, bo w zasadzie czuła to samo. Miała ochotę wykrzyczeć: „Nic nie rozumiecie, moi bliscy musieli uciekać z Ukrainy przed antysemickimi pogromami, trafili do obcego kraju, pracowali bardzo ciężko na to, co dziś mają". Jednak z drugiej strony zdawała sobie sprawę z ostentacji ich zachowania oraz własnej uprzywilejowanej pozycji.

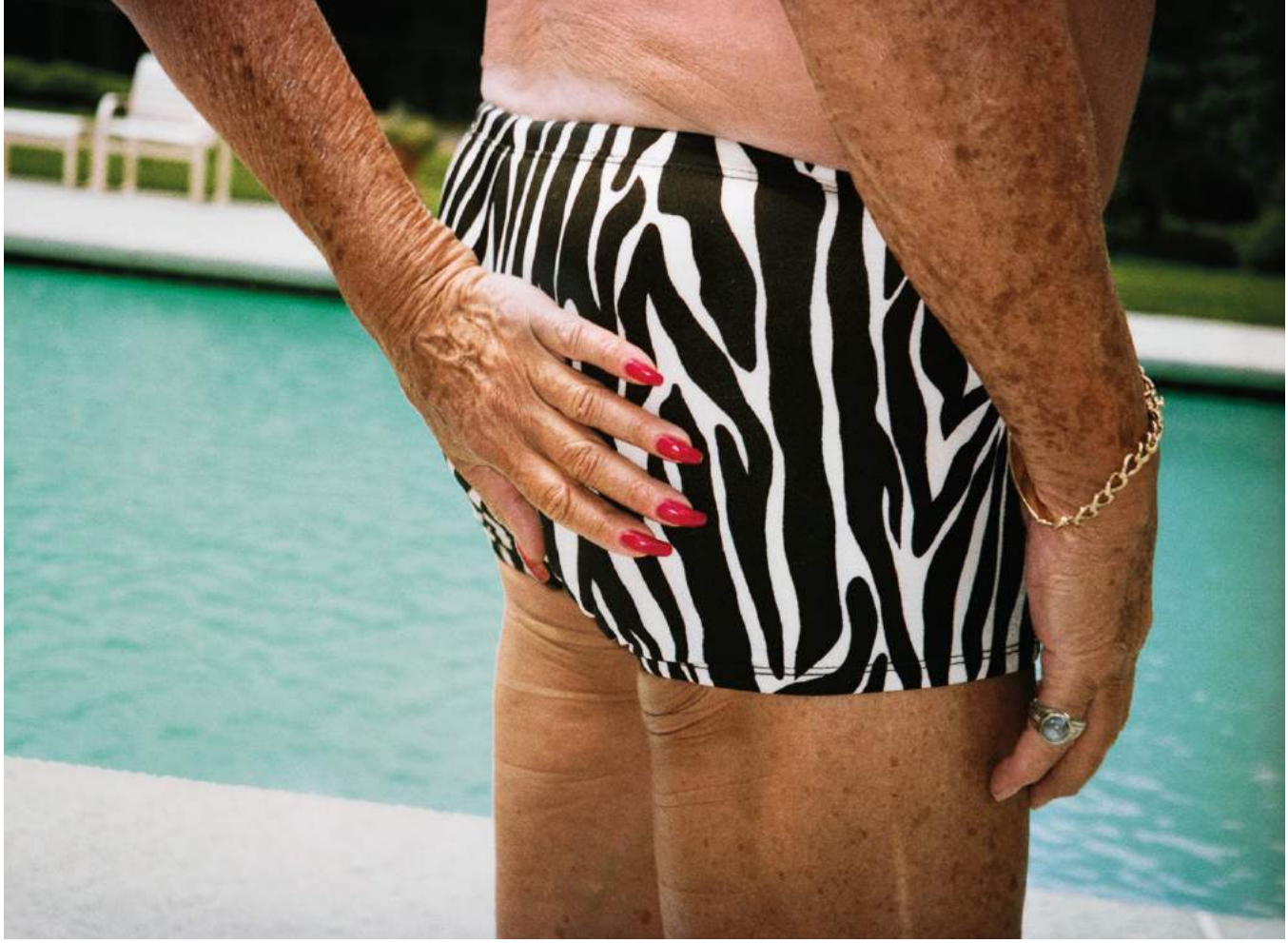
W zawodowej pracy zajmowała się problemem nierówności, dyskryminacją i konfliktami wewnątrz społeczności. Dokumentowała trudne relacje żydowsko-palestyńskie czy problem rasizmu i segregacji na południu Ameryki. Fotografowała niziny społeczne, ale zawsze mogła wrócić do bezpiecznego i dostatniego domu. Dyskomfort, który poczuła tego dnia Laub postanowiła zbadać za pomocą aparatu.

Fotografowała podczas wszelkich rodzinnych wydarzeń: ślubów i pogrzebów,

Stron: 200; Format: 24x27 cm; Liczba zdjęć: 85; Oprawa: twarda; Wydawnictwo: Aperture

eprasa.pl 30f081cc2f

Jedynym sposobem, by znieść kolejne Święto Dziękczynienia, było ukrycie się za aparatem

przyjęć w ogrodzie oraz wspólnych wakacji. Przyglądała się temu, jak jej bliscy celebrują życie – czasem w gorszący wszystkich wokół, ale pełen miłości i serdeczności sposób. Amerykański do bólu, za to daleki od ortodoksyjnej żydowskiej tradycji. „Lubimy nasz komfort" – powiedziała jej kiedyś babcia Bea. Stwierdzenie to stało się credo pierwszej części książki.

Zdjęcia w albumie opatrzone są komentarzami – krótkimi sylwetkami, wspomnieniami i przemyśleniami. Poznajemy kolejno członków rodziny: nestora rodu, pełnego wigoru dziadka Irvinga, który kocha swój ogród warzywny i pływanie w przydomowym basenie, ale nade wszystko kocha swoje wnuki; matkę, która nie lubi być fotografowana bez makijażu, i zimną jak lód kuzynkę Lenę, której nie podoba się, że jej córka spotyka się z gojem.

Kwestia priorytetów

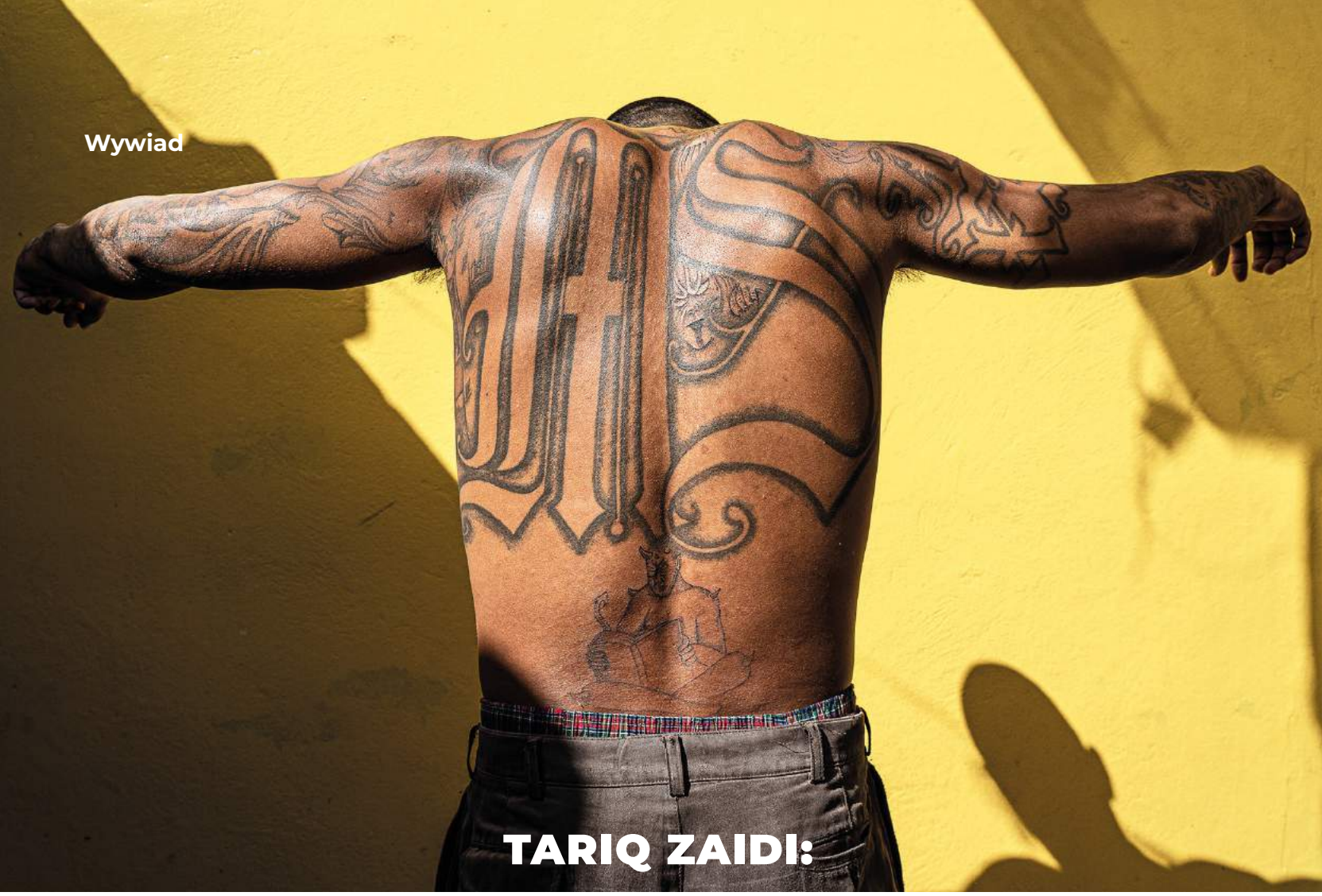
Zżytą, wielopokoleniową familię podzieliła polityka. W 2016 roku część rodziny i przyjaciół poparła w wyborach prezydenckich Donalda Trumpa, aktywnie wspierając jego kampanię. Trump reprezentował wszystko, czemu Laub się sprzeciwiała i co starała się napiętnować w swoich projektach: seksizm, rasizm, homofobię, skrajny populizm. Ojciec widział jednak nieustraszonego patriotę, który mówi, co myśli i nie boi się wpływowych elit. Jedynym sposobem, by znieść kolejne Święto Dziękczynienia, było ukrycie się za aparatem. Ostatnie dwie części książki to historia coraz trudniejszych relacji w kolejnych latach, sprzeczek, kłótni i ciągłej walki o utrzymanie rodziny w całości. Oglądamy zdjęcia z gwałtownie przerwanych rodzinnych uroczystości, dumnego ojca w charakterystycznej czerwonej czapce „*Make America Great Again*", pusty pokój bratanka oklejony plakatami wspierającymi Trumpa, matkę z plakatem „Kobiety dla Trumpa".

Polityka rządu w sprawie pandemii, strzelanina w El Paso i temat dostępu do broni, śmierć George'a Floyda pogłębiły jeszcze podziały. Wracając do sielskich zdjęć z początku książki, sami zastanawiamy się, jak do tego doszło. Gdy Trump przegrywa kolejne wybory, ciśnienie spada. A gdy pandemia izoluje wszystkich na wiele miesięcy, przychodzi czas na refleksję i złakniona kontaktu rodzina po przejściach stara się wrócić na dawne tory. „Mój świat się rozpadł, ale rozbijanie go na więcej kawałków z pewnością nie pomoże go naprawić. Dziadek mawiał: »Daj spokój, przecież jesteśmy rodziną«. Cóż, postaramy się nią dalej być" – pisze w prologu Laub.

Książka stanowi studium mieszanych emocji wywoływanych u Laub przez jej własną rodzinę, ale też problemu, jaki ma z własnym pochodzeniem. Pięknie wydana przez nowojorskie wydawnictwo Aperture publikacja składa się w poruszającą rodzinną sagę, która obejmuje niemal 20 lat z życia pewnej rodziny i którą czyta się niczym powieści Elizabeth Strout. To publikacja niezwykle ciekawa na bardzo wielu poziomach, nie tylko wizualnym – za sprawą genialnych zdjęć Laub – ale także socjologicznym czy wręcz antropologicznym.

Maciek Zieliński

eprasa.pl 30f081cc2f

TARIQ ZAIDI:

SIN SALIDA BEZ WYJŚCIA

Widział obcinane palce, dokumentował pogrzeby gangsterów, na miejscach zbrodni starał się być jeszcze przed mundurowymi. W nowej książce Brytyjczyk porusza temat brutalnej rywalizacji dwóch salwadorskich gangów.

Rozmawia: Kamila Snopek

Opowiesz nam, jak wyglądał proces pracy nad książką?
Dokumentowałem przemoc, której dopuszczają się gangi w Salwadorze i jej wpływ na społeczeństwo od 2018 do 2020 roku, kiedy w kraju doszło do wielkiej politycznej zmiany. Zdjęcia powstawały w całym kraju – pokazują członków gangów MS-13 i La 18, policję, członków organizacji paramilitarnych, więzienia, miejsca zbrodni, stypy, pogrzeby, polityków rządowych. Pokazują, jak Salwador stał się społeczeństwem dystopijnym, które zmusza tysiące ludzi do emigracji z nadzieją na bezpieczniejsze życie w innym miejscu.

Jak się przygotowywałeś? Jak znajdowałeś swoich bohaterów?
Po drodze oczywiście pojawiały się wyzwania. Policja blokowała fotoreporterom dostęp do miejsc zbrodni, więc żeby dotrzeć tam przed patrolami, zbieraliśmy informacje za pomocą WhatsAppa i Twittera. Długo trwało też zdobywanie zaufania lokalnych informatorów. Po miesiącach starań o wstęp do więzień, kostnic czy placówek rządowych – zazwyczaj zamkniętych dla reporterów – wciąż trzeba było poświęcić mnóstwo czasu i energii, żeby przekonać ludzi, by dali się sfotografować. Stykałem się z matkami, przyjaciółmi i bliskimi zamordowanych w momentach żałoby i bólu, chciałem tam z nimi być. Niektórzy prosili, żebym robił zdjęcia i opowiedział światu, co dzieje się w ich kraju.

W jaki sposób fotografuje się miejsca przemocy i żałoby?
Często czekałem pod kostnicami na bliskich ofiar. Tak było z Suzy (imię zmienione), która właśnie zidentyfikowała ciało swojego

eprasa.pl 30f081cc2f

Czekałem pod kostnicami na bliskich ofiar. Prosili, żebym robił zdjęcia i opowiedział światu, co dzieje się w ich kraju

Na sąsiedniej stronie: Członek gangu MS-13; Od góry: Widok na San Salwador; Wystawienie trumny 37-letniego mężczyzny, zastrzelonego przez przejeżdżającego na motorze zamachowca; Pogrzeb 22-letniego (domniemanego) członka gangu.

25-letniego syna Briana (imię zmienione). Powiedziała mi, że został uduszony przez członków gangu Barrio 18 po tym, jak nie wykonał rozkazu. Była zrozpaczona. Kilka dni później zaprosiła mnie na czuwanie. Kiedy indziej spotykałem bliskich zamordowanych na miejscach zbrodni.

Jesteś zadowolony z zamykającej projekt książki? Myślisz, że udało Ci się pokazać złożoność problemu?
Tak. Ale czuję ogromny ciężar odpowiedzialności za tę pracę, za tych, z którymi pracowałem na miejscu, ludzi, z którymi rozmawiałem i których fotografowałem, za ich bliskich. Współpracowałem blisko z wydawcą przy wyborze fotografii, szukając złotego środka pomiędzy zdjęciami, które powinny znaleźć się w książce, a tymi, które znaleźć się w niej nie mogą, bo stwarzają zagrożenie dla osób przedstawionych i ich bliskich. Dla ochrony bohaterów w książce pominęliśmy też nazwiska i poufne informacje. Bardzo ważne było ukazanie członków gangów, ale bez ich gloryfikacji w jakikolwiek sposób.

Dlaczego skupiłeś się wyłącznie na Salwadorze?
Sytuacja w kraju stanowi najbardziej wymowną ilustrację zjawiska przemocy, której dopuszczają się gangi. W latach 1995–2017 trzynastokrotnie obserwowany był tam najwyższy współczynnik morderstw popełnianych poza strefą wojenną. Szczyt przypadł na lata 2015–2016: ponad 100 zabójstw na 100 tysięcy mieszkańców, znacznie więcej niż w Hondurasie i Wenezueli.

Jak dokładnie wyglądały te trzy lata?
Realizację projektu rozpocząłem w 2018 roku, gdy po ośmiu miesiącach zdobywania zaufania lokalnych kontaktów, maili, telefonów po raz pierwszy pojechałem do Salwadoru. W trakcie pierwszych wyjazdów fotografowałem podczas czuwań przy ciałach, w domach pogrzebowych i więzieniach. Kolejna wizyta w 2020 roku dała mi większy dostęp do miejsc zbrodni i pracy policji; to uzupełniło projekt.

Dlaczego w ogóle postanowiłeś zająć się tak trudnym tematem?`
Kiedy Trump, ówczesny prezydent Stanów Zjednoczonych, nazywał środkowoamerykańskich migrantów „przestępcami", ja chciałem odkryć, jakie życie zostawili za sobą ci ludzie. Chciałem pokazać światu przemoc, której zasięg i bestialstwo wykraczają poza cokolwiek, co zna większość z nas. Załamanie się norm społecznych pogarsza jeszcze sytuację: młodzi ludzie, którzy dorastają w rzeczywistości przypominającej tę wojenną, często wstępują w szeregi gangów.

eprasa.pl 30f081cc2f

Patrol taktyczny kontroluje przechodnia

Wszechobecna przemoc wpływa destrukcyjnie na rozwój psychiczny. Kiedy rozmawiasz z rodzinami, które doświadczyły przemocy – morderstw, zaginięć, wymuszeń, gróźb – uświadamiasz sobie, że większość z nich żyje w strachu. Mam nadzieję, że mój projekt wzmocni głos tych Salwadorczyków, którzy walczą o podstawowe prawa człowieka i bezpieczniejsze życie dla swoich rodzin.

Co nazwałbyś największym wyzwaniem?
Jak dotąd najtrudniejsze było zdobycie zaufania informatorów i zebranie zespołu w Salwadorze. Uzyskanie wstępu do więzień czy urzędów trwało miesiącami, a czasem pozwolenia cofano w ostatniej chwili. Bardzo ważną kwestią było oczywiście bezpieczeństwo. Dotarcie na miejsca zbrodni przed policją oznaczało, że mogliśmy natknąć się na osoby należące do gangów i że w środku nocy trafialiśmy w niebezpieczne, „gorące" okolice.

Jak Salwadorczycy reagowali na obecność zagranicznego fotografa?
Przez 4 lata żyłem w Wenezueli, Brazylii i Argentynie, a przez 2,5 roku podróżowałem po niemal całej północnej, środkowej i południowej Ameryce. Czuję się w tym rejonie bardzo swobodnie. Myślę, że dzięki temu ludzie czuli się swobodnie także w moim towarzystwie, a fakt, że jestem obcokrajowcem, nie tworzył żadnych problemów. Mówię też płynnie po hiszpańsku, a to zawsze pomaga przełamać lody.

Czy kiedykolwiek czułeś się zagrożony?
Przez większość czasu. Jako przykład: zostałem zaproszony przez burmistrza małego miasteczka pod San Salvador, żeby zobaczyć, jak radzi sobie z ochroną swojej społeczności. Region, w którym żyje, jest znacznie bezpieczniejszy niż reszta kraju. Paul ma do dyspozycji zespół ludzi, uzbrojonych i w kamizelkach kuloodpornych, z którymi patroluje najbardziej zapalne okolice, szukając członków gangów, żeby ich aresztować lub zabić. Kiedy dotarłem do jego domu, dał mi kamizelkę kuloodporną i broń automatyczną – tej ostatniej odmówiłem. Wsiedliśmy do samochodu i zaczęliśmy krążyć, sprawdzając okolicę i pytając mieszkańców, czy nie mieli problemów z gangami. W pewnej chwili Paul dostał telefon z drugiego samochodu z informacją, że zauważyli aktywność gangów i żeby szykował się do reakcji. Było zupełnie ciemno, a my pędziliśmy w dół górskimi drogami o drugiej w nocy. Pozostali ludzie w samochodzie mieli kominiarki i broń. Paul dał pistolet mojemu fixerowi i po raz drugi zaczął przekonywać mnie, żebym ja też wziął pistolet. „Jeżeli dojdzie do strzelaniny, zanim zajmą się Tobą, zgwałcą dziennikarkę, która jedzie z nami, i odrąbią jej ręce i nogi. Odłóż aparat i weź broń" – powiedział. Odpowiedziałem, że ma położyć naładowany pistolet przy moich stopach i zaczęliśmy ścigać podejrzanego. Ale wtedy pierwszy samochód poinformował nas, że członkowie gangu się wymknęli i już ich nie znajdziemy.

Czy istnieje granica, której jako fotograf nigdy nie przekraczasz?
Tak. Staram się oceniać sytuację w każdym miejscu, w którym pracuję, zachowywać równowagę między bezpieczeństwem a ryzykiem w oparciu o warunki specyficzne dla konkretnego projektu lub miejsca.

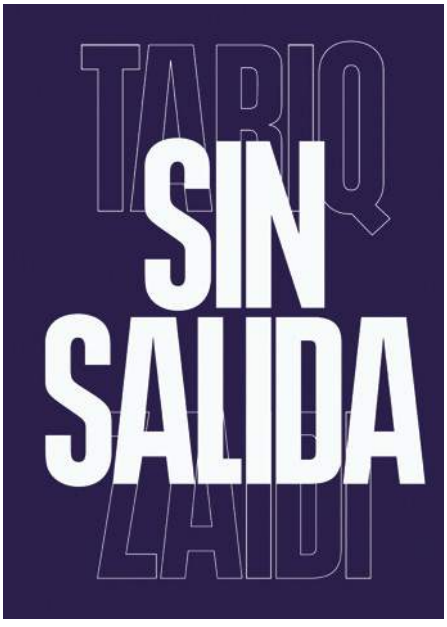
Twoje fotografie są jednocześnie szokujące i pociągające wizualnie. Czy kiedykolwiek krytykowano Cię za tzw. estetyzację zła i cierpienia? I co w ogóle sądzisz na ten temat?
Zamiast odpowiedzieć na to pytanie, opowiem Ci o moich

eprasa.pl 30f081cc2f

Więźniowie obserwują przez kraty oddziału.

Chciałem pokazać światu przemoc, której zasięg i bestialstwo wykraczają poza cokolwiek, co zna większość z nas

Liczba stron: 160; Wydawnictwo: GOST; Oprawa: twarda; Format: 20 x 27 cm

spotkaniach z doświadczonym policjantem, którego poznałem podczas pierwszego wyjazdu (bez imienia i osobistych szczegółów). Gliniarz był pierwszą osobą, z którą rozmawiałem w ramach projektu. Spotkaliśmy się w jego biurze, oprowadził mnie. Jedna ze ścian obwieszona była zdjęciami ze scen morderstw, nad którymi pracował przez 30 lat. Na biurku trzymał naładowany pistolet. Potem dowiedziałem się, że wiele razy grożono mu śmiercią i próbowano go porwać. Opowiedział mi o swojej pracy, o tym, co widział przez te lata, o tym, na co najpewniej się natknę, dokumentując tę historię. Ostatniego dnia, tuż przed odlotem, poszedłem do niego jeszcze raz. Wtedy powiedział: „Mam nadzieję, że nie jesteś delikatny". Przytaknąłem. „Chcę ci coś pokazać". Podszedł do komputera. „To są nagrania z telefonów przestępców, których zatrzymaliśmy albo zabiliśmy. Na przykład to". Nagranie pokazywało grupę członków gangu, którzy odcięli palce ofierze, a potem bawili się nimi, śmiejąc się histerycznie. Świadomość, że wszyscy najprawdopodobniej byli trzeźwi (bo zasady gangów zabraniają odurzania się jakimikolwiek środkami), sprawia, że to wszystko przeraża jeszcze bardziej. „A teraz, skoro widziałeś, do czego są zdolne gangi" – powiedział policjant – „skoro zobaczyłeś, co robią, idź i napisz tę swoją p***ą historię".

Czy książka to koniec pracy nad projektem *Sin Salida*?
Mam nadzieję, że wrócę jeszcze do Salwadoru, żeby nagrać krótki dokument, który będzie towarzyszył książce i przyszłym wystawom. Liczę, że dzięki filmowi możliwość zapoznania się z problematyką tego kraju i szerzej rozumianej Ameryki Środkowej będzie jeszcze pełniejsze. W 2022 chciałbym prezentować projekt w ramach kolejnych wystaw, pokazów, prelekcji, gdzie to tylko będzie możliwe. Aktualne informacje będą pojawiać się na mojej stronie **www.tariqzaidi.com.**

eprasa.pl 30f081cc2f

AGATA MĄDRA CHOWSKA

„Czasem potrzeba odrobiny pieprzu, żeby przełamać lukier” – mówi Agata Mądrachowska, znana z wyrazistego stylu fotografka rodzinna i ślubna

Rozmawia: Maciek Luśtyk

Agata Mądrachowska

Uważam się za rzemieślnika, a fotografia jest moim rzemiosłem. Odkąd wzięłam po raz pierwszy aparat i zaczęłam fotografować, byłam jak odurzona. Mój romantyczny związek z aparatem zaczął się ponad 15 lat temu i przez te lata byłam uczniem tej pięknej dziedziny. Następnie wylądowałam w sztywnych ramach fotografii prasowej i agencyjnej. Wyswobodziwszy się z tych ram, poświęciłam całe serce dla sesji portretowych, kobiecych i fotografii ludzi. A fotografia ślubna była w moim przypadku naturalną drogą, na którą następnie wkroczyłam, bo zawiera w sobie wszystko, co kocham. Gdy nie robię zdjęć dla Klientów, stwarzam okazje do zrobienia zdjęć dla siebie. Wierzę, że uprawianie wielu dyscyplin fotografii pomaga mi lepiej przygotować się do pracy w różnych warunkach, a prawdziwa kreatywność wynika z umiejętności dostosowania się do każdej sytuacji.

Zanim zajęłaś się fotografią ślubną i portretową, pracowałaś dla prasy. Czy to właśnie tam należy dopatrywać się początków Twojego zadziornego stylu?

„Prasa” to bardzo ładne określenie na to, co robiłam. Używam tego sformułowania, bo oczywiście zdjęcia ukazywały się w prasie, ale typowo kolorowej. Pracowałam dla agencji eventowej i zajmowałam się showbiznesem.

Byłaś paparazzo?

Na szczęście nie siedziałam w krzakach i nie śledziłam ludzi z aparatem. Byłam po prostu akredytowanym fotoreporterem na różnego rodzaju wydarzeniach. Dostępność 7 dni w tygodniu, wiecznie na dyżurze i walka o zdjęcia. Byłam jedną z trzech fotografek na 40 facetów, więc musiałam się rozpychać łokciami. Tam była agresja! (*śmiech*) Ale w ten sposób w ogóle pozbyłam się wstydu, jeśli chodzi o pracę z ludźmi. Dzięki pracy fotoreportera mam śmiałość. Kiedyś krzyczało się do tych celebrytów, teraz trzeba zapanować nad gośćmi z wesela. Nie mam problemu, by powiedzieć np. „Dobra, a teraz wsadź mu palec w ucho". Dla mnie to norma. Mam wrażenie, że dzięki temu nawet te pozowane zdjęcia mają w sobie jakąś bezpośredniość i autentyczność. Zrobiłam tak jedną z moich ulubionych fotografii, stylizowaną na ostatnią wieczerzę. Wszyscy byli pijani, więc to był dobry moment na takie eksperymenty. Powstała tam seria mocnych zdjęć. Był jeszcze wujek, który rozpinał koszulę, całujące się laski… No i oczywiście to ja ich do tego wszystkiego namawiałam! (*śmiech*)

Trudno namówić ludzi na takie zdjęcia?

Oczywiście trzeba wyczuć, kiedy można sobie na coś takiego pozwolić, ale dziś nie trafiają już raczej do mnie przypadkowi ludzie. Każdy spodziewa się, czego może oczekiwać po moich zdjęciach i w pewien sposób też tego pewnie oczekuje. Zawsze robię jednak bardzo różnorodny materiał. Mamy więc też typową romantykę: płytką głębię, światło w kontrze i rozwiane włosy. Te ujęcia z pazurem to tylko wisienka na torcie. Przy fotografowaniu pocałunku o zachodzie słońca mówię: „A teraz dotknij swoim językiem jej nosa". I to jest to. Czasem potrzeba tylko odrobiny pieprzu, żeby przełamać ten lukier.

eprasa.pl 30f081cc2f

Sesja rodzinna Asi i Antka

Ślub Anny i Andrzeja, Folwark u Różyca

Błagałam znajomych: „Bierzecie ślub? Zrobię wam zdjęcia! Jak wam się nie będą podobać, to oddam kasę!”

Z pewnością nie było tak jednak od początku. Od reporterki do sesji ślubnych daleka droga.
Gdy w branży agencyjnej zaczęło robić się nieciekawie, a ja zaczęłam naginać swój kręgosłup, stwierdziłam, że wystarczy mi już takiej pracy. A gdy urodziłam dziecko, to już wiedziałam, że na pewno do tego nie wrócę. Odłożyłam aparat i zajęłam się produkcją eventów. Fotografię zaczęłam natomiast traktować jak swoją pasję. Skupiłam się na fotografowaniu kobiet. Chwilę później trafiłam na warsztaty do Michała Wardy z WhiteSmoke Studio. Zawsze podobały mi się ich zdjęcia, ta autentyczność, fotografowanie ludzi „z jajem". Pomyślałam, że być może to jest rozwiązanie. No i coś mi tam niesamowicie zaklikało.

Otworzyli Ci głowę?
Mam wrażenie, że wcześniej w ogóle nie śledziłam tego, co się dzieje w fotografii. Oni podali mi mnóstwo inspiracji, pokazali fotografów streetowych. Zaczęłam tego sporo oglądać i w ten sposób patrzeć, myśleć o tym, co i w jaki sposób fotografuję. A w kolejnym roku błagałam znajomych: „Bierzecie ślub? Zrobię wam zdjęcia! Jak wam się nie będą podobać, to oddam kasę". Zrobiłam w ten sposób swój pierwszy ślub. Spodobało się. Potem zadzwonił do mnie były partner, który akurat się hajtał. Z tymi dwoma materiałami poszłam na targi, na których wyrwałam dwóch klientów i jakoś zaczęło to płynąć. Najwięcej zmieniła chyba jedna para, która jest ze mną do dziś. Gdy zobaczyłam ich na targach, to po prostu wyciągnęłam ich z tłumu za rękę (*śmiech*). Przepiękna kobieta, przystojny facet, ślub z prawdziwym jebnięciem. Dwieście osób, pałac pod Radomiem i telewizja, bo dziewczyna brała akurat udział w jakimś programie. Piękny ślub, na którym wiele się działo. To wydarzenie przyniosło mi sporo nowych klientów. Ale to było po prostu szczęście. Na drugich targach nie zdobyłam już ani jednego nowego klienta i dałam sobie z tym spokój.

To nie Twój rodzaj klienta?
Przede wszystkim na targi przychodzą ludzie mniej świadomi, którzy często nie wiedzą, czego chcą. Są mniej obeznani z trendami, nie szukają ekstrawagancji. Targi traktują jak supermarket, gdzie bez większego zastanawiania się można na szybko wybrać jakiś produkt.

eprasa.pl 30f081cc2f

Ślub Arletty i Wiktora, Folwark Ruchenka

Zastanawiam się na ile to reportażowe podejście do fotografii ślubnej jest trendem wśród fotografów, a na ile rzeczywistą potrzebą klientów.
Do mnie dzwonią zazwyczaj ludzie, którzy widzieli już moje zdjęcia i wiedzą, czego chcą. Mówią, że podoba im się to, że te zdjęcia nie są pozowane, że reportaż jest w stanie uchwycić emocje, które się tego dnia pojawiają. Myślę więc, że w dużej mierze ta narracja, którą obieram, powoduje, że trafiają do mnie osoby z podobnym poczuciem estetyki. Ale oczywiście ten trend nie jest standardem.

Nie jest trudno łączyć te „streetowe" ujęcia z typowymi kadrami ślubnymi, które muszą pojawić się w albumie?
Czasem zdarza mi się oczywiście o czymś zapomnieć. Nagminnie na przykład zapominam zrobić zdjęcia butów (*śmiech*). Ale zawsze przed sesją rozmawiam z parami o tym, co jest dla nich istotne. Jak same zwracają uwagę na takie detale, to oczywiście o tym pamiętam i fotografuję im te buty. Generalnie nie widzę jednak trudności w przechodzeniu z jednego rodzaju zdjęć do drugiego. Podczas trwającej 5 minut ceremonii mam na szyi w sumie trzy aparaty: Leikę SL z obiektywem 50 mm, SL2 z obiektywem 24–90 mm i Leikę QP. W tym czasie potrafię zrobić 200 różnych kadrów. Najważniejsze, czego nauczyły mnie warsztaty, to nie stać w miejscu. Trzeba być w ruchu: tu kucnąć, tam się przesunąć. W ten sposób otwierasz sobie drogę do bardzo wielu ujęć i możesz pracować na kilka sposobów.

Zawsze pracujesz w pojedynkę?
Czasem biorę do pomocy męża. Wtedy daje mu właśnie Leikę Q i on w kulminacyjnych momentach robi dodatkowe zdjęcia z szerszej perspektywy. Zazwyczaj jednak udaje mi się zrobić wszystko tak, jak chcę, nawet gdy jestem sama.

Skąd w ogóle pomysł, żeby taką fotografię robić Leiką? To chyba najmniej popularny system wśród osób, które „młócą" zdjęcia.
Leica wzięła się przez WhiteSmoke (*śmiech*). W ciąży kupiłam Leikę SL z obiektywem Vario-Elmaritt-SL 24–90 mm f/2,8–4 APSH, na którą przesiadłam się z Nikona D700 i Nikona D3. Gdy po pierwszej sesji zobaczyłam kolory, szczegółowość i to, jak swobodnie mogę pracować

eprasa.pl 30f081cc2f

W torbie Agaty: Leica SL2

Leica SL2 to aparat dla profesjonalistów, stworzony we współpracy z nimi. Minimalistyczne wzornictwo oraz niezwykle dopracowana ergonomia sprawiają, że fotografujesz z przyjemnością. Pewny chwyt pozwala wygodnie pracować nawet z dużymi i jasnymi obiektywami. Dodatkowo SL-System to jedyny system zaprojektowany z myślą o fotografowaniu manualnymi obiektywami. A w sercu tego wszystkiego znajduje się matryca o rozdzielczości 47,3-megapikseli, która daje unikatową jakość obrazu i legendarny „Leica look".

z cieniami, wiedziałam, że było warto. Gdy później dokupiłam jeszcze manualne, jasne szkła, to już zupełnie zakochałam się w tej plastyce.

Ale mamy jeszcze „delikatną" kwestię autofokusa. Leica SL, choć szybka, ciągle bazuje na detekcji kontrastu – systemie, który niespecjalnie lubi ciemność. Da się tak pracować na ślubach?
Oczywiście miewam momenty, kiedy wkurzam się na aparat, ale gdy potem zgrywam zdjęcia i je przeglądam, to mi przechodzi. Poza tym sporo fotografuję też manualnymi szkłami, dlatego wiem, jak sobie radzić. Każdy sprzęt ma swoje plusy i minusy. Dla mnie najważniejszy jest obrazek, który uzyskuję. Nie potrzebuję też sprzętu tańszego tylko po to, żeby móc go co dwa lata wymieniać i być na bieżąco z nowinkami. Jestem w ogóle kiepska, jeśli chodzi o technologię. Z wielu funkcji pewnie nawet nie korzystam. Biorę aparat i albo mi leży, albo nie leży. W przypadku Leiki finalnie mam obrazek, z którego jestem zadowolona i dlatego nią fotografuję. Są to też zadziwiająco wytrzymałe aparaty. Leikę SL kupiłam 5,5 roku temu. W ciągu tych 5 lat intensywnego fotografowania nigdy mi się nie zepsuła. Nie padła migawka. Raz tylko była w serwisie, gdy walnęła o glebę i obudowa ścisnęła się tak, że nie dało się wyjąć baterii. Ale mimo to nic się w niej nie zepsuło i cały czas wykorzystuję ją na sesjach.

Jak wygląda Twój typowy zestaw na ślubie?
Fotografuję głównie obiektywami 35, 40 i 50 mm. Mam też wspomnianego zooma 24–90 mm.

To ciekawe. Nie używasz długich zoomów? Takie 70–200 mm to w końcu jedno z podstawowych szkieł w arsenale fotoreporterów.
Powiem, że w ogóle. Już ogniskowa 85 mm, to dla mnie zbyt ciasno. Gdybym miała zostawić tylko jedno szkło, prawdopodobnie byłaby to ogniskowa 35 mm.

Dużo fotografujesz z lampą?
W 80% fotografuję przy świetle zastanym. Z lampami pracuję w zasadzie tylko przy fotografii korporacyjnej i biznesowej oraz oczywiście na weselu podczas tańców czy gdy jest już ciemno. Bardzo lubię naturalne światło. Nawet gdy zdjęcie jest „zepsute", niedoświetlone, ma w sobie jakąś miękkość. Oczywiście podobają mi się stylizowane kampanie z użyciem światła studyjnego, ale to są zupełnie inne emocje. Oglądasz coś wyreżyserowanego. Do mnie najbardziej przemawiają zdjęcia, na które po prostu patrzysz i nie zastanawiasz się, jak zostały zrobione. Gdy myślisz o świetle, rozdzielczości itp., to fotografia staje się matematyką. A nie o to mi chodzi.

Ten naturalny styl stosujesz także w fotografii rodzinnej. Czy to duża część Twojej działalności?
Klientów na takie zdjęcia mam w zasadzie od momentu, kiedy zaczęłam fotografować. Do niektórych osób jeżdżę po dwa razy w roku. Dziecko, ciąża, urodziny i tak dalej. Zwykle nie biorę zleceń typu komunia czy chrzest, ale jak mam z kimś dobrą relację, to pojadę i zrobię też takie zdjęcia. Nie ograniczam się. Na pewno jest zapotrzebowanie na taką fotografię i myślę, że wynika to z Instagrama. Ludzie wstawiają swoje zdjęcia, aktualizują profile – inni to widzą i też chcą mieć takie fotografie. Sami się na to nakręcają.

Ty masz natomiast na Instagramie konto prywatne. Dlaczego?
Zmieniłam ustawienia niedawno. Zaczęłam czyścić swój profil z przypadkowych widzów, bo publikuję na nim m.in. zdjęcia swojego dziecka, wiele historii ze swojego życia, czasem pojawia się tam też trochę nagości. Jeżeli ktoś będzie bardzo chciał, zobaczy, co robię, bo trafił do mnie z polecenia, to wyśle zaproszenie.

Nie masz parcia na pracę?
Na pewno nie mam zapędów, żeby młócić po dwa śluby w tygodniu

eprasa.pl 30f081cc2f

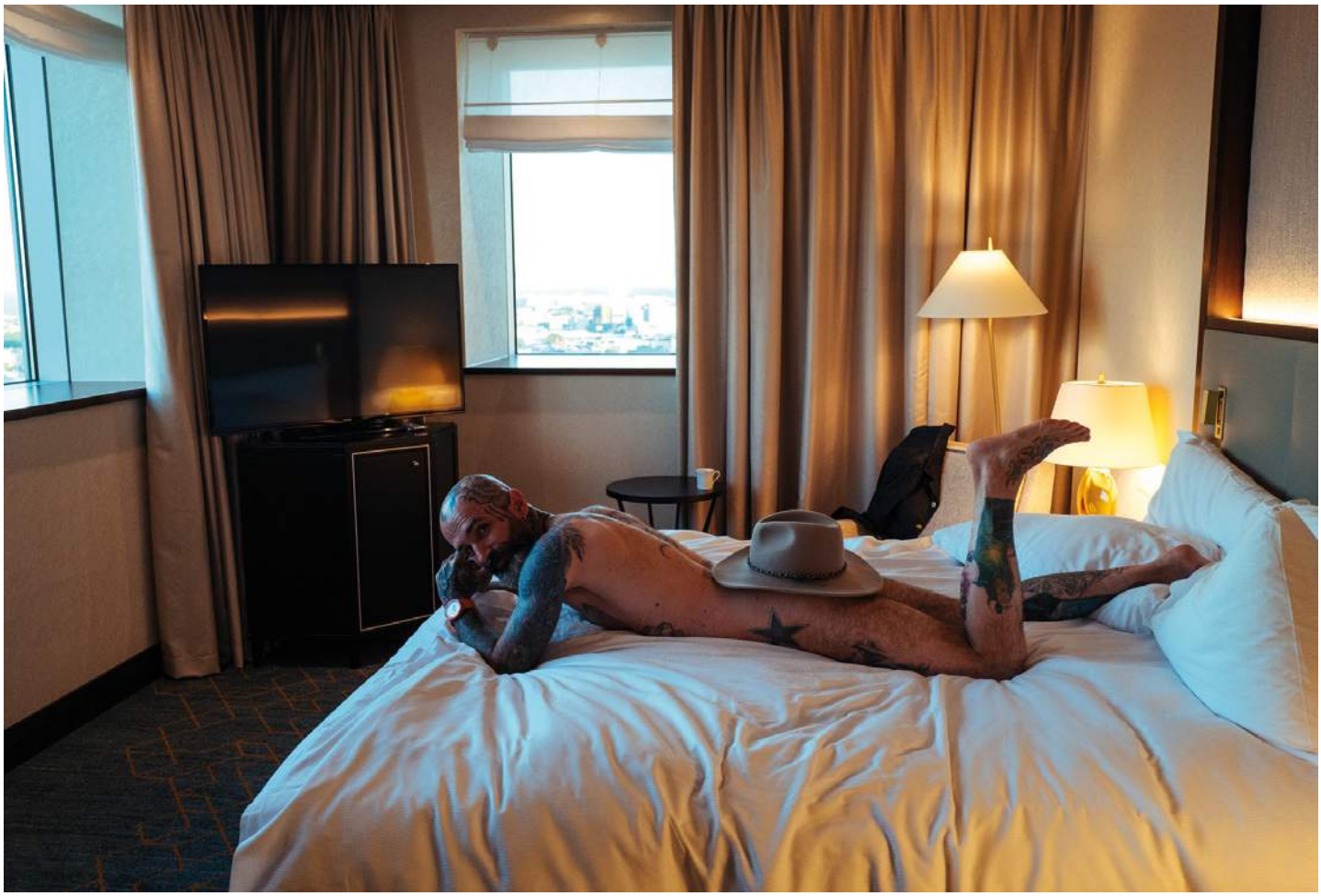
Ola i Patryk, sesja dla Juniorink Studio

eprasa.pl 30f081cc2f

Michalina, sesja dla Skin Project

eprasa.pl 30f081cc2f

Archiwum Prywatne, Dominik Mądrachowski

Ja generalnie lubię ciało. Fotografuję kobiety, fotografuję siebie, daję się też fotografować mężowi.

i eksploatować się fizycznie oraz psychicznie. Gdy w sezonie mam dwa śluby w miesiącu, w zupełności mi to wystarcza. Trudno mi też powiedzieć, na ile Instagram przekłada się na pracę. Do mnie dużo zleceń trafia przez stronę internetową, która dzięki pomocy mojego brata bardzo dobrze pozycjonuje się na interesujące mnie hasła. Nie potrzebuję więcej.

Publikujesz sporo prywatnych zdjęć, niekiedy całkiem odważnych. Spotykasz się z hejtem?
Notorycznie. Jestem cała wytatuowana, więc przyzwyczaiłam się już, że ludzie mnie nienawidzą (*śmiech*). Bezpośrednio nie zdarzają mi się już takie konfrontacje, ale były sytuacje, gdy na przykład szłam z córką w wózku i ktoś podchodził, by powiedzieć mi, że wyglądam jakby ktoś mnie obrzygał (*śmiech*). Nadal jesteśmy jednak narodem dość zamkniętym i jestem w stanie wyobrazić sobie, że niektórym może nie pasować to, co robię. Ja generalnie lubię ciało. Fotografuję kobiety, fotografuję siebie, daję się też fotografować mężowi. Jeżeli z tego powodu ktoś nie zdecyduje się na moje usługi, to trudno. Zostają ze mną ludzie, którzy patrzą na świat podobnie jak ja. Cieszy mnie to, bo dzięki temu później nie ma żadnych zgrzytów.

A nie zdarzyły Ci się jakieś zgrzyty podczas samych ślubów? W końcu poza parą młodą masz do czynienia z całą rodziną.
Szczerze mówiąc, nie miałam takiej sytuacji. Raz tylko się obawiałam, gdy pojechaliśmy na wesele na wieś, 100 km od Warszawy. Przychodzimy na przygotowania, widzę babciny domek i wielką figurkę Matki Boskiej z kwiatami. Ale wszyscy przyjęli mnie z uśmiechem i była świetna atmosfera. Myślę też, że to wynika z samego zawodu. Choć nie lubię tego określenia, dla ludzi jako fotograf jestem artystą. Dla nich jest spójne, że jako artysta mogę wyglądać dziwnie.

Jeśli chodzi o naturalność i śluby, nie masz nigdy chwili zwątpienia? Spotkałem już kilku fotografów, którzy odeszli z branży, bo mieli już dosyć ciągłego uczestniczenia w „przedstawieniu".
Jak już mówiłam, nigdy nie miałam takiego ciśnienia, by móc się tym naprawdę zmęczyć. A gdy podczas ślubu coś mnie denerwuję, to idę i szukam sobie tematu pobocznego. Skupiam się na dzieciach, detalach czy jakichś dodatkach. Zawsze jesteś w stanie uchwycić coś, co da Ci na chwilę ucieczkę od tej całej „ceremonii". Natomiast w moim przypadku jest raczej odwrotnie. Od jakiegoś czasu staram się nie słuchać tego, co mówi ksiądz, bo czasem za bardzo się wzruszam. Zaczynam płakać i przestaję myśleć o zdjęciach (*śmiech*). Oczywiście bywają momenty, gdy gorzej mi się pracuje, gdy mniej chętnie siadam do obróbki, ale z drugiej strony ciągle mam też chwile, gdy pracuje na totalnej zajawce i odkładam zabawę z córką, bo „muszę" obrobić zdjęcie, które utkwiło mi w pamięci z poprzedniego wieczora.

eprasa.pl 30f081cc2f

Sesja rodzinna Kasi i Michała

Te wszystkie momenty typu urodziny, zdmuchiwanie świeczek to dla mnie ekstremalnie ważne rzeczy

(*śmiech*) Generalnie staram się zachowywać higienę i się nie przeciążać tak, by nadal sprawiało mi to przyjemność.
Ważne też, by nie dać się przytłoczyć uprzedzeniom. W grudniu robiłam zdjęcia na weselu, które para zorganizowała we własnym domu. Wchodzę i myślę sobie: „Ja *****, co ja tu zrobię?". Zwykły dom, ciasta ustawione na stole w salonie. Na początku przeraził mnie brak tej całej otoczki, ale pomyślałam sobie, że zrobię to po prostu tak, jak umiem. Na koniec okazało się, że wyszedł z tego świetny materiał.

Mówisz, że najbardziej interesuje cię ciało…
Gołe baby! (*śmiech*) Oczywiście robię tego sporo i bardzo to lubię. Często żałuję, że wielu z tych zdjęć nie mogę opublikować. Miałam raz sytuację, gdy robiłam parze sesję ciążową. Określenie ciążowa to niedopowiedzenie jak na to, co się działo, bo sytuacja rozwijała się bardzo dynamicznie. Oczywiście nie było tam seksu, ale powstały na maksa naturalne, surowe i autentyczne zdjęcia. Coś pięknego.

Nigdy nie czujesz się skrępowana?
Jak już mówiłam, nie mam za grosz wstydu. (*śmiech*) Gdy robię zdjęcia, jestem schowana za aparatem. Nie czuję, żebym w tym uczestniczyła.

Fotograf to jedno, zwykle jednak bardziej skrępowani są sami modele. Masz jakieś sposoby na tworzenie atmosfery?
Najważniejsze, to być bezpośrednim. Dam Ci przykład. Jedna klientka chciała zrobić nagą sesję na prezent dla swojego chłopaka. Spóźniła się i mieliśmy już mało czasu. Mówię jej: „Dobra, rozbieraj się szybko, bo zaraz nam słońce ucieknie". I była to najlepsza rzecz, jaką mogłam zrobić, bo ona nawet nie miała czasu, żeby poczuć się skrępowana. Myślę, że atmosferę rozładowuje też to, że często „stękam" za aparatem – to zwykle rozśmiesza dziewczyny. Nigdy nie staram się też zbyt dużo myśleć nad tym, co mówię i co robię. Jestem jak ginekolog, do którego przychodzisz i po prostu się rozbierasz. Myślę, że przez tę bezpośredniość po prostu skracam dystans. Czysta komunikacja, bez jakichś konwenansów.

Czy jest duże zainteresowanie takimi sesjami?
Powiem tak – nie przypominam sobie, żebym w ostatnim roku to ja inicjowała takie sesje. Myślę, że dziewczyny mają sporą potrzebę, by się w jakiś sposób „uwolnić". Chcą wyjść z dresu, dodać sobie odrobinę pikanterii i troszkę się dowartościować.

Taka forma terapii?

eprasa.pl 30f081cc2f

Sesja rodzinna Paulini Maćka

Dokładnie. Są też laski, które mówią na przykład, że się rozwodzą i muszą mieć zdjęcia. Albo że przez 10 lat siedziały z dziećmi. W dużej mierze są to zdjęcia zachowywane prywatnie, nigdzie tego nie publikują, ale jest to dla nich jakimś krokiem w nowe. Natomiast oprócz tych nagich zdjęć robię im też portrety. Często „zakochuję" się w jakiejś twarzy i strasznie je wtedy męczę. (*śmiech*) Zawsze więc dostają też taki materiał, który mogą swobodnie pokazać i być z siebie zadowolone.

Czy sama też robisz dużo takiej fotografii „pamiątkowej"?
Jak to mówią, szewc bez butów chodzi. Mam masę prywatnego materiału, ale na przykład album rodzinny „robię" już od 4 lat i tylko przerzucam zdjęcia córki z dysku na dysk, żeby nic nie stracić w razie awarii. Robię dużo zdjęć telefonem, fotografuję też na wszelkich spotkaniach rodzinnych. Te wszystkie momenty typu urodziny, zdmuchiwanie świeczek to dla mnie ekstremalnie ważne rzeczy. Bo potem, po latach patrzysz na te zdjęcia i autentycznie się wzruszasz. Poza tym to świetny pomysł na prezent. Raczej nie kupuję prezentów w postaci pościeli czy innych pierdół, tylko drukuję odbitki. Każdy co roku dostaje na święta pakiet zdjęć i zawsze jest przy tym świetna zabawa.

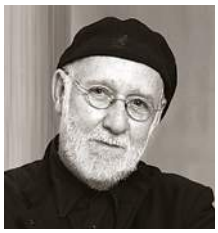
Nie myślałaś nigdy, by pójść w bardziej artystyczną stronę?
Czasem odczuwam pewną potrzebę odpoczynku od tego, co robię. Jestem osobą wrażliwą i mam takie momenty, gdy przez trzy tygodnie w ogóle nie dotykam aparatu. Z tego powodu zaczęłam na przykład robić bransoletki i pierścionki z koralików. Natomiast, jeśli chodzi o samą fotografię, chciałabym kiedyś pochylić się nad tematem snów. Chłopaki z Leiki, którzy bardzo dbają o to, żebym się rozwijała, podpowiadają, żebym spróbowała zrobić projekt długoterminowy: fotografowała coś przez 10–15 lat i zobaczyła, jak będzie to ewoluowało i jak będzie zmieniać się moja perspektywa. Nigdy w życiu nie byłam w żadnej szkole artystycznej i nikt nigdy nie uczył mnie interpretacji czy narracji. Wszystko zawsze robiłam intuicyjnie, jest to więc dla mnie coś zupełnie nowego i jestem bardzo ciekawa, co we mnie siedzi. Póki co, staram się jednak znaleźć na to czas i pieniądze.

Powodzenia! Dziękuję za rozmowę!

eprasa.pl 30f081cc2f

Po prawej:
Waris Dirie,
Ouarzazate,
Maroko, 1993

Albert Watson

Albert Watson
Fotograf i operator

Urodził się w Edynburgu w 1942 roku. Studiował projektowanie graficzne, film i telewizję, po czym w 1970 roku wyjechał do USA. Przełom w karierze nastąpił w 1973 roku, kiedy to wykonał dla *Harper's Bazaar* kultowe zdjęcia reżysera Alfreda Hitchcocka trzymającego oskubaną gęś.

Jego zdjęcia znalazły się na ponad 100 okładkach *Vogue'a* i ponad 40 okładkach *Rolling Stone*. Photo District News uznało go za jednego z 20 najbardziej wpływowych fotografów wszech czasów (obok takich sław jak Irving Penn i Richard Avedon).

Prace Watsona znajdują się w najważniejszych kolekcjach na całym świecie, w tym w National Portrait Gallery w Londynie i Metropolitan Museum of Art w Nowym Jorku. W 2010 roku otrzymał Medal Stulecia Królewskiego Towarzystwa Fotograficznego oraz Honorowe Członkostwo (HonFRPS) w uznaniu jego wkładu w sztukę fotograficzną. W 2015 roku królowa Elżbieta II przyznała mu Order Imperium Brytyjskiego (OBE) za zasługi dla fotografii.

www.albertwatson.net

Ten legendarny fotograf opowiedział nam o swojej nowej książce, projekcie nad którym aktualnie pracuje oraz o swoim podejściu do fotografii

Od prawie 50 lat wizualna siła fotografii Alberta Watsona prowokuje, zachwyca, bawi, a czasem niepokoi ludzi na całym świecie. Jego imponujący dorobek obejmuje wiele gatunków fotografii: pejzaż, modę, beauty, portret i martwą naturę.
Mimo że od urodzenia nie widzi na jedno oko – jego pierwsza książka nosiła żartobliwy tytuł *Cyclops* – Watson ugruntował swoją pozycję jednego z najbardziej wpływowych fotografów na świecie (w 2015 roku otrzymał Order Imperium Brytyjskiego). Watson przekazuje teraz swoje bezcenne rady i doświadczenie w nowej książce zatytułowanej *Creating Photographs*. 128-stronicowa publikacja to połączenie wspaniałych fotografii, anegdot z jego kariery oraz porad dotyczących wielu gatunków i technicznych aspektów fotografii. Jednocześnie, ta książka składająca się z 20 rozdziałów powstała jako pisemne rozwinięcie udziału Watsona w ostatniej serii filmów Masters of Photography, w których wystąpili także inni mistrzowie: Joel Meyerowitz, Steve McCurry i David Yarrow. Choć na karku ma już 79 lat, urodzony w Szkocji Watson nie zwalnia. Udało nam się porozmawiać z nim za pośrednictwem Zoomu. Połączył się z nami ze swojego nowojorskiego studia, aby opowiedzieć o karierze, nowej książce, podejściu do fotografii oraz o tym, co planuje w przyszłości. Watson to wielki autorytet, bywa czasem kontrowersyjny, intrygujący, ale nigdy nudny…

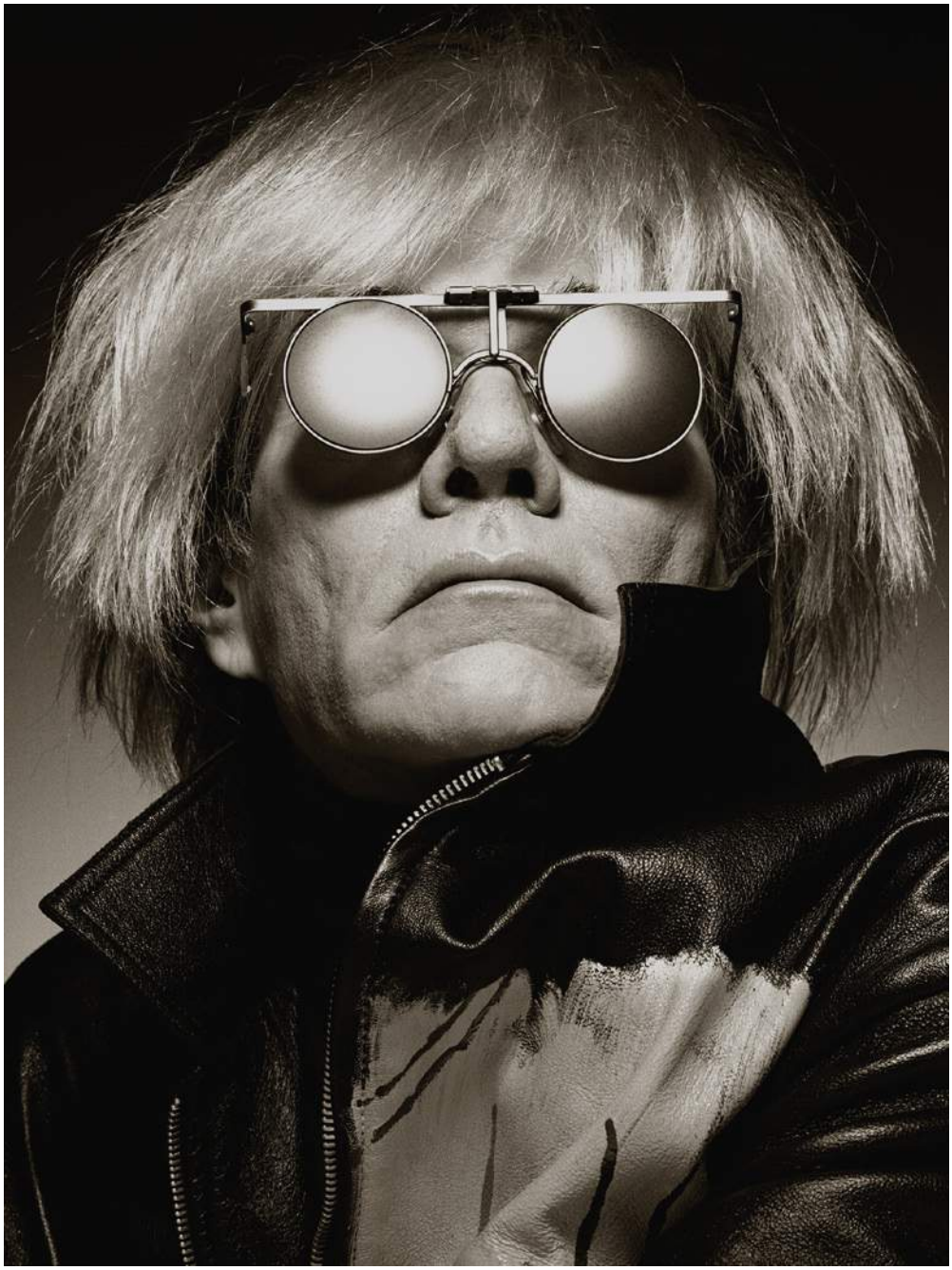
Jak się masz?
Dobrze. Wręcz doskonale. Mam dużo szczęścia, jeśli chodzi o moje zdrowie.

Przechodząc do rzeczy - jak doszło do powstania książki *Creating Photographs*? Zaczęło się od filmu?
Tak, to był bezpośredni efekt współpracy z ludźmi, którzy kręcili o mnie film. Byłem pod ich ogromnym wrażeniem… Mieli prawdziwą wizję i jeździli za mną po całym świecie. Kiedy miałem wernisaż w Paryżu, przyjechali na niego; kiedy miałem wernisaż we Włoszech, również się pojawili; filmowali mnie w moim domu w Marrakeszu, potem obserwowali, jak pracuję w studiu w Nowym Jorku – byli bardzo skrupulatni. Tak samo wyglądała praca nad książką. Zrobiliśmy już wiele naprawdę dużych publikacji - album wydany przez Taschen waży 9 kg - ale tym razem zależało mi na tym, by miała mały format, by była bardziej intymna i poręczna. Jeśli szukasz inspiracji w moich zdjęciach, nie pójdziesz przecież na spacer z wielkim albumem *Kaos* w plecaku. Możesz za to zabrać ze sobą tę małą książkę, czytać ją, gdzie chcesz i kiedy chcesz.

W książce piszesz o podejmowaniu ryzyka. Co dokładnie miałeś na myśli?
To było chyba w kontekście tego, że jest to książka dydaktyczna. To trochę skomplikowane, bo to nie jest nauka w stylu 2 + 2 = 4. To raczej mój modus operandi. Jak pracuję? Jak mogę pomóc Tobie w działaniu? Chciałbym, żeby Czytelnik wiedział, że chętnie mu pomogę, pokazuję: tak właśnie bym to zrobił… →

eprasa.pl 30f081cc2f

Andy Warhol, Nowy Jork, 1985

To, że wszystko jest, zapięte na ostatni guzik, nie oznacza, że nie można od planu na chwilę odejść. Zaryzykować

Myślę, że ryzyko polega na stawianiu sobie wyzwań i próbach wyjścia poza obszar, w którym zwykle się pracuje. Czy jest inny sposób, w jaki można spojrzeć na dany projekt? Jak można sprawić, by zdjęcie było bardziej wyjątkowe, i – co jest chyba najważniejsze – by zapadło w pamięć? Podejmowanie ryzyka polega na tym, aby po prostu czasem zaryzykować: postępować zgodnie z planem A, ale potem wyjąć coś z rękawa. Miałem szczęście porozmawiać z Alfredem [Hitchcockiem] po naszej sesji. Był fanatykiem storyboardów. Powiedział mi: „Kiedy storyboard jest gotowy, film jest skończony. Pozostaje mi tylko go nakręcić". Zapytałem go: „OK, a co się stanie, jeśli w trakcie przyjdzie Ci do głowy coś, czego nie ma na storyboardzie?". Powiedział mi: „Jeśli będzie mi się podobało, to nakręcę to, ale nie wyjdę, dopóki nie zrealizuję storyboardu". Tak więc to, że wszystko jest zaplanowane, nie oznacza, że nie można od planu na chwilę odejść. Zaryzykować.

Czy możesz wyjaśnić, jak wygląda Twoja równowaga między kreatywnością a technicznym wykonaniem zdjęć?
Aspekt techniczny był dla mnie zawsze uciążliwy. Problem w tym, że niektórzy fotografowie zajmują się fotografią, ponieważ uwielbiają te rzeczy. Znam osoby, które mają obsesję na punkcie nowych technologii: najnowszy aparat, najnowsze oprogramowanie, wszystko najnowsze – niestety wielu z nich robi fatalne zdjęcia. Znałem kogoś, kto miał najlepszą Leikę, jaką kiedykolwiek wyprodukowano, i robił okropne zdjęcia – okropne, ponieważ były tak zwyczajne i płaskie. Sprzęt nie pomaga. Powiedziałbym, że aspekt techniczny, podobnie jak umiejętność jazdy samochodem, powinien być czymś oczywistym. Uczysz się, jak być fotografem, jak posługiwać się aparatem, jaka jest różnica między czasami otwarcia migawki i ich związek z przysłoną itd. Dla mnie ta nauka była bolesna, ale przekonałem się też, że na dłuższą metę jest to ważne, ponieważ gdy już się to

eprasa.pl 30f081cc2f

opanuje, otwierają się przed nami twórcze drzwi. Cała rzecz polega na kreatywności, a nie na maszynach. One są tylko narzędziem. Tu analogia z samochodem jest idealna, ponieważ ważne, jest dokąd jedziesz a nie jakim autem. Liczy się dokąd zmierzasz twórczo.

Nadal używasz głównie błysku w studio, czy wolisz pracować przy świetle naturalnym?
Kiedy zaczynałem swoją przygodę z fotografią, poznałem Hiro. Był to wspaniały fotograf, asystent Avedona, potem na przełomie lat 60. i 70 robił niesamowite rzeczy dla *Harper's Bazaar*. Powiedział mi: „Naucz się ustawiać światło w studiu, a zawsze będziesz miał zajęcie". Patrząc wstecz, powiedziałbym, że to kluczowe. A co ja preferuję? Niczego nie preferuję. Lubię mieć dostęp do światła w studiu i do światła naturalnego. Mogę używać żarówek, HMI lub stroboskopów, a w razie potrzeby mieszać wszystko razem. Wolę nie mieć żadnych preferencji. Czasami naturalne światło jest magiczne i idealne.

W jaki sposób instynkt pomaga Ci w pracy?
Kiedy po raz pierwszy wziąłem do ręki aparat, wywarł na mnie ogromne wrażenie. Stał się obiektem pożądania. Wspaniale było zrobić zdjęcie czemuś, co się po prostu zobaczyło, co wydało się interesujące, fascynujące. W tamtych czasach powstanie odbitki było długim procesem. Kiedy po raz pierwszy się z tym zetknąłem, poczułem magię. Fotografia stała się moją obsesją i nadal nią jest w dużym stopniu. Z miejsca, w którym byłem, zacząłem się rozwijać, ale jeśli nie ma się tej głębokiej pasji, nie warto tego robić. Dlatego, jeśli chodzi o instynkt, lepiej upewnij się, że kochasz to do szaleństwa, pasjonujesz się tym, masz wręcz obsesję na tym punkcie i budzisz się w środku nocy, myśląc o tym. Aby odnieść jakikolwiek sukces w fotografii, nawet jeśli jest się amatorem, trzeba mieć do niej zapał. Z biegiem lat stykałem się ze zdjęciami amatorów, które wywarły na mnie ogromne wrażenie. Ci ludzie też mieli obsesję na punkcie fotografii, choć pracowali jako urzędnicy państwowi.

U góry: Alfred Hitchcock, Los Angeles, 1973

Z lewej Mick Jagger w samochodzie z lampartem, Los Angeles, 1992

Ważne jest dokąd jedziesz a nie jakim autem. Liczy się to, dokąd zmierzasz twórczo.

eprasa.pl 30f081cc2f

Szczęście przychodzi do tych, którzy ciężko pracują

Powyżej: Breaunna w masce kota, Las Vegas Hilton, 2001

Fotografujesz w wielu różnych stylach. Czy Twoje podejście zmienia się w zależności od tematyki?
Tak. Niektóre rzeczy są do siebie bardzo podobne i są takie elementy, które można powielać. Na przykład, gdy poszedłem fotografować Steve'a Jobsa… Zgadnij, co zrobiłem. Zebrałem artykuły o nim w gazetach, czasopismach… Przeczytałem jego historię. Miałem wystarczająco dużo informacji, aby odbyć z nim czterogodzinną rozmowę o jego życiu. Nie chodzi o to, że wykorzystałbym wszystkie te informacje, ale kiedy się z nim spotkałem, miałem je w głowie i mogły mi się przydać. Przygotowanie, przygotowanie i jeszcze raz przygotowanie. Kiedy pojechałem na Isle of Skye, specjalnie wybrałem październik i listopad, ponieważ chciałem, aby była zła pogoda. Jedyną książką, jaką wtedy zabrałem, była książka z pejzażami Degasa. Fascynowało mnie to, że na jednym z jego obrazów znajdowało się najbardziej przeciętne wzgórze – coś, czego nie tknąłby żaden fotograf krajobrazu. Ale Degas zatrzymuje się, ustawia sztalugi i zaczyna malować to raczej nudne wzgórze, przekształcając je w dzieło sztuki. Udaje mu się zmienić ten zwykły pejzaż w obraz wart wiele milionów dolarów. Właśnie ta banalność tematu i to, w jaki sposób udało mu się ją przekształcić w dzieło sztuki, było główną siłą napędową tego projektu. Jak zmienić coś, co jest zwykłym kamieniem, w coś, co ma moc? Jeśli zobaczyłbym coś dramatycznego, zrobiłbym zdjęcie, ale jednocześnie byłbym bardziej otwarty na to, że czasem mogę trafić na gaj jarzębinowy, który ze względu na swoją prostotę

eprasa.pl 30f081cc2f

Robię to, bo mam nadzieję, że pomogę fotografom, którzy dopiero zaczynają

będzie dla mnie wyzwaniem. Wiedziałem, że w przypadku wielu zdjęć będę dość intensywnie pracował z Photoshopem, aby osiągnąć to, co zamierzałem. Oczywiście w przypadku Photoshopa istnieje duże niebezpieczeństwo, że może on poprowadzić Cię drogą, która wydaje Ci się w porządku, ale jest pełna pułapek. Mam za sobą 45 lat pracy z materiałami analogowymi, więc dość ostrożnie podchodzę do edycji cyfrowej.

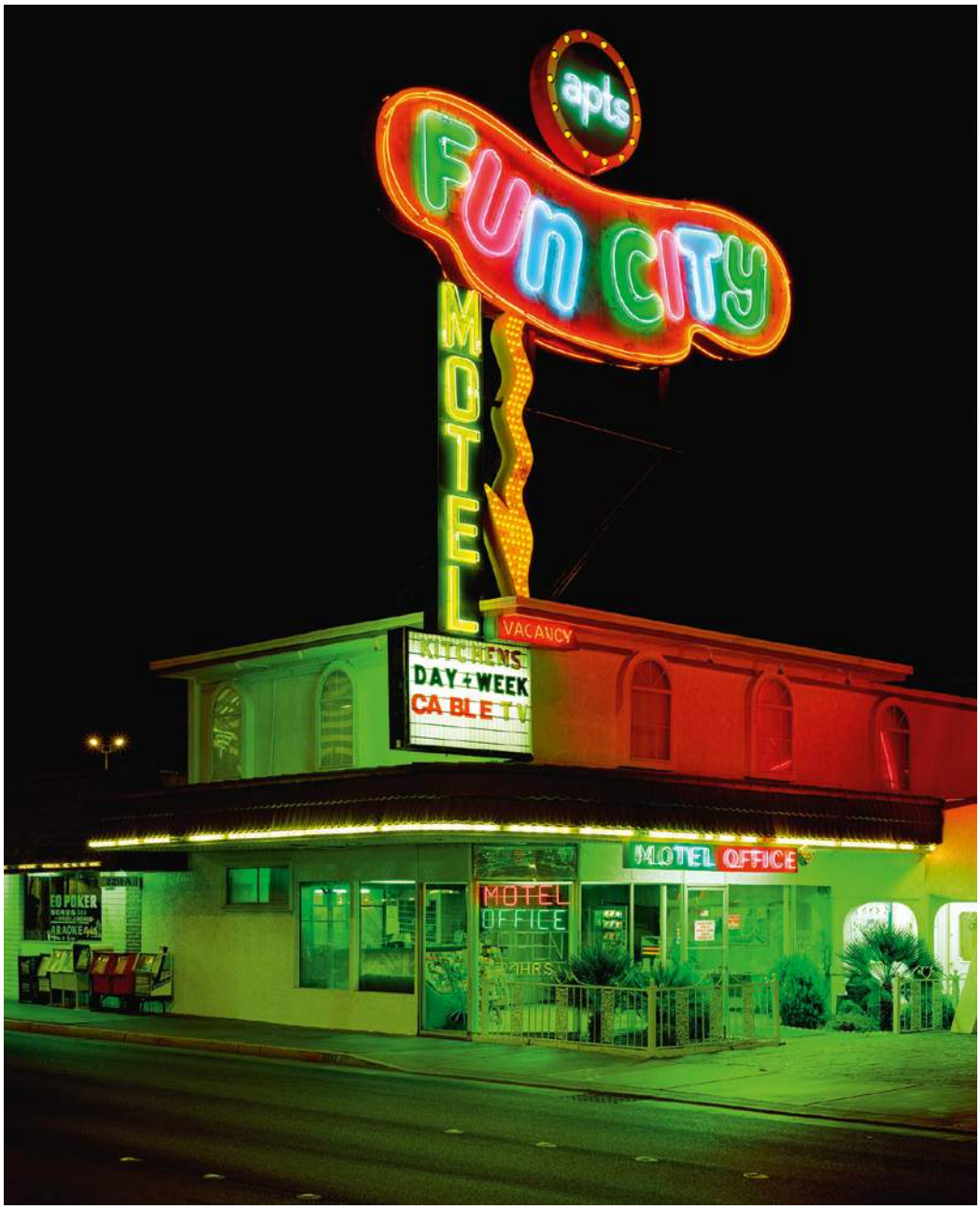
W książce wspominasz, że pewną rolę odgrywa szczęście. Miało wpływ też na Twoją pracę i karierę?
Często szczęście przychodzi do tych, którzy ciężko pracują. Innymi słowy, czasami dzięki wysiłkowi, determinacji, nastawieniu budzika na 4 rano, śniadaniu o 4:10 i wyruszeniu w drogę o 4:30, gdy jest jeszcze ciemno… Nikt nie ma na to ochoty, wiadomo, że bywa to bolesne. Ale potem nagle zaczyna się najwspanialsza ulewa, gdy wschodzi słońce i dzieje się coś magicznego. Można by powiedzieć: „Wow, miałeś szczęście z tym światłem". To prawda, bo jest w tym szczęście, ale gdybym nie wstał o czwartej rano i nie wyszedł na zewnątrz, nie zobaczyłbym tego. To tylko jeden przykład, ale uważam, że ciężka i intensywna praca może pomóc szczęściu. Bardzo ważna jest nasza determinacja. Posłuchaj: było wiele sytuacji, w których nie miałem szczęścia. To nie było tak, że szedłem przez życie i los cały czas się do mnie uśmiechał. Bywało też tak, że wszystko sprzysięgało się przeciwko mnie.

Czy chciałbyś, aby Czytelnicy wynieśli coś szczególnego z Twojej książki?
Tak, absolutnie… inaczej bym jej nie wydawał. Tu nie chodzi o pieniądze. Nie wiem, ile na niej zarobię, ale na polaroidach 8 x 10 mogę na pewno zarobić więcej. Po co więc miałbym się nią zajmować? Robię to, ponieważ mam nadzieję, że pomogę fotografom, którzy dopiero zaczynają. Oczywiście mogą też przeczytać książkę i powiedzieć: „Zrobię coś zupełnie innego". Nie ma sprawy: usuńcie mnie z równania i zróbcie po swojemu. Może to ich zmusi do pójścia w innym kierunku, ale mam nadzieję, że znajdą w niej jakąś inspirację.

U góry: Leslie Winer dla Yohji Yamamoto, Londyn, 1989

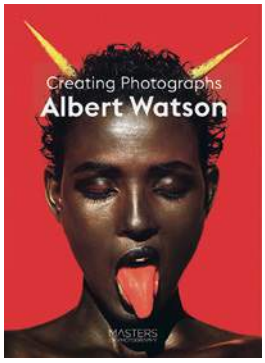
Po lewej: Gigi Hadid dla Iris van Herpen, Nowy Jork, 2019

eprasa.pl 30f081cc2f

Z lewej: Fun City Motel, Las Vegas, 2000

Po prawej: Drzewo we mgle, Fairy Glen, Isle of Skye, 2013.

Creating Photographs Alberta Watsona została wydana przez Laurence King Books
Cena: 91 zł
www.laurenceking.com

Pamiętam, jak rozmawialiśmy o tym, że kalendarz Pirelli na 2019 rok był fotografowany aparatami Phase One. Czy nadal ich używasz?
Tak, lubię je. Uważam, że to dość niezawodny sprzęt, a w dodatku wsparcie dla fotografów świetnie działa. Ostatnio mieliśmy problem z aparatem i w ciągu 45 minut miałem w ręku aparat zastępczy. Kiedy realizowałem projekt Skye, przyleciał ktoś z dodatkowym sprzętem, na wypadek gdybym go potrzebował, i był ze mną przez pierwsze dwa lub trzy dni. Dla profesjonalnych fotografów mają bardzo dobre zaplecze. Wydaje się, że wszystko działa całkiem nieźle. Zmieniłbym aparat, gdyby było inaczej.

Jakie masz plany na najbliższy czas?
Jedną z rzeczy, nad którą teraz pracuję, jest książka, w której będzie prawdziwa mieszanka moich prac i prawdopodobnie nie będzie tak opłacalna z komercyjnego punktu widzenia. Odkryłem, że Instagram jest dość zabawny… Czasami wstawiasz zdjęcie, na którym widać pierś, i dostajesz 9000 polubień. Potem wstawiasz najpiękniejsze zdjęcie, które jest o wiele lepsze, i możesz mieć szczęście, jeśli polubi je 800 osób. Ludzie na Instagramie… często nie są fotografami – są po prostu ludźmi, którym podoba się nagie zdjęcie Kate Moss. Czasami subtelniejsze, mocniejsze zdjęcie nie zostanie już tak przyjęte. Książka, nad którą pracuję, w pewien sposób rzuca temu wyzwanie. Prawdopodobnie wiele zdjęć nie będzie tak atrakcyjnych dla mas, ale mam nadzieję, że spodoba się bardziej, powiedzmy, „poważnym" fotografom. To bardziej książka o sztuce. ●

eprasa.pl 30f081cc2f

eprasa.pl 30f081cc2f

Foto projekty

Wiosenny zbiór kreatywnych projektów, które pozwolą Ci rozwinąć Twój talent!

eprasa.pl 30f081cc2f

1 | PORTFOLIO

Codzienność w obiektywie

Luke Davis podpowiada, jak stworzyć portfolio w oparciu o zdjęcia codzienności

Gdybyście pięć lat temu powiedzieli mi, że fotografia stanie się moim życiem, pewnie bym się roześmiał. W tamtym czasie balansowałem pomiędzy koncertowaniem jako muzyk metalowy, kelnerowaniem i studiami. Wszystko zmieniło się, gdy zdecydowałem się na zakup używanego aparatu Canon EOS 600D. To był dla mnie magiczny moment, jak scena w Harrym Potterze, w której Harry bierze do ręki swoją pierwszą różdżkę! Od tamtej pory miałem już do czynienia z różnymi aparatami, ale moja pasja do robienia zdjęć tylko rosła. Do dziś nic nie może się równać z fotografowaniem wyłącznie dla siebie. Najczęściej można mnie spotkać zwiedzającego moje rodzinne hrabstwo Dorset z moją lepszą połową, z aparatem Panasonic G9 w jednej ręce i czymś do jedzenia w drugiej. Poprzez zdjęcia pragnę przekazywać emocje, a nie tylko dobre wrażenie. Myślę, że wraz z pojawieniem się mediów społecznościowych łatwo wpaść w pułapkę pogoni za trendami, dogadzania algorytmom i przedkładania ilości nad jakość. Dla mnie dobrze przemyślany, mocny obraz zawsze wygrywa. Kiedy już znajdziesz swój rytm, będziesz zaskoczony, jak szybko możesz stworzyć spójne portfolio, które będzie wyrażać Twój styl.

Luke Davis

1 Pasja ponad sprzęt

W dzisiejszych czasach nie jest trudno o dobry sprzęt. Praktycznie każdy aparat pokazany w ciągu ostatnich 10 lat robi świetne zdjęcia, więc nie daj sobie wmówić, że potrzebujesz najnowszego i najdroższego. Wiele największych sław fotografii nadal fotografują wyłącznie aparatami analogowymi.

2 Ustaw priorytet przysłony

Nie jest tajemnicą, że nauka fotografowania w trybie manualnym jest kluczowa dla zrozumienia ekspozycji. Jednak przez co najmniej 99% czasu fotografuję w trybie priorytetu przysłony: dopóki czas otwarcia migawki jest wystarczająco krótki, aby uniknąć drgań aparatu, mogę poświęcić więcej uwagi takim kwestiom jak kompozycja.

3 Słyszysz? No właśnie...

Zdolność do cichego fotografowania jest bardzo niedoceniana w aparatach bezlusterkowych. Przy zdjęciach zwierząt (a także niektórych ludzi!), elektroniczna migawka jest Twoim największym sprzymierzeńcem. Minimalizujesz ryzyko spłoszenia i zyskujesz większą swobodę w trakcie zdjęć.

Wskazówki Luke'a dotyczące edycji

Uważam, że nauka efektywnej edycji zdjęć jest równie ważna jak nauka posługiwania się aparatem i komponowania obrazu. Porównuję edycję do przyprawiania potraw podczas gotowania; bez niej większość dań byłaby bez smaku! Jasne, że dzisiejsze aparaty potrafią tworzyć niesamowicie wyglądające pliki JPEG (np. Fujifilm), ale fotografowanie w trybie RAW i edycja to najlepszy sposób na maksymalną kontrolę nad efektem końcowym.Zawsze byłem zafascynowany fotografią analogową: wywołuje ona emocje, których nie wzbudzają cyfrowe aparaty, dlatego staram się odtworzyć ten klimat podczas edycji. Z drugiej strony wiele osób preferuje bardziej wyrazisty wygląd i to też jest wspaniałe. To właśnie odróżnia nasze zdjęcia od siebie. Nigdy nie należy bać się zabawy suwakami.

Bądź sobą

Czasami bardzo łatwo jest zapomnieć o tym, co w ogóle skłoniło nas do wzięcia aparatu do ręki: o miłości do robienia zdjęć i dokumentowania otaczającego nas świata. Podążanie za trendami może być korzystne dla followersów na Instagramie, ale uwiecznianie momentów, które najbardziej do Ciebie przemawiają, powinno być najważniejsze.

eprasa.pl 30f081cc2f

Richard Hill

2 | KREATYWNIE

Jedno dziennie

Postaw sobie fotograficzne wyzwanie jak **Richard Hill**

Podjęcie się realizacji projektu 365 stało się niemal fotograficznym rytuałem przejścia. To niełatwe wyzwanie, tylko z pozoru proste: trzeba przecież codziennie zrobić dobre zdjęcie, nie pomijając żadnego dnia przez cały rok. Ja zacząłem 1 stycznia 2021 roku, ale tak naprawdę można wystartować w dowolnym momencie.

Trochę czasu zajęło mi odnalezienie się w nowej sytuacji, ale szybko wpadłem w rutynę i przestawiłem się na smartfona, aby móc robić zdjęcia, gdy tylko nadarzy się okazja. Musiałem też znaleźć więcej siły, gdy na przeszkodzie stawało życie. Ale dzięki temu projektowi nauczyłem się bardzo dużo o kadrowaniu i edycji. Jestem nawet pewny, że w 2022 roku rozpocznę jeszcze bardziej ambitny projekt.

Wyznacz limity

Wszystkie moje zdjęcia są robione smartfonem, a na edycję każdego dnia wyznaczam sobie limit czasowy. Takie ograniczenia sprawiają, że nic Cię nie rozprasza, i możesz zająć się po prostu tworzeniem obrazów.

Publikuj dla innych

Jednym z najbardziej satysfakcjonujących aspektów mojego projektu 365 są polubienia i komentarze od osób, które śledzą mnie na Instagramie (@richardjhill). Motywowały mnie, kiedy miałem ochotę się poddać.

Nie przestawaj!

Zaakceptowanie faktu, że nie wszystkie zdjęcia będą dobre, jest częścią procesu uczenia się podczas tego wyzwania. Zawsze, gdy masz wrażenie, że nie uda Ci się zrobić dziś dobrego zdjęcia, może zdarzyć się coś zaskakującego i zapał powróci.

eprasa.pl 30f081cc2f

3 | MAKRO

Z życia owadów

Qasim Syed udzielił nam kilku porad dotyczących robienia zdjęć makro

Od około ośmiu lat fotografuję dzikie zwierzęta i przyrodę w Londynie i okolicach. Najlepszą radą, jakiej mogę udzielić, to dbać o zróżnicowanie tematów i dobór właściwego zestawu narzędzi. Fotografia makro jest dostępna dla każdego: można ją robić przez cały rok i nie trzeba daleko wyjeżdżać. Nie potrzebujesz też najbardziej wymyślnych obiektywów ani sprzętu fotograficznego. Motyle i ważki wiosną i latem, grzyby jesienią i zimą –natura zapewnia mi tematy na cały rok.

Największym wyzwaniem w fotografii makro jest uzyskanie najlepszego światła oraz zbliżenie się do interesującego nas obiektu – najlepiej robić to w czasie złotej godziny lub o świcie, gdy po chłodnej nocy owady są jeszcze mało ruchliwe. Trzeba być uważnym, bo nasi bohaterowie mogą być ukryci głęboko w podszyciu.

Warto korzystać z techniki focus stacking. Polega to na wykonaniu serii takich samych zdjęć, ale każde z lekko przesuniętym punktem ostrości, aby pokryć nimi całą

eprasa.pl 30f081cc2f

Qasim Syed

głębokość sceny. Następnie wszystkie ujęcia łączy się w jedno w programie graficznym, uzyskując kadr o szerokiej głębi ostrości. Dzięki temu można fotografować przy szerzej otwartym obiektywie (więcej światła, mniej szumów) lub przy najostrzejszej przysłonie. Współczesne aparaty fotograficzne są już często wyposażone w opcję bracketingu ostrości – wystarczy raz kliknąć, aby aparat wykonał zdjęcia za Ciebie. Co więcej, niektóre oferują nawet możliwość automatycznego łączenia tych zdjęć w jeden obraz już w aparacie.
Instagram: @naturesyed

Jak fotografować motyle według Qasima?

1 Poznaj swój obiekt

Niezależnie od gatunku fotografii, aby uzyskać lepsze ujęcia, trzeba znać przynajmniej podstawowe informacje o gatunku, który chcemy sfotografować. Na przykład ten pospolity niebieski motyl otwiera skrzydła wraz z zachodzącym słońcem. Przewidując to zachowanie, byłem już przygotowany, a mój aparat ustawiony i stabilny.

2 Podróżuj na lekko

Naucz się fotografować z ręki. Nie zawsze potrzebny jest ciężki sprzęt – wystarczy Ty i Twój aparat. To zdjęcie samicy trznadla zostało zrobione w południe, gdy była ona najbardziej aktywna. Wylądowała na kilka sekund, co wystarczyło, by zrobić szybki stack. Gdybym chciał rozstawić statyw, straciłbym okazję.

3 Nie ma idealnych ustawień

Ustawienia aparatu będą różne dla każdej sceny i kompozycji. Zazwyczaj jednak fotografuję z przysłoną około f/4,5 i staram się uzyskać 8–10 zdjęć. Czas otwarcia migawki jest dla mnie zawsze co najmniej dwa razy dłuższy od ogniskowej obiektywu (czyli 105 mm oznacza 1/250 s), a czułość ISO jak najniższe.

4 Użyj programu

Aby uzyskać jak najlepsze rezultaty, użyj oprogramowania, które wykona całą ciężką pracę za Ciebie. Popularne są Helicon i Zerene, ale można też użyć Photoshopa: otwórz zdjęcia, a następnie przejdź do menu Plik > Skrypty > Załaduj pliki do stosu. W ten sposób wszystkie warstwy zostaną załadowane do jednego dokumentu i będą gotowe do dalszej obróbki.

eprasa.pl 30f081cc2f

W poszukiwaniu światła

Zobacz, jak Diana Bovoloni łączy malowanie światłem z portretami

Przez całe życie szukałam idealnego światła do perfekcyjnego ujęcia z nieinwazyjnymi efektami graficznymi, łagodnymi cieniami, kolorowymi pomysłami i ciekawą historią. W świecie, w którym wydaje się, że każdy dzień zmierza w kierunku manipulowania wszystkim, poczułam, że muszę zrobić krok do tyłu. Wiem, że to wybór wbrew trendowi... Musiałam wrócić do czystej fotografii: tylko ja, mój aparat i moje umiejętności. To sposób na pokazanie temu zwariowanemu światu, że dobry fotograf zawsze poradzi sobie w kryzysowych sytuacjach, dzięki znajomości narzędzi, którymi się posługuje, pozostając w równowadze ze swoim wnętrzem – silnym, surowym, autentycznym.

Ten autoportret zrobiłam podczas lockdownu przy użyciu zielonych światłowodów. Jest to przesłanie nadziei, siły, determinacji i cierpliwości, z domieszką tajemnicy, łączące mnie z celtycką duszą, którą czuję w sobie...

Instagram: @lightpaintingbrescia

Diana Bovoloni

1 Zrób to sam

Aby samodzielnie i bez pomocy wykonać tego typu zdjęcie, należy aparat ustawić w trybie Bulb na statywie. Zdalny wyzwalacz pozwoli na łatwe zwalnianie migawki. Zalecane jest czarne tło, ale nie jest ono niezbędne.

2 Wyłącz światło

Wyłącz wszystkie światła i zasuń zasłony, aby ograniczyć naturalne światło do minimum. Nawet jeśli wydaje Ci się, że jest za słabe, może mieć ogromny wpływ przy długiej ekspozycji.

3 Ubierz się na czarno

Musisz założyć naprawdę ciemny strój, zakrywając na czarno wszystko, czego nie chcesz mieć na zdjęciu, a co w przeciwnym razie mogłoby się na nim pojawić.

4 Złap latarkę

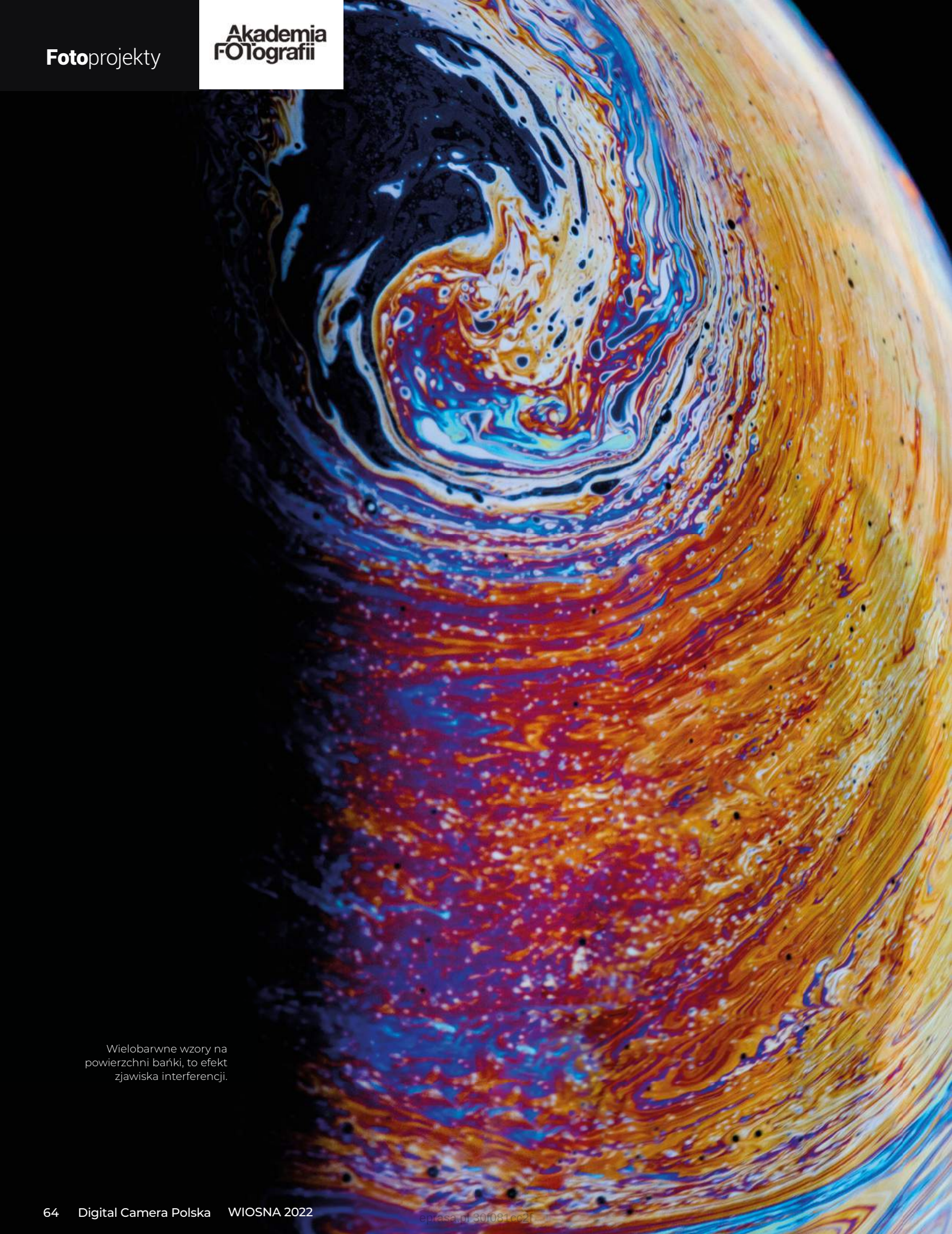
Aby eksperymentować z tą techniką, potrzebujesz jedynie przenośnego źródła światła. Ja używam latarki o mocy 1800 lumenów, kolorowych światłowodów i filtrów pleksi, aby uzyskać różne kolory światła. Świetne artykuły można znaleźć na stronie lightpaintingparadise.com.

5 Twoja technika

Ustaw czułość ISO na 100 i przysłonę na f/11. Jeśli to Twoja pierwsza próba, spróbuj zastosować 10-sekundową ekspozycję i najpierw oświetl siebie, a dopiero potem zacznij przesuwać światłowody prostopadle do matrycy aparatu.

epraso.pl 30f081cc2f

Wielobarwne wzory na powierzchni bańki, to efekt zjawiska interferencji.

eprasa.pl 30f081cc2f

LOT MIĘDZY GWIEZDNY

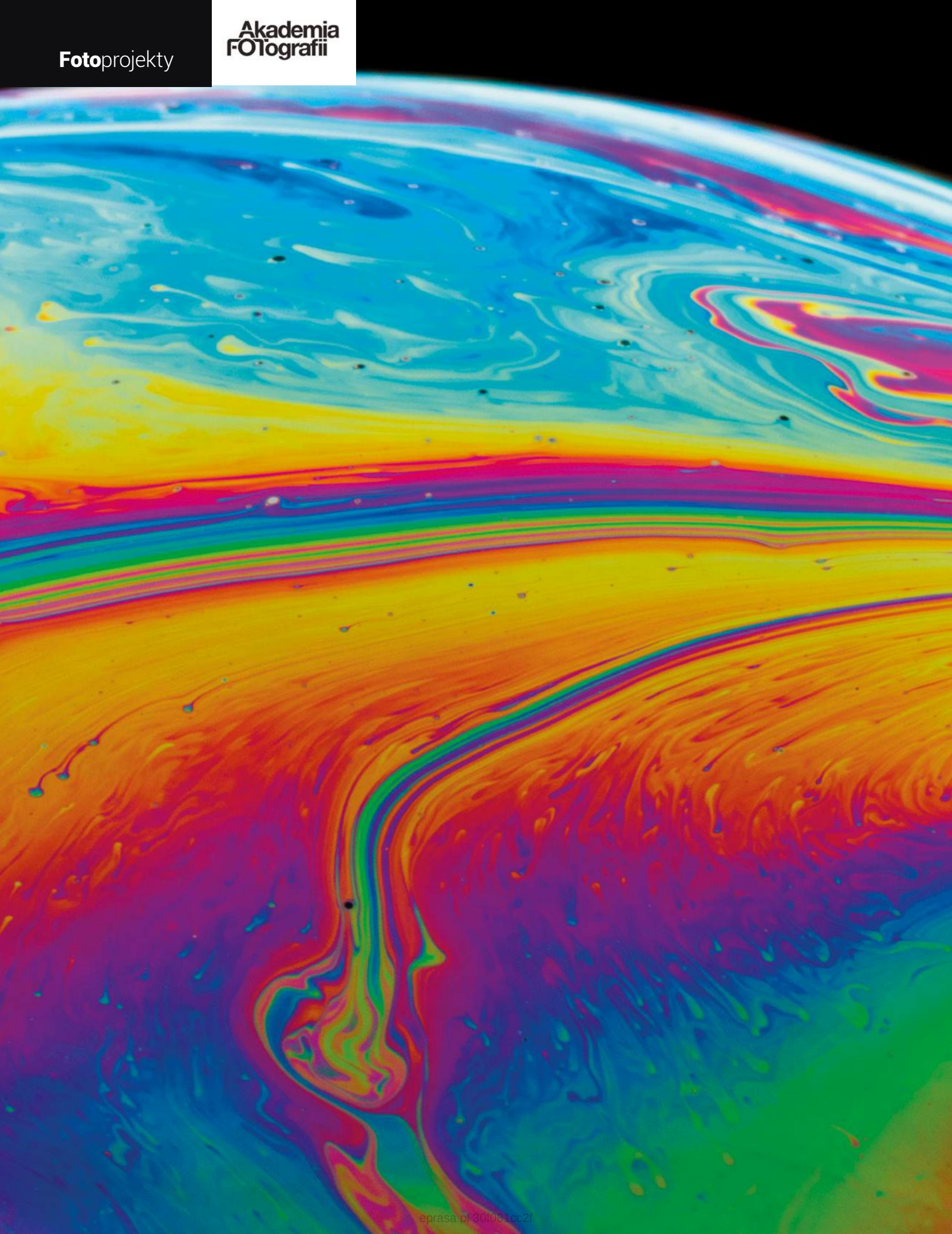
Latem 1978 roku sonda kosmiczna Voyager 1 przesłała na Ziemię pierwsze wysokiej jakości zdjęcia Jowisza – olbrzymiej, gazowej planety. Mieszanki wielobarwnych gazów i hipnotyzujące detale zachwyciły nas swoim pięknem. A gdyby tak podobne efekty wyczarować w swoim domu? Uzbrojeni tylko w aparat, lampę błyskową i... płyn do naczyń?

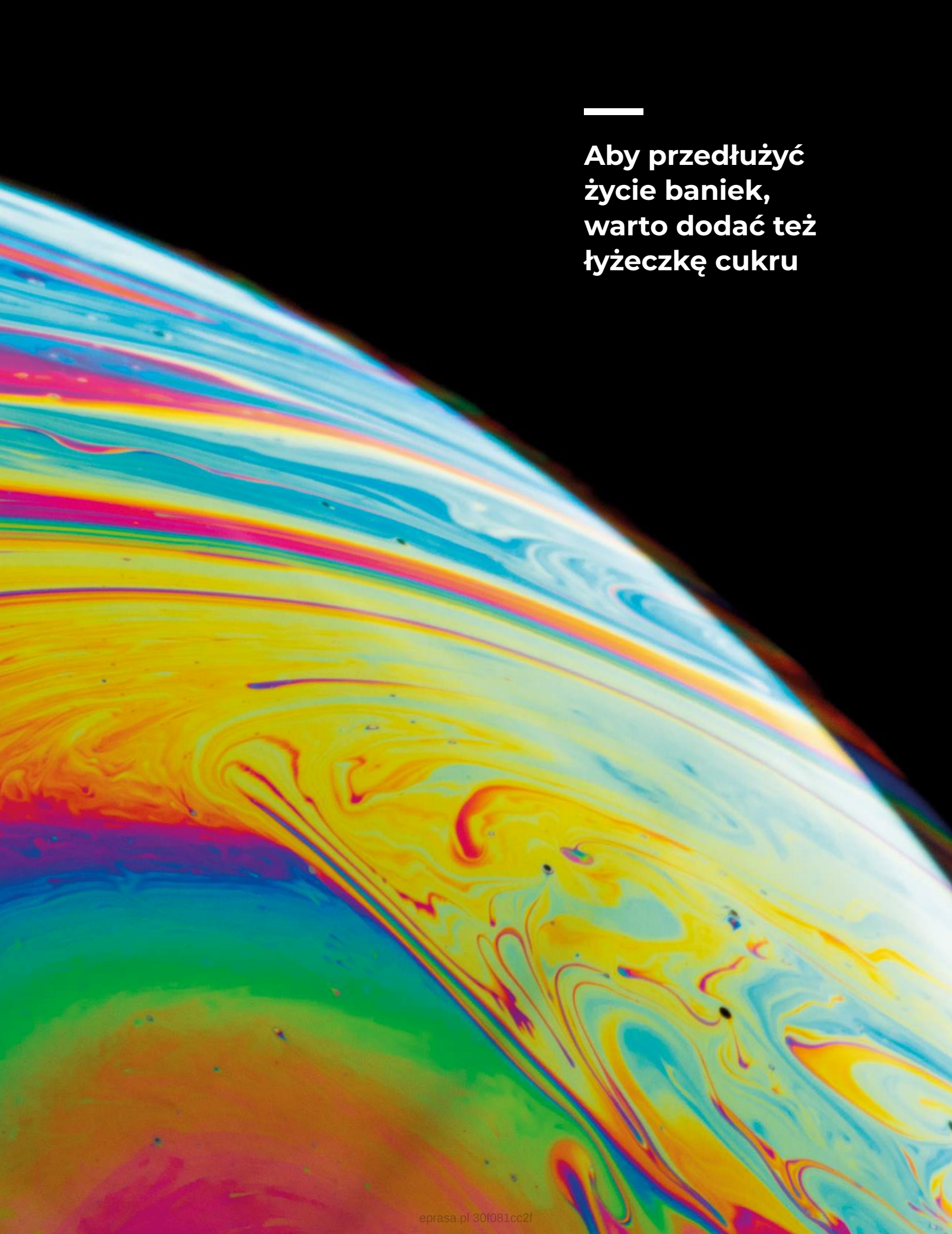
Naszą podróż do odległych planet rozpoczniemy w kuchni. Być może już domyśliliście się, że widoczne na zdjęciach fantazyjne światy to w rzeczywistości odpowiednio sfotografowane bańki mydlane. Pomimo faktu, że bańka żyje tylko krótką chwilę i samo fotografowanie zajmuje niewiele czasu, to aby uzyskać podobny efekt, trzeba się najpierw solidnie przygotować.

Podstawą jest oczywiście odpowiedni płyn do wydmuchiwania baniek i najłatwiej otrzymacie go poprzez zmieszanie jednej części płynu do naczyń z dwiema częściami wody. Aby przedłużyć życie baniek, warto dodać też łyżeczkę cukru. Po dokładnym wymieszaniu składników płyn powinien pozwalać na wydmuchiwanie baniek ze słomki do napojów. Eksperymentowałem z różnymi sposobami rozcinania końcówki słomki, aby lepiej podtrzymywała rosnącą bańkę, ale najlepsze efekty uzyskałem jednak z niezmodyfikowanej słomki. Ponieważ będzie nam potrzebna duża powierzchnia świecąca, pod którą trudno operować krótką słomką, warto połączyć kilka w jedną długą.

Fantazyjne wzory, które widzicie na zdjęciach, powstają tylko w tych miejscach bańki, w których odbija się duża, biała powierzchnia świecąca. Ponieważ bańka ma kształt półkuli, odbity w niej kształt jest silnie zniekształcony i niecała powierzchnia bańki zawiera w sobie użyteczne dla nas obrazy. Z tego też powodu modyfikator powinien być jak największy i przysunięty do bańki jak najbliżej. Jednocześnie nie może on być widoczny z tyłu za bańką, ponieważ pożądanym przez nas tłem jest czerń. Ja użyłem modyfikatora Profoto Softbox RFi 5' Octa, który zawiesiłem około 20 cm nad stołem. Ponieważ za wszelką cenę chcemy uniknąć niepożądanych odbić, na stole położyłem czarną pleksi i to na niej stawialiśmy bańki. Ponieważ czas życia jednej to tylko kilkanaście sekund, poprosiłem asystenta o ich wydmuchiwanie. Bawiliśmy się świetnie i przypomniało nam się puszczanie baniek w dzieciństwie. Myślę, że to kolejny argument za tym, aby samemu wypróbować ten pomysł w domu.

eprasa.pl 30f031cc2f

Aby przedłużyć życie baniek, warto dodać też łyżeczkę cukru

eprasa.pl 30f081cc2f

Sprzęt i ustawienia

Aparat umieściłem na statywie bardzo blisko baniek i wyposażyłem w obiektyw Canon EF 100 mm f/2,8L Macro IS USM. Użycie obiektywu macro nie jest koniecznością, ale pozwoli wykorzystać większość kadru i uzyskać wysoką jakość zdjęcia. Z uwagi na małą odległość i potrzebę głębi ostrości obejmującej jak największą krzywiznę bańki, użyłem małej przysłony f/22. Wiązało się to oczywiście z dużą mocą lampy. Ja użyłem modelu Profoto D2 500 AirTTL. W warunkach domowych możecie użyć lamp reporterskich wycelowanych w rozpięty w powietrzu biały materiał lub dyfuzję w blendzie 5w1. Ważne jest, aby bańki powstawały blisko tej powierzchni, a w tle musicie mieć albo czarne tło, albo na tyle dużo pustej przestrzeni, żeby na zdjęciu pojawiła się tam czarna pustka.

Po trudzie przygotowań technicznych przyszedł czas na dobrą zabawę. Polecam fotografowanie w parach, ponieważ wzory na samodzielnie wydmuchanej i pozostawionej samej sobie bańce mają prawie wyłącznie postać regularnych pasów. Aby na powierzchni bańki zaczęły tańczyć kosmiczne wzory, warto poprosić kogoś o pomoc. Po wydmuchaniu bańki na powierzchni stołu nie należy wyciągać z niej słomki, tylko zaczekać chwilę i krótkimi dmuchnięciami pompować w nią małe porcje powietrza, aby zaburzyć regularny układ pasów. Wtedy właśnie na powierzchni zaczynają tańczyć hipnotyzujące pętle, krople, oczka, wiry i tornada. Po chwili bańka zaczyna robić się biała w części szczytowej, najbliższej świecącej powierzchni, gdzie paruje najszybciej. Właśnie w tym miejscu nagle pęka i cała zabawa zaczyna się od nowa. Warto zaznaczyć, że wzory nie pojawiają się od razu na świeżej bańce, lecz po kilku sekundach, gdy część wody odparuje i błona staje się coraz cieńsza. Dlatego też warto wykonać najpierw kilka prób i sprawdzić, po jakim czasie kolory są najbardziej intensywne.

Podstawowa edycja

Obróbka sprowadza się wyłącznie do kadrowania nasuwającego skojarzenie z planetą widzianą z orbity, korekcją jasności, kontrastu i nasycenia bańki oraz pogłębienia czerni w tle. Oczywiście zachęcam do eksperymentów z kolorami i fotomontażem.

Może statek kosmiczny lub rozgwieżdżone niebo w tle?

Na koniec odpowiedzmy sobie na pytanie, skąd w ogóle biorą się uzyskiwane przez nas piękne barwy. Bańka składa się z trzech warstw: dwóch warstw płynu do naczyń i warstwy wody pomiędzy nimi. Światło białe odbija się częściowo od pierwszej warstwy, wnika w warstwę środkową i tam znów jego część odbija się od drugiej warstwy płynu. Ponieważ światło ma naturę falową, to nakładające się i wielokrotnie odbite fale interferują ze sobą, dając w efekcie fale o zupełnie innych częstotliwościach, a co za tym idzie – kolorach.

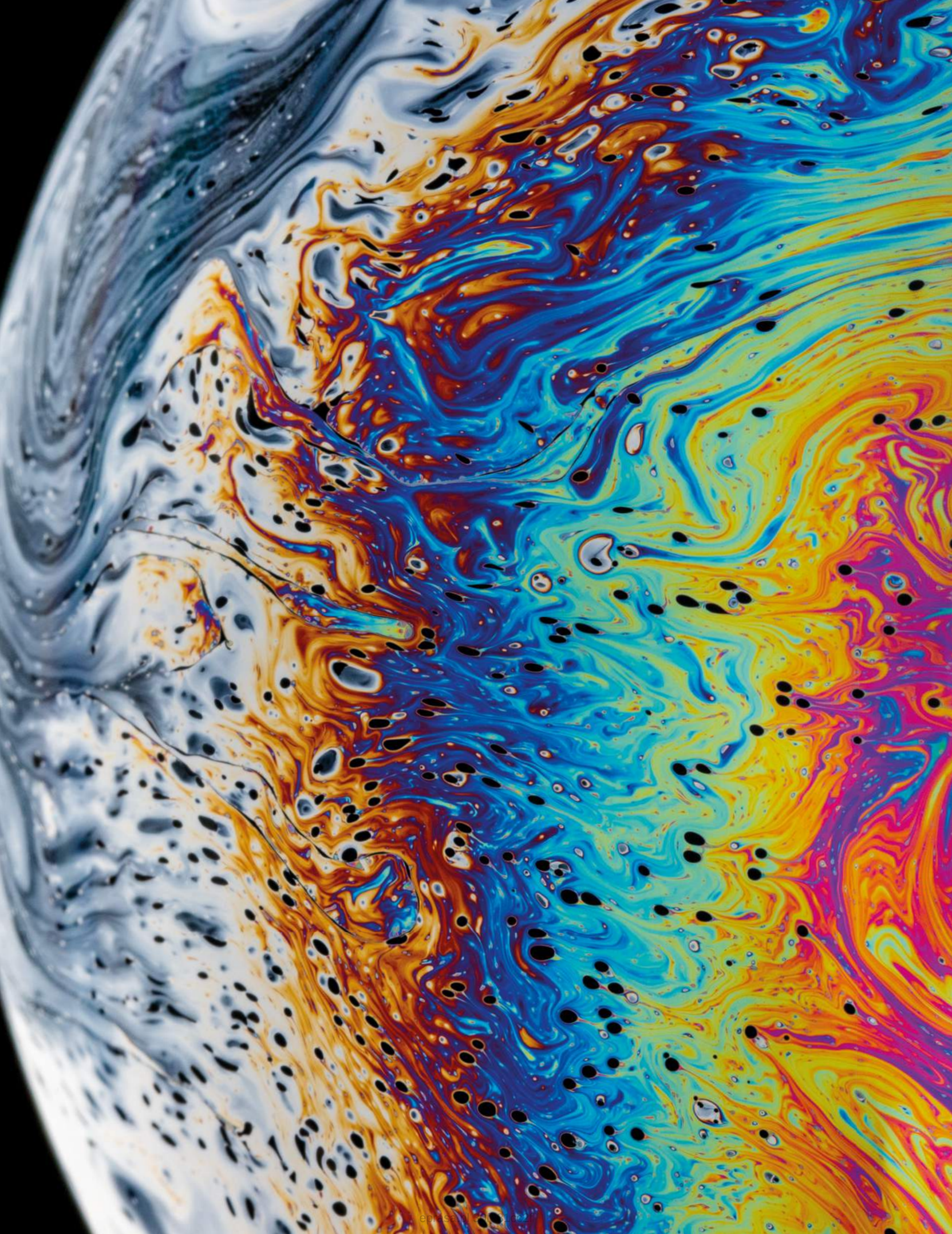
W zależności od grubości błony bańki fale interferują ze sobą na różne sposoby i dają szybko zmieniające się efekty kolorystyczne. Zatem uzyskane barwy odzwierciedlają pośrednio miejscową grubość bańki, która zmienia się podczas jej parowania. Dodatkowo woda może być zanieczyszczona pyłem i innymi cząsteczkami, które wbudowane w błonę dodatkowo wzbogacają efekt. Ten fascynujący proces fizyczny przypomina wizualnie przepiękne wzory chmur odległych planet, choć za wygląd tamtych odpowiadają zupełnie inne zjawiska.

Mam nadzieję, że zainspirowałem Was do eksperymentowania w domu i małego powrotu do czasów dzieciństwa. Odlećcie fotograficznie na inne planety i niech moc będzie z Wami!

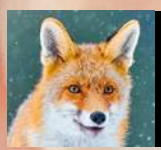
Fotografia: Adrian Norbert Cuper (AF)
Produkcja: Adrian Norbert Cuper (AF)
Backstage: Stanisław Różycki (AF)
Asystent: Mikołaj Bołtromiuk (AF)

eprasa.pl 30

focus NORDIC

250 sprawdzonych sztuczek

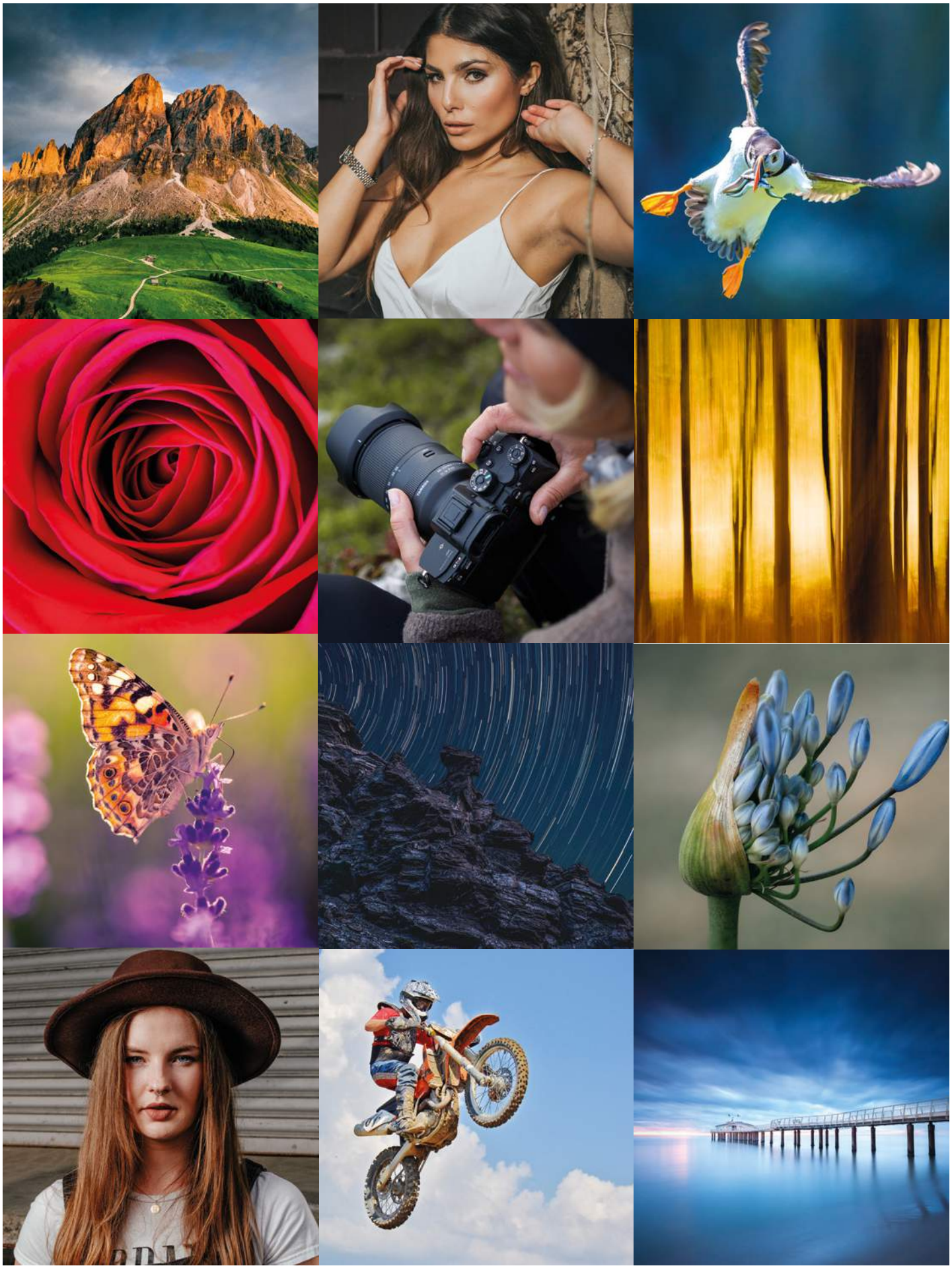

Wiosna powoli się już rozkręca. Teraz pora na Was! Dlatego przygotowaliśmy kompilację 250 technik fotograficznych, wskazówek i inspirujących spostrzeżeń, dzieląc je na 10 dziedzin fotografii, o których czytacie najchętniej. Znajdzie tu niezbędne informacje każdy, niezależnie od poziomu posiadanych umiejętności fotograficznych – od praktycznych porad dotyczących udanej kompozycji do uzyskania najlepszych rezultatów prosto z aparatu podczas fotografowania w terenie. Każdej sekcji towarzyszy też nasza rekomendacja co do niezbędnego sprzętu oraz garść przydatnych wskazówek od profesjonalistów. Jesteśmy pewni, że lektura następnych 20 stron pomoże uczynić ten rok Twoim najlepszym pod kątem fotograficznych sukcesów!

SPIS TREŚCI

Krajobrazy	strona 72
Dzika przyroda	74
Akcja	76
Astro	78
Portrety	80
Makro	82
Abstrakcja	84
Natura	86
Ulica	88
Edycja	90

eprasa.pl 30f081cc2f

eprasa.pl 30f081cc2f

1 KRAJOBRAZY

25 wskazówek, jak rozwijać swoje umiejętności w jednym z najbardziej popularnych gatunków fotografii

6 Wypróbuj inny format

4:3 lub 5:4 to klasyczne proporcje stosowane w fotografii średnio i wielkoformatowej. Zmień proporcje w aparacie, lub przytnij zdjęcie w edycji. Zobacz jaki format pracuje dla Ciebie najlepiej.

RADY PRO

Zapytaliśmy kilku zawodowców, jak robić lepsze zdjęcia pejzażowe. Oto co nam powiedzieli!

1 Zaplanuj zdjęcia

Zawsze sprawdzaj pogodę przed podróżą, nie tylko ze względu na to, kiedy warunki będą idealne, ale także dla własnego bezpieczeństwa.

2 Uwolnij się od kłopotów

Od czystych obiektywów po puste karty pamięci... upewnij się, że jesteś gotowy do działania, aby uniknąć stresu w terenie.

3 Ubierz się odpowiednio

Najlepiej, jeśli ubierzesz się na cebulkę, tak aby szybko dodać lub usunąć warstwę w zależności od warunków pogodowych.

4 Bądź cierpliwy

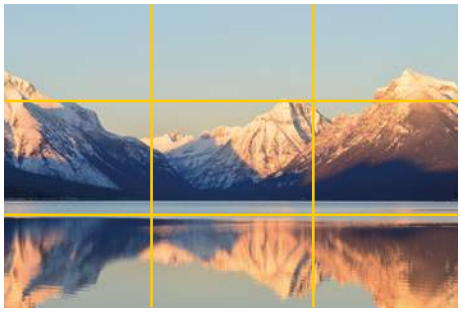
Dobre ujęcie wymaga czasu. Upewnij się, że jesteś przygotowany na dłuższy pobyt w terenie, niż początkowo przewidywałeś.

5 RAW + JPEG

Choć JPEG-i z aparatu mogą wyglądać dobrze, zapisuj surowe zdjęcia, aby potem uzyskać maksymalną swobodę edycji.

Jak komponują profesjonaliści?

Trzy metody, które możesz wykorzystać na następnej sesji w plenerze

7 Klasyczne podejście

Upewnij się, że znasz reguły trójpodziału i złotej proporcji. Umiejętność ich zastosowania podczas komponowania kadru z pewnością pomoże w uzyskaniu doskonałych ujęć.

8 Pilnuj pierwszego planu

Nie chodzi o unikanie bałaganu (co też jest ważne), który nie wnosi nic do kompozycji. Ciekawy obiekt na pierwszym planie może stanowić ważny element składowy zdjęcia.

9 Szukaj linii wiodących

Naturalne jak droga lub rzeka czy też stworzone przez człowieka – linie wiodące są świetnym sposobem na wprowadzenie wzroku widza w głąb kompozycji.

eprasa.pl 30f081cc2f

WSKAZÓWKI ZAWODOWCÓW

Ucz się od doświadczonych profesjonalistów

10 Czytaj światło
„Bądź wnikliwy i świadomy – fotograf musi być w pełni zorientowany w naturze i jakości światła".
Charlie Waite

11 Zanim zrobisz
„Użyj swojego smartfona, aby ocenić skuteczność kompozycji, zanim ustawisz aparat na statywie".
Verity Milligan

12 Obróć
„Nie ustawiaj aparatu zawsze w orientacji poziomej – ja często robię zdjęcia również w pionie".
Mike Mezeul II

USTAWIENIA APARATU

Dwie istotne wskazówki, o których zawsze należy pamiętać

13 Trzymaj niskie ISO
By uzyskać najwyższą jakość, warto robić zdjęcia przy ISO 100. Odzyskane szczegóły w cieniach będą wyglądały bardziej naturalnie.

14 Ekspozycja na światła
Uchwycisz więcej szczegółów na zdjęciach RAW, jeśli histogram będzie przesunięty bardziej w prawą stronę.

Sprzęt, który musisz mieć...

Bez tego nie ruszaj się z domu

15 Zestaw filtrów
Możliwości programów do edycji są niesamowite, ale w torbie każdego zawodowca nadal znajdziesz komplet filtrów optycznych. Bardzo fajny zestaw „na start" ma w swojej ofercie NiSi, czyli marka, którą możemy śmiało polecić.
W bogatym zestawie Starter Kit znajdziemy aluminiowy uchwyt V6 do filtrów prostokątnych z `adapterami na różne średnice (67, 72, 77, 82 mm), kołowy filtr polaryzacyjny CPL, zestaw filtrów neutralnych o różnej mocy (w tym połówkowe i mocny stopper ND1000!) oraz futerał, w którym bezpiecznie zabierzemy je w teren. Producent dorzuca też dekielek i akcesoria do czyszczenia.

10 SUPER RAD DLA SUPERFOTOGRAFA

Buena vista za każdym razem...

16 Chwytaj mgłę
Bądź na miejscu wcześnie, aby uchwycić to niezwykłe zjawisko, gdy nadejdzie dzień.

17 Wszystko ostre
Jeśli Twój obiektyw nie ma skali odległości, ustaw ostrość na jedną trzecią głębokości kadru.

18 Pod światło
Fotografuj w stronę słońca, aby urozmaicić wygląd swoich zdjęć.

19 Odkryj B&W
Przełącz styl obrazu na Mono i zobacz, jak wygląda scena w czerni i bieli w trybie Live View.

20 Zwolnij czas
Ustaw długi czas migawki i uzyskaj ciekawy efekt, poruszając aparatem w trakcie ekspozycji.

21 Woda w akcji
Załóż filtr o neutralnej gęstości, by wykonać zdjęcie rzeki lub wodospadu z bardzo długim czasem naświetlania.

22 Magia trzech
Wypróbuj „zasadę trzech" – trzy obiekty w kadrze są bardziej interesujące niż dwa lub cztery.

23 Złoty czas
Mocne i miękkie – godzina przed wschodem i zachodem słońca to zawsze najlepsze światło.

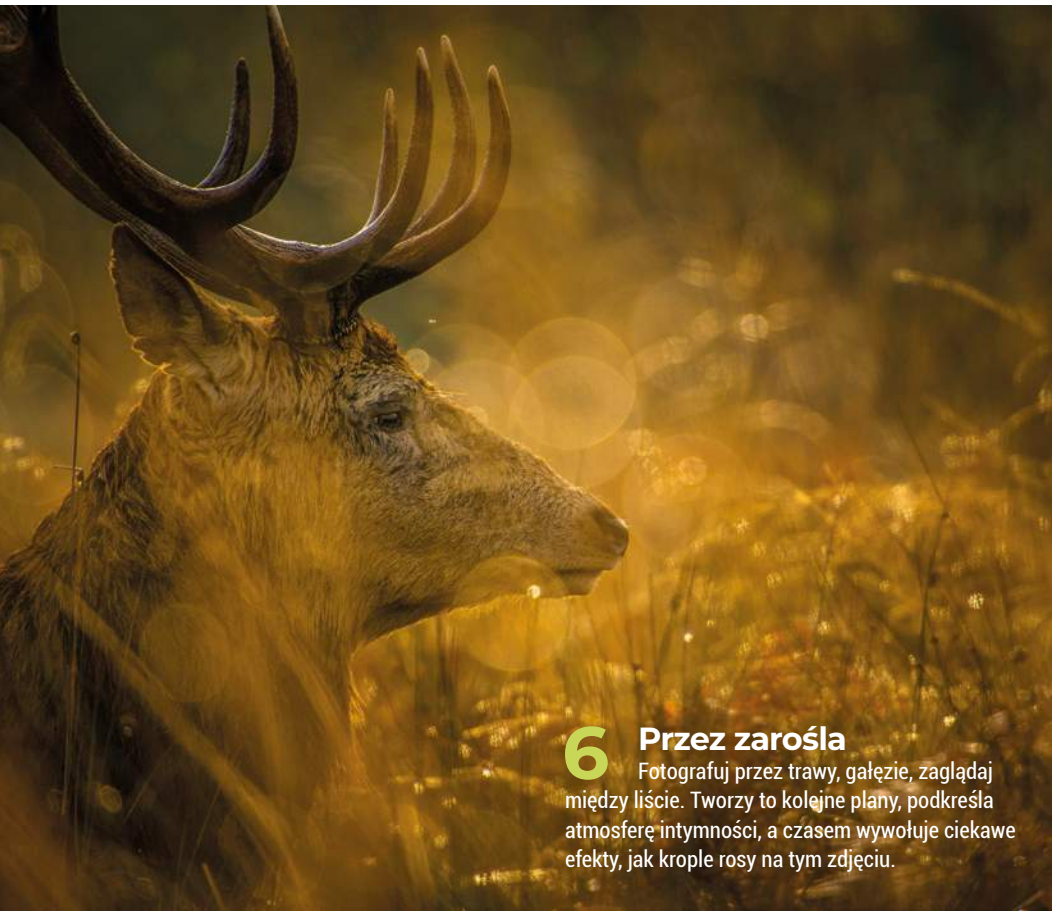
24 Oddaj skalę
Umieść w kadrze postać ludzką, aby dodać zdjęciu skali.

25 Na niebiesko
Pozostań po zachodzie słońca, aby uchwycić magiczne niebieskie i fioletowe światło.

eprasa.pl 30f081cc2f

2 DZIKA NATURA

Stwórz swoje dzikie portfolio dzięki naszym poradom zebranym wśród profesjonalnych fotografów przyrody

6 Przez zarośla
Fotografuj przez trawy, gałęzie, zaglądaj między liście. Tworzy to kolejne plany, podkreśla atmosferę intymności, a czasem wywołuje ciekawe efekty, jak krople rosy na tym zdjęciu.

RADY PRO

Proste wskazówki, które pomogą Ci robić lepsze zdjęcia

1 Zainwestuj w szkło
Fotografia dzikiej przyrody to dziedzina, w której kluczowy jest obiektyw, więc kup najlepszy model, na jaki możesz sobie pozwolić.

2 Wypożycz obiektyw
Jeśli szkło klasy premium jest poza Twoim zasięgiem lub chcesz je wybróbować przed zakupem, wypożycz je najpierw na weekend.

3 Nie przestawaj ćwiczyć
Nawet lokalny staw z kaczkami jest doskonałym miejscem do ćwiczeń, aby doskonalić swoje umiejętności.

4 Zrób rekonesans
Szukaj informacji o miejscach w pobliżu Twojego domu, w których możesz natknąć się na dzikie zwierzęta.

5 Wiedza to podstawa
Szczegółowa książka o ptakach pomoże Ci zidentyfikować gatunki, które sfotografowałeś. O swoich skrzydlatych modelach musisz wiedzieć jak najwięcej.

Kluczowe rady dla fotografa dzikiej przyrody

Dzięki tym wskazówkom z łatwością wykonasz wspaniałe zdjęcia

7 Krótki czas migawki
W przypadku szybko poruszających się zwierząt takich jak ptaki w locie należy zastosować czas otwarcia migawki wynoszący co najmniej 1/2000 s, aby mieć szansę na uzyskanie ostrego zdjęcia. Otwórz zatem całkowicie przysłonę i zwiększ czułość ISO.

8 Autofokus ciągły
Użyj trybu ciągłego autofokusa, aby ostrość była cały czas utrzymywana na ruchomym obiekcie. Niektóre nowsze aparaty mają również funkcję śledzenia oka u zwierząt, co może ułatwić fotografowanie – warto z tym poeksperymentować.

9 Bądź niewidoczny
W przypadku zdjęć dzikiej przyrody najlepszą praktyką jest ukrycie się i cierpliwe czekanie, aż zwierzęta wejdą w kadr. Jeśli zechcesz się do nich zbliżyć, na pewno uciekną. Możesz zrobić niedrogą, prowizoryczną kryjówkę z materiału maskującego i siatki.

eprasa.pl 30f081cc2f

WSKAZÓWKI ZAWODOWCÓW

Ucz się od trzech doświadczonych profesjonalistów

10 Wstań rano
„Fotografuj o wschodzie słońca. Zazwyczaj kończę robić zdjęcia przed 9 rano".
Dan Mold

11 Zaplanuj rok
„Zaplanuj, co i gdzie fotografować przez cały rok, od królików na wiosnę, po jelenie na jesieni".
Drew Buckley

12 Poznaj sprzęt
„Im więcej będziesz ćwiczył, tym szybciej i bardziej intuicyjnie będziesz zmieniać ustawienia w razie potrzeby".
Nick Hanson

USTAWIENIA APARATU

Trzymaj się tych zasad, a Twoje ujęcia będą wyglądały dużo lepiej

13 Zejdź niżej
Schodząc z aparatem na wysokość ptasich oczu, tworzysz mocniejszą kompozycję, a także łatwiej wtedy o rozmycie tła.

14 Otwórz przysłonę
Jasne obiektywy takie jak f/2,8 są idealne do uzyskania płytkiej głębi ostrości i oddzielenia tematu od tła.

Sprzęt, który musisz mieć...

Obiektyw o dużym zasięgu to podstawa w fotografii dzikiej przyrody

15 Kompaktowy telezoom
Na rynku nie brakuje dziś poręcznych i zaawansowanych zoomów o dużym zasięgu, a przy tym w cenie do przełknięcia również dla ambitnych hobbystów. Jednym z ciekawszych jest z pewnością nowy Tamron 150–500 mm f/5–6,7 Di III VC VXD z mocowaniem Sony E.
To kompaktowa i przemyślana konstrukcja, która zaskakuje jakością zdjęć, również przy maksymalnym zbliżeniu zooma. W torze optycznym ustawiono w końcu aż 25 soczewek, w tym elementy specjalne: jeden element XLD, pięć elementów LD i dwie soczewki asferyczne. Dużym atutem i przewagą nad konkurencją jest minimalna odległość ostrzenia, już od 0,6 m (1,8 m dla 500 mm). Wbudowany procesor MPU gwarantuje precyzję liniowego silnika AF oraz skuteczność optycznej stabilizacji VC.

10 SUPER RAD DLA SUPERFOTOGRAFA

Dzięki nim udoskonalisz swoje zdjęcia dzikiej przyrody

16 Przygotuj się
Na sesje zdjęciowe zabieraj zapasowe karty pamięci i akumulatory.

17 Włącz Auto ISO
Podczas zdjęć ptaków w locie tło zmienia się zbyt szybko, więc ekspozycja nie jest stabilna.

18 Dbaj o czystość
Regularnie czyść obiektywy i matrycę aparatu, aby uniknąć plamek kurzu na zdjęciach.

19 Noś roboczy strój
Załóż ubranie, które będzie można pobrudzić, abyś mógł szybko położyć się na ziemi.

20 Szanuj naturę
Nie płosz, nie stresuj i nie narażaj na niebezpieczeństwo fotografowanych zwierząt.

21 Łam zasady
Wspaniałe zdjęcia dzikiej przyrody możesz zrobić nawet obiektywami szerokokątnymi.

22 Użyj stabilizacji
Teleobiektywy mogą mieć różne tryby IS, które stosuje się standardowo lub do panoramowania.

23 Złoty czas
Fotografuj w godzinę po wschodzie lub przed zachodem słońca, aby uchwycić zwierzęta w miękkim, złotym świetle.

24 Wracaj co roku
Powracaj do swoich ulubionych miejsc rok po roku, aby doskonalić swoje umiejętności.

25 Poluj w ogrodzie
Karmniki dla ptaków lub rośliny w Twoim ogrodzie przyciągną różne gatunki dzikich zwierząt.

eprasa.pl 30f081cc2f

3 AKCJA

Wykorzystaj cały potencjał aparatu, by uchwycić pełne akcji chwile

RADY PRO

Najwyższej klasy wskazówki, które wzbogacą Twoje pełne akcji portfolio

6 Wykreuj ujęcie
Jeśli jesteś w stanie przewidzieć gdzie i kiedy pojawi się sportowiec, możesz zaplanować kadr o niemal studyjnym wyglądzie

1 Zrób od razu dobrze
Pilnuj ustawień ekspozycji i dopasowuj je na bieżąco do zmieniających się warunków oświetleniowych.

2 Tylny przycisk AF
Uaktywnij tylny przycisk do ustawiania ostrości, aby płynnie przełączać się między trybami AF-C i AF-S.

3 Spójrz inaczej
Poszukaj interesujących kątów takich jak widok z góry na piruetującą baletnicę lub ujęcie z niskiego kąta na bramkarza.

4 Uchwyć ważny moment
Zwycięska bramka w ostatniej minucie lub celebracja pierwszego miejsca na mecie są bardziej fascynujące niż gol pocieszenia.

5 Poznaj temat
Zgłębiaj fotografowany temat, a zaczniesz przewidywać rozwój sytuacji w trakcie zdjęć.

Sprzęt, który musisz mieć...

Obiektyw tak szybki jak akcja, która się przed nim rozgrywa

7 Użyj jasnej optyki
W przypadku fotografii akcji nie ma miejsca na kompromisy. Potrzebujesz obiektywu o dużej jasności i użytecznym zakresie. Systemowe obiektywy klasy 70–200 mm f/2,8 są horrendalnie drogie, ale na rynku jest już alternatywa. Dobrym na to przykładem jest Tamron 70–180 mm f/2,8 Di III VXD, który bez kompleksów może konkurować pod względem szybkości i jakości optycznej z modelami systemowymi. A jest przy tym od nich znacznie mniejszy (149 x 82 mm) i zdecydowanie tańszy. W uszczelnionym tubusie umieszczono 19 elementów, a grupę odpowiedzialną za ostrzenie przesuwa szybki silnik liniowy. Do tego mała odległość minimalna, powłoki fluorynowe i 9-listkowa przysłona dla ładnego rozmycia tła.

10 SPOSOBÓW NA LEPSZE ZDJĘCIA

Gotowi do startu?

16 Autofokus ciągły
Ten tryb AF ustawia ostrość nieprzerwanie na ruchomym temacie, gdy trzymasz wciśnięty przycisk AF-ON lub migawkę do połowy.

17 Podążaj za celem
Ustaw długi czas migawki, a następnie panoramuj w trakcie ekspozycji, aby obiekt był ostry, a tło – rozmyte.

18 Zwiększ ISO
Jeśli masz do wyboru niechciane rozmycie obrazu lub odrobinę szumu, zawsze wybieraj to drugie.

19 Spersonalizuj
Przypisz przyciskom funkcyjnym przydatne opcje, aby móc łatwo zmieniać ustawienia w locie.

eprasa.pl 30f081cc2f

Jak komponują profesjonaliści?

To, jak komponujesz, jest sposobem na tworzenie własnego stylu

8 Uruchom aktywną przestrzeń

Jeśli fotografowany obiekt porusza się z lewej strony na prawą, umieść go w lewej części kadru i zostaw trochę przestrzeni przed nim.

9 Pochyl kompozycję dla pokazania prędkości

„Holenderskie pochylenie" może okazać się nieco męczące, gdy jest nadużywane, ale jest to świetny sposób na zwiększenie dynamiki.

10 Zainteresuj widza pierwszym planem

Obiekt na pierwszym planie może dodać głębi lub skierować wzrok w głąb kadru.

WSKAZÓWKI ZAWODOWCÓW

Wykorzystaj cenne rady profesjonalnych fotografów

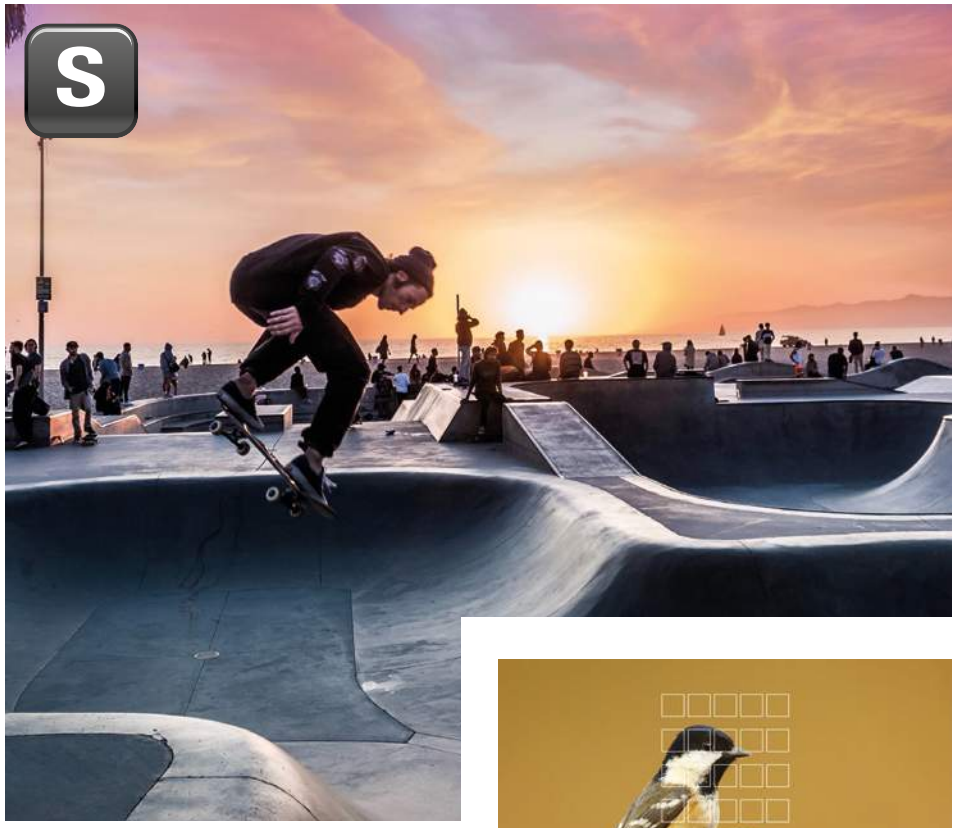
11 Sposób na AF
„Wstępnie ustawiam ostrość w pobliżu obiektu. Gdy jest we właściwym miejscu, wyzwalam migawkę".
Geoff Waugh

12 Wiedza
„Poznaj sport, który fotografujesz. Poświęć czas na przestudiowanie zdjęć i filmów o nim".
Jesper Grønnemark

13 Zwolnij
„Krótkie czasy migawki są idealne do fotografowania tancerzy, ale zawsze możesz ich poprosić, by zwolnili".
Simon Fox

TECHNIKI FOTOGRAFOWANIA AKCJI

Nie masz czasu na myślenie nad ekspozycją? Niech aparat zrobi to za Ciebie...

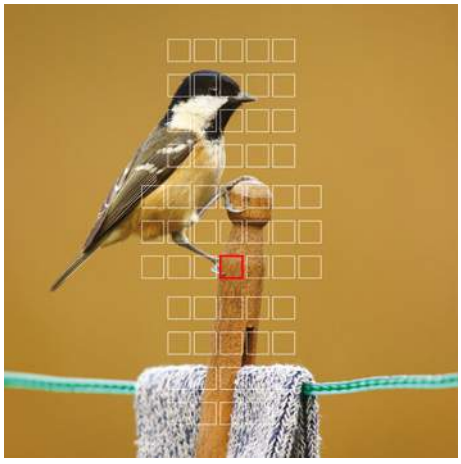

14 Wejdź na półautomat

Korzystaj z priorytetu migawki, automatycznego balansu bieli i Auto ISO – pilnuj tylko czasu otwarcia migawki i ostrości.

15 Poznaj system AF

Trudno Ci ustawić ostrość za pomocą jednego punktu AF? Poeksperymentuj z innymi trybami takimi jak dynamiczny obszar AF.

20 Wyczuj ruch

Zablokuj ostrość w miejscu, w którym obiekt ma się znaleźć i wyzwól wtedy migawkę.

21 Tylna kurtyna

W tym ustawieniu błysk jest wyzwolony pod koniec ekspozycji, co zamrozi obiekt po rozmyciu ruchu.

22 RAW i JPEG

Wykonuj zdjęcia w obu formatach, aby móc szybko przesyłać zdjęcia z wydarzeń, na których dużo się dzieje.

23 Spójrz szeroko

Szerokie ogniskowe pozwalają dosłownie znaleźć się w centrum wydarzeń i uchwycić dynamikę akcji.

24 Włącz HSS

Korzystaj z trybu synchronizacji z krótkimi czasami migawki, aby błyskać w jasnym świetle.

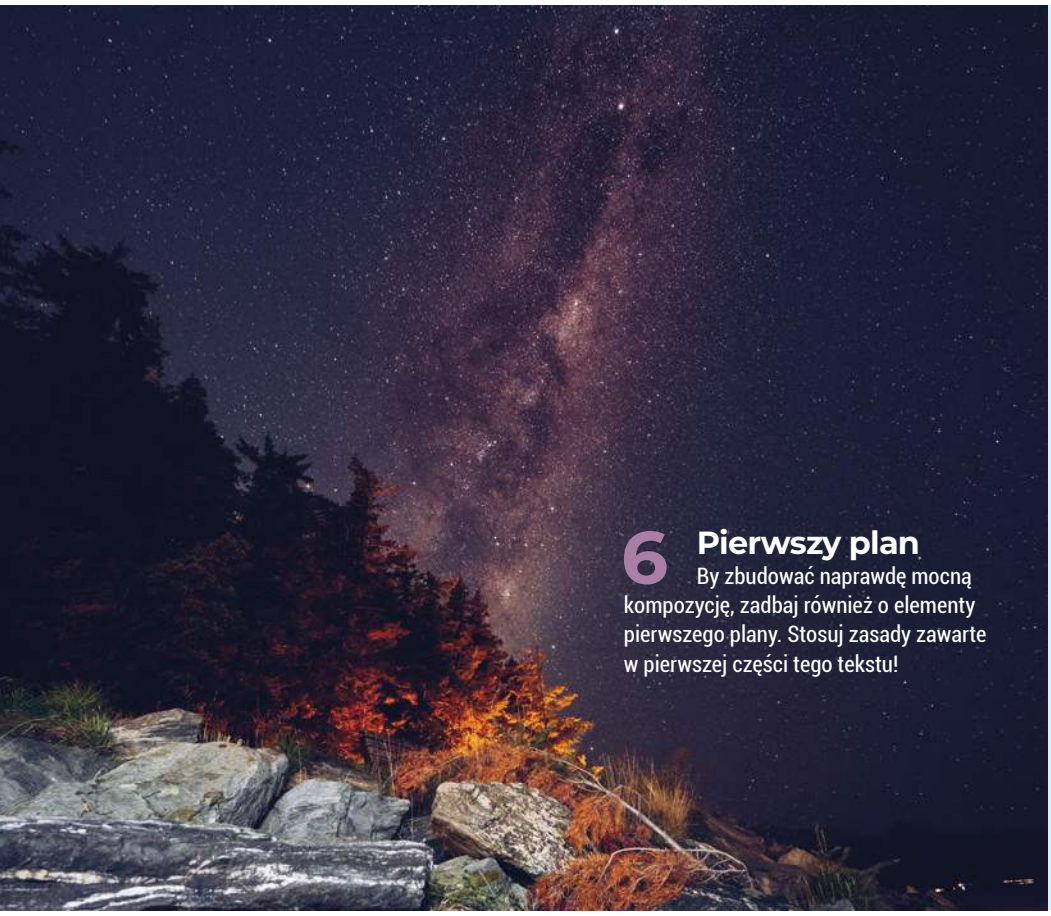
25 Celuj w głowę

Głowa (lub kask) fotografowanego jest prawie zawsze najlepszym punktem do ustawienia ostrości.

eprasa.pl 30f081cc2f

4 ASTRO

Uchwyć wspaniałe zdjęcia po zmroku dzięki poradom doświadczonych profesjonalistów

6 Pierwszy plan
By zbudować naprawdę mocną kompozycję, zadbaj również o elementy pierwszego plany. Stosuj zasady zawarte w pierwszej części tego tekstu!

RADY PRO

Te wskazówki pomogą Ci wypełnić kadr rozgwieżdżonym niebem

1 Ostrość po ciemku
Naszym ulubionym sposobem ostrzenia w ciemności jest skierowanie silnej latarki na pierwszy plan, aby AF mógł zadziałać.

2 Miejsce bez świateł
Na stronie www.lightpollutionmap.info poszukaj w pobliżu Ciebie miejsc, które są najmniej zanieczyszczone światłem.

3 Zmniejsz szum
Włącz Redukcję szumów przy długiej ekspozycji. Spowoduje to jednak opóźnienie pomiędzy kolejnymi zdjęciami.

4 Ostre gwiazdy
Jeśli chcesz, by gwiazdy na zdjęciu były punktowe, wybieraj czasy otwarcia migawki krótsze niż 20 s. W razie potrzeby zwiększ ISO.

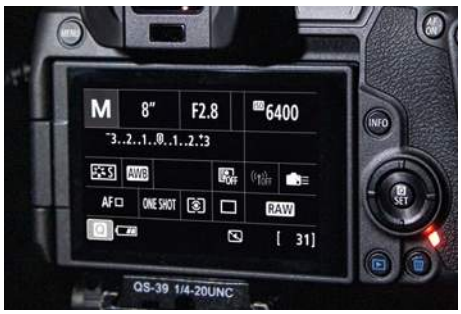
5 Użyj wyświetlacza
Jeśli ustawiasz ostrość na gwiazdach, zrób to za pomocą wyświetlacza, powiększając obraz jasnej gwiazdy w kadrze i wyostrzając na niej.

Kluczowe ustawienia w astrofotografii

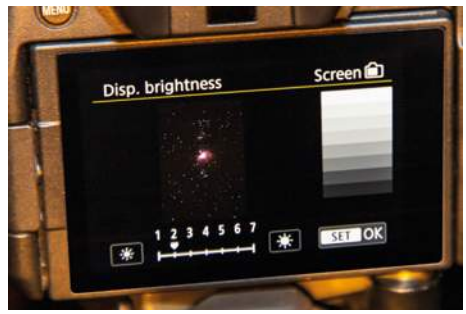
Trzy istotne wskazówki, dzięki którym Twoje zdjęcia nieba będą lepsze

7 Bez statywu ani rusz
Statyw jest niezbędny podczas fotografowania w nocy, gdy korzystasz z długich ekspozycji. W pierwszej kolejności używaj najgrubszych sekcji nóg. Możesz też zawiesić na nim torbę z zestawem jako balast, aby jeszcze lepiej go ustabilizować.

8 Zwiększ ISO
Przejdź do trybu manualnego swojego aparatu i otwórz przysłonę tak szeroko, jak to tylko możliwe; w tym przypadku była to wartość f/2,8. Wydłużyliśmy także czas otwarcia migawki do 8 s i zwiększyliśmy czułość ISO do 6400.

9 Przyciemnij światła
Jasne światła przeszkadzają w nocy, dlatego wejdź do menu aparatu i zmniejsz jasność ekranu. Do oświetlania przycisków aparatu i poruszania się na miejscu użyj latarki czołowej z czerwonym filtrem – takie światło nie będzie Cię oślepiać.

eprasa.pl 30f081cc2f

Dan Mold

10 PORAD JAK ROBIĆ LEPSZE UJĘCIA NIEBA

10 Czyste noce
Sprawdź prognozę pogody, aby upewnić się, że noc będzie bezchmurna.

11 Celuj w nów
Okres kilku dni w okolicach nowiu to najlepsze warunki do fotografowania gwiazd.

12 Zapas baterii
Weź zapasowe akumulatory, gdyż fotografowanie w zimnie może je szybko rozładować.

13 Ubierz się
Załóż ciepłe ubrania: rękawice, kurtkę puchową i grube skarpety. W nocy szybko traci się ciepło, nawet w lecie.

14 Walcz z rosą
Możesz kupić elektryczną opaskę na obiektyw, aby go ogrzać i zapobiec zaparowaniu soczewki.

15 Zabierz kogoś
W nocy mogą Was spotkać różne sytuacje. Warto czasami mieć przy sobie towarzystwo.

16 Ślady gwiazd
Wykonuj 30-sekundowe ekspozycje przez co najmniej godzinę, a następnie połącz je w jeden fantastyczny obraz.

17 Połącz zdjęcia
Zrób zdjęcie, na którym ostry jest pierwszy plan i drugie z gwiazdami. Potem połącz oba.

18 Spójrz szerzej
Ultraszerokokątny obiektyw pozwoli na uchwycenie dużego fragmentu nieba.

19 Pora roku
Zimą noce są dłuższe i ciemniejsze, ale Droga Mleczna jest mniej widoczna.

WSKAZÓWKI ZAWODOWCÓW

Ucz się od trzech doświadczonych profesjonalistów

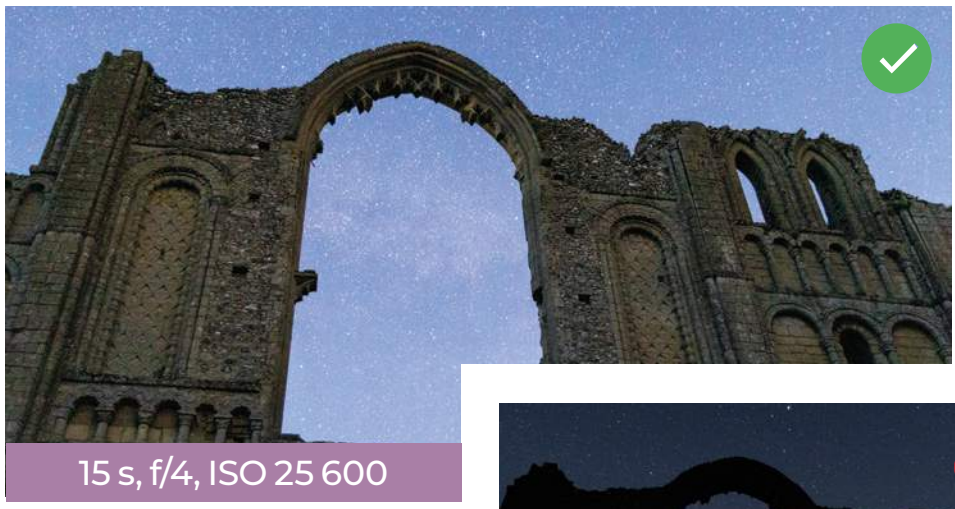
20 Bez wstrząsów
„Używaj samowyzwalacza lub zdalnego wyzwalacza, aby nie poruszyć aparatem przy wyzwalaniu migawki".
Dan Mold

21 Tuning
„Usuń filtr podczerwony ze starego aparatu, aby uzyskać jeszcze lepsze zdjęcia nocnego nieba".
Chris Grimmer

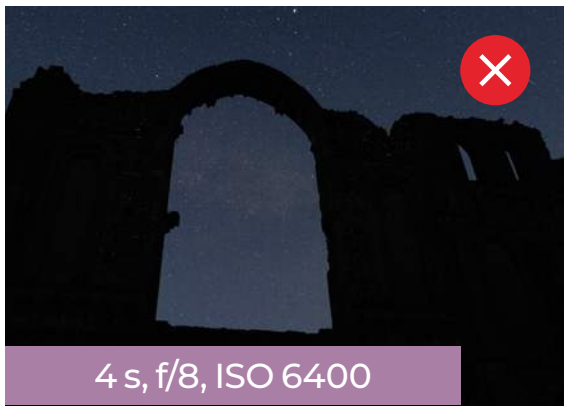
22 Powrót
„Po powrocie umieść sprzęt w najzimniejszym pokoju, aby zapobiec nagłemu zaparowaniu".
Drew Buckley

USTAWIENIA APARATU

Najważniejsze wskazówki dotyczące prawidłowej ekspozycji nocnego nieba

15 s, f/4, ISO 25 600

4 s, f/8, ISO 6400

23 Ekspozycja
Upewnij się, że zdjęcie jest prawidłowo naświetlone. Jeśli nie jest, dostosuj przysłonę, czas otwarcia migawki lub ISO.

24 Maluj światłem
Jeśli pierwszy plan jest zbyt ciemny, rozświetl go równomiernie latarką lub lampą błyskową, aby uwydatnić szczegóły.

Twoje podstawowe narzędzie

Oto czego potrzebujesz w pracy przy słabym oświetleniu

25 Jasny i szeroki
Jeśli chodzi o obiektyw do fotografowania nocnego nieba, liczą się dwie rzeczy: krótka ogniskowa, która pozwoli zmieścić w kadrze jak najwięcej, oraz szeroki otwór przysłony, który uchroni nas przed koniecznością korzystania z bardzo wysokich czułości. Dobrym modelem na początek będzie kompaktowy i przystępny cenowo Samyang AF 12 mm f/2 (bagnet Sony E lub Fujifilm X). To najmniejszy (59 mm długości) i najlżejszy (213 g) obiektyw ultraszerokokątny w swojej klasie i oferuje przy tym ponadprzeciętne rezultaty. Chodzi tu przede wszystkim o kluczowe w astrofotografii korekcje wad optycznych (za które odpowiadają specjalne powłoki i aż 5 soczewek specjalnych) i świetną ostrość również w rogach i na brzegach kadru.

eprasa.pl 30f081cc2f

5 PORTRETY

Rób wspaniałe zdjęcia ludzi dzięki połączeniu umiejętności technicznych i interpersonalnych

6 Prosto w oczy
Kontakt wzrokowy i magnetyczne spojrzenie to najbardziej pożądane elementy dobrego portretu.

RADY PRO

Pięć sposobów na ulepszenie Twoich zdjęć dzięki zmianom w oświetleniu, kadrowaniu i nie tylko

1 Grunt to komunikacja
Twój model nie widzi tego, co Ty: rozmawiaj z nim i pomóż mu zrozumieć kadr.

2 Skup się na świetle
Nasz wzrok przeważnie skupia się na jasnych obszarach zdjęcia, więc użyj oświetlenia, by skierować uwagę widza.

3 Podejdź bliżej
Portretowanie z bliższej odległości pozwala na tworzenie bardziej intymnych ujęć.

4 Wypełnij kadr
O ile nie jest to portret środowiskowy, kadruj ciaśniej, aby obiekt przeważał i znajdował się w centrum uwagi.

5 Twoja pozycja
To, z jakiej wysokości lub pod jakim kątem skierujesz aparat, zdecyduje o charakterze ujęcia, jakie powstanie.

Kluczowe wytyczne w portrecie

Trzy sposoby na uzyskanie lepszych rezultatów z sesji

7 Uwzględnij otoczenie
Portrety środowiskowe mogą wzbogacić portfolio. Upewnij się, że tło jest odpowiednie dla tematu i narracji, którą chcesz tworzyć. Konieczne będzie także wykonanie nieco szerszego ujęcia, ale nie należy przesadzać, by model w kadrze nie był zbyt mały.

8 Błyśnij z boku
Zastosowanie sztucznego oświetlenia może diametralnie zmienić Twój styl. Odłączając lampę błyskową od aparatu i zmieniając jej położenie, możesz kształtować światło oraz kreatywnie oświetlać modela w sposób bardziej efektywny niż przy użyciu blendy.

9 Zrób to dobrze
Spróbuj najpierw wykonać zdjęcie z dostosowanymi w aparacie ustawieniami JPEG. Ustaw styl, tonację, ostrość i kontrast, a następnie naucz się dobierać ekspozycję tak, jak lubisz podczas fotografowania. Tą zasadą kieruj się nie tylko w portretach.

eprasa.pl 30f081cc2f

WSKAZÓWKI ZAWODOWCÓW

Ucz się od trzech doświadczonych profesjonalistów

10 Przygotuj się
„Aby nie dać się zaskoczyć, bądź przygotowany na każdy scenariusz oświetleniowy".
Lucy Rose Tindall

11 Komunikacja
„Rozmawiaj z modelami: komplementuj ich, rozśmieszaj i kieruj nimi, jeśli tego potrzebują".
Abdel Abdulai

12 Na luzie
„Mój styl to 70% rozmowy i 30% fotografowania. Dzięki temu sesja zdjęciowa przebiega na luzie".
Chris Bailey

USTAWIENIA APARATU

Wyjdź poza podstawy obsługi aparatu i wypróbuj poniższe wskazówki

13 Zawsze ostro
Korzystanie z priorytetu ostrości w ustawieniach wyzwalania migawki zwiększy szansę na uzyskanie ostrego zdjęcia.

14 Dbaj o czas
Fotografowanie poruszającej się osoby przy słabym oświetleniu wymaga skrócenia czasu migawki, aby postać na zdjęciu była ostra.

Twoje narzędzia

Światło LED zmienia zasady gry

15 Mobilne studio
Przenośny błysk pozwoli stłumić jasne słońce lub po prostu wypełnić w niektórych miejscach cienie światłem. Lampy LED dużej mocy pozwalają dziś tworzyć niedużym kosztem profesjonalne efekty tak w studio, jak i w plenerze. Zaawansowana Nanlite Forza 300B posiada możliwość pełnej regulacji i jest to jedna z najmocniejszych lamp LED na rynku. Można ją zasilać za pomocą dołączonego adaptera AC lub dwóch akumulatorów 14,4 V z mocowaniem typu V. Dzięki dodaniu dwóch kolorów lampa umożliwia użytkownikom korzystanie ze znacznie poszerzonego zakresu temperatury barwowej od 2700 K do 6500 K i zapewnia precyzyjne i stałe światło jarzeniowe (3200 K) lub dzienne (5600 K). Idelana w plener!

10 KROKÓW DO PIĘKNYCH PORTRETÓW

Kilka szybkich, ale istotnych sugestii

16 Zaangażuj się
Jeśli Ty nie wykazujesz zainteresowania tematem, Twoje zdjęcia będą nieciekawe.

17 AF na oczy
Ogólnie rzecz biorąc, skup się na oczach modela (chyba że Twoja koncepcja jest inna).

18 Otoczenie
Wykorzystaj otoczenie na swoją korzyść, ale nie pozwól, by odwróciło uwagę od obiektu.

19 Kolorowe żele
Użyj filtrów barwnych o uzupełniających się kolorach, aby uzyskać nowoczesny wygląd.

20 Pilnuj JPEG-ów
Ucz się swojego rzemiosła, dbając o wszystkie ustawienia już na etapie fotografowania.

21 Bez pośpiechu
Zatrzymaj się na chwilę, przejrzyj zdjęcia i porozmawiaj o nich z osobą pozującą.

22 Rekwizyty
Nawet jeśli nie znajdą się one w ostatecznym ujęciu, mogą pomóc modelowi w pozowaniu.

23 To nie sport
Nie używaj trybu seryjnego: skadruj, upozuj, a potem sfotografuj – wszystko z rozwagą.

24 Używaj stałek
Jasne stałki są zazwyczaj znacznie ostrzejsze niż zoomy i oferują piękną głębię ostrości.

25 Punktowo
Korzystaj z pomiaru punktowego, by ekspozycję dopasować do skóry i twarzy.

eprasa.pl 30f081cc2f

6 MAKRO

Pokaż na zdjęciach małe stworzenia z niezwykłą szczegółowością za pomocą makroobiektywów

6 Myśl o kompozycji
Zdjęcia kadrowane centralnie bywają nudne. Umieść główny obiekt zainteresowania w jednym z mocnych punktów kadru.

RADA PRO

Kilka wskazówek od bardziej doświadczonych kolegów

1 Użyj statywu
W przypadku mniej płochliwych zwierząt warto używać statywu, aby wyeliminować drgania aparatu.

2 Podkręć ISO
Aby uzyskać ostre zdjęcia, należy stosować czas otwarcia migawki 1/200 s lub krótszy, więc trzeba zwiększyć czułość.

3 Zdjęcia z ręki
Jeśli nie możesz użyć statywu, skorzystaj z wszelkich dostępnych systemów stabilizacji obrazu. Jeśli to możliwe, oprzyj się o coś, aby jeszcze bardziej ustabilizować pozycję.

4 Frontem do klienta
Fotografuj z poziomu oczu modela. Dzięki temu ujęcie będzie bardziej interesujące.

5 Ciągły AF
Użyj trybu ciągłego i umieść punkt AF na oku obiektu, aby ostrość była cały czas zachowana, aż naciśniesz spust migawki.

Jaki sprzęt?

Obiektyw makro to nie wszystko

7 Nisko i stabilnie
W fotografii makro zazwyczaj posługujemy się długimi ogniskowymi, co dodatkowo utrudnia uzyskanie idealnie ostrych zdjęć. W nieśmiałym świetle poranka nie obejdzie się więc bez solidnego statywu. Wybierz model, który pozwoli Ci zejść możliwie nisko nad ziemię, by oglądać makroświat z jego wysokości. Bardzo uniwersalnym modelem z szerokim rozstawem 5-sekcyjnych nóg (minimalna wysokość 16 cm) będzie Sirui Traveler 5AX. Waży przy tym niecały kilogram i ma uszczelnione łączenia. W zestawie znajduje się też głowica kulowa.

10 KROKÓW do fascynującej fotografii makro

16 Wstawaj rano
Owady nie są jeszcze bardzo aktywne o wschodzie słońca, więc łatwiej je o tej porze fotografować.

17 Poznaj okolicę
Znajdź w pobliżu łąkę lub las, które możesz regularnie odwiedzać, aby ćwiczyć i rozwijać swoje umiejętności.

18 Kręć wideo
Jeśli Twój aparat ma taką funkcję, spróbuj nagrywać krótkie filmy, pokazujące zachowanie owadów.

19 Szanuj naturę
Poruszaj się powoli i zachowuj się cicho, aby nie płoszyć fauny. Zawsze pozostawiaj po sobie porządek.

eprasa.pl 30f081cc2f

WSKAZÓWKI ZAWODOWCÓW

Ucz się od trzech doświadczonych makrofotografów

8 Twój zestaw

„Nigdy nie wiesz, kiedy pojawi się okazja, by zrobić świetne zdjęcie, więc w plenerze miej zawsze obiektyw makro".
Dan Mold

9 Kontroluj

„Zawsze powiększaj obraz na wyświetlaczu, aby sprawdzić, czy ostrość zdjęcia jest absolutnie dobra".
Oliver Wright

10 Bokeh

„Przy fotografowaniu makro głębia ostrości jest bardzo płytka, więc łatwo rozmyć tło nawet przy przysłonie f/16".
Damian Waters

SPRYTNE SZTUCZKI

Istotne wskazówki do zastosowania w terenie

11 Bliżej, coraz bliżej...

Ustaw ostrość i zrób zdjęcie, a następnie zbliż się delikatnie, ponownie wyostrz i zrób zdjęcie. Powtarzaj tak, aż będziesz zadowolony.

12 Wypełnij kadr

Aparat z mniejszą matrycą może pomóc w wypełnieniu kadru tematem. Ale nie bój się też ciaśniej kadrować podczas edycji.

Trzy przepisy na sukces

Niezbędne porady do uzyskania najlepszych zdjęć makro

13 Focus peaking

W trakcie ręcznego ustawiania ostrości ta funkcja zaznacza podczas podglądu na żywo kontury (na czerwono, żółto lub niebiesko) wyostrzonych obszarów.

14 Trzecia ręka

Tak zwany *plamp* to przegubowy uchwyt z zaciskiem na końcu. Używaj go do ustabilizowania łodyg lub gałązek, aby zapobiec ich powiewaniu na wietrze.

15 Używaj szyny

Tego typu szyna ułatwia stackowanie, czyli wykonanie serii zdjęć z przesuniętą ostrością, do późniejszego ich połączenia.

20 Bądź cierpliwy

Znajdź owada w dobrej pozycji do zdjęcia lub poczekaj, aż sam się przemieści w idealne miejsce.

21 Używaj blendy

Błysk może dać zbyt ostre światło, więc używaj blend, aby kierować światłem naturalnym.

22 Czyść sprzęt

Aby zachować najlepszą jakość obrazu, należy regularnie czyścić obiektywy i matrycę.

23 Zawsze ostro

Korzystaj z metody focus stacking lub fotografuj przy mocno przymkniętych przysłonach rzędu f/16.

24 Lekki wiatr

Najlepszych warunków do fotografowania doświadczysz w pogodne poranki z niewielkim wiatrem.

25 Zbieraj tła

Użyj obiektywu makro, aby fotografować interesujące tekstury, by używać ich potem podczas edycji.

eprasa.pl 30f081cc2f

7 ABSTRAKCJE

Aby uwolnić swoją kreatywną energię i tworzyć hipnotyzujące dzieła sztuki abstrakcyjnej, potrzebny jest inny sposób myślenia

6 Wszystkie chwyty dozwolone

Zasady przestają obowiązywać. Łącz i dziel, prześwietlaj i zanurzaj w cieniu, twórz zdjęcia nieostre, albo superostre, w zależności od humoru

RADY PRO

Dzięki tym wskazówkom wejdziesz na wyższy poziom abstrakcji

1 Przygotuj spójną serię

Zaplanowanie projektu da Ci szansę na zgłębienie tematu, udoskonalenie umiejętności i opowiedzenie o nim swoim odbiorcom.

2 Poznaj teorię kolorów

Podstawowe zrozumienie koncepcji teorii kolorów takich jak koło barw pozwoli Ci na tworzenie wyrazistych i spójnych kompozycji.

3 Spójrz na świat inaczej

Uwolnij swój umysł od obrazów, które przedstawiają świat materialny. Wykorzystaj kolory, tekstury, linie i kształty, aby przekazać nastrój i treść.

4 Świadomie łam zasady

Możesz przekazać coś wartościowego odbiorcy poprzez celowe złamanie zasad, ale jeśli zrobisz to nieumyślnie, raczej nie będzie to nic ciekawego.

5 Baw się światłem i cieniem

Światło i cień mogą być użyte do formowania kształtów, kreowania atmosfery i kierowania wzroku widza w głąb kadru, wzbogacając Twój abstrakcyjny repertuar.

Twój sprzęt

Ta niewielka świetlówka wprowadzi nieco życia do Twoich zdjęć

7 Światłem malowanie

Światło LED daje ogromne możliwości kreacyjnej zabawy – od malowania świetlnych smug podczas długiej ekspozycji po nastrojowe portrety z barwionym światłem. „Świetlne miecze" ma dziś w swojej ofercie każdy szanujący się producent lamp LED, ale nasze ulubione świetlówki to Nanlite PavoTube. Pracują w całym spektrum barw RGB z regulowaną temperaturą barwową w zakresie 2700–7500 K. Akumulator wystarcza na godzinę świecenia pełną mocą, ale lampę można zasilać również z sieci. Dzięki 15 wbudowanym efektom (jak policyjne koguty czy światło telewizora) lampa pomoże też w tworzeniu pomysłowych wideo!

10 KROKÓW DO ABSTRAKCJI Zainspiruj się i pobudź wyobraźnię

16 Wielokrotna ekspozycja

Tryb wielokrotnej ekspozycji pozwala nakładać obrazy na siebie w aparacie podczas fotografowania lub łączyć ujęcia potem podczas edycji.

17 Solaryzacja

Sprawia, że część lub całość ujęcia staje się negatywem. Łatwo to osiągnąć w programie do edycji i jest to świetna technika abstrakcyjna.

18 Maluj światłem

Przesuwaj źródło światła w kadrze podczas wykonywania długiej ekspozycji, aby dosłownie malować światłem.

19 Stawiaj limity

Abstrakcja to niezwykle szeroki gatunek – odkrywaj swoją kreatywność, ale staraj się, aby ogrom możliwości Cię nie przytłoczył.

WSKAZÓWKI ZAWODOWCÓW

Ucz się od trzech doświadczonych makrofotografów

8 Znaczenie

„Twoja fotografia musi mieć znaczenie dla Ciebie samego, jeśli chcesz, aby miała znaczenie dla reszty świata".
Thomas Vanoost

9 Twoja rutyna

„Codziennie rano fotografuj kartkę papieru; eksperymentuj, a szybko się rozwiniesz jako fotograf".
Benedict Brain

10 Myśl inaczej

„Zapomnij o rzeczywistym przedmiocie. Myśl wyłącznie w kategoriach wzoru, kształtu, tekstury i koloru".
Steve Gosling

USTAWIENIA APARATU

Poznaj Swój aparat, aby poszerzyć swoje możliwości twórcze

11 Przesuń aparat

Ustaw długi czas migawki, a następnie poruszaj aparatem podczas ekspozycji. Wymaga to wielu prób, ale rezultaty będą zachwycające.

12 Otwórz przysłonę

Fotografując z szeroko otwartą przysłoną, możesz uzyskać abstrakcyjny *bokeh*.

Kluczowe metody komponowania

Kompozycja ma ogromny wpływ na Twoje zdjęcia

13 Zadbaj o odpowiednie skupienie wzroku

Nawet abstrakcyjne ujęcia muszą kierować wzrok odbiorcy w głąb kadru. Zastanów się, jak go poprowadzić poprzez odpowiednią kompozycję.

14 Wypróbuj złoty podział

Jest to koncepcja matematyczna, która często się przewija na zdjęciach. Kompozycja bazuje wtedy na spirali Fibonacciego.

15 Wypełnij cały kadr swoim obiektem

Fotografowanie detali zmusza widza do szczegółowej obserwacji zdjęcia i zachęca do wyobrażenia sobie tego, co jest poza kadrem.

20 Patrz inaczej

Przy odrobinie kreatywności nawet nudne przedmioty codziennego użytku można zamienić w dzieła sztuki abstrakcyjnej.

21 Zrób kolaż

W Photoshopie nałóż na siebie zdjęcia i tekstury, używając warstw dopasowania i trybów mieszania tak, aby powstało wspaniałe dzieło.

22 Nie ostrz

Użyj bardzo płytkiej głębi ostrości lub celowo rozostrz, aby stworzyć rozmyte abstrakcyjne kształty, które mogą sugerować różne koncepcje.

23 Temat z bliska

Fotografowanie tematu z bliska przy użyciu obiektywu makro powoduje przesłonięcie jego formy i przekształcenie go w abstrakcję.

24 Bańki mydlane

Użyj obiektywu makro do sfotografowania powierzchni baniek mydlanych, aby uchwycić kolorowe kule przypominające planety.

25 Przez szybę

Fotografuj przez oszronione lub pokryte kroplami wody szkło, aby uchwycić zniekształcone światła i kształty – prosto i skutecznie.

8 NATURA

Uchwyć cuda natury w całej ich okazałości dzięki naszym eksperckim poradom

6 Z żabiej perspektywy
Połóż się na ziemi i fotografuj z poziomu swojego modela. Sprawi to, że widz poczuje, jakby naprawdę tam był!

RADY PRO

Dzięki tym wskazówkom będziesz robić dużo lepsze zdjęcia

1 Nie daj się zaskoczyć
Natura stwarza możliwości fotograficzne przez cały rok, więc planuj z wyprzedzeniem, aby nie przegapić okazji w danej porze roku.

2 Tani sposób na makro
Soczewki makro nakręca się na obiektyw jak typowy filtr. Umożliwiają ustawienie ostrości na bliższe obiekty i są niedrogie.

3 Wyłącz stabilizację
Podczas fotografowania aparatem na statywie należy wyłączyć stabilizację obrazu, aby uzyskać jak najostrzejsze zdjęcia.

4 Nie przejmuj się chmurami
Do fotografowania przyrody nie musisz mieć idealnie czystego nieba – w pochmurne dni możesz wykorzystać światło rozproszone.

5 Sam zadbaj o tło
Gdy fotografujesz kwiaty w pomieszczeniach, możesz ustawić za tematem kolorową kartkę, aby nadać tłu odpowiedni kolor.

Techniki warte uwagi

Trzy sposoby na fotografowanie przyrody z bliska

Dan Mold

7 Linie natury
Zwróć uwagę na linie w przyrodzie, które możesz wykorzystać, aby doprowadzić wzrok do głównego punktu na zdjęciu.
Mocno zwinięte płatki tej róży tworzą idealne linie prowadzące, które wirując, kierują odbiorcę do wnętrza kwiatu.

8 Celuj w grzyby
Grzyby to fantastyczne obiekty. Można je podświetlić za pomocą lampy błyskowej lub paneli LED albo użyć małego reflektora, aby odbić na nie część dostępnego światła słonecznego. Gdy kadrujesz z poziomu gruntu, przyda się odchylany ekran LCD.

9 Zainwestuj w makro
Najlepsze rezultaty daje obiektyw makro odwzorowujący obraz 1:1. Umożliwia on fotografowanie w „naturalnej wielkości" – innymi słowy takiej, jak gdybyś położył obiekt na matrycy aparatu. Tym samym możesz wypełnić kadr nawet bardzo małymi obiektami.

eprasa.pl 30f081cc2f

WSKAZÓWKI ZAWODOWCÓW

Ucz się od trzech doświadczonych makrofotografów

10 W drogę!
„Odkrywaj nowe miejsca, aby fotografować te gatunki, których nie spotkasz koło domu".
Dan Mold

11 Więcej głębi
„Aby fotografować metodą focus stacking, zainwestuj w dobrej jakości szynę do ustawiania ostrości".
Oliver Wright

12 Użyj uchwytu
„Podczas zdjęć makro bardzo ważne jest trzymanie przedmiotów we właściwym miejscu".
Damian Waters

SPRYTNE SZTUCZKI

Kilka starannie rozmieszczonych kropel wody może odmienić Twoje zdjęcia

Dan Mold

13 Dodaj krople wody
Użyj małego atomizera, aby zrosić kwiat. Do ostrożnego umieszczania większych kropli wykorzystaj pipetę.

14 Punkt ostrości
Pojedyncza duża kropla gliceryny, ostrożnie umieszczona za pomocą pipety, będzie stanowić wyrazisty punkt skupienia w kadrze.

Bez tego nie ruszaj się z domu

Uniwersalny zoom, czyli od zdjęć makro po efektowne ciasne kadry

15 Jeden ruch nadgarstka
Tylko tyle dzieli Cię od szerokiego ujęcia do ciekawego zbliżenia, jeśli masz uniwersalny obiektyw typu zoom. W szeroko pojętej fotografii przyrodniczej tego typu optyka sprawdza się najlepiej, pozwalając uchwycić szerokie spektrum tematów. I to podczas jednego spaceru czy pleneru. Dobrym przykładem będzie tutaj Tamron 28–200 mm f/2,8–5,6, który wyróżnia się dobrym światłem, uszczelnioną, kompaktową konstrukcją i krótką minimalną odległością ostrzenia (19–80 cm), co sprawia, że obiektyw będzie dobrym wstępem do prawdziwej fotografii makro. Oprócz tego ma całą gama specjalnych soczewek w torze optycznym, 7 listków przysłony i świetną ostrość w całym zakresie ogniskowych.

Shutterstock

10 KROKÓW DO FOTOGRAFII ROŚLIN

Rób wspaniałe zdjęcia kwiatów

16 Użyj statywu
Statyw zapewnia stabilność i pomaga uniknąć nieostrych zdjęć.

17 Live View
Umożliwia sprawdzenie kompozycji i ostrości zdjęć przed ich wykonaniem.

18 Błysk w dzień
Sprawdź najkrótszy czas synchronizacji lampy błyskowej w swoim aparacie.

19 Długi czas
Jeśli chcesz uchwycić na zdjęciu wrażenie ruchu, wydłuż czas otwarcia migawki.

20 Za mocny błysk?
Zmniejsz moc lampy błyskowej, odsuń ją na większą odległość lub użyj dyfuzora.

21 Blokuj światło
Zasłony zaciemniające mogą chronić przed słońcem domowe aranżacje z kwiatów.

22 Kup gotowe
Doskonałe efekty można uzyskać, kupując gotowe, ale niedrogie aranżacje z kwiatów.

23 Wyzwalacz
Wyzwalaj aparat zdalnie, aby uniknąć poruszonych zdjęć.

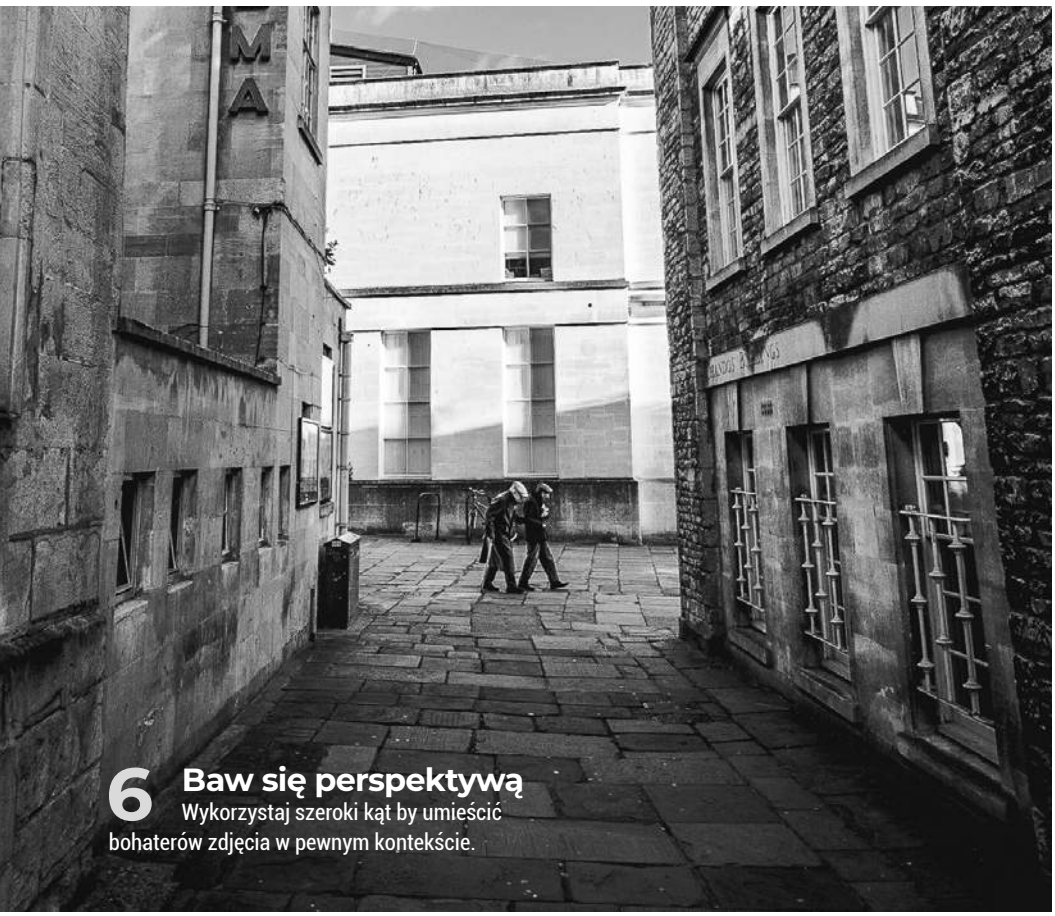
24 Dbaj o czystość
Pamiętaj o regularnym czyszczeniu zestawu, aby na zdjęciach nie było plamek kurzu.

25 Eksperymentuj
Fotografia nigdy nie powinna być nudna, dlatego nie bój się próbować nowych rzeczy.

eprasa.pl 30f081cc2f

9 ULICA

Street photo wymaga szczególnego podejścia i zestawu umiejętności: po prostu nie komplikuj

6 Baw się perspektywą
Wykorzystaj szeroki kąt by umieścić bohaterów zdjęcia w pewnym kontekście.

RADY PRO

Pięć kluczowych metod na doskonałe zdjęcia uliczne

1 Bądź cierpliwy
Naucz się dostrzegać ujęcie, zanim się ono wydarzy. Nie przejmuj się, jeśli wrócisz do domu z niczym: to zdarza się najlepszym.

2 Pozbądź się kolorów
Fotografia uliczna i dokumentalna bardzo dobrze sprawdza się w wersji czarno-białej. Staraj się patrzeć w sposób monochromatyczny.

3 Opowiedz historię
Gdy już opanujesz technikę, staraj się wprowadzić do swoich zdjęć narrację. Nie zawsze jest to możliwe, ale próbuj.

4 Nie myśl za dużo
Fotografia uliczna jest bardzo przyjemna, ale musisz uwolnić się od konwenansów. Fotografuj szybko i martw się mniej.

5 Spaceruj na lekko
Używaj małego obiektywu z szerokim otworem przysłony i zabieraj tylko jeden aparat z jedną dodatkową baterią. Załóż wygodne buty, a torbę z zestawem zostaw w domu.

Street tips and techniques

Wypróbuj poniższe trzy sposoby, aby zwiększyć szansę na zrobienie dobrego zdjęcia

7 Stwórz w kadrze poczucie ruchu
Eksperymentowanie z różnymi technikami to świetny pomysł, by wyrwać się z twórczej rutyny. Spróbuj fotografować ruchome tematy przy krótszych czasach – około 1/4 s pozwoli wprowadzić do zdjęcia trochę ruchu.

8 Skonfiguruj aparat, by był gotowy do strzału
Może się zdarzyć, że będziesz chciał szybko wykonać zdjęcie, starając się pozostać incognito. Korzystaj z pełnej automatyki lub ustawień półautomatycznych. Zdjęcia mogą nie wyjść idealnie, ale taka natura street photo.

9 Szukaj odpowiedniego światła lub cienia
Kluczowy w fotografii ulicznej jest kontrast: małe strefy światła, w których można znaleźć główne tematy otoczone głębokimi cieniami. Duże obszary czystej czerni i jasnej bieli to niełatwy styl, ale warto go zgłębić.

eprasa.pl 30f081cc2f

WSKAZÓWKI ZAWODOWCÓW

Ucz się od trzech doświadczonych fotografów

9 Poznawaj ludzi

„Ważne jest, aby wciąż próbować, bo czasami w końcu udaje się znaleźć interakcje, które są piękne".
Carolyn Drake

10 Obserwuj

„Bądź obserwatorem. Każdy może obsługiwać aparat, ale tylko Ty możesz zobaczyć to, co chcesz zobaczyć."
Kevin Mullins

11 Nie przestawaj

„Współczynnik niepowodzeń jest ogromny, więc nie przestawaj fotografować".
Martin Parr

Alistair Campbell

Technikalia

Przygotuj się do robienia ostrych zdjęć, zanim wyjdziesz z domu

12 Wszystko ostre

Ustaw przysłonę na f/8, a następnie ostrość na odległość około 1 m. Teraz po prostu poczekaj, aż ktoś wejdzie w kadr i strzelaj.

13 Unikaj rozmytych zdjęć

W tym przypadku czas migawki był zbyt długi lub fotograf był w ruchu. Zwolnij, a następnie skróć czas otwarcia migawki.

Sprzęt, który musisz mieć

Jaki jest idealny obiektyw do streeta?

14 Naturalny "look"

Są różne szkoły. Jedni lubią ogniskową 28 mm, bo pozwala zawrzeć więcej kontekstu, inni przeciwnie – klasyczne 50 mm, by zacieśnić kadr i skupić uwagę widza na temacie. Najbardziej popularną i uniwersalną ogniskową do "streeta" jest jednak bez wątpienia 35 mm (dla pełnej klatki). Fotografia uliczna to polowanie na momenty (często wielogodzinne), dlatego od maksymalnej jasności ważniejsze będą mała waga i dyskretna budowa. Wszyscy kochamy superjasne stałki, ale w tym przypadku polecamy wybór małego 35 mm f/1,8 niż znacznie większego modelu f/1,4. Idealnym wyborem będzie np. niedrogi, cichy i bardzo kompaktowy Samyang AF 35 mm f/1,8.

10 KROKÓW DO ŚWIATA ULICY

Zestaw pomysłów, które pomogą Ci rozwinąć uliczny spryt

16 Jedno szkło

Wybierz jeden obiektyw i trzymaj się go: nie chcesz przecież przegapić wymarzonego ujęcia, bo zmieniałeś obiektywy.

17 Chodzi o cienie

Niedoświetlaj, aby uzyskać ciemne czernie i szczegółowe światła.

18 Poznawaj ludzi

Lokalni mieszkańcy mogą mieć sporą wiedzę o okolicy i pomóc Ci w znalezieniu ciekawych miejsc.

19 Przejdź na Auto

Używaj trybu Auto lub Priorytetu przysłony. Nie przejmuj się, jeśli niektóre zdjęcia będą nieostre.

20 Wyłącz kolory

Jeśli masz wizjer elektroniczny, ustaw go, by wyświetlał obraz czarno-biały. Lepiej rozpoznasz tony.

21 Fotografuj w JPEG

Wykonuj zdjęcia w formacie JPEG, aby przyspieszyć ich edycję, a także przenieść etos fotografii ulicznej do swoich procedur edycyjnych.

22 Stój z boku

Nie angażuj się w nic i niczego nie aranżuj. Uchwyć prawdziwe życie.

23 Otwórz szerzej

Klasyczny styl uliczny wymaga szerokiego otworu przysłony, aby uzyskać płytką głębię ostrości.

24 Łap moment

Skróć czas migawki, aby uzyskać ostre zdjęcia pełne wyrazistości.

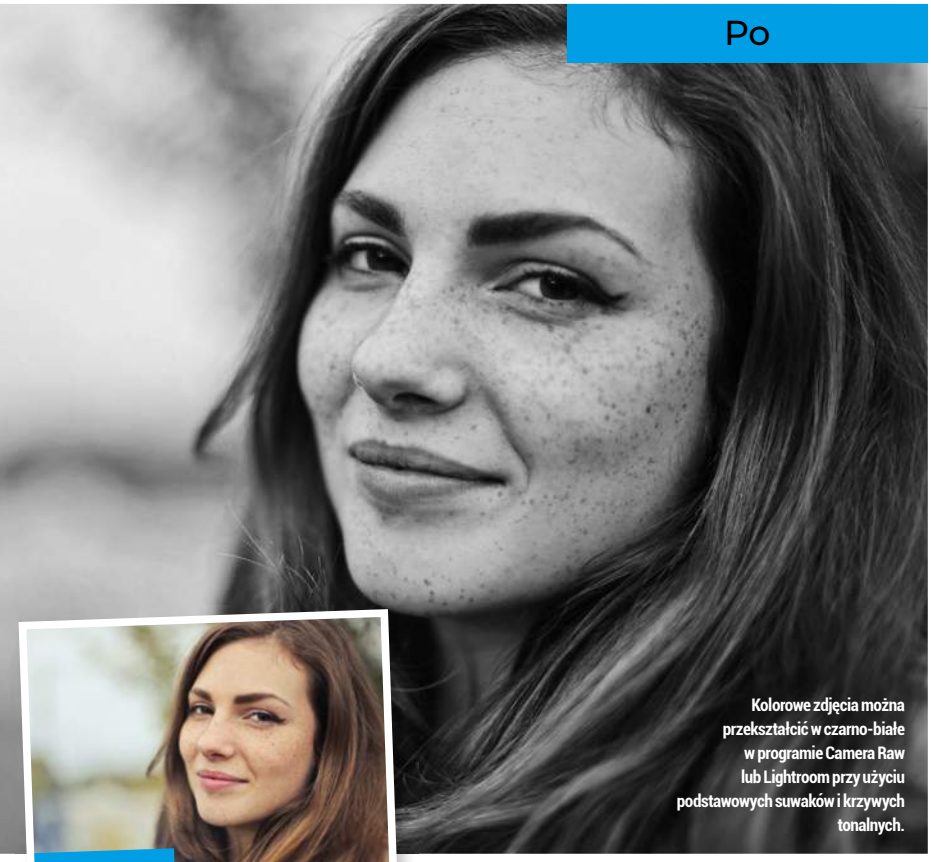
25 Eksperymentuj

Aby zdobywać doświadczenie, rób zdjęcia z różnymi czasami otwarcia migawki i przysłonami.

eprasa.pl 30f081cc2f

10 EDYCJA

Zdjęcie to surowa bryła, a program do edycji – narzędzie, które pozwoli wyrzeźbić z niej dzieło sztuki

Kolorowe zdjęcia można przekształcić w czarno-białe w programie Camera Raw lub Lightroom przy użyciu podstawowych suwaków i krzywych tonalnych.

RADY PRO

Wykorzystaj te wskazówki, by edytować zdjęcia z mistrzowską precyzją

1 Edycja bez strat

Narzędzia takie jak warstwy dopasowania i maski warstw umożliwiają dokonywanie edycji niezależnie od siebie, dzięki czemu zawsze można cofnąć podjęte decyzje.

2 Korekta punktowa

Narzędzia takie jak filtr radialny w Lightroomie i filtr gradientowy mogą być używane do selektywnej edycji.

3 Synchronizuj pracę

Aby zaoszczędzić czas w programie Lightroom podczas edycji grupy podobnych zdjęć, edytuj jedno zdjęcie, a następnie zsynchronizuj z nim pozostałe.

4 Używaj wielu programów

Na przykład wykonuj edycję wsadową w programie Lightroom, ustawiaj ostrość w Helicon Focus, a zaawansowane edycje wykonuj w programie Photoshop.

5 Skalibruj monitor

Użyj kolorymetru, takiego jak Datacolor Spyder, aby Twój monitor wyświetlał możliwie jak najlepszy obraz, dzięki czemu dokonasz dokładniejszej edycji.

Sztuka eksportu

Spędziłeś wiele godzin na edycji – nie żałuj czasu na prezentację!

6 Doskonałe wydruki

Jeśli eksportujesz zdjęcia do druku, zapisuj je w rozdzielczości 300ppi (do druku w rozdzielczości 300 dpi). Zapewnia to odpowiednią jakość obrazów, niezależnie od ich rozmiaru.

7 Zapisuj dwie wersje

Zdjęcia w niskiej rozdzielczości nadają się do Internetu i są wystarczająco małe, aby wysłać je mailem do potencjalnych klientów. Maksymalną rozdzielczość zachowaj do wydruków i zarchiwizuj.

10 KROKÓW DO RETUSZU PRO Jak dotrzeć do mety?

16 Edycja na skróty

Naucz się prostych skrótów klawiaturowych takich jak Cmd/Ctrl+C/V (kopiuj i wklej), aby zdecydowanie przyspieszyć pracę.

17 Narysuj linię prostą

Wybierz pędzel i kliknij na płótnie. Przytrzymaj klawisz Shift i kliknij w innym miejscu, aby narysować linię prostą.

18 Korekta optyki

Skorzystaj z panelu korekcji obiektywu w programie Lightroom, aby jednym kliknięciem zmniejszyć wady optyczne.

19 Zrób sobie przerwę

Aby zapobiec przesadnej edycji, od czasu do czasu odejdź od komputera i wróć później ze świeżym spojrzeniem i pomysłami.

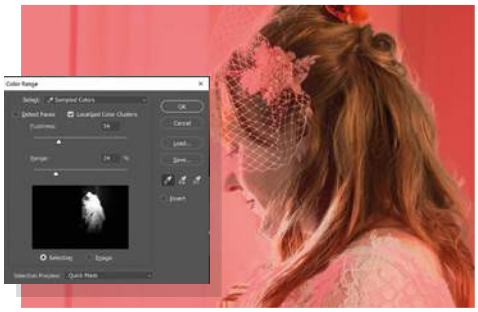
Trzy podstawowe techniki edycji

Sprawdzone metody, które usprawnią Twoją postprodukcję

8 Colour grading

Nic tak nie podkreśla własnego stylu edycji jak korekcja barwna – inspirowany holywoodzkimi filmami proces dostosowywania palety kolorów do własnej wizji.

9 Maski warstw

Umożliwiają selektywne ukrywanie i odsłanianie warstw poprzez malowanie czarnym lub białym pędzlem. Pozwala to na precyzyjną, niedestrukcyjną edycję.

10 Zwiększ dynamikę

Wykonaj sekwencję bracketingu, aby naświetlić cienie i światła, a następnie połącz klatki za pomocą specjalnych narzędzi HDR.

WSKAZÓWKI ZAWODOWCÓW

Ucz się od trzech doświadczonych fotografów

11 Zrób to!

„Szukanie idealnego miejsca jest trudne. Czasami nie można go znaleźć – trzeba je po prostu stworzyć".
Erik Johansson

12 Realizuj plan

„Staraj się mieć cel i próbuj go zrealizować, zamiast używać przypadkowych ustawień i filtrów".
Ashraful Arefin

13 Mieszaj

„Korzystaj z trybów mieszania, aby uzyskać takie efekty jak zmiana jasności, kontrastu i koloru"
Trudy Kepke

WSZYSTKO ZACZYNA SIĘ W APARACIE...

Dlaczego RAW zawsze wygrywa z JPEG-iem

14 Więcej możliwości

Zdjęcia surowe zawierają więcej danych, ponieważ nie są przetwarzane w aparacie. Więcej danych oznacza większe możliwości manipulacji w postprodukcji.

15 Wyprostuj horyzont

Użyj narzędzi do korekcji optyki, aby zredukować zniekształcenia i aberrację chromatyczną, a także skalowania w celu usunięcia obrzeży.

20 Soft Proof

Umożliwia podgląd w programie graficznym fizycznego wydruku, dzięki czemu można odpowiednio dostosować kolory i odcienie.

21 Reguluj Krzywe

Wykorzystaj prawą górną część wykresu krzywych do manipulowania światłami, a lewą dolną część do edycji cieni – to potężne narzędzie.

22 Koryguj szum

Spróbuj przekonwertować mniej ciekawe zdjęcie na czarno-białe, aby brzydkie plamki szumu stały się supermodnym ziarnem.

23 Filtr RAW

Możesz uzyskać dostęp do funkcji Camera Raw z poziomu Photoshopa: wystarczy wybrać kolejno opcje Filtr > Filtr Camera Raw.

24 Auto-selekcja

Wybierz opcję Select > Subject. Jest to dobry punkt wyjścia, ale często zaznaczenie jest bardzo dokładne, co pozwala zaoszczędzić sporo czasu.

25 Gładkie krzywe

Użyj funkcji Wygładzania w Photoshopie, aby narysować za pomocą myszy płynne linie i pozwolić programowi na ich wyrównanie.

POZNAJ ZASADY KLASYCZNEGO KRAJOBRAZU

Zdobądź umiejętności i poznaj techniki, które pomogą Ci stać się mistrzem kompozycji!

Komponując ten kadr, wykorzystano kilka klasycznych narzędzi jak złoty podział czy linie prowadzące.

Krajobraz stanowi bogaty, zróżnicowany i wciąż niewyczerpany temat dla zapalonych pejzażystów. Podstawowym narzędziem w tego typu fotografii jest oczywiście obiektyw szerokokątny, który pozwala zmieścić w kadrze znacznie większą część sceny, ale jednocześnie stwarza wiele kompozycyjnych dylematów. Co warto włączyć do kompozycji, a co najlepiej z niej wykluczyć? Jak zaaranżować plany i na jakiej wysokości umieścić horyzont? Fotografować w pionie czy w poziomie? W której części kadru ustawić ostrość?

Na kolejnych 14 stronach tego poradnika zgłębiamy te zagadnienia i prezentujemy najlepsze metody fotografowania zachwycających krajobrazów. Pokażemy Wam, jak komponować ujęcia, łączyć sztukę planowania, wybór miejsca i czasu, podpowiemy, jaki sprzęt wybrać, by wycisnąć z każdej lokalizacji wszystko co najlepsze. Nieco uwagi poświęcimy też edycji, bo w dobie cyfrowej fotografii nikt chyba nie ma już wątpliwości, że postprodukcja to po prostu ostatni etap procesu powstawania zdjęcia...

Spis treści:

Jaki sprzęt wybrać	**92**
Budowanie kompozycji	**94**
Rola pierwszego planu	**96**
Balansowanie ekspozycji	**98**
Pracuj z głębią obrazu	**100**
Podstawy edycji	**102**

Partner publikacji

Canon

Twój sprzęt Jaki wybrać?

Aparat jest bardzo ważny, ale optyka jeszcze ważniejsza!

Każda dziedzina fotografii wymaga właściwego podejścia oraz dobrze dobranych narzędzi. Należy o tym pamiętać, dokonując wyboru korpusu oraz optyki. Bo o ile fotograf przyrody na pierwszym miejscu powinien stawiać szybkość trybu seryjnego i skuteczność AF, o tyle w przypadku pejzażu cechy te są zupełnie drugo-planowe. Tu liczy się przede wszystkim obrazek: jego tonalność, szczegółowość i wierna reprodukcja barw z bogatej palety Matki Natury. Ale też mobilność, odporność i ergonomia, by aparat sprawdził się w każdych warunkach i w plenerze nie był dla nas ciężarem.
Oto kilka naszych propozycji na każdą kieszeń oraz selekcja obiektywów, które warto wziąć pod uwagę kompletując swój krajobrazowy zestaw.

CANON EOS RP (4959 ZŁ)* LEKKI I WSZECHSTRONNY

To najlepszy sposób, by wejść w świat "pełnej klatki". Duży fizycznie sensor CMOS 26 Mp, obsługiwany jest przez szybki i wydajny procesor Digic 8, co przekłada się na świetną jakość zdjęć nawet w słabym świetle. Do tego dobry wizjer 2,3 Mp, wygodny głęboki uchwyt i odchylany dotykowy ekran LCD, który pozwoli swobodnie komponować ujęcia zarówno w pionie, jak i w poziomie. Obsługa jest bardzo prosta, a tryb Flexible Priority pozwala szybko przełączać się między trybem ręcznym i automatycznym. Aparat waży tylko 480 g!

CANON EOS R (8129 ZŁ) WYGODA I WYTRZYMAŁOŚĆ

Pierwszy w rodzinie EOS R korpus to prawdziwy popis ergonomii, wydajności i wytrzymałości. Przede wszystkim to jednak aparat bardzo wszechstronny, który sprawdzi się w szeroko pojętej fotografii przyrodniczej. W uszczelnionym korpusie umieszczono czuły, 30,3-milionowy sensor CMOS wspierany procesorem Digic 8, który pozwala na zapis do 8 kl./s, a za ustawianie ostrości odpowiada aż 5655-polowy system Dual Pixel AF. Komfort pracy zapewniają z kolei duży wizjer OLED (3,69 Mp), 3,2-calowy tylny ekran umieszczony na przegubie oraz górny wyświetlacz pomocniczy.

*Ceny pochodzą z oficjalnego sklepu Canon na www.store.canon.pl

eprasa.pl 30f081cc2f

OPTYKA CANON RF

CANON RF 16/2,8 STM (1609 zł)

Jeden z najnowszych i najciekawszych obiektywów z kompaktowej linii stałek Canon RF. To kieszonkowy obiektyw szerokokątny, który idealnie sprawdzi się jako lekki towarzysz długich wędrówek i będzie stanowił świetne uzupełnienie dla standardowego zooma. Waży zaledwie 165 g, a jego długość to tylko 4 cm. Soczewka asferyczna PMo zapewnia doskonale odwzorowane kolory, a wbudowany silnik STM bardzo szybkie i bezgłośne ostrzenie. Świetnie nadaje się więc również do vlogowania!

RF 15–35/2,8 L IS USM (11 879 zł)

Gdybyśmy musieli wybrać tylko jeden obiektyw, z pewnością byłby to właśnie ten! RF 15–35 mm to absolutny top zarówno pod względem jakości wykonania (typowej dla klasy L), jak i osiągów optycznych. W uszczelnionym, precyzyjnym i wyposażonym w programowalny pierścień tubusie umieszczono trzy elementy asferyczne oraz dwa elementy UD, które gwarantują perfekcyjnie skorygowany obraz bez przebarwień i odblasków. Atutami obiektywu są też 9-listkowa przysłona i wbudowany optyczny stabilizator obrazu o wydajności do 5 EV.

RF 24–105/4 L IS USM (6879 zł)

To zdecydowanie najbardziej wszechstronny model w zestawieniu. Uniwersalny zakres ogniskowych od szerokiego kąta 24 mm po portretowe zbliżenie 105 mm (z zachowaniem stałej jasności f/4 i stabilizacją!), sprawia, że będzie to nie tylko świetny obiektyw krajobrazowy, lecz także podróżniczy i reportażowy. Jest to też przede wszystkim konstrukcja profesjonalna oparta o soczewki niskodyspersyjne UD i strukturę z powłokami Air Sphere (ASC) i Super Spectra.

Warto go mieć!

RF 100/2,8 L IS USM (7349 zł)

Lustrzankowy model EF 100 mm Macro to do dzisiaj punkt odniesienia, a jego nowe wcielenie RF idzie jeszcze o kilka kroków dalej. Przede wszystkim oferuje powiększenie aż 1,4x, a pierścień SA Control pozwala na regulację aberracji sferycznej, czyli kontrolowanie efektu *bokeh*. To obiektyw, który powinien znaleźć się w torbie każdego fotografa, którego interesuje szeroko pojęty świat przyrody. W klasycznym pejzażu pozwoli natomiast na „wycinanie" z szerokiej sceny niesamowicie ostrych jej fragmentów oraz kompresję dalekich planów.

A JEŚLI LUSTRZANKA TO...

CANON EOS 90D

To lustrzanka, która oferuje też najlepsze cechy bezlusterkowców! To kompaktowy i bardzo wytrzymały korpus oparty o klasyczny wizjer optyczny, ale z wygodnym trybem Live View, który dzięki hybrydowemu systemowi autofokusa Dual Pixel CMOS AF jest równie szybki jak w bezlusterkowcach. Jego atutem będzie nie tylko rozwinięta ergonomia i odchylany ekran, lecz także wydajność baterii, co w plenerze bywa nieocenione. Całość zbudowano wokół 32,5-milionowego sensora wspieranego przez zaawansowany procesor i czujnik pomiaru ekspozycji RGB+IR.

I OPTYKA EF/EF-S

EF 16–35/2,8L III USM

Kultowy szerokokątny zoom, który znajdziemy w torbie najlepszych pejzażystów. Trzecia już generacja to połączenie wykonania klasy L i zaawansowanego, udoskonalanego przez lata układu optycznego. Uszczelniony, niezawodny, perfekcyjny na całej powierzchni kadru!

EF-S 18–135/3,5–5,6 IS USM

Jeden do wszystkiego. Po przeliczeniu dla pełnej klatki oferuje bardzo uniwersalny zakres ogniskowych 27–200 mm, a wydajny stabilizator ułatwi wykonywanie nieporuszonych ujęć w słabszym świetle i przy maksymalnym zbliżeniu.

eprasa.pl 30f081cc2f

1 Układanie klocków
Podstawy kompozycji

Jak pracować ze sceną i skutecznie łączyć jej elementy

Nie wystarczy po prostu skierować aparat w stronę wspaniałej scenerii i oczekiwać, że powstanie idealne zdjęcie. Kluczowe elementy składające się na wyjątkowe ujęcie krajobrazu można podzielić na cztery główne filary. Każdy z nich pełni inną rolę, a wspólnie sprawiają, że zdjęcie nie jest już tylko fotografią tego, co zobaczyliśmy na miejscu, lecz starannie skonstruowanym, artystycznym pejzażem.

1 Kompozycja
Gdy fotografujesz krajobraz szerokim kątem, najważniejszy jest pierwszy plan. Niezależnie od tego, czy jest to coś wyróżniającego się, jak duży głaz, czy też bardziej subtelne tekstury prowadzące Cię w głąb kadru, pierwszy plan stanowi podstawę, na której opierasz całą kompozycję.

2 Czas
Najlepsze zdjęcia nie powstają przy idealnie słonecznej pogodzie ani w środku dnia. Aby uzyskać nastrojowy obraz z najlepszym światłem, ważne jest, aby fotografować wcześnie rano lub późnym popołudniem, ale też, gdy pogoda jest nieprzewidywalna. To właśnie wtedy panują najlepsze warunki do zaakcentowania kształtów w kadrze, uchwycenia ciekawego nieba i nadania kompozycji dramaturgii.

3 Głębia i ostrość
Klasyczne zdjęcie krajobrazu jest tak ostre, jak to tylko możliwe – od pierwszego planu po daleki horyzont. Ta ostrość pozwala uchwycić wszystkie interesujące szczegóły i faktury w obrębie sceny z absolutną wyrazistością, dając widzowi poczucie, że sam jest wewnątrz oglądanej sceny.

4 Ruch
Wprawdzie nie każde klasyczne ujęcie krajobrazu musi zawierać ruch, ale jeśli uda się go uwzględnić – na przykład w postaci wody spływającej po zboczu, falującej pszenicy na wiejskim polu lub chmur kłębiących się na niebie – działa on jak przeciwwaga dla ostrych elementów kadru. Potrzebne będą jednak dłuższe czasy otwarcia migawki, od 1/15 s do nawet kilku sekund.

RADY PRO AKCESORIA, KTÓRE WARTO MIEĆ

Jak najlżejsza torba lub nieduży plecak ze sprzętem to najlepsza taktyka fotografa krajobrazu. Wystarczy mieć szeroki zoom, wężyk spustowy i solidny statyw. Inne przydatne akcesoria to filtry do obiektywów, latarka na wypadek, gdyby zrobiło się ciemno, oraz odzież ochronna, gdyby prognozy pogody się nie sprawdziły i zaczęło padać.

Wyzwalacz
By uniknąć poruszonych zdjęć, wyzwalaj migawkę zdalnie za pomocą wężyka spustowego lub wyzwalacza radiowego. W przypadku zdjęć z długim czasem naświetlania będzie niezbędny, bo nawet najdrobniejsze drgania wpływają na ostrość zdjęć.

Statyw
Statyw i głowica muszą być solidne, ale na tyle lekkie, aby nie ciążyły w transporcie. Modele z włókna węglowego są droższe niż aluminiowe, ale zapewniają dobry stosunek stabilności do wagi. Najlepszym uzupełnieniem nóg będzie głowica kulowa.

Filtry
Działanie niektórych filtrów można odtworzyć na komputerze, ale polaryzatory i filtry szare są niezastąpione. Filtr polaryzacyjny doskonale nadaje się do usuwania odblasków, natomiast filtry ND pozwalają dramatycznie wydłużyć czas otwarcia migawki.

eprasa.pl 30f081cc2f

Zaprojektuj kadr

Klasyczne elementy kompozycji w tym krajobrazie zaczynają się od ostrej jak szpilka skały na pierwszym planie, podczas gdy płynąca woda prowadzi oko przez detale środkowego planu do piramidalnego kształtu, który dominuje w kadrze. Oczywiście staranna kompozycja to nie wszystko: atmosferę podkreśla ciepłe światło od nisko położonego słońca, a dramatyczne chmury burzowe nadają niebu fakturę i interesujący wygląd.

2 Zadbaj o pierwszy plan

Znajdź główny element

Na odbiór zdjęcia ogromny wpływ ma to, co dzieje się na pierwszym planie. Dowiedz się, jak to wykorzystać...

Gdy znajdziesz już odpowiednią scenę, pomyśl o niej jako o tle. Jest to ta część kadru, na której ostatecznie zatrzyma się wzrok widza. Ale aby go do niej doprowadzić, potrzebujesz czegoś, co go najpierw przyciągnie, czyli ciekawego elementu na pierwszym planie. Jeśli używasz szerokiego lub ultraszerokiego obiektywu, pierwszy plan powinien zdominować dolną jedną trzecią kadru, a to często oznacza podejście na bliską odległość. Nie wykluczaj też kadrowania w pionie. Może ono zapewnić doskonały pierwszy plan i wspaniałe niebo.

Jon Adams

RADA PRO
Z NISKIEJ PERSPEKTYWY

Oglądanie scen sfotografowanych z wysokości naszych oczu jest dla nas bardzo naturalne, ale to podejście dobre w reportażu. W pejzażu lubimy być zaskakiwani a najprostszym i najskuteczniejszym sposobem, by odmienić scenę, jest najczęściej zmiana perspektywy. Odchyl ekran i sprawdź, jak scena prezentuje się, gdy umieścisz aparat nisko nad ziemią lub wysoko ponad głową.

Ekran umieszczony na przegubie znacznie ułatwia kadrowanie w pionie.

Co umieścić na pierwszym planie?

Kiedy już znajdziesz scenę, poszukaj elementów, które do niej doprowadzą

Jon Adams

1 Kotwica

Masywne, wyróżniające się obiekty z dużą ilością szczegółów doskonale odnajdą się w roli pierwszego planu. Dobrymi kandydatami są głazy, kolorowe kwiaty polne i spróchniałe pnie drzew. Szybki rekonesans wokół powinien ujawnić kilka propozycji, które mogą posłużyć do stworzenia mocnego ujęcia. Najlepiej wypróbuj każdą z nich.

Andrew James

2 Faktura

Chociaż faktury na pierwszym planie są subtelniejsze niż bardziej imponujące kotwice, mogą równie dobrze spełnić swoją rolę. Te obszary kontrastowych wzorów skutecznie przyciągają wzrok. Jeśli nie masz dobrego kandydata na element pierwszego planu, po prostu ustaw obiektyw szerokokątny naprawdę nisko i wykorzystaj fakturę tego, na czym stoisz!

Andrew James

3 Linie prowadzące

Od torów i strumieni po słupki ogrodzeniowe i bruzdy – linie prowadzące przenoszą wzrok widza na główny temat znajdujący się w głębi kadru. Ustaw obiektyw tak, aby wychodziły one z dolnej części kadru. Upewnij się, że prowadzą we właściwym kierunku – do kluczowego punktu zainteresowania na dalszym planie.

eprasa.pl 30f081cc2f

f/16 ISO 100 1/60 s

Łączenie elementów

Kotwice, faktury i linie wiodące można często łączyć, uzyskując naprawdę dynamiczne ujęcia. Tutaj staw na słonych bagnach stanowi kotwicę kompozycji, ale wokół niego pozostawiono miejsce na fakturę traw. Ponadto obiektyw został ustawiony w taki sposób, aby zakrzywiony kształt stawu prowadził wzrok widza w głąb kadru.

3 Zachowaj balans
Wyrównaj ekspozycję

Zobacz, jak sprawić, by jasne i ciemne obszary na zdjęciu żyły w harmonii

Na typowym ujęciu krajobrazowym niebo będzie znacznie jaśniejsze niż ziemia. Nasze oczy automatycznie dostosowują się do tej różnicy jasności, ale aparaty rejestrują intensywność światła w sposób proporcjonalny; jeśli więc zdjęcie nie zostanie skorygowane, otrzymamy albo dobrze naświetlone niebo ze zbyt ciemnym pierwszym planem, albo dobrze naświetlony pierwszy plan ze zbyt jasnym niebem. To jest zawsze problematyczne dla fotografów krajobrazów: muszą bowiem wyrównać różnicę jasności, aby uzyskać zrównoważone zdjęcie, które wygląda naturalnie, tak jak widziałoby je oko. Różnica jasności zależy od warunków oświetleniowych oraz od tego, czy słońce znajduje się przed czy za fotografowanym obiektem. Jednak ogólna zasada mówi, że niebo będzie o około dwa stopnie ekspozycji jaśniejsze niż ziemia. Są dwie metody na wyrównanie tego kontrastu: zmniejszenie jasności nieba podczas wykonywania zdjęcia lub przyciemnienie go (lub rozjaśnienie terenu) w oprogramowaniu do edycji. W tym rozdziale omówimy obie metody, a wybór należy do Ciebie!

RADA PRO
UŻYJ FILTRA ND GRAD

Tradycyjną metodą przyciemniania nieba jest stosowanie szarego filtra połówkowego (ND GRAD). Ciemna część filtra nie wpływa na kolory w kadrze – po prostu zmniejsza jasność. Filtry gradacyjne umieszcza się przed obiektywem w odpowiednim uchwycie i starannie ustawia tak, aby granica między ciemną a jasną częścią filtra była niezauważalna w kadrze. Dostępne są w różnych gęstościach np. 1-stopniowe (0,3), 2-stopniowe (0,6) lub 3-stopniowe (0,9).

Miękko czy twardo

Duże znaczenie ma to, jak łagodna jest gradacja między ciemnymi i jasnymi obszarami filtra. W przypadku płaskiego horyzontu musi być ona ostra. Ale jeśli kupujesz tylko jeden rodzaj filtra, wybierz miękkie przejście.

Jak zrównoważyć ekspozycję?

Zrób to cyfrowo! Użyj zdjęcia RAW i zastosuj filtr stopniowy...

Pliki RAW są znacznie większe niż JPEG, ale dodatkowe miejsce, jakie zajmą na karcie pamięci, jest tego warte, jeśli chcesz uzyskać zdjęcia o najwyższej jakości. Użyjemy tutaj programu Adobe Camera Raw, ale sam proces jest analogiczny, jeśli używasz konwertera plików RAW innego producenta.

1 Cienie i światła

W Camera Raw przejdź do panelu Podstawowe i przeciągnij suwak Podświetlenia w lewo, aby zredukować najjaśniejsze tony, a Cienie w prawo, aby zwiększyć szczegółowość tonów ciemniejszych. Ponieważ rozjaśnienie cieni może sprawić, że obraz będzie wyglądał na nieco wyprany, przesuń suwak Czernie w lewo, aby zwiększyć kontrast.

2 Nałóż filtr

Jeśli nadal istnieje wyraźna przepaść między jasnymi i ciemnymi obszarami, wybierz filtr gradientowy i ustaw suwak Ekspozycja na -0,5. Kliknij i przeciągnij go w dół, aby pokryć niebo, a następnie dostosuj wielkość gradacji za pomocą zielonych i czerwonych pinezek. W razie potrzeby doprecyzuj ustawienia suwaka Ekspozycja.

eprasa.pl 30f081cc2f

Między niebem a ziemią

Różnica w jasności między niebem a pierwszym planem wynosiła ponad 2 EV. Ściągając nieco światła i rozjaśniając cienie podczas wywoływania pliku RAW udało się poprawić balans. By zupełnie wyrównać tonalność sceny można dodatkowo nałożyć cyfrowy filtr gradacyjny.

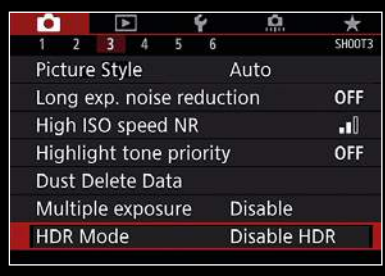

3 Dodaj kolejny

Po przyciemnieniu nieba może być konieczne rozjaśnienie pierwszego planu. W tym celu nałóż kolejny gradient – tym razem od dołu obrazu, a nie od góry. W panelu ustaw opcję Ekspozycja na wartość dodatnią (na przykład +0,5) i dostosuj punkty, aby uzyskać płynne przejście. Przytrzymaj Shift, aby czerwone i zielone linie były ułożone poziomo.

TRIKI PRO UŻYJ FUNKCJI HDR W APARACIE CANON

Aparaty Canon oferują funkcję HDR, która pozwala na wykonanie zdjęcia z dużym zakresem dynamicznym (HDR), czyli z odpowiednio naświetlonymi zarówno jasnymi, jak i ciemnymi partiami obrazu. W tym trybie aparat wykonuje trzy ekspozycje, by automatycznie połączyć je w jedną o dużej rozpiętości tonalnej. Siłę tego efektu możemy regulować – zbyt mocny efekt HDR może prowadzić do nienaturalnych efektów, dlatego należy stosować go z rozwagą. By zapewnić maksymalną ostrość, warto też użyć statywu i wężyka spustowego lub samowyzwalacza.

4 Pracuj z głębią obrazu

Licz na hiperfokalną

Klasyczne krajobrazy charakteryzują się ostrością w całym kadrze. Oto prosty sposób, jak ją osiągnąć...

Jedną z zalet obiektywu szerokokątnego jest to, że zapewnia on dużą głębię ostrości, nawet przy dużym otworze przysłony. Można więc pomyśleć, że maksymalne jej przymknięcie pozwoli uchwycić ostro każdy element sceny... Częściowo jest to prawda, ale można to zrobić w optymalny sposób, ustawiając ostrość na punkt nazywany odległością hiperfokalną. Aby strefa ostrości w kadrze rozciągała się od pierwszego planu do dalekiego tła, lepiej jest ustawić ostrość na odległość hiperfokalną przy f/16 niż ustawić najwęższy otwór przysłony obiektywu szerokokątnego (zwykle f/22). Przy minimalnym otworze przysłony nie uzyskuje się bowiem najlepszej jakości obrazu. Odległość hiperfokalną można dokładnie obliczyć lub określić w przybliżeniu za pomocą różnych technik. Najprościej można ją znaleźć, ustawiając ostrość na jedną trzecią głębokości naszej sceny.

RADA PRO
TRADYCYJNY SPOSÓB

W przypadku niektórych obiektywów można szybko ustawić odległość hiperfokalną w trybie ręcznego ustawiania ostrości, dzięki wbudowanej podziałce. Zakładając, że chcesz, aby wszystko było ostre, ustaw zewnętrzny znacznik przysłony f/16 w linii ze znacznikiem nieskończoności; teraz możesz odczytać najbliższą odległość, która będzie ostra, korzystając z wewnętrznego znacznika pokrywającego się z f/16. Możliwe, że w wizjerze scena będzie wyglądać na rozmytą, ale zdjęcie będzie ostre od najbliższej wskazanej odległości aż po horyzont.

Widok przez wizjer

Podgląd głębi ostrości

1 Użyj przycisku głębi ostrości

Możesz sprawdzić ostrość obrazu, używając przycisku podglądu głębi ostrości – zwykle znajduje się on z przodu korpusu. Jeśli używasz lustrzanki, to po naciśnięciu przycisku DoFP obraz w wizjerze będzie ciemniejszy. Łatwiej ocenić ją, używając podglądu na żywo, ponieważ wtedy możesz zobaczyć efekt zmniejszenia otworu przysłony na zdjęciu bez przyciemniania obrazu. W ten sposób można wybrać punkt ostrości mniej więcej w jednej trzeciej sceny, a następnie ocenić ostrość przy włączonej funkcji DoFP. W większości aparatów bezlusterkowych można to sprawdzić zarówno w wizjerze elektronicznym, jak i na tylnym LCD.

Pierwszy plan

Tło

2 Zrób kilka zdjęć na próbę

Inną praktyczną opcją „w terenie" jest wybranie punktu ostrości znajdującego się w jednej trzeciej kadru, a następnie ustawienie f/16 w trybie priorytetu przysłony. Wykonaj zdjęcie i oceń rezultat na tylnym ekranie. Najpierw należy powiększyć, by sprawdzić, czy horyzont jest ostry. Następnie sprawdź pierwszy plan – również powinien być ostry. Jeśli wszystko jest OK, to znaczy, że osiągnąłeś swój cel. Jeśli tak nie jest, wyostrz bliżej lub dalej, aż ostrość będzie idealna.

eprasa.pl 30f081cc2f

Maksimum ostrości

Stary wiatrak stanowi mocny punkt w tym wiejskim krajobrazie, ale aby przyciągnąć do niego wzrok oglądającego, ważne jest, aby tekstury i linie wiodące na pierwszym planie były ostre. Ostrość została zatem ustawiona na odległość hiperfokalną, mniej więcej w jednej trzeciej głębokości sceny. Przy przysłonie f/16 pozwoliło to uzyskać optymalną ostrość pierwszego planu i tła.

Andrew James

5 Przejdź do edycji
Wyciśnij, ile się da

Wykorzystaj siłę plików RAW, aby wydobyć potencjał drzemiący w Twoich zdjęciach

Choć każdy dobry fotograf ciężko pracuje, aby uzyskać właściwe ujęcie w aparacie, nie ma wątpliwości, że robienie zdjęć w formacie RAW jest najlepszym sposobem na zachowanie ich w najwyższej jakości. Format JPEG jest wygodny, ale jeśli zdecydujesz się nadać swojemu zdjęciu inny, kreatywny wygląd, będziesz mieć bardzo ograniczone możliwości.

Plik RAW jest w zasadzie cyfrowym negatywem i wystarczy kilka minut pracy w dowolnym programie do obróbki, aby w pełni zrealizować swoją wizję obrazu. Może się to wydawać bardzo nowoczesnym podejściem, ale w rzeczywistości nie różni się ono od sposobu pracy niektórych wielkich mistrzów klasycznej fotografii krajobrazowej. Weźmy na przykład Ansela Adamsa. Pracował on ciężko w terenie, aby uzyskać jak najwięcej zdjęć na negatywach, a następnie przenosił się do ciemni, aby wcielić w życie swoją wizję tego, co fotografował.

Zasadniczo cyfrowy przepływ pracy fotografa, polegający na fotografowaniu w RAW, aby zarejestrować maksymalną ilość informacji, a następnie wywoływaniu surowego pliku w konwerterze, takim jak Lightroom czy Camera Raw, nie różni się od tego, co robił Adams.

W przypadku klasycznego pejzażu nie chodzi o to, aby dodać do ujęcia coś, czego tam nie było, lecz o to, aby zmaksymalizować nastrój, kompozycję i jakość finalnego zdjęcia.

Jeśli dopiero zaczynasz pracę z plikami RAW, tych kilka wskazówek pomoże Ci szybko rozwinąć niezbędne umiejętności edycji!

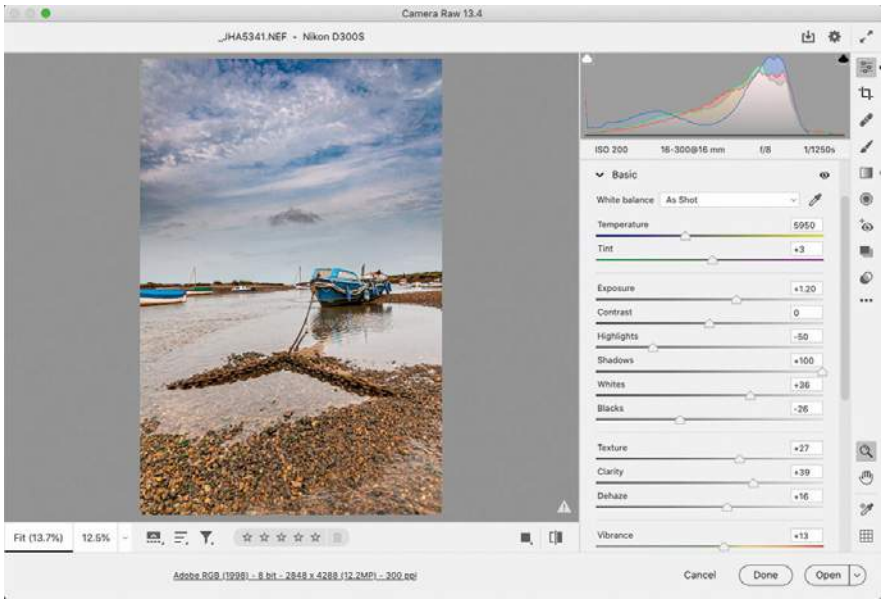
RADA PRO UŻYJ CANON DIGITAL PROFESSIONAL

Nikt nie zna lepiej plików z danego aparatu niż jego twórca, dlatego najlepsze efekty często uzyskamy, stosując natywną aplikację do wywoływania RAW-ów. Pliki CR2 z aparatów Canon otworzymy programem Canon Digital Professional, który pobierzemy bezpłatnie ze strony Canon. DPP pozwala na wygodne przeglądanie i zarządzanie naszymi zdjęciami, a także nadawanie profili kolorystycznych Picture Style z poziomu aparatu. To intuicyjna apka warta wypróbowania.

5 kroków w edycji RAW

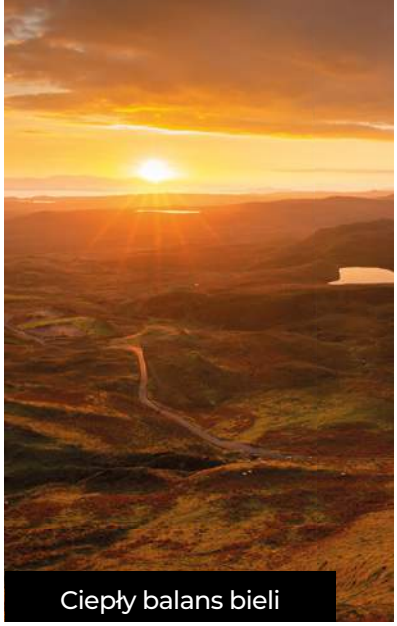
1 Zwiększanie kontrastu

Jeśli chcesz zwiększyć kontrast, to znaczy sprawić, by ciemne obszary były ciemniejsze, a jasne jaśniejsze, możesz pomyśleć, że suwak Contrast jest najlepszym rozwiązaniem. Jednak znacznie większą kontrolę i lepsze rezultaty można uzyskać za pomocą suwaków Shadows, Highlights, Whites i Blacks. Podbijają one kontrast bardziej selektywnie, a jeśli przesuniesz również suwaki Clarity i Texture, możesz nawet regulować mikrokontrast w obrębie tonów średnich. Użycie tego zestawu zajmuje oczywiście więcej czasu niż zwykła regulacja suwakiem Contrast, ale korzyści są dużo większe. Ponadto, jeśli chcesz uzyskać mocny kontrast, spróbuj przesunąć Dehaze w prawo, ale nie przesadzaj, ponieważ efekty tej funkcji mogą być dramatyczne.

Jon Adams

eprasa.pl 30f081cc2f

Andrew James

Ciepły balans bieli

Chłodny balans bieli

2 Ustaw odpowiedni balans bieli

Dzięki fotografowaniu w trybie RAW można precyzyjnie dostosować balans bieli na etapie edycji. Suwak Balans bieli działa globalnie i ociepla ujęcie, aby nadać mu bardziej radosny wygląd, lub ochładza je, by stonować atmosferę. Możliwe jest również, aby w wybranych obszarach zdjęcia zastosować różną temperaturę barwową. W tym celu można dokonać lokalnego doboru balansu bieli za pomocą pędzla korekcyjnego, filtra gradientowego lub filtra radialnego.

Andrew James

Przesunięcie Vibrance do +50 sprawiło, że czerwona łódź wygląda nadal naturalnie, ale wzmocnione zostały mniej nasycone kolory, natomiast Saturation wzmacnia wszystkie kolory, przez co czerwona łódź nie wygląda już dobrze.

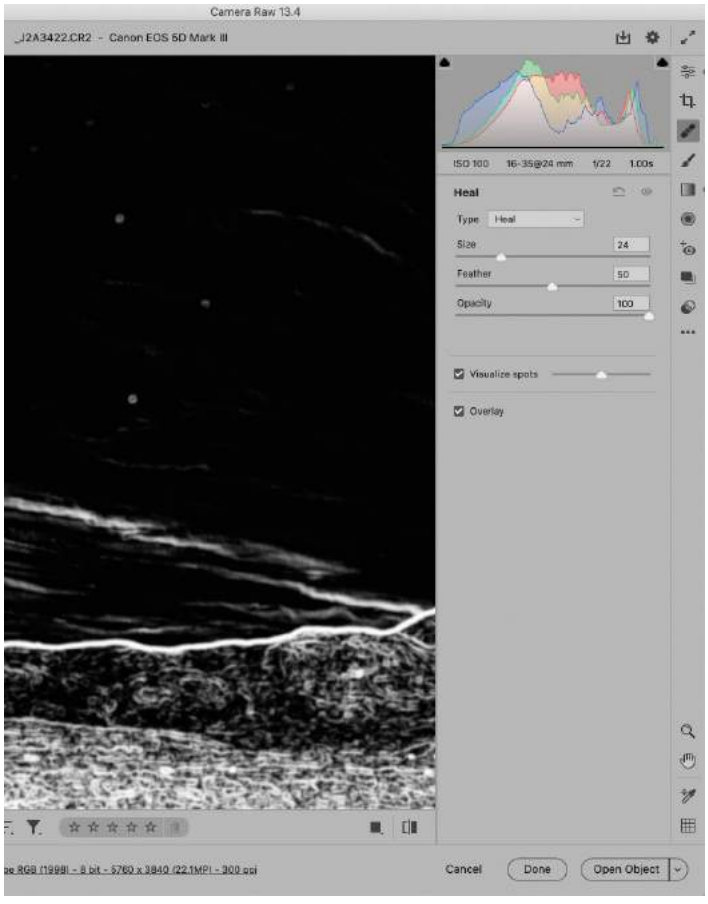

Saturation +50

Vibrance +50

3 Vibrance kontra Saturation

Jeśli chcesz, aby Twoje zdjęcia krajobrazowe miały wyraziste kolory, możesz je wzmocnić za pomocą suwaków Saturation i Vibrance. Ale na czym polega różnica? Suwak Saturation (Nasycenie) jest dużo bardziej bezkrytyczny, dlatego należy go używać ostrożnie. Jeśli przesuniesz go za daleko, kolory będą wyglądały po prostu brzydko. Suwak Vibrance jest bardziej subtelny, ponieważ wpływa tylko na stonowane kolory. W efekcie kolorystyka pozostaje naturalna.

4 Czyszczenie zdjęcia

Jeśli chodzi o skomplikowane klonowanie, lepiej jest pracować w Photoshopie, ale do usuwania widocznych zabrudzeń matrycy lub niewielkich obszarów w obrębie sceny dobrze nadaje się narzędzie Spot Removal w Lightroomie lub Camera Raw. Takie zabrudzenia uwidaczniają się po przymknięciu przysłony i są widoczne na jednolicie kolorowych obszarach np. na niebie. Po zaznaczeniu pola Visualize Spot można znacznie skuteczniej identyfikować plamy i łatwo je usuwać.

Przed

Po

5 Poprawki lokalne

Za pomocą filtra radialnego można ponownie oświetlić scenę. Wybierz to narzędzie, zwiększ ekspozycję o 0,5, a następnie przeciągnij elipsę, aby utworzyć obszar światła. Jeśli chcesz, możesz ten obszar nieco ocieplić, aby naśladował światło słoneczne, przesuwając temperaturę barwową w prawo. Po wykonaniu tych czynności można skopiować efekt, klikając prawym przyciskiem myszy pinezkę i wybierając polecenie Duplikuj. Wystarczy teraz przeciągnąć pinezkę w inne miejsce.

eprasa.pl 30f081cc2f

JAK ROBIĆ ZDJĘCIA W **ŚŁABYM ŚWIETLE**

Odkryj tajniki tworzenia zachwycających zdjęć krajobrazom naturalnym i miejskim przy słabym oświetleniu oraz w środku nocy

James Abbott

Gdy światło zaczyna zanikać, pomyśl o nadejściu zmierzchu jako o długiej liście możliwości, które z łatwością pozwolą Ci fotografować aż do wschodu słońca. Słabe oświetlenie może sprawić, że normalnie prozaiczne sceny ożyją, a ponieważ słońce zachodzi nadal wcześniej, nie musisz czekać do późna, by skorzystać z ciemności.

Pomysł czekania na spadek poziomu światła może wydawać się sprzeczny z intuicją, ale dzięki bardziej ekstremalnym ustawieniom aparatu, które trzeba stosować w tych warunkach – takim jak długie ekspozycje lub wysokie ISO i szerokie przysłony – szybko przekonasz się, że dostępnego światła do kreatywnego fotografowania jest znacznie więcej.

Niezależnie od tego, czy fotografujesz krajobrazy, pejzaże miejskie lub wnętrza, podstawowe techniki pozostają takie same i wzajemnie powiązane, dlatego przyjrzymy się wszystkiemu, co musisz wiedzieć, aby wykonać możliwie kreatywne zdjęcia przy słabym oświetleniu.

SPIS TREŚCI

Niebieska godzina	strona 108
Chłodne smugi światła	110
Sztuczne światło	112
Światło księżyca	114
Fotografuj z ręki	116

eprasa

STRZAŁ ZAWODOWCA

Cobbolds Point

To zdjęcie z długim czasem naświetlania zostało wykonane pod koniec „niebieskiej godziny" i tuż przed osiągnięciem przez słońce horyzontu, co zaowocowało purpurowymi odcieniami na niebie. Przy tak niskim poziomie światła możliwe było uzyskanie 30-sekundowej ekspozycji, by wygładzić wodę.

RADA ZAWODOWCA

Naturalna ekspozycja

Fotografowanie przed wschodem, po zachodzie lub w nocy pozwala uzyskać naturalnie długie czasy naświetlania, które mogą trwać od kilku sekund do kilku minut. Dzięki temu uzyskujemy eteryczny wygląd zdjęcia jak po użyciu filtra 10-stopniowego, ale oczywiście bez konieczności jego stosowania.

CO PRZYDA SIĘ DO FOTOGRAFOWANIA W SŁABYM ŚWIETLE?

1 Statyw

Statyw jest niezbędny, aby utrzymać aparat w stabilnej pozycji podczas długich ekspozycji. Modele z włókna węglowego są lżejsze i mocniejsze niż ich aluminiowe odpowiedniki. Niektóre konstrukcje mają pochylaną kolumnę centralną, inne mogą być przekształcone w monopod.

2 Wyzwalacz

Piloty do wyzwalania migawki, niezależnie od tego, czy przewodowe, czy bezprzewodowe, są niezbędne do wyzwolenia ujęcia bez dotykania aparatu. Możesz też użyć samowyzwalacza, ale oznacza to opóźnienie w ekspozycji, co może utrudnić precyzyjne wykonanie zdjęcia w idealnym czasie.

3 Jasny obiektyw

Dzięki dużemu maksymalnemu otworowi przysłony, jasne obiektywy są idealne do fotografowania z ręki przy słabym oświetleniu i w nocy. Otwarcie przysłony o kilka stopni oznacza płytką głębię ostrości, ale dzięki temu możesz zejść z ustawieniem czułości np. do ISO 3200 z 12800.

4 Filtr nocny

To filtr korygujący kolor, który równoważy ciepłe oświetlenie otoczenia, zapewniając neutralne rezultaty w aparacie. Filtry te są dostępne w wersji nakręcanej i prostokątnej. Mogą być używane zarówno do astrofotografii, jak i fotografii krajobrazów miejskich.

5 Lampa LED

Małe panele LED są świetne do oświetlania pierwszego planu podczas fotografowania nocnych krajobrazów lub astrofotografii, jak również są idealne do malowania światłem. Lampy LED mogą być montowane na statywie lub trzymane w ręku, więc można wybrać opcję, która będzie najlepsza.

eprasa.pl

1 FOTOGRAFUJ W CZASIE NIEBIESKIEJ GODZINY

Ciesz się pięknymi, nastrojowymi odcieniami niebieskiego, gdy słońce jest poniżej horyzontu

Jest coś przyjemnego w chłodnych kolorach fotografii krajobrazowej i być może dlatego wielu fotografów przesuwa odcienie na swoich zdjęciach w kierunku niebieskiego, niezależnie od pory dnia, w której zdjęcia zostały wykonane. Nic jednak nie pobije fotografowania podczas „niebieskiej godziny", kiedy sceny wyglądają naturalnie niebiesko.

Oczywiście niebieska godzina, podobnie jak bardziej znana złota godzina, nie jest dosłownie konkretną wartością godziny. Jest to po prostu nazwa krótkiego czasu przed wschodem i po zachodzie słońca, w którym niebieskie fale światła rozpraszają się na niebie, otulając sceny chłodnym niebieskim światłem.

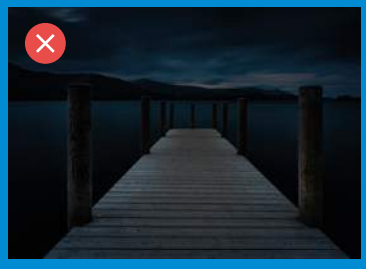
Jest też coś uspokajającego w scenach o tej porze dnia; a dodając do tego 3, 6, a nawet 10-stopniowy filtr ND, można wydłużyć czas naświetlania do minut, co może zaowocować wysublimowanymi efektami rozmycia wody i chmur.

ZAWSZE UDANE ZDJĘCIA UNIKAJ PROSTYCH BŁĘDÓW

BEZ FILTRA
Bez szarego filtra obraz pozostaje dość prosty. W tej sytuacji, decydując się na ekstremalnie długą ekspozycję, można dodać do sceny więcej dynamiki.

ZŁA EKSPOZYCJA
Ekspozycja została nieprawidłowo ustawiona na 30 s, co spowodowało poważne niedoświetlenie. Tu należało zastosować 2,5 minuty ekspozycji.

IDEALNY STRZAŁ
Fotografowanie z bardzo długim czasem naświetlania może wystawić Twoją cierpliwość na próbę, ale warto poczekać, aby uchwycić niesamowite rozmycie ruchu.

TECHNIKA PRO
JAK UŻYWAĆ FILTRÓW ND?

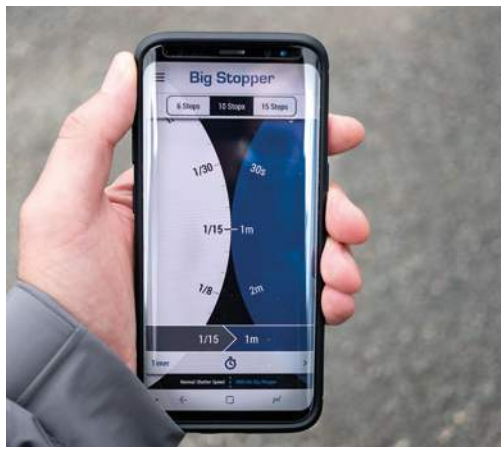
USTAW EKSPOZYCJĘ

1 **Skomponuj ujęcie i ustaw ręcznie ostrość. Tutaj ISO zostało ustawione na 100, a przysłona na f/13, przy czym zastosowano kompensację ekspozycji -1/3 EV; w rezultacie czas otwarcia migawki wyniósł 1/15 s. Jeśli korzystasz z lustrzanki cyfrowej, zakryj wizjer, aby uniknąć przedostawania się światła do matrycy.**

OBLICZ EKSPOZYCJĘ

2 **Pobierz aplikację taką jak Lee Filters Stopper Exposure, która pomoże Ci obliczyć ekspozycję dla sześcio-, dziesięcio- i piętnastostopniowych filtrów ND. Wybierz moc filtra, a następnie ustaw czas otwarcia migawki aparatu z poprzedniego kroku: zostanie wyświetlony potrzebny czas naświetlania.**

UŻYJ TRYBU BULB

3 **Ustaw aparat w trybie ręcznym, z przysłoną i ISO ustawionymi tak samo jak w kroku 1. Obróć pokrętło czasu otwarcia migawki do pozycji Bulb i użyj timera aplikacji, aby ustawić czas naświetlania. Zwolnij migawkę za pomocą wyzwalacza przewodowego lub pilota, a następnie naciśnij blokadę przycisków, aby przytrzymać otwartą migawkę.**

eprasa.pl 30f081cc2f

f/13 | 2,5 min | ISO 100

STRZAŁ ZAWODOWCA

Ashness Jetty

Zdjęcie powstało po nudnym zachodzie słońca, ale wspaniałą cechą błękitnej godziny jest to, że występuje ona niezależnie od zachmurzenia. Sześciostopniowy filtr ND został użyty do wydłużenia czasu ekspozycji do 2,5 minuty, aby uchwycić ruch chmur i wygładzić wzburzoną wodę.

RADA ZAWODOWCA

Grunt to kompozycja

Linie wiodące to potężny instrument kompozycyjny, który pomaga wprowadzić oko widza w głąb obrazu. To centralnie skomponowane ujęcie, z horyzontem również w centrum, może i łamie zasadę trójpodziału, ale można to wybaczyć z powodu silnych linii wiodących i symetrii.

James Abbott

2 SMUGI ŚWIATEŁ W MIEŚCIE

Wykorzystaj ruch świateł, by wciągnąć widza w obraz

Jeśli szukasz klasycznego tematu do fotografowania w słabym świetle, spróbuj uchwycić smugi samochodowych reflektorów. Znajdź bezpieczną pozycję nad drogą lub obok niej i fotografuj o zmierzchu, gdy niebo jest jeszcze niebieskie, a nie czarne. Ten okres trwa około 20 minut, więc upewnij się, że jesteś na miejscu już o zachodzie słońca. Musisz być gotowy, gdy tylko zrobi się wystarczająco ciemno, ale na niebie pozostanie łuna. Główne zdjęcie zostało jednak celowo wykonane po zmroku, aby uchwycić czarne niebo, które kontrastuje z czerwonymi światłami żurawi.

f/13 | 30 s | ISO 100

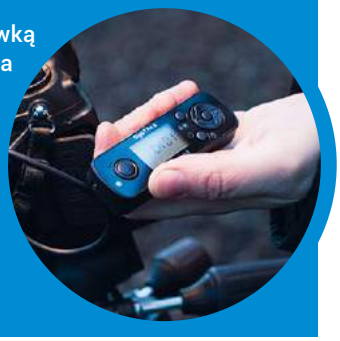
STRZAŁ ZAWODOWCA

Elektrownia Battersea

Tego znanego miejsca w Londynie nie trzeba przedstawiać fotografom. To klasyczne ujęcie przejeżdżających pociągów na pierwszym planie wypełnia pustą, ciemną przestrzeń żywymi kolorami; wystarczyło 30-sekundowe naświetlenie oraz staranne wyczucie czasu, aby trakcie ekspozycji złapać w kadrze wystarczająco dużo pociągów.

W TORBIE
ZDALNY WYZWALACZ

Pilot zdalnego sterowania migawką jest niezbędny do fotografowania smug światła: bezpośrednie naciśnięcie spustu migawki prawdopodobnie spowoduje drgania aparatu, a użycie samowyzwalacza opóźnienie, które utrudni wstrzelenie się w odpowiedni moment.

JAK USTAWIĆ APARAT?

KOMPOZYCJA I OSTROŚĆ

1 Zamocuj aparat na statywie i skomponuj kadr, wykorzystując wirtualny horyzont, aby upewnić się, że aparat jest wypoziomowany, a następnie ustaw ręcznie ostrość na jedną trzecią głębokości sceny. Zawsze upewniaj się, że stabilizacja obrazu jest wyłączona, gdy aparat jest zamocowany na statywie.

USTAWIENIA EKSPOZYCJI

2 Ustaw w aparacie tryb priorytetu przysłony przy ISO 100 i przysłonie ustawionej na f/11 lub f/16; przełączanie między nimi może być konieczne, aby utrzymać ekspozycję w zakresie od 15 do 30 s. W razie potrzeby zastosuj kompensację ekspozycji i zwolnij migawkę za pomocą bezprzewodowego wyzwalacza.

eprasa.pl 30f081cc2f

CZAS JEST NAJWAŻNIEJSZY

3 Uważnie obserwuj scenę i zwalniaj migawkę, gdy pojazdy poruszają się w obu kierunkach, aby wypełnić kadr smugami światła w jak największym stopniu. Fotografowanie sceny, gdy nie ma wystarczającej liczby pojazdów, nie da w rezultacie satysfakcjonującego zdjęcia.

RADA PRO
NIE TYLKO W MIEŚCIE

James Abbott

Smugi świateł są najczęściej fotografowane w środowisku miejskim, ale technika ta może być stosowana z doskonałym skutkiem w bardziej naturalnych sceneriach. Aby takie zdjęcie wykonać, znajdź wzniesienie nad ruchliwą drogą i fotografuj w godzinach szczytu, kiedy panuje na niej największy ruch.

eprasa.pl 30f081cc2f

3 MIASTO NOCĄ

Uchwyć jasno oświetlone budynki i konstrukcje, gdy miasto rozświetla się o zmierzchu

Miasta są ruchliwymi i tętniącymi życiem miejscami przez większą część dnia i nocy, ale to właśnie wtedy, gdy słońce zachodzi i zapalają się światła, stają się wizualnie żywe dzięki kolorom i kontrastom. Budynki oraz konstrukcje natychmiast stają się bardziej interesujące. Podobnie jak w przypadku większości zdjęć krajobrazów i pejzaży miejskich, sekretem sukcesu jest bycie na miejscu i gotowość do fotografowania wcześniej, niż zamierzasz zacząć. Najlepsze rezultaty osiągniesz, gdy na niebie wciąż widać delikatną poświatę i szczegóły, więc zacznij fotografować, gdy tylko po zachodzie słońca rozpocznie się niebieska godzina.

STRZAŁ ZAWODOWCA

Most Alberta

Na tle rozświetlonego o zmierzchu nieba żółte oświetlenie mostu tworzy idealną równowagę uzupełniających się kolorów – żółtego i niebieskiego – która sprawia, że ten most jest fantastycznym obiektem do fotografowania przy słabym oświetleniu.

RADA ZAWODOWCA

Pilnuj świateł

Zwracaj uwagę na światła, aby upewnić się, że nie są one przepalone. Takich świateł nie można już odzyskać, podczas gdy nawet przycięte cienie można do pewnego stopnia rozjaśnić, dlatego zawsze lepiej jest niedoświetlić niż prześwietlić ujęcie.

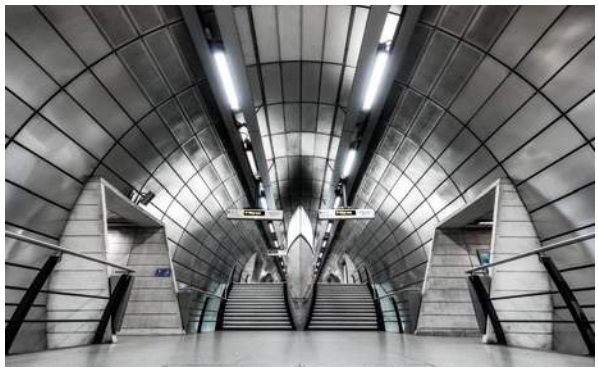
WSKAZÓWKA BŁYSKAĆ CZY NIE?

Lampa błyskowa jest często całkowicie zbyteczna w przypadku zdjęć przy słabym oświetleniu: światło będzie miało niewielki lub żaden wpływ na oddalony obiekt, a jeśli oświetlony budynek lub konstrukcja znajduje się wystarczająco blisko, błysk zniszczy atmosferę sceny. Jeśli musisz dodać światło do nocnego zdjęcia, użyj latarki lub panelu LED, aby uzyskać bardziej naturalny efekt.

GDZIE SZUKAĆ TEMATÓW

WNĘTRZA

1 Miejsca takie jak stacje metra są przez cały czas sztucznie oświetlone, a światło może być równomiernie rozproszone w danym miejscu, tak jak na stacji metra Southwark w Londynie. Tutaj równomierne oświetlenie podkreśla metalowe wykończenie ścian.

KOLOR

2 Oświetlenie zewnętrzne budynków ma najczęściej jedną barwę, choć na niektórych budynkach, takich jak londyński National Theatre, stosuje się oświetlenie, które sprawia, że różne części architektury mają rozmaite odcienie. W połączeniu z niebieskim niebem o zmierzchu można uzyskać obraz, który mieni się kolorami.

Dan Mold

eprasa.pl 30f081cc2f

James Abbott

USTAWIENIA

BALANS BIELI

1 Fotografuj z balansem bieli ustawionym na światło dzienne: pozwoli to uchwycić właściwy kolor świateł oświetlających budynek. Użycie automatycznego balansu bieli zneutralizuje temperaturę barwową źródeł światła, co nie da dobrego efektu, ale może być korzystne, gdy fotografujesz wnętrza.

EKSPOZYCJA

2 Histogram jest doskonałym narzędziem do oceny ekspozycji; większość aparatów wyświetla histogram już w podglądzie na żywo, dzięki czemu można na bieżąco sprawdzać ekspozycję Upewnij się, że ekspozycja jest prawidłowa, a w szczególności, że w jasnych obszarach nie stracisz szczegółów.

O CZYM JESZCZE WARTO PAMIĘTAĆ?

Fotografowanie oświetlonych budynków jest o wiele łatwiejsze, niż się wydaje. Jeśli tylko masz statyw, jesteś na dobrej drodze do sukcesu. Istnieje jednak kilka sztuczek, których możesz użyć, aby poprawić jakość swoich zdjęć...

ŚWIATŁO MIESZANE
Fotografowanie w mieszanym oświetleniu, gdy kilka źródeł światła ma różne temperatury barwowe, jest szczególnie problematyczne. Ustaw balans bieli na Automatyczny oraz dokonaj lokalnych i globalnych korekt podczas obróbki końcowej.

KOREKTA PERSPEKTYWY
Niewielu fotografów posiada obiektywy tilt-shift do korekcji zniekształceń perspektywy, ale oprogramowania takie jak Lightroom, Camera Raw, Nik Collection zawierają potężne narzędzia, które umożliwiają „wyprostowanie" obrazu.

PRZEKONWERTUJ DO CZERNI I BIELI
Większość zdjęć nocnych i tych przy słabym oświetleniu jest prezentowana w kolorze, ale do niektórych tematów będzie pasować konwersja do odcieni szarości: monotonne w kolorze mogą wyglądać dużo lepiej w czerni i bieli.

eprasa.pl 30f081cc2f

4 UCHWYĆ PEJZAŻ W ŚWIETLE KSIĘŻYCA

Użyj ekstremalnych ustawień aparatu i skorzystaj z zaskakującego źródła światła, aby uchwycić krajobraz w wyjątkowo interesujący sposób

Przekształcanie nocy w dzień to surrealistyczna technika, która polega na tym, aby pokazać dobrze naświetlony krajobraz, ale na którym widoczne są także gwiazdy. Jest to unikalna forma astrofotografii, która łamie ustalone zasady na rzecz twórczego efektu. Astrofotografię zazwyczaj najlepiej jest robić, gdy księżyca nie ma na niebie, dzięki czemu gwiazdy są lepiej widoczne, ale w przypadku tej techniki jest wręcz odwrotnie.

Chodzi o to, aby księżyc był obecny na niebie, a im jest on jaśniejszy, tym lepsze wyjdzie zdjęcie. Dlatego im większa jest faza Księżyca, tym więcej jego światła pada na krajobraz. Trzeba jednak zaznaczyć, że sam księżyc powinien znajdować się poza kadrem: albo z boku, albo za Tobą. Jeśli fotografujesz z księżycem za plecami, uważaj, by w kadrze nie pojawił się Twój lub aparatu cień na statywie.

SPRZĘT I PORADY
TRZY KROKI DO SUKCESU

LATARKA CZOŁOWA
Używaj jej, aby mieć obie ręce wolne, ale pamiętaj o wyłączeniu latarki podczas ekspozycji, aby uniknąć przypadkowego nierównomiernego oświetlenia sceny.

SZEROKI KĄT
Do astrofotografii idealnie nadaje się obiektyw taki jak 20 mm f/1,8, 24 mm f/1,4 lub 35 mm f/1,8. Jaśniejsze przysłony f/1,4 są lepsze, ale f/2,8 też się sprawdzi.

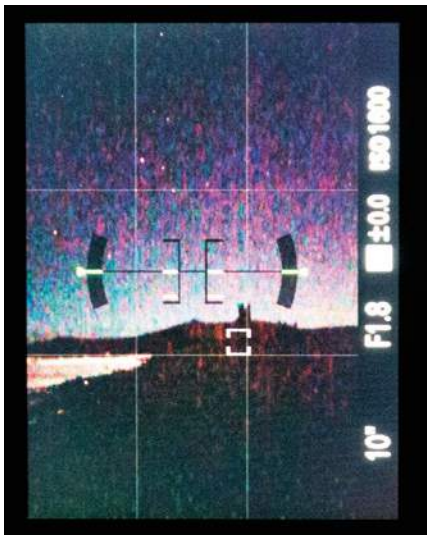
SAMOWYZWALACZ
Ustaw samowyzwalacz aparatu na 5 s. Precyzyjne odmierzanie czasu wyzwolenia migawki nie jest niezbędne w przypadku tego typu zdjęć.

TECHNIKA PRO
JAK ZAMIENIĆ NOC W DZIEŃ

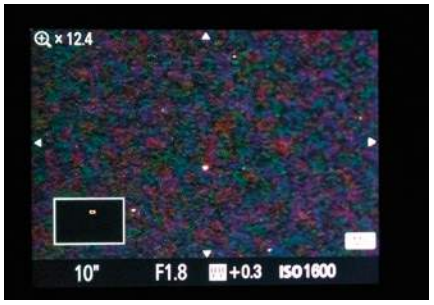
DOBRZE WYKADRUJ

1 W lustrzance włącz podgląd na żywo, aby użyć tylnego ekranu do skomponowania ujęcia. Użyj funkcji Wirtualny horyzont, aby upewnić się, że aparat jest wypoziomowany w osi poziomej, ale nie martw się o oś pionową: prawdopodobnie aparat i tak będzie lekko odchylony do tyłu.

ZŁAP OSTROŚĆ

2 Przestaw obiektyw na ręczne ostrzenie. Przy aktywnym Live View ustaw zbliżenie na jedną z najjaśniejszych gwiazd na niebie. Obracaj pierścieniem, aż ta gwiazda będzie ostra – jak najbardziej punktowa.

DOPASUJ USTAWIENIA

3 Fotografuj w trybie ręcznym z ISO 1600, czasem ok 10 s i najszerszym ustawieniem przysłony. Jeśli zdjęcie jest zbyt jasne, zmniejsz czas otwarcia migawki lub czułość ISO; jeśli jest zbyt ciemne, wydłuż czas do 20 s lub zwiększ czułość ISO.

eprasa.pl 30f081cc2f

STRZAŁ ZAWODOWCA

Zamek Dunstanburgh

Przy niewielkim zanieczyszczeniu światłem Zamek Dunstanburgh jest doskonałym miejscem do zdjęć astrokrajobrazowych i przekształcania nocy w dzień, przy wykorzystaniu światła księżyca i ekstremalnych ustawień aparatu. To ujęcie udało się dzięki kombinacji szerokiej przysłony, wysokiego ISO i długiego czasu naświetlania.

RADA ZAWODOWCA

Złap gwiazdy

Kiedy fotografujesz gwiazdy, łatwo jest uchwycić efekt ruchu obrotowego Ziemi, który sprawia, że gwiazdy bardziej przypominają kreski niż kropki. Reguła 500 może pomóc w uniknięciu tego problemu: podziel 500 przez ogniskową, aby uzyskać maksymalny czas naświetlania, po jakim gwiazdy zaczną się rozmywać.

James Abbott

5 FOTOGRAFUJ Z RĘKI WE WŁAŚCIWY SPOSÓB

Dopasuj ustawienia aparatu do ekstremalnych warunków, aby móc fotografować bez błędów

Fotografowanie z ręki to świetny sposób, by w miejskiej dżungli poruszać się szybko i pozostać niezauważonym. W ten sposób możesz uchwycić na zdjęciach prawdziwą atmosferę miasta. Fotografowie uliczni działają w ten sposób na co dzień, ale jest to podejście, które mogą przyjąć wszyscy, aby uzyskać zdjęcia, do których dążą. Fotografowanie bez statywu przy słabym oświetleniu może wydawać się trudne, ponieważ wymaga wysokich ustawień ISO, ale nowoczesne aparaty mogą z łatwością wykonywać użyteczne zdjęcia do ISO 6400. Nie ma więc powodu, by obawiać się zwiększania czułości matrycy.

f/5,6 | 1/50 s | ISO 6400

STRZAŁ ZAWODOWCA

Stacja Baker Street

To zdjęcie zostało wykonane z przysłoną ustawioną na f/5,6, aby zapewnić wystarczająco dużą głębię ostrości dla całej sceny. W efekcie czułość sięgnęła ISO 6400, ale nawet wtedy nie można było osiągnąć minimalnego czasu otwarcia migawki. Na szczęście pewne ręce pozwoliły utrzymać aparat stabilnie przy 1/50 s.

RADA ZAWODOWCA

Trick z głębią

Im dalej jesteś od głównego tematu zdjęcia, tym bardziej możesz sobie pozwolić na fotografowanie przy szerszych przysłonach, a mimo to uzyskać wystarczająco dużą głębię ostrości. Aby przekonać się o tym na własne oczy, poeksperymentuj z różnymi przysłonami na obiektach oddalonych o ponad 20 m.

RADA PRO KTÓRE SZKŁO?

Do fotografowania z ręki przy słabym oświetleniu i w nocy idealny jest obiektyw 50 mm lub 35 mm f/1,8, ponieważ dzięki dużemu maksymalnemu otworowi przysłony mogą zebrać więcej światła. Nie musisz wtedy stosować aż tak wysokich czułości.

FOTOGRAFUJ JAK ZAWODOWIEC

UŻYWAJ AUTO ISO

1 Większość aparatów umożliwia określenie konkretnych ustawień dla automatycznej czułości ISO, w tym maksymalnej czułości ISO i minimalnego czasu otwarcia migawki. Niektóre aparaty umożliwiają również ustawienie podstawowej czułości, do której należy dążyć.

USTAW PARAMETRY

2 Dokładne ustawienia zależą od sytuacji, ale najpierw należy włączyć funkcję Auto ISO w trybie priorytetu przysłony z wartością f/5,6 lub szerszą. Podczas fotografowania aparat będzie zwiększał czułość ISO, aby uzyskać minimalny czas otwarcia migawki.

eprasa.pl 30f081cc2f

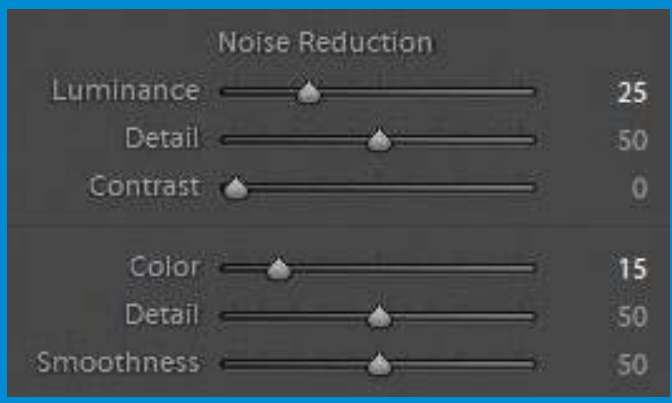

UŻYJ KOMPENSACJI EKSPOZYCJI

3 W przypadku fotografowania z ręki w bardzo słabo oświetlonych scenach należy zastosować co najmniej jeden stopień ujemnej kompensacji ekspozycji, gdyż w przeciwnym razie aparat ustawi czas otwarcia migawki na taki, który rozjaśni ciemniejsze tony.

RADA PRO USUŃ SZUM W POSTPRODUKCJI

Wszystkie aparaty DSLR i bezlusterkowce oferują redukcję szumów przy długich ekspozycjach już w aparacie. Problem w tym, że czas przetwarzania w aparacie jest równy czasowi ekspozycji, więc jeśli wykonujesz długą ekspozycję, możesz przez to stracić wiele cennego czasu. Można go jednak zaoszczędzić i uzyskać znacznie lepsze rezultaty, wyłączając redukcję szumów w aparacie i stosując ją później, podczas obróbki końcowej.

eprasa.pl 30f081cc2f

Akademia Digital Camera

Kompletny przewodnik po cyfrowej fotografii

Łatwo jest pstryknąć zdjęcie pszczoły lub owada na kwiatku (powyżej), ale spójrz na tło! Aby uzyskać lepsze ujęcie (po prawej), zejdź nisko, poszukaj czystego tła i czekaj…

Kwiaty w obiektywie

Zobacz, jak robić idealne zdjęcia świata roślin – z naszego przewodnika dowiesz się wszystkiego o ustawianiu ostrości, ekspozycji, efektach twórczych i nie tylko…

Sekretem fotografowania kwiatów jest wyczucie czasu. Jeśli chcesz robić zdjęcia w naturze, masz do dyspozycji tylko kilka tygodni, a nawet dni, kiedy wyglądają najlepiej. Pora dnia również może mieć znaczenie – niektóre otwierają się i zamykają w rytmie słońca.

Pewien problem dla fotografów stanowi natomiast wiatr. Gdy wszystko się rusza, próba zrobienia ostrego zdjęcia kwiatu w plenerze może okazać się frustrująca. Najmniejszy powiew może sprawić, że wysokie kwiaty zaczną tańczyć jak metronom. Czasami nie pozostaje nic innego, tylko jak najwcześniej rozpocząć fotografowanie, gdy powietrze jest jeszcze względnie spokojne.

Fotografia kwiatów może przybierać różne formy, od dokumentacyjnych zbliżeń po rozległe krajobrazy wypełnione kwiatami. W związku z tym można wykorzystać każdy obiektyw. Niedrogi zoom daje wiele możliwości twórczych, tym bardziej, jeśli dysponuje ogniskowymi powyżej 100 mm. Umożliwiają one bardziej selektywne wyróżnienie tematu z tła i łatwiejszą kompozycję. Doskonale sprawdza się też obiektyw makro, ponieważ można wtedy ustawić ostrość znacznie bliżej, aby uzyskać więcej szczegółów.

Choć większość obiektywów lub aparatów ma system stabilizacji drgań, w wielu sytuacjach statyw jest nadal konieczny. Po pierwsze, uwalnia on obie ręce, dzięki czemu można przytrzymać blendę, lampę błyskową lub inne akcesoria, a także umożliwia swobodne ręczne ustawianie ostrości z odpowiednią precyzją.

Generalnie sfotografowanie kwiatu „oko w oko" może prowadzić do znacznie ciekawszych zdjęć, ponieważ każdy jest przyzwyczajony do oglądania kwiatów z wysokości

→

eprasa.pl 30f081cc2f

Głębia ostrości

Eksperymentuj z różnymi przysłonami i punktami AF

Głębia ostrości jest ważnym aspektem. Im bliżej obiektu, tym jest mniejsza, dlatego wybór przysłony odgrywa kluczową rolę. Węższe przysłony, takie jak f/16 i f/22, zwiększają głębię ostrości, podczas gdy szersze ją zmniejszają. Na pierwszy rzut oka może się wydawać, że aby wszystko było ostre, trzeba przysłonę przymknąć, ale duży stopień rozmycia uzyskany przy otwartej przysłonie może naprawdę pasować do miękkich, delikatnych cech kwiatów, choć trzeba będzie dobrze ustawić punkt ostrości.

Niezależnie od tego, którą metodę wybierzesz, zazwyczaj warto unikać skrajnych wartości przysłony. Jeśli wybierzesz najwęższy otwór (np. f/22), szczegóły będą wyglądać miękko pomimo zwiększonej głębi ostrości. W przypadku wybrania najszerszej opcji (np. f/2,8) obszary, na których znajduje się ostrość, mogą nie wyglądać tak ostro jak przy f/4.

Jeśli fotografujesz szerokie ujęcia rabat kwiatowych, głębia ostrości ma mniejsze znaczenie, a średni zakres przysłony f/8 może zapewnić wszystkie potrzebne szczegóły.

Pracuj w trybie priorytetu przysłony lub trybie ręcznym, aby móc samodzielnie wybrać przysłonę, a następnie eksperymentuj z opcjami, aby uzyskać najlepsze rezultaty.

Rozmycie obrazu Użycie szerokiego otworu przysłony pomaga w rozmyciu tła, co daje bardziej oniryczny efekt. Uwaga jest bardziej skupiona na oście.

Tło Jeśli pracujesz z szeroką otwartą przysłoną (w tym przypadku f/3,5), wykonaj serię zdjęć, na których selektywnie ustawiasz ostrość na różne części obiektu, aby później mieć więcej opcji do wyboru.

Który obiektyw wybrać?

Obiektywy szerokokątne (o ogniskowych od 14 do 35 mm) doskonale nadają się do pokazywania kwiatów w ich środowisku. Mogą one jednak zniekształcać fotografowany temat znajdujący się blisko obiektywu, a ponieważ taki kadr jest szeroki, niełatwo jest też usunąć z niego rozpraszające obiekty. Obiektywy o dłuższej ogniskowej (np. 70 mm) pozwalają tworzyć bardziej „uporządkowane" kompozycje. Wąski kąt widzenia ułatwia wykadrowanie obiektu na czystym tle oraz uzyskanie efektu płytkiej głębi ostrości. Wymagają one jednak dłuższych czasów otwarcia migawki, aby uzyskać ostrzejsze zdjęcia z ręki. Dlatego warto zwrócić uwagę, czy są wyposażone w stabilizację obrazu. Natomiast do fotografowania drobnych szczegółów świata roślin potrzebny będzie obiektyw makro.

Płytka głębia Oba zdjęcia, tak samo wykadrowane, zostały wykonane przy f/5,6 – zauważ jednak miękkie tło przy ogniskowej 200 mm.

eprasa.pl 30f081cc2f

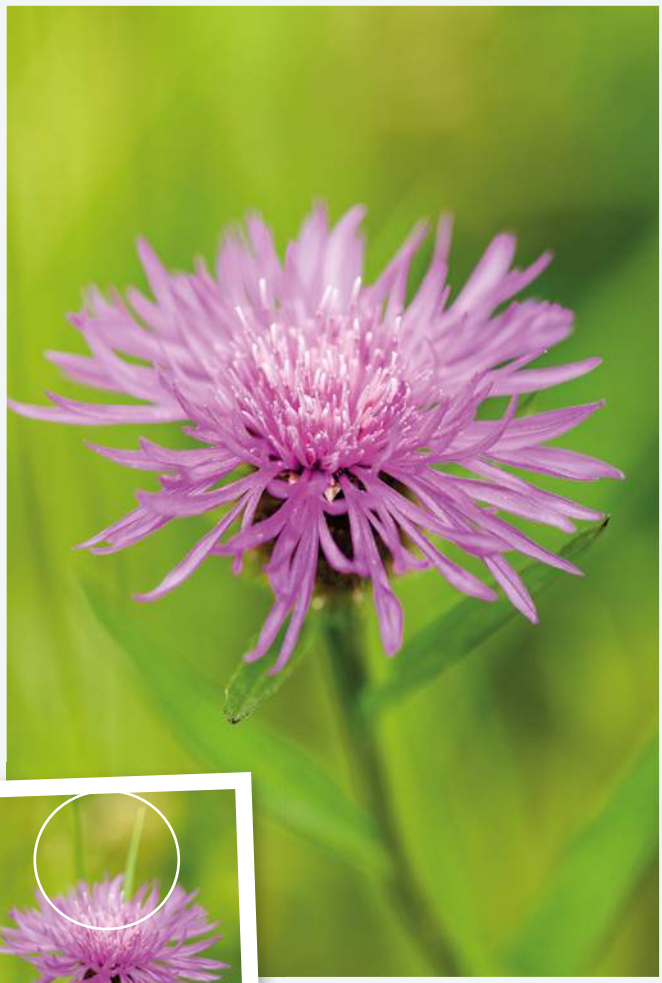
Przygoda w ogrodzie

Usuń elementy rozpraszające uwagę lub fotografuj pod kątem, który pozwoli Ci je ukryć

Jednym z problemów związanych z fotografowaniem kwiatów jest zbyt zabałaganione tło. O ile w przypadku kwiatów ciętych w wazonie mamy większą kontrolę nad kompozycją – wystarczy wazon ustawić w odpowiednim miejscu – o tyle w przypadku zdjęć roślin w naturze może to nie być tak łatwe. W plenerze panuje bowiem duży bałagan. Przeszkadzać mogą inne kwiaty lub źdźbła trawy. Użycie szerokiego otworu przysłony w celu zmniejszenia głębi ostrości nie zawsze pomaga, ponieważ przeszkadzające elementy mogą być nadal widoczne, gdy znajdują się blisko kwiatu. Często stosowaną praktyką w takich sytuacjach jest „czyszczenie" ujęcia w celu ukrycia lub usunięcia najbardziej szkodliwych elementów kadru. Nie mówimy tu o wyrywaniu całkowicie zdrowych roślin, lecz o usuwaniu z kadru martwych liści lub pochylonych źdźbeł trawy. Mimo to niektóre elementy są łatwe do przeoczenia i mogą być widoczne dopiero po powiększeniu obrazu. Należy uważać na pajęczyny, pyłki i uszkodzone płatki, które mogą pozostać niezauważone podczas wstępnego kadrowania ujęcia.

Niedoskonałości Małe skazy, takie jak ta, można łatwo usunąć podczas edycji zdjęcia na komputerze.

Porządek w kadrze Po zrobieniu zdjęcia (po lewej) dostrzegłem na wyświetlaczu dwa źdźbła trawy. Tymczasowe schowanie ich za trawą znajdującą się niżej pozwoliło uporządkować sytuację.

głowy, ale nie zawsze. Niektóre kwiaty lepiej fotografować z góry, ponieważ wtedy widoczne są ich charakterystyczne cechy.

Na to, jak wiele z tych cech zostanie zarejestrowanych na zdjęciu, duży wpływ będzie miał wybór przysłony. Gdy używasz obiektywu makro blisko kwiatu, głębia ostrości będzie zaskakująco mała, nawet po przymknięciu przysłony. Jednak przy szerokim otworze można wyolbrzymić rozmycie do tego stopnia, że tylko najdrobniejsze szczegóły będą ostro widoczne. Spróbuj wtedy skupić się na brzegach płatków, znamieniu lub pręcikach, a reszta wpadnie w senną, kolorową mgłę.

Jeśli chodzi o ustawianie ostrości, można wybrać kilka opcji. Gdy używasz statywu, możesz wyłączyć autofokus i, korzystając z powiększonego obrazu Live View, dokładnie wyregulować ostrość ręcznie. W przypadku fotografowania z ręki też można ustawiać ostrość ręcznie, choć będzie to znacznie łatwiejsze w przypadku aparatów bezlusterkowych, w których można korzystać z wizjera elektronicznego. Można też przełączyć się na tryb ciągłego autofokusa i wybrać w kadrze punkt AF,

> Sfotografowanie kwiatu „oko w oko" może prowadzić do znacznie ciekawszych zdjęć

eprasa.pl 30f081cc2f

Kwiaty na zdjęciach „grupowych”

Sprawdź, jak od technicznej strony podejść do szerszych ujęć ukazujących kępy roślin

O ile dość łatwo jest zapanować nad elementami kadru podczas fotografowania pojedynczego kwiatu, trudniej jest to zrobić, gdy w kadrze ma znaleźć się ich wiele. Dobra wiadomość jest taka, że nie zawsze trzeba wtedy szukać obiektów w idealnym stanie, ponieważ liczy się ogólny efekt. Zadbane ogrody są doskonałym miejscem do fotografowania „pejzaży kwiatowych”: oferują gotowe aranżacje z atrakcyjną mieszanką kolorów, faktur i wzorów. Wyzwanie polega jednak na tym, aby ująć je w ramy w taki sposób, by uzyskać atrakcyjny obraz. Jedną z łatwych technik jest wypełnienie kadru w całości, tak aby wydawało się, że rabata kwiatowa rozciąga się poza jego obszar. Stojąc w większej odległości i robiąc zbliżenie przy stosunkowo długiej ogniskowej, można „skompresować” perspektywę, dzięki czemu kwiaty będą wyglądać na bardziej zagęszczone. Użyj małego otworu przysłony np. f/8 lub f/11, aby zapewnić wystarczającą głębię ostrości, a także sprawdź, czy w kadrze nie ma rozpraszających plam odkrytej ziemi lub bardzo jasnych bądź ciemnych elementów, które mogą odciągać wzrok oglądających zdjęcie od tematu głównego.

Rośliny o wysokich łodygach najlepiej prezentują się w ujęciu bocznym (powyżej), natomiast rozłożyste kwiaty pokazane z góry. Szukaj harmonijnych linii i kształtów.

Cenne wskazówki Kreatywne sztuczki, które warto wypróbować

Po opanowaniu podstaw nadszedł czas na coś bardziej wyszukanego!

Rozmycie ruchu

Kto powiedział, że zdjęcia kwiatów muszą być ostre jak brzytwa? Spróbuj użyć dłuższego czasu migawki i poruszać aparatem lub zoomować podczas ekspozycji. Przed jej końcem możesz też wstrząsnąć aparatem.

Błysk z boku

Wykorzystaj zdalnie wyzwalaną lampę błyskową. Eksperymentuj z kątem błysku, aby uzyskać różne efekty, użyj softboksu, by rozproszyć światło lub zamontuj snoot w celu uzyskania wąskiej wiązki światła.

Multiekspozycja

Jeśli Twój aparat oferuje funkcję wielokrotnej ekspozycji, może to być świetny sposób na tworzenie unikalnych obrazów. Spróbuj połączyć różne ujęcia tego samego kwiatu lub zmieszać kwiat z innym tematem.

Bez kolorów

Spójrz na kwiaty w odcieniach szarości. Jeśli zdjęcie będzie zapisywane w RAW, a tylko styl obrazu ustawisz czarno-biały, uzyskasz monochromatyczny podgląd, bez obawy o utratę kolorów.

eprasa.pl 30f081cc2f

Kontroluj światło

Pomagaj sobie w plenerze odpowiednimi akcesoriami

Fotografowanie w pełnym słońcu nie jest łatwe także w przypadku kwiatów. Owszem, światło o wysokim kontraście może być skutecznie wykorzystane do podświetlenia półprzezroczystych płatków czy liści, ale aby wydobyć więcej szczegółów, lepiej jest fotografować w miękkim świetle pochmurnego dnia.

Są pewne sposoby na lepsze wykorzystanie światła zastanego. Aby skierować je w zakamarki kwiatu, można użyć prostej blendy. Wystarczy arkusz białego materiału, który łatwo przenosić, zwinięty w kieszeni torby na aparat lub niedroga okrągła blenda. Podobny efekt można uzyskać, stosując błysk wypełniający. Skuteczniejsze będzie jednak, wyzwalanie zewnętrznego flesz zdalnie, ustawiając go pod odpowiednim kątem, niż błyskając bezpośrednio wbudowaną w aparat lampą. Poza tym lampa błyskowa z opcją synchronizacji z krótkimi czasami migawki (HSS) da Ci możliwość używania jej także w pełnym słońcu. Jeśli zależy Ci na zdjęciach kwiatów w zbliżeniu, przydatny może być dyfuzor. Trzymaj go nad fotografowanym obiektem aby zmiękczyć twarde światło, co pozwoli uzyskać piękne oświetlenie niezależnie od pory dnia.Na koniec warto zaopatrzyć się w filtr polaryzacyjny, który pomoże zredukować bliki światła na błyszczących płatkach i liściach, a jednocześnie poprawi kontrast i mocniej nasyci kolory.

Bez filtra CPL

Bez blendy

Z blendą

Z filtrem CPL

Zabawa w odbijanie Obiekt był oświetlony światłem z okna po prawej stronie. Biała kartka trzymana po lewej stronie pomogła rozjaśnić cienie i poprawić tonację.

Odblaski Jak widać, filtr polaryzacyjny może skutecznie redukować bliki światła.

który będzie pokrywał się z głównym obszarem zdjęcia. Ciągły autofokus poradzi sobie z ruchami kwiatu (lub Twoimi własnymi) pomiędzy kolejnymi ujęciami, choć może być trudno utrzymać punkt ostrości na odpowiednim szczególe. Niezależnie od wybranego trybu ustawiania ostrości należy ustawić w aparacie tryb seryjny, aby wykonywać krótkie serie zdjęć.

Jasne, blade płatki kwiatów, które wypełniają cały kadr, mogą spowodować niedoświetlenie obrazu przez aparat. Jeśli fotografujesz w jednym z trybów półautomatycznych, takich jak Priorytet przysłony, możesz użyć dodatniej kompensacji ekspozycji, aby to skorygować. Jeśli fotografujesz w trybie ręcznym, będziesz musiał zastosować szerszy otwór przysłony lub dłuższy czas otwarcia migawki albo zwiększyć czułość ISO. Pamiętaj jednak, że wydłużenie czasu może nie być dobrym rozwiązaniem w przypadku fotografowania z ręki, gdyż zwiększa to ryzyko rozmycia obrazu na skutek drgań aparatu.

Aby ocenić ekspozycję, należy skorzystać z histogramu – w przypadku fotografowania kolorowych kwiatów należy być przygotowanym na włączenie histogramu RGB (Red, Green, Blue). Standardowy histogram odzwierciedla kształt histogramu

> Jasne, blade płatki kwiatów, które wypełniają cały kadr, mogą spowodować niedoświetlenie obrazu

eprasa.pl 30f081cc2f

Ustawienia aparatu Histogram

Sprawdź, czy nic się nie prześwietla

Warto sprawdzać histogram RGB, który pokazuje kanały czerwony, zielony i niebieski. Zwykły histogram odzwierciedla zazwyczaj kanał zielony, jeśli więc fotografujesz czerwone lub niebieskie kwiaty, nie odczytasz z niego informacji o czerwieniach i błękitach.

W przypadku fotografowania czerwonych kwiatów, gdy kanał koloru czerwonego jest odcięty, może dojść do utraty szczegółów. Fotografując w RAW, będziesz mieć większą swobodę w korygowaniu tego problemu w oprogramowaniu.

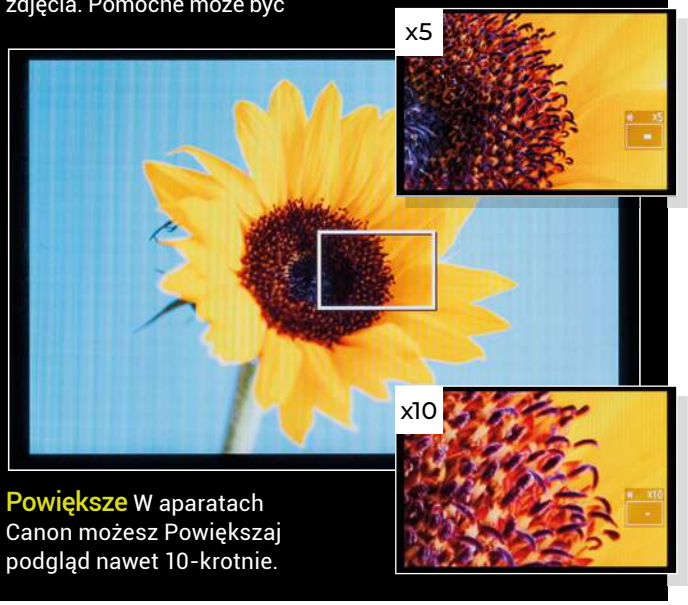

Prześwietlenie Wykres czerwieni mocno opiera się o prawą krawędź co oznacza zlanie się pikseli tej barwy.

Ustawienia aparatu Powiększenie

Zapomnij o AF i skup się na precyzji

Wykorzystaj funkcję powiększenia obrazu w trybie Live View lub w wizjerze EVF, aby dokładnie ustawić ostrość zdjęcia. Pomocne może być lekkie przeogniskowanie obiektywu w przód i w tył w celu łatwiejszego znalezienia odpowiedniego punktu ostrości.

Powiększe W aparatach Canon możesz Powiększaj podgląd nawet 10-krotnie.

Doświetl detal!

Gdy brakuje naturalnego światła, użyj niewielkiej lampy LED z wygodną kontrolą mocy i temperatury.

Mocowane na aparacie panele LED to kompaktowe, niedrogie i bardzo wszechstronne akcesoria. Smukła konstrukcja zmieści się w każdej torbie, a wydajna bateria pozwoli zabrać ją również w plener. Dobrym przykładem będzie Newell RGB-W Rangha Max, czyli nowa wersja znanej i lubianej lampy LED tego producenta. Oferuje strumień świetlny o maksymalnej mocy 1650 lumenów, regulację temperatury barwowej (w przedziale 3200 K - 5600 K), a także paletę kolorów HSI z możliwością regulacji nasycenia. Idealnie nadaje się więc nie tylko do makro i fotografii produktowej, ale także wszelkich kreatywnych eksperymentów z barwionym światłem. Lampę naładujemy za pomocą złącza USB-C, a pojemny akumulator (1000 mAh), może również posłużyć jako powerbank, gdy jesteśmy w terenie. Obsługę ułatwia niewielki podświetlany ekran.

eprasa.pl 30f081cc2f

Kluczowe wskazówki
Uda Ci się, jeśli...

1 **Eksperymentuj z przysłoną.** Przy wąskim otworze przysłony (np. f/16) uchwycisz większą liczbę szczegółów, ale inne tematy mogą wyglądać bardziej efektownie, gdy ją otworzysz szerzej (np. f/4), aby uzyskać efekt rozmycia. Wypróbuj obie opcje, aby sprawdzić, która lepiej pasuje do fotografowanego tematu.

2 **Aby podkreślić delikatne** cechy kwiatów, należy fotografować przy miękkim, rozproszonym oświetleniu. Świetnie nadają się do tego jasne, pochmurne dni, ale w ostrym świetle można też użyć blendy lub dyfuzora. Płaskie zdjęcia dają większą swobodę popdczas edycji w oprogramowaniu.

3 **Unikaj wietrznych dni!** Najmniejszy powiew wiatru może sprawić, że kwiaty na wysokich łodygach będą nie do uchwycenia, a płatki i liście zaczną falować. Wczesne poranki, kiedy powietrze jest chłodniejsze, są zazwyczaj bardziej spokojne niż godziny późniejsze.

4 **Uporządkuj plan.** Gdy już minie początkowy zachwyt związany ze znalezieniem najlepszego okazu w idealnym świetle, należy dopracować scenerię, usuwając martwe liście i delikatnie odchylając rozpraszające uwagę źdźbła trawy i inne rośliny.

5 **Używaj histogramu RGB –** w ten sposób można uniknąć utraty szczegółów w przesadnie nasyconych płatkach. Fotografowanie w trybie RAW daje większą swobodę w korygowaniu ekspozycji podczas edycji.

Użyj szerokiego otworu przysłony (tu f/3,5), aby uzyskać bardzo płytką głębię ostrości.

> Poświęć trochę czasu na znalezienie najlepszego okazu, gdyż zmniejszy to ilość późniejszych poprawek

zielonego, więc jeśli kwiat jest głównie czerwony lub niebieski, nie zostanie to odzwierciedlone na histogramie standardowym. Dzięki histogramowi RGB, na którym wyświetlane są wartości czerwonych i niebieskich barw, będzie można stwierdzić, czy kolory te nie są przypadkiem przesycone.

Żywe kwiaty mogą również powodować problemy z balansem bieli. Jeśli ustawiony został automatyczny, istnieje prawdopodobieństwo, że aparat będzie próbował ochłodzić żółte i pomarańczowe kwiaty, a ocieplić niebieskie i purpurowe. Wybierz zatem jeden z presetów, który pasuje do warunków oświetleniowych.

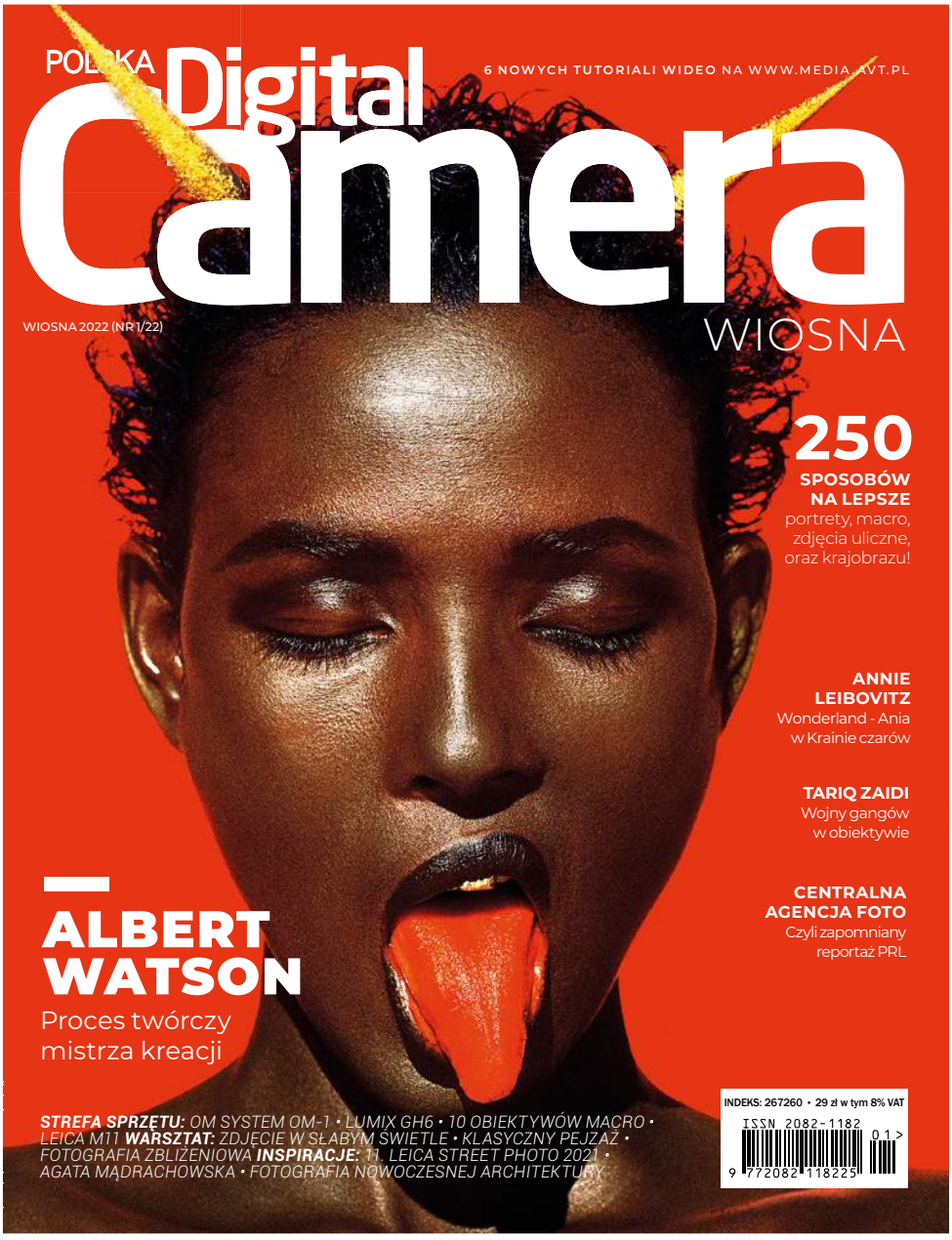
Pamiętaj, że jeśli fotografujesz w trybie RAW, nie musisz się martwić o idealne ustawienie balansu bieli, bo będziesz mógł to zrobić w edytorze zdjęć bez utraty informacji o kolorze.

Na koniec należy poświęcić trochę czasu na znalezienie najlepszego okazu, gdyż zmniejszy to ilość poprawek, które trzeba będzie wykonać później.

Przeglądaj zdjęcia na bieżąco po zrobieniu, powiększając je, aby sprawdzić, czy nie ma na nich skaz, uszkodzonych płatków, a nawet drobnych owadów, które mogły zostać przeoczone podczas kadrowania. ●

eprasa.pl 30f081cc2f

PRENUMERATĘ ZAMÓWISZ NA ULUBIONYKIOSK.PL

prenumerata@avt.pl | AVT-Korporacja sp. z o.o., ul. Leszczynowa 11, 03-197 Warszawa, konto 18 1050 1012 1000 0024 3173 1013

eprasa.pl 30f081cc2f

Miasto zamknięte w kadrze

Nieustanne poszukiwanie wyjątkowych ujęć zaprowadziło Bena Moore'a pod drzwi wielu światowych marek, które doceniły jego kreatywność i oko do kompozycji. Dziś spacerujemy z nim ulicami Londynu, podglądając, jak fotografuje.

eprasa.pl 30f081cc2f

Ben Moore

Ben Moore

Z-Creator, fotograf miejskiej architektury i krajobrazu

Ben znany jest ze swoich niezwykłych zdjęć miejskich oraz lifestyle'owych. Ma na koncie współpracę m.in. z Adidas, Samsung i Universal Music. Należy do zespołu Nikon Z Creators.

Jakie umiejętności są potrzebne, aby odnieść sukces jako fotograf krajobrazu miejskiego? Po całodniowym spacerze z Benem Moore'em nie mamy wątpliwości, że na szczycie listy są motywacja, wytrzymałość, determinacja i... dyplomacja! Okazuje się bardzo przydatna, gdy mamy do czynienia z nie zawsze pożądanym zainteresowaniem. Zarządcy budynków i pracownicy ochrony zazwyczaj nieufnie patrzą na każdego, kto na ich terenie robi zdjęcia, i często dają temu wyraz. Ben musiał sobie radzić z takimi sytuacjami przez wiele lat i nauczył się, że trzeba po prostu rozmawiać, ale też znać swoje prawa. Przed budynkiem znanym jako Gherkin mamy tego przedsmak. Gdy Ben zaczyna fotografować kałużę, w której odbijają się charakterystyczne kratownice budynku, ochroniarz stojący przed drzwiami wejściowymi zaczyna do nas machać. Ale Ben grzecznie zwraca mu uwagę, że stoi już na chodniku, a nie w obrębie budynku. Po krótkiej wymianie zdań strażnik odpuszcza i odchodzi. Później, przy kawie, Ben przyznaje, że podczas zdjęć regularnie spotyka się z zaczepkami ze strony pracowników ochrony, ale dodaje, że zazwyczaj nie mają nic przeciwko, gdy dowiadują się, dlaczego robi zdjęcia. „Wystarczy przekonać ich, że nie posłużą one w celach komercyjnych" – wyjaśnia i dodaje, że coraz więcej budynków staje się niestety niedostępnych dla ludzi i już teraz możliwość fotografowania wielu perełek architektonicznych jest mocno utrudniona.

Czasy podejmowania ryzyka Ben ma już za sobą. „Kiedyś robiłem wiele rzeczy, z których teraz nie jestem →

eprasa.pl 30f081cc2f

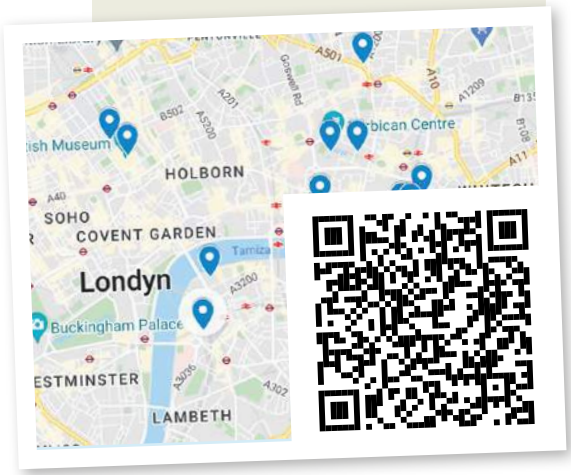
Fotografowie pejzaży miejskich muszą znać granice

Rozwijaj się dzięki social mediom

Instagram w dużym stopniu pomógł Benowi w dotarciu do szerszej publiczności. Zaczął budować swoje portfolio zdjęć miejskiej architektury dobrych 10 lat temu. Codziennie publikował jedno zdjęcie. Z czasem sprawy nabrały tempa, a zdjęcia, które Ben oznaczał, dostrzegła firma Nikon. „Media społecznościowe to jedna z najważniejszych rzeczy, o które trzeba teraz dbać" – przekonuje. „Jeśli chcesz się rozwijać, musisz korzystać z mediów społecznościowych. Zresztą sociale to też biznes sam w sobie".
Instagram: @bemorephotos

Interaktywna mapa

Jeśli w Twojej głowie kiełkuje właśnie pomysł, by wybrać się na fotograficzny city-break do Londynu, sczytaj kod i zapisz sobie naszą interaktywną mapę, na której umieściliśmy omawiane w tekście miejsca i jeszcze wiele więcej!

specjalnie dumny – ryzykowałem życiem, wchodząc na dachy budynków i dźwigi, aby zrobić wyjątkowe zdjęcia. Dziś nie szukam już wrażeń i adrenaliny, ale raczej dobrych, harmonijnych kompozycji".

Ben jest nie tylko dobrym dyplomatą, ale także ambasadorem marki Nikon. Należy do grona fotografów Nikon Z Creators, którzy używają systemu bezlusterkowego Z. Fotografuje aparatem Z 7II, który – jak mówi – jest bardzo dyskretny, co zdecydowanie ułatwia mu pracę.

Dzień zdjęciowy rozpoczęliśmy od spaceru po Barbican, kultowym brutalistycznym osiedlu mieszkaniowym, które powstało na terenie zrównanym z ziemią podczas nalotów w czasie II wojny światowej. Ta architektura budzi skrajne emocje, ale jest to żyzny teren dla fotografów pejzażu miejskiego. I jak pokazuje Ben na przykładzie kilku szybkich ujęć, nie trzeba długo czekać, aby w kadrze pojawiła się jakaś sylwetka przechodnia, co w fotografii architektury pozwala wprowadzić do zdjęcia poczucie skali i równowagi.

> Ważny jest zapał, który sprawia, że wstajesz o 4 rano na wschód słońca

Ben nie ma w zwyczaju trzymać aparatu przy oku, zdecydowanie woli posługiwać się tylnym ekranem. Odchylany, ułatwia mu kreatywne kadrowanie, zwłaszcza z niskiej perspektywy. Fotografując obiektywem Z 14–24 mm f/2,8 S, może zmieścić w kadrze naprawdę wiele, a duża głębia ostrości, typowa dla optyki ultraszerokokątnej sprawia, że cała scena jest perfekcyjnie ostra.

Gdy deszcz nie przestaje padać, pędzimy do Citypoint na Ropemaker Street. Tutaj łukowate przeszklone zadaszenia nad ciągiem pieszym tworzą przyjemny kontrast z płaskimi biurowcami. Ben starannie komponuje kilka ujęć, zauważając, że interesująca faktura i kształty utworzone przez krople deszczu pomagają zamaskować smugi pozostawione na szybach po wcześniejszych opadach.

Kolejnym miejscem jest centrum handlowe przy New Change, które oferuje przyjemne widoki z dolnej części schodów, a także kultowe ujęcie katedry św. Pawła obramowane szklanymi witrynami sklepowymi.

Zupełnie innego stylu doświadczyliśmy w wiktoriańskim Leadenhall Market. Niestety nie było tu żadnych obiecujących okazji do zrobienia zdjęć, ponieważ pracownicy sklepów zajęci byli rozstawianiem dekoracji.

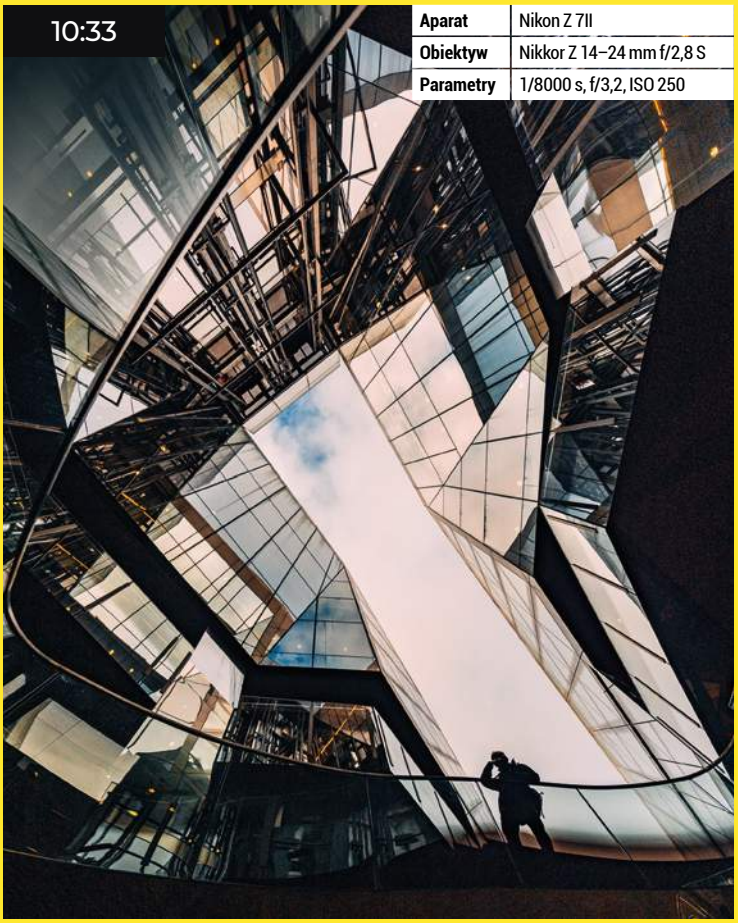
Ben wydeptuje ulice metropolii od lat i dziś ocenę potencjału danego miejsca ma już dobrze opanowaną. Przechodzimy obok recepcji biurowej, która wygląda jak z futurystycznego filmu – to byłoby świetne ujęcie, gdyby nie było tam tych wszystkich ludzi, ale dosłownie chwilę później →

eprasa.pl 30f081cc2f

9:46

10:33

Aparat	Nikon Z 7II
Obiektyw	Nikkor Z 14–24 mm f/2,8 S
Parametry	1/8000 s, f/3,2, ISO 250

11:28

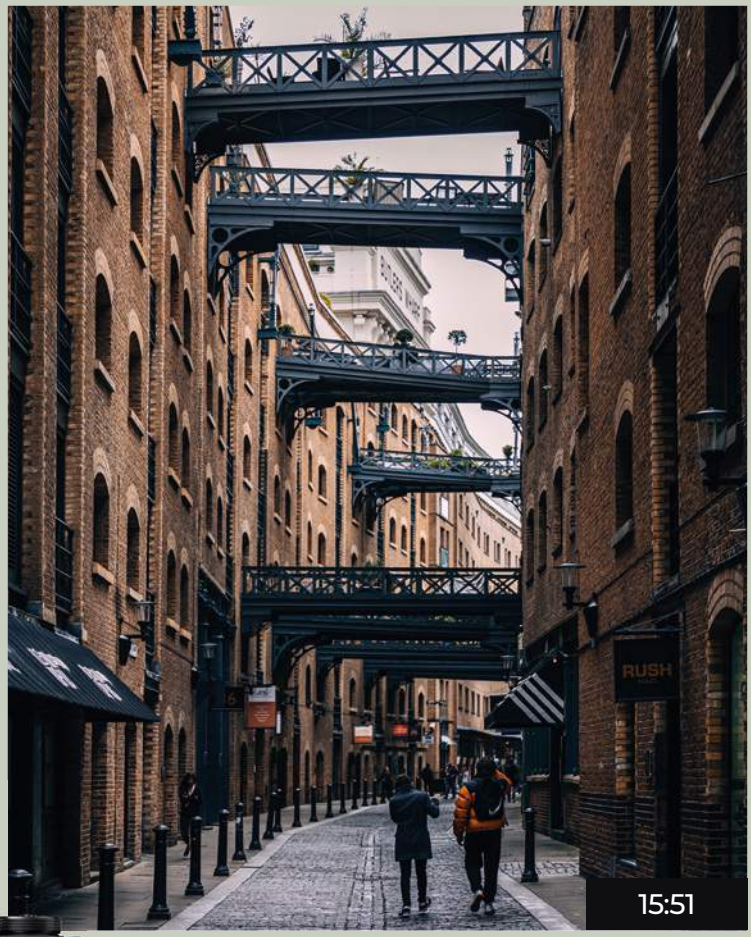
Aparat	Nikon Z 7II
Obiektyw	Nikkor Z 14–24 mm f/2,8 S
Parametry	1/500 s, f/2,8, ISO 125

11:32

eprasa.pl 30f081cc2f

Czym fotografuje Ben?

Sprawdzony sprzęt do fotografii miejskiej

1 Nikon Z 7II
Jest lekki i wygodny, ma świetny wizjer 3,69 Mp i odchylany ekran. Zdjęcia mają niesamowitą jakość, a rozdzielczość 47 Mp pozwala mi „wycinać" nawet bardzo ciasne kadry skupione na detalach. W edycji mogę też bardzo dużo wycisnąć z plików RAW.

2 Nikon Z 6II
Jest znacznie szybszy od Z 6, ale używam go przede wszystkim do filmów, bo ma też bardzo rozwinięte możliwości wideo. Jest moim drugim korpusem, gdy akurat fotografuję ślub.

3 Nikkor Z 14–24 mm f/2,8 S
To mój ulubiony obiektyw do fotografii architektury, w mieście jest na moim aparacie przez 90% czasu.

Jest odporny na „angielską pogodę" i przede wszystkim ma bardzo dobrze skorygowaną geometrię, co dla mnie ma kluczowe znaczenie.

4 Nikkor Z 24–70 mm f/2,8 S
Każdy z obiektywów Nikkor z linii Z S jest naprawdę fantastyczny. To najlepszy standardowy zoom, jaki miałem. Wykorzystując ogromny bagnet mocowania, wyciska z optyki maksimum możliwości.

5 Nikkor Z 70–200 mm f/2,8 S
Używam go, gdy chcę skupić się na szczegółach. Jest niesamowity. Jeśli chodzi o plastykę obrazu, Z 70–200 mm f/2,8 S rywalizuje nawet z AF-S 85 mm f/1,4G i jest ostry aż po narożniki.

6 DJI Mavic Pro 1
Mój pierwszy dron odleciał i nie wrócił, drugiego rozbiłem w Hongkongu. Nie latam zbyt wiele, rzadko potrzebuję zdjęć z góry.

Ben dostrzega inny punkt, który mu się podoba. Białe drzwi windy zmieniają kolor na czerwony, gdy winda jest w użyciu; widziane przez pionowe filary na zewnątrz budynku, z mokrym chodnikiem na pierwszym planie, stworzą bardzo przyjemny widok – nawet jeśli trzeba będzie poczekać kilka minut w deszczu, aby uchwycić zmianę kolorów.

Wracając obok Gherkin na St Mary Axe, Ben zauważa kolejną scenę, którą lubi fotografować: pracowników biurowych poruszających się w górę i w dół po ruchomych schodach. To okazja do użycia dłuższego obiektywu, więc podpina Nikkora Z 70–200 mm f/2,8 S. Ben używa go w mieście tylko do zadań specjalnych bo niestety skutecznie ściąga uwagę. „Zakładając go, równie dobrze mógłbyś mieć na sobie kamizelkę odblaskową z napisem 'fotograf' na plecach" – wzrusza ramionami i tłumaczy, że dla ochroniarzy jesteś już profesjonalistą, a nie turystą.

Znowu nabieramy tempa, spacerując do Shad Thames przez Tower of London. Wizualny skrót wiktoriańskiego Londynu z filmów i telewizji, zaadaptowane magazyny i żelazne chodniki są

eprasa.pl 30f081cc2f

15:14

Aparat	Nikon Z 7II
Obiektyw	Nikkor Z 14–24 mm f/2,8 S
Parametry	1/250 s, f/2,8, ISO 1250

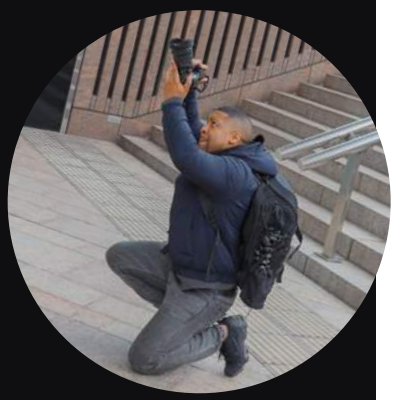
rozkoszą dla cierpliwego fotografa – my czekamy 20 minut, aż kierowca Maserati wyłączy irytujące światła awaryjne.

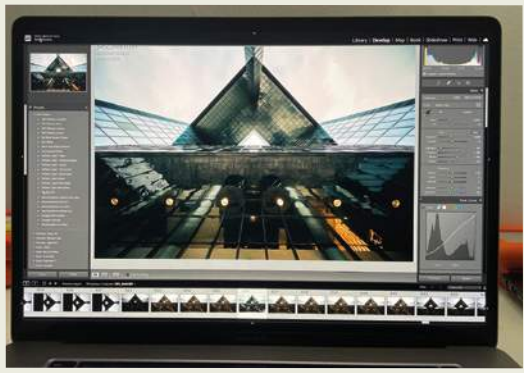
Następną lokalizacją Bena jest Leake Street, znajdująca się pod stacją kolejową Waterloo i bardziej znana jako tunel graffiti. Wyruszamy w szybkim tempie, a ostatni kilometr naszego spaceru odbywa się w ulewnym deszczu. Jednak Bena to nie zniechęca i gdy tylko docieramy na miejsce, jego aparat jest już gotowy, a on wyrusza na poszukiwanie ciekawych murali i graffiti. Tutaj nowe uliczne dzieła sztuki szybko pokrywają inne, lepiej więc uchwycić coś, co porusza nas w danym dniu, niż planować ponowną wizytę. Ben fotografuje artystę w akcji i grafikę przypominającą satyryczne obrazy Banksy'ego.

Dzisiejszy plener doskonale podsumowuje jedna z myśli Bena, którą usłyszeliśmy w trakcie spaceru: „Najważniejszy jest zapał, który każe Ci wstać o 4 rano na wschód słońca – nikt inny nie zrobi tego za Ciebie". ●

Zaufaj temu, co widzisz

„Nie przykładam zbyt często aparatu do twarzy" – mówi Ben. „Bardzo podoba mi się wizjer elektroniczny w aparacie Z 7II, ale tylny, odchylany ekran w bezlusterkowcach daje mi ogromny komfort, poza tym wiem, że mogę mu zaufać. To, co na nim widzisz, jest tym, co dostajesz". Z kolei 3,69-milionowy EVF w Z 7II idealnie sprawdza się w reportażu ślubnym. Jest bardzo duży i jasny i nie smuży nawet w bardzo słabym świetle.

Prawo Moore'a: w trakcie zdjęć myśl o edycji

Staraj się, by wszystko wyszło dobrze już w aparacie, ale nie ma nic złego w postprodukcji.

1. **„Do edycji zdjęć używam Lightrooma i Photoshopa, a do wideo – Premiere Pro. Do tworzenia materiałów wideo świetną aplikacją na smartfony jest InShot".**
2. **„Zawsze staram się zrobić jak najlepsze zdjęcie już w aparacie, ale nie boję się mocnej edycji. Chcę pokazać światu to, co chcę, aby zobaczył. To nie dokument, a postprodukcja jest dla mnie sztuką".**
3. **„Zaczynam od moich presetów. Zmieniają kolor, odcienie i od razu przywracają szczegóły w cieniach. Przyciemniam też wszystko do minimum, aby zobaczyć, co jest prześwietlone, a co nie".**
4. **„Staram się, aby moje zdjęcia były ciepłe. Ogólnie rzecz biorąc, jest to mieszanka ciepłych odcieni: uwielbiam kolory pomarańczowe oraz brązowe i staram się je zachować. Fotografuję o złotej godzinie, ponieważ uzyskuję wtedy mnóstwo takich odcieni. Potem mogę się nimi bawić, zmieniać je i dopracować, jak chcę".**
5. **„Kiedyś lubiłem bardzo nastrojowe zdjęcia, teraz już zdecydowanie mniej. Staram się, by były bardziej komercyjne, zamiast tworzyć superunikalne, supernastrojowe obrazy, które nie mają żadnego reklamowego potencjału".**

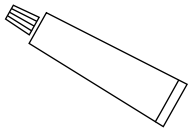
eprasa.pl 30f081cc2f

OPAL

FOTOCERAMIKA

Firma europejska
numer 1 w Polsce

do każdego
zdjęcia kolorowego
silikon montażowy
GRATIS

ZDJĘCIA 7x10 netto

kolor 49 zł
czarno-białe 19 zł

ul. Lema 12, 20–446 Lublin

+48 81 744 99 00

www.opal.lublin.pl

OPAL

eprasa.pl 30f081cc2f

strefa **sprzętu**

Gorące premiery / Testy i opinie / Porady dla kupujących

Testy publikowane przez Digital Camera Polska są wykonywane przez jednych z najbardziej doświadczonych redaktorów i fotografów. To oznacza, że opiniom tym możesz bezsprzecznie ufać.

Wyznajemy zasadę, że najlepszym sposobem, aby dobrze przetestować produkt, jest wykorzystanie go zgodnie z przeznaczeniem. W praktyce polega to na tym, że testowany sprzęt – w plenerze lub w studiu – sprawdzany jest głównie pod kątem tego, czy poradzi sobie w sytuacjach, do których został przeznaczony. Pomiary laboratoryjne nie powiedzą wszystkiego o aparacie czy obiektywie. Jednak to świetny sposób, aby dokonać miarodajnego porównania i przeanalizować wnioski z testu praktycznego. Bardziej obszerne opisy prezentowanego sprzętu, wykresy oraz zdjęcia tablic testowych i przykładowe fotografie można obejrzeć w pełnej rozdzielczości na stronie **www.fotopolis.pl**.

138

OM System OM-1
Pierwszy flagowiec pod nową banderą. Sprawdzamy, co potrafi.

136

Leica M11
Nowa „M-ka" to niewielkie zmiany, które robią dużą różnicę.

142

Test grupowy
Wybierz obiektyw makro, który pozwoli Ci uchwycić świat z bliska

Nasze nagrody

- **NAJLEPSZY W TEŚCIE** – Dla najlepszego modelu w teście grupowym
- **JAKOŚĆ/CENA** – Dla produktu o dobrym stosunku jakości do ceny
- **ZŁOTA NAGRODA** – Dla produktu, który uzyskał ocenę 5 gwiazdek
- **INNOWACYJNY PRODUKT** – Dla innowacyjnego urządzenia lub funkcji
- **WYBÓR REDAKCJI** – Dla produktu zasługującego na duże uznanie

Jon Devo

Jon Devo
instagram.com/gadgetsjon

Jon jest profesjonalnym fotografem, filmowcem i dziennikarzem technologicznym.

PO LEWEJ I PONIŻEJ: Lumix GH6 daje nam nam wgląd w to, w jakim kierunku mogą zmierzać kreatywne trendy - mówi Jon.

Wyprzedzając przyszłość...

Jon Devo wyjaśnia dlaczego jego zdaniem, Panasonic Lumix GH6 zmienia reguły gry.

Od pierwszych zapowiedzi nowego GH6 minęło sporo czasu. Producent stopniowo odsłaniał karty, podgrzewając atmosferę. I nareszcie jest! Czy teraz, gdy poznaliśmy już jego pełną specyfikację, możemy powiedzieć, że warto było czekać? I to jeszcze jak!

Nie uprzedzając jednak wniosków, myślę, że warto spojrzeć na nowy korpus z perspektywy całej linii aparatów Lumix GH. Dlaczego? Ponieważ moim zdaniem już od modelu Lumix GH1, Panasonic wyprzedzał oczekiwania niezależnych twórców. Mało tego, patrząc na możliwości modelu GH6, możemy domyślać się w jakim kierunku zmierzać będą współczesne trendy w zakresie obrazowania w ogóle.

Tryb wideo 4K przy 60 kl./s staje się w końcu standardem i w zasadzie trudno sobie już wyobrazić topowy model aparatu bez funkcji nagrywania filmów w wysokiej rozdzielczości. 4K to dziś nowe Full HD, czego dowodem może być choćby fakt, że YouTube preferuje i lepiej pozycjonuje filmy o wysokiej rozdzielczości.

Również tryby Timelapse, HFR i VFR są implementowane w coraz bardziej przystępny sposób. GH6 został zaprojektowany tak, by tworzenie filmów poklatkowych 4K 60p było tak proste, jak ustawienie samowyzwalacza w aparacie, a tryby HFR i VFR w GH6 oferują największy zakres użytecznych formatów wysokiej rozdzielczości, jaki można znaleźć w konstrukcjach z tej półki cenowej.

Nie do pomyślenia jest też to, że aparat, za który płacimy ponad 10 tys. zł, przestaje nagle nagrywać, ponieważ się przegrzał lub czas nagrywania przekroczył akurat 29 minut i 59 s - współczesna technologia umie sobie już z tym przecież radzić. Udowadnia to właśnie GH6, który można stawiać za wzór, jeśli chodzi o efektywne zarządzanie ciepłem. Do tego otrzymujemy naprawdę użyteczny system stabilizacji i wewnętrzne nagrywanie +4K z prędkością 60 klatek na sekundę.

Historia aparatów Lumix GH była momentami wyboista, ale to czego nie można odmówić inżynierom Lumix, to determinacja w przekraczaniu technologicznych granic.
Nowym GH6 miałem okazję pracować jeszcze przed premierą i muszę przyznać, że zrobił na mnie ogromne wrażenie. To pierwszy aparat od premiery Fujifilm GFX 100 (który wyznaczył nowe standardy dla cyfrowego średniego formatu), którym jestem naprawdę podekscytowany.
I nie będzie przesadą, jeśli powiem, że Lumix GH6, może stanowić od dziś punkt odniesienia dla producentów filmujących aparatów ze średniej i górnej półki.

> "Według mnie już od modelu Lumix GH1, Panasonic wyprzedzał oczekiwania niezależnych twórców"

eprasa.pl 30f081cc2f

www.**quadralite.pl**

Wydajne zasilanie
Akumulator litowo-jonowy o pojemności 2900 mAh pozwala wykonać do 400 błysków z pełną mocą.

fot. Dawid Mazur

“I obiecuję, że Cię nigdy nie zawiodę!”

Quadralite Reporter 200 TTL to mocna, kompaktowa i mobilna lampa, która świetnie uzupełni workflow każdego fotografa ślubnego

Reporter TTL to moc lamp studyjnych i wygoda pracy, typowa dla reporterskich fleszy. Zasilany jest z akumulatora, wyposażony w odbiornik radiowego systemu sterowania i wyzwalania Quadralite Navigator X. Pozwala również na wykorzystywanie modyfikatorów światła Quadralite Reporter, takich jako softbox, beauty-dish czy parasolki. Reporter jest przede wszystkim czterokrotnie mocniejszy niż standardowe lampy zewnętrzne znanych marek, a jednocześnie nie odbiega od nich ani rozmiarami, ani wagą.

TTL to swobodna praca w zmieniających się warunkach

Reporter 200 TTL jest zgodny z systemami automatycznego pomiaru światła błyskowego TTL, stosowanego w lustrzankach i bezlusterkowcach takich marek jak: Canon, Nikon, Sony, Fujifilm, Olympus i Panasonic (z nadajnikiem Navigator X). Dzięki temu lampa może być stosowana wszędzie tam, gdzie światło zastane zmienia się gwałtownie i nie ma czasu na manualne ustawianie mocy. Lampa komunikuje się z aparatem i sama dobiera odpowiednią energię błysku, aby zapewnić poprawnie naświetlone zdjęcie. Ponadto Reporter 200 TTL jest wyposażony w funkcję High Speed-Sync (HSS), która umożliwia wykorzystanie oświetlenia błyskowego także przy bardzo krótkich czasach ekspozycji (do 1/8000 s). HSS działa w trybie automatycznym TTL i w manualnym.

Zestaw idealny, czyli co jeszcze będzie Ci potrzebne

Nowatorski system wymiennych głowic pozwala na wykorzystanie bagnetu systemu Reporter, a to oznacza możliwość mocowania akcesoriów modelujących światło, a także łatwej wymiany palnika. Dwie lampy Reporter 200 TTL mogą być też sprzężone w jednostkę o łącznej mocy 400 Ws za pomocą dodatkowej głowicy Reporter 200 Twin Head S-holder. Sama lampa wymaga jednak akcesorów - by wygodnie zamocować ją na lokacji, potrzebne będą dodatkowe akcesoria systemu Quadralite. Oto podstawowy polecany przez nas zestaw:

Verso 160 AL Basic
Statyw oświetleniowy

Reporter S2 Holder
Uchwyt z mocowaniem Bowens

Deep Space
Parasol paraboliczny

Czytaj więcej na **www.fotopolis.pl**

Leica M11

WWW.LEICASTORE.PL 41 000 ZŁ (BODY)

Nowa M-ka to niewielkie zmiany, które robią dużą różnicę. Przede wszystkim w dobrze znanym body umieszczono nowy sensor o trzech rozdzielczościach

Najnowsza M-ka nie przynosi rewolucji, ale zmiany dotyczą najważniejszych układów. Otrzymujemy wydajniejszy procesor, którego zadaniem będzie przetwarzanie plików z sensora o rekordowej rozdzielczości 60 Mp. Matryca może ponadto całą powierzchnią rejestrować zdjęcia 60, 36 i 18 Mp. Otrzymujemy też wydajniejsze zasilanie, ładowanie przez USB-C czy matrycowy pomiar światła również w trybie wizjera optycznego.

Jeszcze wygodniejszy i odczuwalnie lżejszy

Leica M11 w wersji black jest lżejsza od modelu silver aż o 100 g. Waży zaledwie 530 g, a to oznacza, że jest najlżejszą M-ką w historii. Mniejsza waga wynika z zastosowanych materiałów. W odróżnieniu od mosiężnej wersji silver w czarnym korpusie górną płytę odlano z aluminium. Nie powinno to znacząco wpłynąć na wytrzymałość aparatu, pojawia się natomiast pytanie, jak korpus będzie się starzeć.

Do jakości wykonania jak zwykle trudno mieć zastrzeżenia. Aparat wykończono z jubilerską starannością i dbałością o najdrobniejsze szczegóły. Stylistycznie M11 w zasadzie nie różni się od poprzedniej wersji. Zmieniła się jedynie oprawa kolumny tylnych przycisków, a na górnej ściance umieszczono programowalny przycisk funkcyjny. Żegnamy też jeden z charakterystycznych elementów systemu M – zdejmowaną dolną pokrywę zastępuje sprawdzony w aparatach Leica SL mechanizm, który daje nam łatwiejszy dostęp do karty pamięci. Slot jest pojedynczy, ale aparat oferuje też 64 GB pamięci wewnętrznej, co jest ważną zaletą. Po raz pierwszy w aparatach Leica M pojawia się złącze USB-C, które może służyć również do ładowania nowego, pojemniejszego akumulatora (1800 mAh).

Kultura pracy to wciąż wzór do naśladowania

Fotografowanie aparatami Leica M to zawsze wielka przyjemność. Wszystkie przyciski są precyzyjne z wyczuwalnym twardym klikiem. Nowy ekran dotykowy ma dużą rozdzielczość 2,3 Mp i jest przy tym odpowiednio responsywny. Nieco zbyt głęboko osadzone jest co najwyżej tylne pokrętło, zdecydowanie zbyt duży opór stawia też pokrętło czułości ISO, które trzeba unieść i naprawdę trzeba do tego użyć siły oraz obu rąk. Celownik dalmierzowy pozostał bez zmian. Jest duży (0,78x), jasny i wygodny nawet dla okularników (punkt oczny 21 mm). Szybkie ostrzenie wymaga oczywiście praktyki, ale jest to ćwiczenie, które da się polubić. Jeśli zależy nam na precyzyjnym ustawianiu ostrości, możemy wesprzeć się podświetleniem krawędzi (peakingiem) na głównym ekranie i z funkcją powiększenia wybranego obszaru sceny.

Leica M11 pracuje sprawnie, co nie znaczy, że szybko

Pierwsze zdjęcie wykonamy po około 2 s od uruchomienia. Jak na aparat do „streeta" i szeroko pojętego reportażu, to nadal trochę

SPECYFIKACJA:
Matryca: 60 Mp, 36 x 24 mm BSI CMOS **Procesor:** MAESTRO III **Pamięć:** 1 slot SD/SDXC/SDXC (64 GB wbudowanej pamięci) **Zakres ISO:** 64–50 000 **Autofokus:** brak **Tryb seryjny:** 4,5 kl./s **Wizjer:** celownik dalmierzowy (0,78x) **Ekran:** dotykowy, 2,95", 2,3 Mp **Migawka:** 60 min – 1/4000 s (elektroniczna do 1/16000 s) **Waga:** 530 g (black) **Wymiary:** 139 x 80 x 39 mm **Zasilanie:** akumulator litowo-jonowy 1800 mAh

Ekran pokryto szkłem Gorilla Glass 5 dla większej odporności. Nie utrudnia to obsługi dotykowej, która będzie wygodna nawet dla osób obdarzonych większymi palcami.

długo. Generalnie obsługa przebiega jednak sprawnie. Reakcje na komendy, wczytywanie i powiększanie 60-milionowych zdjęć – wszystko odbywa się natychmiastowo. A jak z tak dużymi plikami radzi sobie bufor? Pojemność zwiększono do 3 GB, ale z pełną prędkością zapisaliśmy maksymalnie 15 plików RAW. Zmniejszenie rozdzielczości do 36 Mp nie wpłynęło na wydajność i dopiero obniżenie jej do 18 Mp przełożyło się na wyraźnie lepszy wynik (ok. 40 ujęć). Dwa problemy, które zauważymy podczas fotografowania, to odczuwalny wciąż shutter lag, czyli opóźnienie spustu migawki, oraz efekt rolling shutter, czyli „tańczący" obraz w trybie migawki elektronicznej (maksymalnie 1/16 000 s). Migawka mechaniczna wyłącza się już po przekroczeniu 1/4000 s, może to więc utrudniać fotografowanie w mocnym słońcu z bardzo jasną optyką.

Jakość zdjęć, czyli dobre i złe wiadomości
Matryca wykonana została w technologii BSI, a przed jej powierzchnią umieszczono filtr IR + UV. Ma to zapewniać skuteczną korekcję ukośnych promieni padającego światła. Najciekawsza jest jednak funkcja Triple Resolution, która dzięki łączeniu pikseli w grupy umożliwia zapis zarówno plików JPEG, jak i DNG w mniejszych rozdzielczościach, ale zawsze przy wykorzystaniu całej powierzchni matrycy. Pozwoli to zaoszczędzić miejsce i przyspieszyć pracę. A jakość? W przypadku plików JPEG wysokie ISO może rozczarowywać. Przy ISO 6400 szum chrominancji na powiększeniach jest już dobrze widoczny. Powyżej tej wartości zakłócenia zyskują nieprzyjemny charakter i mocno degradują szczegóły. Na szczęście pliki RAW prezentują się nieporównanie lepiej! Zdjęcia są szczegółowe, a cyfrowe ziarno bardzo drobne jeszcze przy ISO 12500. Problemem może być jednak przenoszenie rozdzielczości przez obiektywy. Producent nie zaprzecza, że starsze modele nie są w stanie odwzorować szczegółowości z 60 milionów pikseli i w efekcie zdjęcia będą nieco miękkie. Pełny potencjał sensora pokazują dopiero nowe obiektywy typu APO, w przypadku starszych Leica zaleca przełączenie się w tryb 36 Mp...

Podsumowanie
Nie ma wątpliwości, że pod względem możliwości to najlepsza cyfrowa M-ka w historii, a suma drobnych usprawnień sprawia, że jest to już aparat nowoczesny, który daje dużo satysfakcji z wykonywania zdjęć. Zupełnie nowa jest też cena, bo po raz pierwszy pękła granica 40 tys. zł. Ale czy prawdziwych fanów systemu może to powstrzymać? W przypadku Leiki relacja jakości do ceny chyba nigdy nie odgrywała większej roli.

Maciek Zieliński

Nie ma wątpliwości, że pod względem osiągów i możliwości to najlepsza cyfrowa M-ka w historii

Lakier, którym pokryto aluminiową górną pokrywę, prezentuje się wspaniale. Ale czy nie będzie się przecierał jak w Leice Q2 Monochrom?

Czytaj więcej na **www.fotopolis.pl**

WWW.OLYMPUS.PL 9990 ZŁ (BODY)

OM System OM-1

Warstwowy sensor BSI, superszybki AF i zapis 50 kl./s w trybie AF-C, a wszystko zamknięte w jeszcze wytrzymalszym body. **Czy OM-1 to nowy król systemu Micro 4/3?**

Nowy OM-1 to jednocześnie hołd dla tradycji (kultowy aparat OM-1 zaprezentowano dokładnie 50 lat temu), ale też symboliczne nowe otwarcie. To być może ostatni model sygnowany klasycznym logotypem, bo choć na zwieńczeniu wizjera nadal widnieje Olympus, w zwyczajowym miejscu sygnatury pojawił się już OM System. Zmienia się nazwa, ale wszystko wskazuje na to, że filozofia i kierunek rozwoju marki zostaną utrzymane.

Gdy bierzemy aparat do ręki, pierwsza myśl, jaka się nasuwa, to że OM-1 jest w zasadzie zgrabnym połączeniem modeli E-M1 Mark III i E-M1X. Gdy wczytamy się uważniej w specyfikację, dostrzeżemy jednak, że pomimo wielu nawiązań i technologicznych punktów stycznych to już zupełnie nowy aparat, który oferuje dużo więcej.

eprasa.pl 30f081cc2i

SPECYFIKACJA:
Matryca: 20 Mp, Stacked BSI LiveMOS, 4:3 **Procesor:** TruePic X **Pamięć:** dwa sloty SD/SDHC/SDXC **Tryb filmowy:** 4K UHD 60 kl./s, Full HD 240 kl./s **Zakres ISO:** 200–102 400 (80–204800) **Autofokus:** hybrydowy, 1053 punkty krzyżowe **Tryb seryjny:** 10 kl./s (migawka mechaniczna), 50 kl./s (migawka elektroniczna ze wsparciem AF), 120 kl./s (AF dla pierwszej klatki) **Wizjer:** OLED, 5,76 Mp, 0,66x, 100% pokrycia kadru **Ekran:** dotykowy, obrotowy, 3", 1,62 Mp **Migawka:** 60 – 1/8000 s (do 1/32 000 s z migawką elektroniczną) **Waga:** 599 g **Wymiary:** 134,8 x 91,6 x 72,7 mm **Zasilanie:** akumulator litowo-jonowy BLX-1

Menu podobne jest do tego stosowanego w swoich aparatach przez firmę Canon. Jest przejrzyste, wygodne i logiczne.

Korpus OM-1 jest większy, ale to dobrze
Przede wszystkim modelem OM-1 producent wydaje się żegnać ze stylistyką retro. Po lewej stronie wizjera zachowano co prawda grzybek przypominający mechanizm przewijania filmu, ale pokrętła po prawej stronie wpuszczono już w korpus, jak w większości nowoczesnych modeli.

Wydaje nam się, że minęły już też czasy narzekania na zbyt duże body. Topowy korpus musi być wygodny, a o mobilności systemu decydują dzisiaj rozmiary obiektywów – a to akurat mocna strona Micro 4/3. OM System, podobnie jak Olympus, zwraca się ku fanom fotografii dzikiej przyrody, a więc amatorom długich obiektywów. A OM-1 daje naprawdę pewny chwyt. Na dużym, anatomicznie wyprofilowanym gripie wygodnie zawijamy wszystkie palce.

Zimny, magnezowy korpus pokryto nowym, bardziej aksamitnym lakierem i przede wszystkim zabezpieczono przed kurzem i wilgocią. Są to uszczelnienia klasy IP53, którymi nie mógł się pochwalić ani E-M1 III, ani nawet E-M1X. Warto wspomnieć, że sloty kart SD (nareszcie dwa!) umieszczono niesymetrycznie, co ułatwia wygodną wymianę.

Filozofia i systematyka obsługi pozostały w zasadzie niezmienione
Tylna ścianka wygląda niemal identycznie jak w E-M1 Mark III. Wprowadzono kilka drobnych, ale też jedną ważną zmianę. Nieco krótsza jest dźwignia funkcji pokrętеł obok wizjera, co nie ucieszy fotografów, którzy przypisują do niej włącznik ON/OFF. Trzeba było jednak zrobić miejsce na przycisk AF-ON. Alleluja! Nareszcie rozdzielono go z przyciskiem blokady ekspozycji AEL.

Ekran jest sztywny, licuje się z obudową i – co najważniejsze - lepiej reprodukuje kolory niż w E-M1, który w słabym świetle miewa tendencję do lekkiego magentowego zafarbu.

Spójrzmy na górną ściankę. Z pewnością nie jest już tak stylowa, ale wpuszczone w obudowę pokrętła naszym zdaniem sprawdzą się lepiej. Pracują pewniej, trudniej będzie też przypadkiem je przestawić. Powstaje wrażenie niewykorzystanej przestrzeni obok pokrętła trybu pracy. Głęboki profil wydaje się zapraszać, by oprzeć na nim kciuk, co faktycznie będzie wygodne podczas filmowania czy kadrowania z niskiej perspektywy.

To, na co fani systemu czekali, to z pewnością nowy wizjer. W OM-1 zastosowano panel o rozdzielczości niemal 2x większej niż u poprzednika i równie duży jak w E-M1X (1,65x). Po raz pierwszy jest to też panel wykonany w technologii OLED. Daje bardzo naturalny podgląd, choć w fabrycznej konfiguracji wydaje się nieco zbyt jasny. Podczas ostrzenia w bardzo słabym świetle obraz na moment staje się też monochromatyczny, co wynika zapewne ze skokowego podbicia czułości sensora.

Małą rewolucją jest wprowadzenie zupełnie nowego menu. Na przestrzeni ostatnich lat menu mocno się rozrosło i to w sposób jakby niekontrolowany. Zarówno graficzna reprezentacja, jak i podział funkcji gruntownie teraz przemodelowano. Menu jest wizualnie bardziej klarowne i przejrzyste, ale przede wszystkim uporządkowane. Niektóre opcje w E-M1 III rozrzucone były w naprawdę zastanawiający sposób.

OM-1 jest szybki jak nigdy. Ale coś za coś…
Najważniejsze zmiany dotyczą oczywiście szybkości i wydajności pracy aparatu. I nie są to już wyłącznie softwarowe sztuczki. OM-1 wyposażono w zupełnie nowy, warstwowy sensor 20 Mp z superszybkim odczytem, obsługiwany przez 3-krotnie szybszy procesor TruePic X. Taki tandem ma gwarantować nie tylko rekordowe osiągi pod względem trybu seryjnego, ale także zapisu wideo i tzw. fotografii obliczeniowej. Aparat pozwala więc na rejestrację do 50 kl./s

Na zwieńczeniu koperty wizjera widnieje jeszcze logo Olympusa, ale w prawym dolnym rogu pojawia się już nowa nazwa OM System.

eprasa.pl 30f081cc2f

OM Digital OM-1 z ob. M. Zuiko 12–100 mm f/4 PRO. Ustawienia: 1/320 s, f/5, ISO 6400, 100 mm

z pomiarem ostrości w trybie śledzenia AF-C oraz nawet 120 kl./s z blokadą AF. By było to możliwe, konieczne okazało się jednak ograniczenie głębi koloru do 12 bitów. Olympus postawił w tym przypadku na szybkość. A nowy OM-1 wydaje się szybszy pod każdym względem. Również wydajność bufora w trybie seryjnym jest imponująca. Z pełną prędkością zapiszemy prawie 100 plików RAW przy 50 kl./s i niewiele mniej przy 120 kl./s. Dla porównania w E-M1X jest to odpowiednio 74 pliki przy 17 kl./s i 49 plików przy 60 kl./s. Co ważne, bufor opróżniany jest bardzo szybko i wystarczy na moment odpuścić spust, by wykonać kolejną serię z pełną prędkością.

Moc obliczeniowa wykorzystywana jest też do jeszcze sprawniejszego stabilizowania sensora. W trybie Sync IS (stabilizacja matrycy wspierana przez optyczną stabilizację obiektywu) wydajność ma dochodzić do 8 EV, ale ze szkłami pozbawionymi IS to nadal 7 EV. W trybie migawki mechanicznej, z ogniskową 200 mm bezpiecznie schodziliśmy do 1/15 s, co już jest wynikiem bardzo dobrym. Słyszeliśmy jednak o nawet kilkusekundowych ekspozycjach z ręki podczas korzystania z migawki elektronicznej.

Kolejnym układem, którego skuteczność może mieć kluczowe znaczenie dla sukcesu tego modelu, jest oczywiście autofokus. To również nowy układ typu on-chip. Przede wszystkim jest to system oparty o detekcję fazy realizowaną przez całą powierzchnię matrycy (w E-M1X i E-M1 Mark III było to 70% powierzchni), zarówno w pionie, jak i w poziomie i wspierany przez 1053 umieszczone na sensorze czujniki krzyżowe (Cross Quad Pixel AF), które mogą pracować według różnych wzorów i schematów. Producent deklaruje też czułość w słabym świetle do -8 EV (z obiektywami o jasności f/1,2).

Producent stawia na wygodę. Aparat ma nowoczesną i ergonomiczną linię. Styl retro zachowa zapewne dla modeli amatorskich.

eprasa.pl 30f081cc2f

OM Digital OM-1 z ob. M. Zuiko 12–100 mm f/4 PRO. Ustawienia: 1/1000 s, f/4, ISO 200, 100 mm

Brzmi świetnie i działa również świetnie. Aparat nie ostrzy – on po prostu jest z ostrością tam, gdzie chcemy. Również w trybie seryjnym, w stosunkowo słabym sztucznym świetle radzi sobie bardzo dobrze. Nowy procesor pozwolił też udoskonalić tryby AI Detection AF, czyli działanie detekcji oka i twarzy, oraz poszerzyć katalog rozpoznawanych obiektów, by skutecznie znajdywać i śledzić bolidy sportowe, motocykle, samoloty, helikoptery, pociągi, a także ptaki, psy i koty. Producent deklaruje znaczne usprawnienia również w lubianych trybach High Res Shot, Live ND czy Live Composition.

Jakość zdjęć, której nie doczekały się aparaty Olympus

Nie zdarzyło się jeszcze, by w informacji prasowej któryś z producentów napisał, że jakość zdjęć jest gorsza niż w poprzednim modelu ani nawet taka sama – zawsze jest lepsza. Do informacji o wyjątkowych możliwościach sensora zawsze podchodzimy więc sceptycznie. Tak było i tym razem. Zdjęcia wykonane w słabym świetle, a zwłaszcza bezpośrednie zestawienie z poprzednikiem pokazały jednak, że nowy 20-milionowy czujnik typu BSI zmienia w tym segmencie zasady gry.

Przede wszystkim zmienił się charakter szumu na wysokich czułościach. Zniknęły przebarwienia chromatyczne, a szum luminancji ma wyjątkowo drobny i niedegradujący charakter. Sensor 20 Mp ma też umożliwiać uzyskanie maksymalnej rozdzielczości optyki M.Zuiko i faktycznie trudno odmówić zdjęciom szczegółowości. Producent mówi o jakości lepszej nawet o 2 EV. Potwierdzą to dopiero studyjne testy numeryczne, ale trzeba przyznać, że o ile do tej pory granicą użyteczności dla wielu fotografów była w systemie Micro 4/3 czułość ISO 3200, o tyle teraz spokojnie można sięgać jeszcze po wartość ISO 6400, a nawet ISO 12800. A mówimy to na podstawie plików JPEG, tym bardziej ciekawi jesteśmy, co pokażą pliki RAW w naszym laboratorium DxO (w chwili testu nie było jeszcze możliwości otwierania surowych plików).

Nowy, 20-milionowy czujnik typu BSI zmienia w tym segmencie zasady gry

Podsumowanie

Udoskonalany przez lata korpus wreszcie otrzymał sensor, na który zasługuje. Warstwowa matryca pozwoliła przesunąć jeszcze granicę szybkości, a widocznie poprawiona jakość obrazu wytrąca argumenty wielu sceptykom. Z ostateczną oceną wstrzymamy się do pełnego testu, ale wszystko wskazuje na to, że OM-1 to konstrukcja nie tylko wygodna, ale też skuteczna i niezawodna. Wygląda na to, że inżynierowie Olympusa (bo nie ma wątpliwości, że to jeszcze na ich deskach kreślarskich powstał OM-1), stworzyli aparat, na który czekało wielu.

Maciek Zieliński

eprasa.pl 30f081cc2f

Optyka makro

Wybierz obiektyw, który pozwoli Ci uchwycić fantastyczny świat z bliska

Większość obiektywów makro charakteryzuje się powiększeniem 1x (1:1). Oznacza to, że przy najkrótszej odległości ogniskowania mogą one odwzorować na matrycy aparatu obiekty w naturalnej wielkości. A więc temat o wymiarach zaledwie 36 x 24 mm całkowicie wypełni przetwornik obrazu w aparacie pełnoklatkowym, a matryce APS-C lub Mikro Cztery Trzecie o wymiarach 17 x 13 mm i 22 x 15 mm wypełnią obiekty odpowiednio 17 x 13 mm i 22 x 15 mm. Trzeba przy tym zdawać sobie sprawę, jak duża jest rozdzielczość takiego obrazu i jakie wrażenia towarzyszą przy oglądaniu na ekranie komputera lub na wydruku. Maleńkie owady sfotografowane w ogrodzie mogą wyglądać jak olbrzymie stworzenia, a po powiększeniu zdjęcia można dostrzec szczegóły niewidoczne gołym okiem. Optyka makro jest kluczowa w tej zabawie. Przyjrzyjmy się bliżej temu, co mają do zaoferowania czołowe modele.

Nasi zawodnicy

1	**Canon** EF 100 mm f/2,8L Macro IS USM	5450 zł
2	**Canon** RF 100 mm f/2,8L Macro IS USM	6999 zł
3	**Irix** 150 mm f/2,8 Macro 1:1	2170 zł
4	**Laowa** 100 mm f/2,8 2:1 Ultra Macro APO	2749 zł
5	**Nikkor** Z MC 105 mm f/2,8 VR S	5099 zł
6	**Olympus** M.Zuiko Digital ED 60mm f/2,8 Macro	2249 zł
7	**Samyang** 100 mm f/2,8 ED UMC Macro	1799 zł
8	**Sigma** 105 mm f/2,8 DG DN Macro | A	3390 zł
9	**Sigma** Macro 105 mm f/2,8 EX DG OS HSM	1990 zł
10	**Tamron** SP 90 mm f/2,8 Di VC USD Macro	3490 zł

eprasa.pl 30f081cc2f

Getty

Canon
EF 100 mm f/2,8L Macro IS USM
5450 zł

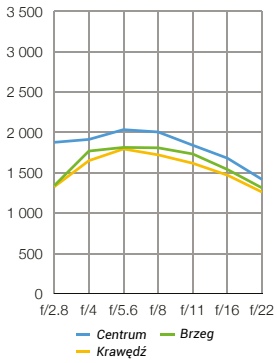
Lustrzankowa klasyka

Mocowanie Canon EF

To właśnie w tym obiektywie zastosowano pierwszy raz hybrydowy stabilizator, który teraz dziedziczą kolejne modele. Dzięki zwiększonej wydajności podczas fotografowania z bliska stabilizator przeciwdziała przesunięciom w płaszczyźnie poziomej i pionowej, a także bardziej typowym drganiom kątowym. Mimo to jego skuteczność zmniejsza się z czterech do dwóch stopni przy minimalnych odległościach ogniskowania. Konstrukcja jest uszczelniona na wypadek niekorzystnych warunków atmosferycznych jak na obiektyw serii L przystało. Pierścieniowy ultradźwiękowy system autofokusa działa szybko i cicho, a ustawianie ostrości jest płynne i precyzyjne.

Jakość obrazu
Ostrość jest doskonała w całym zakresie przysłon, nawet przy f/2,8. Przebarwienia na krawędziach są minimalne, ale dystorsja może być zauważalna, jeśli nie zostanie skorygowana w aparacie.

Rozdzielczość
Na doskonałą ostrość można liczyć w całym zakresie przysłon.

Aberracja 0,74
W niewielkim stopniu przy f/2,8, ale jest znikoma przy średnich i wąskich otworach.

Dystorsja -0,74
Jest niewielka, ale pod tym względem to najgorszy wynik w grupie.

Werdykt *Digital Camera*

Ten obiektyw jest zdecydowanie najlepszym modelem Canona do poważnych zdjęć makro wykonywanych lustrzanką cyfrową systemu EOS.

4,5 Znakomity

Funkcje	Jakość wykonania	Jakość obrazu	Jakość / Cena
5,0	5,0	4,5	3,5

Digital Camera ZŁOTA NAGRODA

Digital Camera NAJLEPSZY DO CANON

Canon
RF 100 mm f/2,8L Macro IS USM
6999 zł

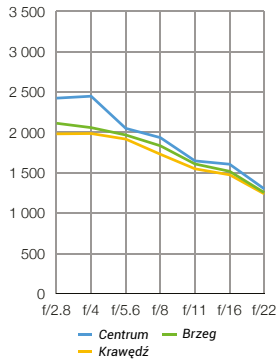
Flagowy makroobiektyw

Mocowanie Canon RF

Ten przełomowy obiektyw makro oferuje powiększenie 1,4x i jest wyposażony w autofokus oparty na systemie Dual Nano USM. Jest nie tylko superszybki w przypadku zdjęć, ale także umożliwia płynne i praktycznie bezgłośne ostrzenie podczas filmowania. Hybrydowy optyczny stabilizator obrazu zapewnia 5-stopniową skuteczność w trybie ogólnym, która wzrasta do 8 stopni, jeśli aparat jest używany z aparatami z serii EOS R wyposażonymi w funkcję stabilizacji wewnątrz korpusu. Kolejną kluczową funkcją jest pierścień regulacji aberracji sferycznej, który umożliwia dostosowanie jakości rozogniskowanych obszarów w celu uzyskania lepszego efektu *bokeh*.

Jakość obrazu
Poziomy ostrości są zachwycające, choć nie tak zdumiewające jak w przypadku testowanego obiektywu Nikkor Z. Gorzej wypada też kontrola aberracji chromatycznej.

Rozdzielczość
Jest znakomita przy szerokich przysłonach, ale spada po przymknięciu.

Aberracja 1,14
Jest minimalna, ale nie tak znikoma jak w przypadku innych testowanych szkieł.

Dystorsja 0,48
Występuje niewielka "poduszka", ale można ją skorygować w aparacie.

Werdykt *Digital Camera*

To zaawansowana konstrukcja dzięki bardzo dużemu współczynnikowi powiększenia 1,4x i nowatorskiemu pierścieniowi kontroli aberracji sferycznej.

5,0 Najlepszy w klasie

Funkcje	Jakość wykonania	Jakość obrazu	Jakość / Cena
5,0	5,0	5,0	4,0

eprasa.pl 30f081cc2f

Digital Camera
NAJLEPSZY DO PENTAX

Irix
150 mm f/2,8 Macro 1:1
2170 zł

Do zdjęć z dystansu

Mocowanie Zobacz w tabeli

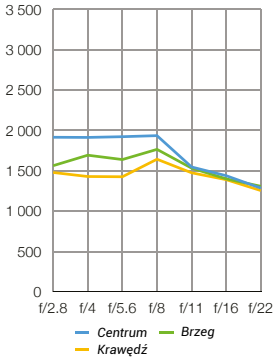
Obiektyw Sigma 150 mm Macro spisywał się dobrze, ale został wycofany z produkcji. Lukę po nim na rynku wypełnił teraz Irix. To imponująca konstrukcja, która waży 840 g i jest wyposażona w kołnierz statywowy. Jakość wykonania i optyka są nienaganne, dzięki zastosowaniu wysokiej jakości soczewek i uszczelnionego na wypadek niekorzystnych warunków atmosferycznych korpusu ze stopu magnezu. Odległość robocza przy powiększeniu 1,0x jest większa niż w przypadku jakiegokolwiek innego testowanego obiektywu i wynosi 17,5 cm. Podobnie jak model Samyanga, Irix nie ma autofokusa, ale zawiera wszystkie niezbędne układy elektroniczne do sterowania przysłoną z poziomu aparatu.

Jakość obrazu

Pierścień ostrości działa płynnie, ale precyzyjne regulacje przy zdjęciach makro są nieco bardziej kłopotliwe niż w przypadku obiektywu Samyanga. Jakość obrazu jest za to doskonała.

Rozdzielczość

Co niezwykłe, ostrość nie spada przy szeroko otwartej przysłonie.

Aberracja 0,63

Minimalna w całym zakresie przysłony.

Dystorsja 0,13

Zniekształcenie typu poduszkowego jest praktycznie niewidoczne.

Werdykt *Digital Camera*

Wykonanie jest najwyższej klasy, a jakość obrazu fantastyczna. Brak autofokusa nie stanowi problemu, bo w fotografii makro używa się go rzadko.

4,5 Znakomity

Funkcje	Jakość wykonania	Jakość obrazu	Jakość / Cena
4,0	4,5	4,5	4,5

Laowa
100 mm f/2,8 2:1 Ultra Macro APO
2749 zł

Dwa razy bliżej

Mocowanie Zobacz w tabeli

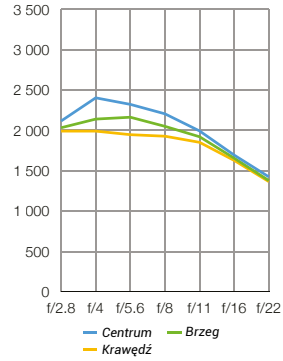
Są dwie wersje tego pełnoklatkowego obiektywu Laowa, przeznaczone do lustrzanek cyfrowych i aparatów bezlusterkowych. Oba dają dwukrotnie większe maksymalne powiększenie niż większość obiektywów makro, ale wersja dla bezlusterkowców jest o 30 mm dłuższa i ma przysłonę opartą na 13, a nie 7 listkach przysłony. Laowa jest obiektywem z ręcznym ustawianiem ostrości, ale tylko wersja z mocowaniem Canon EF jest wyposażona w elektronikę. W pozostałych przypadkach przysłonę trzeba ustawiać ręcznie za pomocą pierścienia sterującego, a informacje o obiektywie nie są zapisywane w metadanych.

Jakość obrazu

Drobny wysiłek przy ręcznym ostrzeniu przynosi korzyści w postaci doskonałej ostrości. Występuje niewielka dystorsja, ale nie na tyle duża, aby stanowiło to powód do niepokoju.

Rozdzielczość

Ostrość jest doskonała i bardzo spójna w całym kadrze.

Aberracja 0,35

Minimalna przy świetle f/2,8 i pomijalna przy średnich i wąskich otworach przysłony.

Dystorsja 0,89

Występuje na niskim poziomie i jest trudna do zauważenia.

Werdykt *Digital Camera*

Wersja do lustrzanek może nie być wygodna przy fotografowaniu z użyciem wizjera, ale powiększenie 2,0x przenosi fotografię makro na zupełnie inny poziom.

4,5 Znakomity

Funkcje	Jakość wykonania	Jakość obrazu	Jakość / Cena
3,5	4,0	4,5	4,5

eprasa.pl 30f081cc2f

Nikkor Z MC 105 mm f/2,8 VR S

5099 zł

Nikon podnosi poprzeczkę

Mocowanie Nikon Z

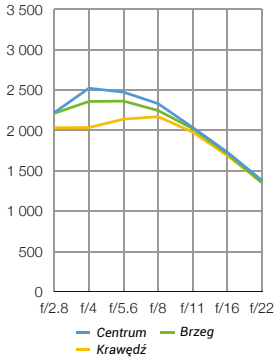
Wersja lustrzankowa tego szkła została całkowicie odmieniona z myślą o aparatach bezlusterkowych. Nowe elementy obsługi obejmują regulowany pierścień sterujący oraz przycisk funkcyjny obiektywu, a także wielofunkcyjny wyświetlacz OLED. System autofokusa jest praktycznie bezgłośny, a do jego budowy wykorzystano technologię Dual-Motor Multi-Focus STM. Również optyczny stabilizator został unowocześniony i ma teraz skuteczność 4,5 EV w przeciwieństwie do 3 EV w starszej wersji z mocowaniem F. Wydajność tego systemu zwiększa się jeszcze, gdy podłączymy obiektyw do korpusu z serii Z ze stabilizowaną matrycą.

Jakość obrazu

System autofokusa jest superszybki i zabójczo dokładny, natomiast ręczne ustawianie ostrości jest niezwykle precyzyjne. Jakość obrazu jest po prostu spektakularna.

Rozdzielczość

Ostrość jest bardzo dobra od środka kadru aż po skrajne narożniki.

Aberracja 0,23

Praktycznie niewidoczna nawet nawet na krawędziach i w narożnikach.

Dystorsja -0,6

W przypadku braku korekty występuje lekkie zniekształcenie beczkowate.

Werdykt *Digital Camera*

Ten obiektyw z mocowaniem Z wyróżnia się doskonałą jakością obrazu i obsługi. Jego cena jest przy tym o dwie trzecie niższa od ceny obiektywu Canon RF.

5,0 ★★★★★ Najlepszy w klasie

Olympus M.Zuiko Digital ED 60 mm f/2,8 Macro

2249 zł

Podwójne doładowanie

Mocowanie Micro Cztery Trzecie

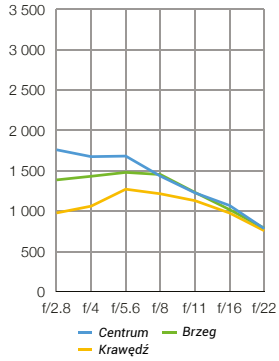
System Mikro Cztery Trzecie jest czasem krytykowany za stosunkowo niewielki sensor obrazu. Jednak współczynnik kadrowania nie tylko zwiększa zasięg teleobiektywu, lecz także zapewnia dwukrotnie większe efektywne powiększenie w stosunku do aparatów pełnoklatkowych. W związku z tym ten obiektyw Olympusa zapewnia efektywne maksymalne powiększenie 2.0x. Odległość robocza od przedniej części obiektywu do obiektu wynosi około 10 cm, czyli dużo mniej w porównaniu z większością obiektywów klasy 90–105 mm. Obiektyw jest też uszczelniony przed niekorzystnymi warunkami pogodowymi.

Jakość obrazu

Precyzyjne ręczne ostrzenie jest możliwe dzięki elektronicznie sprzężonemu pierścieniowi ustawiania ostrości. Jakość obrazu jest bardzo dobra pod każdym względem.

Rozdzielczość

W praktyce obiektyw Olympusa wypada lepiej niż wskazywałyby pomiary.

Aberracja 0,7

Jest minimalna, a przy szerokich otworach praktycznie nie występuje.

Dystorsja 0,07

W tym obiektywie zniekształcenia w zasadzie nie występują.

Werdykt *Digital Camera*

Jest to nasz ulubiony obiektyw makro do systemu Mikro Cztery Trzecie. Charakteryzuje się dopracowaną obsługą i zapewnia doskonałą jakość obrazu.

4,0 ★★★★☆ Doskonały

eprasa.pl 30f081cc2f

Samyang
100 mm f/2,8 ED UMC Macro
1799 zł

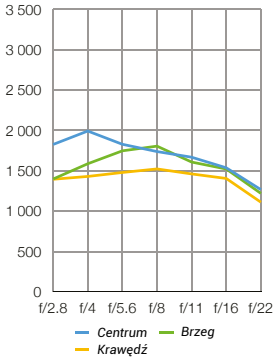
Tanio, ale bez autofokusa

Mocowanie Zobacz w tabeli

Wielu z nas preferuje ręczne ostrzenie podczas fotografowania z bliska. Głębia ostrości jest wtedy zwykle tak mała, że często trzeba być bardzo dokładnym. Jednak ten obiektyw Samyang jest tylko optyką bez autofokusa, ale w zasadzie nie jest wyposażony w żadną elektronikę. Wyjątkiem jest wersja do lustrzanek Nikon, która umożliwia regulację przysłony z poziomu aparatu. Problemem w przypadku używania tego obiektywu (z wyjątkiem Nikona) będzie to, że obraz w wizjerze jest ciemny przy wąskich przysłonach, co jest preferowaną opcją w makrofotografii. Doskonale za to sprawdza się w trybie Live View lub z bezlusterkowcami.

Jakość obrazu
Typowo dla obiektywów manualnych pierścień ustawiania ostrości ma dużą swobodę obrotu i pracuje bardzo płynnie, pozwalając na precyzyjną regulację. Jakość obrazu jest również bardzo dobra.

Rozdzielczość
Poziomy ostrości są ogólnie dobre i dość spójne na całym kadrze.

Aberracja 1,74
Przy szerokich otworach nie występuje, pojawia się przy średnich i wąskich.

Dystorsja 0,36
Niewielkie zniekształcenie, ale na ogół nie jest ono zauważalne.

Werdykt *Digital Camera*

Szczególnie dobry wybór dla aparatów bezlusterkowych. To wysokiej jakości, ale niedrogi obiektyw manualny, który doskonale sprawdzi się przy zdjęciach makro.

4,0 ★★★★☆ Doskonały

Funkcje	Jakość wykonania	Jakość obrazu	Jakość / Cena
3,0	4,0	4,0	4,0

Sigma
105 mm f/2,8 DG DN Macro | A
3390 zł

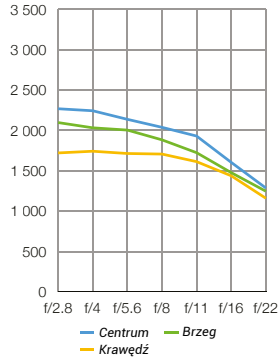
Nowe rozdanie Sigmy

Mocowanie L-Mount, Sony E

W przeciwieństwie do niektórych modeli Sigma DG HSM, które zostały jedynie przerobione tak, aby pasowały do korpusów bezlusterkowych L-Mount i Sony E, ten obiektyw jest nową konstrukcją. Został doskonale wykonany, posiada liczne uszczelnienia, a także fluorową powłokę na przedniej soczewce. Na tubusie jest także przycisk funkcyjny z możliwością dostosowania do potrzeb użytkownika oraz pierścień sterowania przysłoną z przełącznikiem click on/off. Nie ma optycznego stabilizatora obrazu, ale współpracuje ze stabilizacją wewnątrz korpusu w najnowszych aparatach bezlusterkowych Sony i Panasonic.

Jakość obrazu
Autofokus jest szybki, dokładny i niemal bezgłośny, a ręczne ustawianie ostrości precyzyjne. Jakość obrazu jest wspaniała, a pod względem rozdzielczości wyprzedza starszy model Sigma 105 mm.

Rozdzielczość
Doskonała ostrość spada nieco wolniej niż w przypadku Canona RF.

Aberracja 0,68
Jest nieznaczna w całym zakresie przysłony.

Dystorsja 0,9
Występuje lekka dystorsja, ale nie na tyle duża, by to przeszkadzało.

Werdykt *Digital Camera*

To najlepszy obiektyw makro do aparatów z mocowaniem typu L. Bogaty w funkcje, solidnie wykonany i o dopracowanej ergonomii. Nie jest przy tym drogi.

5,0 ★★★★★ Najlepszy w klasie

Funkcje	Jakość wykonania	Jakość obrazu	Jakość / Cena
4,5	5,0	5,0	5,0

eprasa.pl 30f081cc2f

Digital Camera JAKOŚĆ/ CENA

Sigma
Macro 105 mm f/2,8 EX DG OS HSM
1990 zł

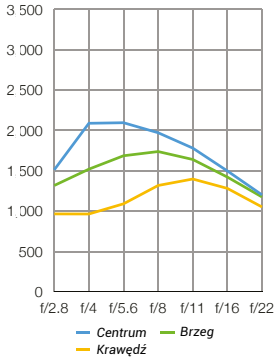
Obiektyw sprzed rewolucji

Mocowanie Canon EF, Nikon F, Sigma

Ten stabilizowany optycznie obiektyw makro został wprowadzony na rok przed globalnymi zmianami w firmie Sigma, które zaowocowały liniami C, A i S.Dzięki szybkiemu autofokusowi i w pełni wewnętrznemu układowi ustawiania ostrości, wyposażonemu w przełącznik, który może zablokować ustawianie ostrości na bliską lub daleką odległość, obiektyw sprawdza się doskonale w makrofotografii. Jest też dobry do fotografowania sportu i dzikiej przyrody dzięki 4-stopniowemu stabilizatorowi, który działa w trybach statycznym i panoramowania.

Jakość obrazu
Przy szeroko otwartych przysłonach ostrość w narożnikach jest zaledwie przeciętna, ale nie stanowi to większego problemu w makrofotografii, gdzie zazwyczaj używa się przymkniętych przysłon, aby uzyskać większą głębię ostrości. Jakość wykonania obiektywu jest przy tym doskonała.

Rozdzielczość
Ostrość jest doskonała w centrum, ale mniej imponująca na brzegach.

Aberracja 0,79
Jest minimalna i utrzymuje się na stałym poziomie w całym zakresie przysłon.

Dystorsja -0,12
Występują tylko minimalne zniekształcenia beczkowate, w praktyce niewidoczne.

Werdykt *Digital Camera*

Ma solidną konstrukcję i sprawdza się zarówno w roli jasnego teleobiektywu, jak i pełnowartościowego obiektywu makro. Na dodatek ma przystępną cenę.

4,5 ★★★★½ Znakomity

Funkcje	Jakość wykonania	Jakość obrazu	Jakość / Cena
4,5	4,0	4,5	5,0

Digital Camera NAJLEPSZY DO CANON

Digital Camera NAJLEPSZY DO NIKON

Tamron
SP 90 mm f/2,8 Di VC USD Macro
3490 zł

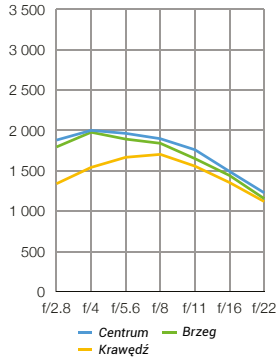
Lustrzankowy klasyk

Mocowanie Canon EF, Nikon F

Linia popularnych obiektywów makro Tamron 90 mm sięga 1979 roku. Najnowsza edycja posiada wiele uaktualnień, w tym poprawiony i udoskonalony układ optyczny z dwoma najwyższej klasy elementami XLD (eXtra Low Dispersion). Ponadto jest uszczelniony i ma powłokę fluorową na przednim elemencie. Kolejnym godnym uwagi ulepszeniem jest „hybrydowy" system kompensacji drgań. Koryguje on przesunięcia x–y, jak również wibracje kątowe, przez co jest bardziej efektywny. Wydajność spada jednak z 4 do około 2 stopni przy fotografowaniu z bardzo bliska.

Jakość obrazu
Wyniki laboratoryjne ze średnich tablic testowych są dobre, ale Tamron okazał się doskonały na krótkim dystansie, aż do minimalnej odległości ostrzenia przy pełnym powiększeniu.

Rozdzielczość
W praktyce ostrość wydaje się lepsza niż wynika z pomiarów.

Aberracja 1,36
Zwiększa się nieco po przymknięciu przysłony, ale nadal jest minimalna.

Dystorsja 0,09
Znikoma. Pod tym względem to jeden z najlepszych w tej grupie.

Werdykt Digital Camera

Doskonały obiektyw makro do lustrzanek zarówno firmy Canon, jak i Nikon, ale wymaga nowego firmware'u do współpracy z niektórymi bezlusterkowcami.

4,5 ★★★★½ Znakomity

Funkcje	Jakość wykonania	Jakość obrazu	Jakość / Cena
4,5	4,5	4,5	4,5

eprasa.pl 30f081cc2f

Zbliżenie na werdykt

Stawka wyrównana, ale Nikkor Z wygrywa pewnie

Digital Camera NAJLEPSZY W TEŚCIE

Digital Camera JAKOŚĆ/ CENA

Digital Camera ZŁOTA NAGRODA

Digital Camera NAJLEPSZY DO NIKON

Trzy wyróżniające się obiektywy w tej grupie to nowy Nikkor Z MC 105 mm f/2,8 VR S, Canon RF 100 mm f/2,8L Macro IS USM oraz 105 mm f/2,8 DG DN Macro Art firmy Sigma. Są bogate w funkcje, zapewniają spektakularną jakość obrazu i wszechstronne możliwości. Nikkor Z 105 mm ma przewagę pod względem ostrości, zwłaszcza w ważnym dla makro zakresie średnich i wąskich przysłon. Sigma jest doskonałym zakupem dla aparatów z mocowaniem L i Sony E. Z kolei Tamron 90 mm będzie świetnym makroobiektywem do lustrzanek firm Canon i Nikon, bo naszym zdaniem ma do zaoferowania więcej niż markowe modele makro Canon EF i Nikon F. Sigma Macro 105 mm f/2,8 EX DG OS HSM to propozycja dla tych, którzy nie chcą wydać dużo. Natomiast w systemie M 4/3 najlepszym obiektywem do makrofotografii jest niezmiennie Olympus 60 mm.

Porównanie obiektywów

	Canon EF 100 mm f/2,8L Macro IS USM	**Canon** RF 100 mm f/2,8L Macro IS USM	**Irix** 150 mm f/2,8 Macro 1:1	**Laowa** 100 mm f/2,8 2:1 Ultra Macro APO	**Nikkor** Z MC 105 mm f/2,8 VR S	**Olympus** M.Zuiko Digital ED 60 mm f/2,8 Macro	**Samyang** 100 mm f/2,8 ED UMC Macro	**Sigma** 105 mm f/2,8 DG DN Macro | A	**Sigma** Macro 105 mm f/2,8 EX DG OS HSM	**Tamron** SP 90 mm f/2,8 Di VC USD Macro
Strona www	www.canon.pl		www.irix.com/pl	www.venuslens.net	www.nikon.pl	www.olympus.pl	www.samyanglens.com	www.sigma-foto.pl		www.tamron.pl
Cena	5450 zł	6999 zł	2170 zł	2749 zł	5099 zł	2249 zł	1799 zł	3390 zł	1990 zł	3490 zł
Mocowanie	C-EF	C-RF	C-EF N-F P-K	C-EF C-RF L N-F N-Z P-K S-E	N-Z	MFT	C-EF F-X N-F P-K SNX S-A S-E FT MFT	L S-E	C-EF N-F Sg	C-EF N-F
Pełna klatka	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak
Elementy/Grupy	15/12	17/13	12/9	12/10	16/11	13/10	15/12	17/12	16/11	14/11
Przysłona (listki)	9	9	11	7–13	9	7	9	9	9	9
Autofokus	Ultrasonic (ring-type)	Dual Nano Ultrasonic	Brak	Brak	Silnik krokowy	Silnik krokowy	Brak	Silnik krokowy	Ultrasonic (ring-type)	Ultrasonic (ring-type)
Przeostrzanie	Tak	Elektroniczne	N/A	N/A	Elektroniczne	Elektroniczne	N/A	Elektroniczne	Tak	Tak
Powiększenie	1,0x	1,4x	1,0x	2,0x	1,0x	1,0x	1,0x	1,0x	1,0x	1,0x
Min. odl. ostrzenia	0,3 m	0,26 m (1,4x)	0,35 m	0,25 m (2x)	0,29 m	0,19 m	0,31 m	0,3 m	0,31 m	0,3 m
Wewnętrzne ogniskowanie	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Min. przysłona	f/32	f/32	f/32	f/22	f/32	f/22	f/32	f/22	f/22	f/32
Stabilizacja	Tak	Tak	Nie	Nie	Tak	Nie	Nie	Nie	Tak	Tak
Rozmiar filtra	67 mm	67 mm	77 mm	67 mm	62 mm	46 mm	67 mm	62 mm	62 mm	62 mm
W zestawie	Osłona, worek	Osłona, worek	Osłona, kołnierz, etui	Osłona	Osłona, worek	Brak	Osłona	Osłona, miękkie etui	Osłona, miękkie etui	Osłona
Wymiary	78 x 123 mm	82 x 148 mm	87 x 128 mm	72 x 125–155 mm	85 x 140 mm	56 x 82 mm	73 x 121 mm	74 x 134 mm	78 x 126 mm	79 x 117 mm
Waga	625 g	730 g	840 g	638–650 g	630 g	185 g	705 g	715 g	725 g	610 g
Funkcje	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★
Jakość wykonania	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★
Jakość obrazu	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★
Jakość / Cena	★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★
Wynik	★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★	★★★★★★

eprasa.pl 30f081cc2f

Focus stacking w Photoshopie

Poznaj szybkie narzędzia potrzebne do tworzenia superszczegółowych zbliżeń

James Paterson

Mając za sobą ponad dziesięć lat pracy jako autor tekstów i fotograf, James dokładnie wie, które narzędzia i techniki Photoshopa mają największe znaczenie.

Focus stacking to świetny sposób na zwiększenie głębi ostrości w przypadku zdjęć, w których chcemy uzyskać ostrość w całym kadrze. Czasami bowiem nie jest możliwe uzyskanie tego na pojedynczym zdjęciu, zwłaszcza gdy scena zawiera elementy znajdujące się bardzo blisko obiektywu. Ale wykonując zestaw zdjęć z ostrością w różnych punktach, możemy później połączyć najostrzejsze fragmenty w jedno zdjęcie. Do wykonania serii zdjęć z przesuniętą ostrością trzeba użyć statywu. Ustaw ostrość na najbliższy punkt, wykonaj jedno zdjęcie, a następnie ręcznie przesuń nieco ostrość i wykonaj kolejne. Rób tak aż do uzyskania ostrości na całej głębokości sceny. Aby połączyć taki zestaw zdjęć, możemy skorzystać z dwóch automatycznych narzędzi Photoshopa. Narzędzie Autowyrównanie warstw sprawi, że te same szczegóły będą ułożone jeden na drugim, natomiast narzędzie Automieszanie warstw wyszukuje najbardziej ostre elementy i łączy je w jeden superostry obraz. A wszystko to trwa zaledwie kilka sekund!

Stackowanie

Podczas wykonywania serii zdjęć z przesuniętą ostrością należy korzystać z trybu priorytetu przysłony lub trybu ręcznego. Aparat będzie stał na statywie, więc nie musisz się martwić o długie czasy otwarcia migawki. Możesz wybrać dowolną przysłonę, pamiętając, że użycie wartości z zakresu f/5,6 do f/8 oznacza mniejszą głębię ostrości niż w przypadku f/16 – wtedy należy wykonać więcej zdjęć z mniejszymi odstępami. Jeśli aparat dysponuje automatycznym trybem focus stacking, można określić liczbę zdjęć – z reguły im jest ich więcej, tym lepiej.

eprasa.pl 30f081cc2f

1 Wczytywanie plików

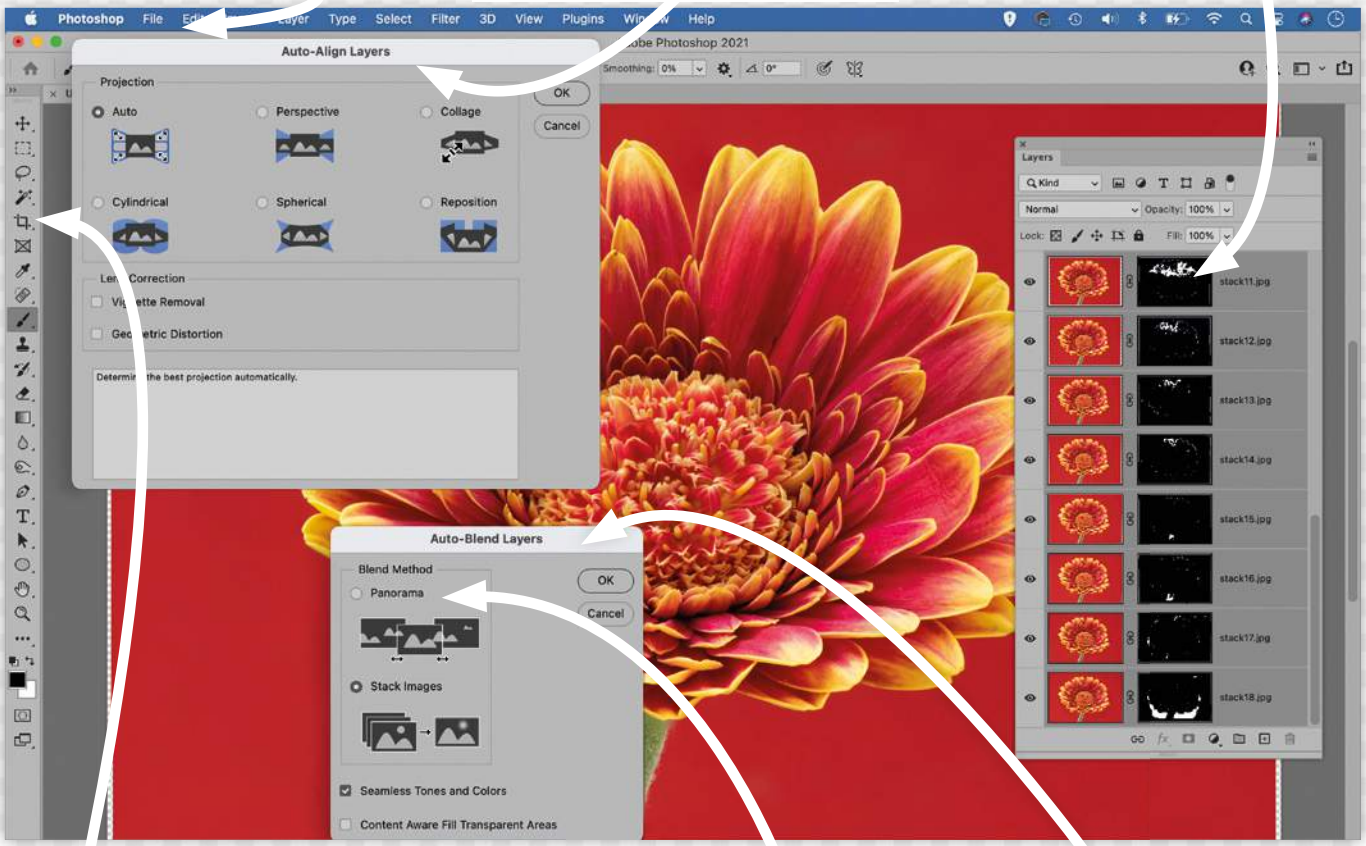
Zanim połączymy naszą serię zdjęć, musimy wczytać je do programu. Nie ma potrzeby ręcznego kopiowania i wklejania obrazów: przejdź do Plik > Skrypty > Wczytaj pliki do stosu, a następnie wybierz zestaw zdjęć. Alternatywnie, jeśli korzystasz z programu Bridge, zaznacz zestaw zdjęć i przejdź do menu Narzędzia > Photoshop > Załaduj pliki do warstw programu Photoshop.

2 Autowyrównanie

Gdy przesuniemy punkt ostrości do tyłu, kadr zostanie nieznacznie powiększony. Efekt ten jest bardziej widoczny przy fotografowaniu z bliska. To nieco zaburza proces łączenia naszych zdjęć, nawet jeśli używamy statywu, ale funkcja automatycznego wyrównywania załatwia sprawę. Zaznacz wszystkie warstwy, a następnie przejdź do Edycja > Autowyrównanie warstw i wybierz opcję Automatyczne.

6 Dopasowanie masek

Po wyodrębnieniu przez funkcję automieszania ostrych fragmentów z każdego obrazu pozostaje stos warstw z maskami, które ukrywają wszystkie pozostałe elementy. Jeśli mieszanie nie wygląda dobrze lub obszary są miękkie, być może ostrzejszy obszar jest ukryty na innej warstwie. Można wtedy przejrzeć każdą warstwę lub po prostu sklonować ostrzejsze piksele z innego miejsca, aby je uporządkować.

3 Przycinanie krawędzi

Automatyczne wyrównywanie zmienia nieco rozmiar niektórych warstw, tak aby wszystkie do siebie pasowały. Dlatego musimy je lekko przyciąć, używając narzędzia Kadrowanie. Warto o tym pamiętać już podczas fotografowania: może to mieć wpływ na finalną kompozycję, jeśli trzeba będzie później przyciąć obraz. Jeśli nie chcesz kadrować, zaznacz opcję Wypełnij obszary przezroczyste z uwzględnieniem zawartości.

5 Nie dla panoram

Funkcja Panorama umożliwia łączenie kilku klatek, ale w tym przypadku jest ona raczej zbędna. Istnieją lepsze narzędzia do tworzenia panoram, takie jak Photomerge w Photoshopie (Plik > Automatyzuj > Photomerge) lub podobne polecenia w Camera Raw (zaznacz zdjęcia, kliknij prawym przyciskiem i wybierz polecenie Merge to Panorama) albo w Lightroomie (zaznacz zdjęcia, kliknij prawym przyciskiem i wybierz polecenie Photo Merge > Panorama).

4 Automieszanie

Narzędzie to rozpoznaje ostre elementy każdej z warstw, a następnie ukrywa wszystko inne, tworząc pojedynczy, bardzo ostry miks. Zacznij od zaznaczenia wszystkich warstw w stosie, a następnie wybierz Edycja > Automieszanie warstw. Zaznacz opcje Utwórz stos z obrazów oraz Płynne tony i kolory, a następnie kliknij OK. Funkcja automatycznego mieszania umożliwia także łączenie kolorów i tonów na dwóch obrazach w celu uzyskania jednolitej całości.

eprasa.pl 30f081cc2f

Po

MEDIA I PLIK NA
WWW.MEDIA.AVT.PL

Uruchom wyobraźnię i zacznij mieszać

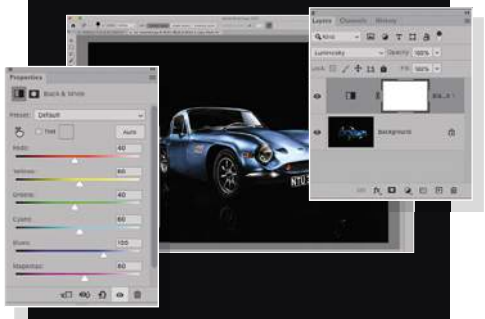
Zobacz, jak tworzyć niesamowite efekty w kilka sekund za pomocą trybów mieszania

James Paterson

Mając za sobą ponad dziesięć lat pracy jako autor tekstów i fotograf, James dokładnie wie, które narzędzia i techniki Photoshopa mają największe znaczenie.

Tryby mieszania w Photoshopie od dawna są jedną z najbardziej użytecznych funkcji. Każdy tryb wykorzystuje odrębny algorytm do mieszania wybranej warstwy z warstwami znajdującymi się poniżej. Choć może brzmi to skomplikowanie, w praktyce korzystanie z tej funkcji jest bardzo proste. Wystarczy skopiować jeden obraz na drugi, a następnie poeksperymentować. Tryby mieszania można wykorzystywać we wszystkich rodzajach projektów i pozwalają one na tworzenie niemal nieograniczonej liczby efektów. Tutaj spróbujemy nadać samochodowi soczysty, psychodeliczny wygląd, łącząc zdjęcia kolorów i dymu. W tym celu skorzystamy z dwóch najbardziej przydatnych trybów mieszania: Ekran i Pomnóż. Poza tym tryby mieszania można wykorzystywać w wielu kreatywnych projektach, takich jak wielokrotna ekspozycja (wypróbuj tryb Ekran) czy mieszanie tekstur (Łagodne światło). Mogą być również nieocenione w bardziej praktycznych zadaniach, takich jak rozjaśnianie i przyciemnianie selektywne (szara warstwa ustawiona na tryb Nakładka), ręczne barwienie starych zdjęć (Kolor) oraz odejmowanie ciemnych klatek (Odejmij).

Mieszanie warstw wypełnienia

Tryby mieszania można również stosować w połączeniu z warstwami wypełnienia i korekcyjnymi. Na przykład warstwa Czarno-biały zwykle przekształca obraz w monochromatyczny, ale jeśli zmienisz jej tryb mieszania na Nakładkę, uzyskasz efekt desaturacji. Jeśli natomiast ustawisz tryb na Jasność, możesz użyć suwaków w panelu Właściwości, aby zmienić jasność zakresów barw na kolorowym obrazie.

eprasa.pl 30f081cc2f

1 Pędzel i Tryby mieszania

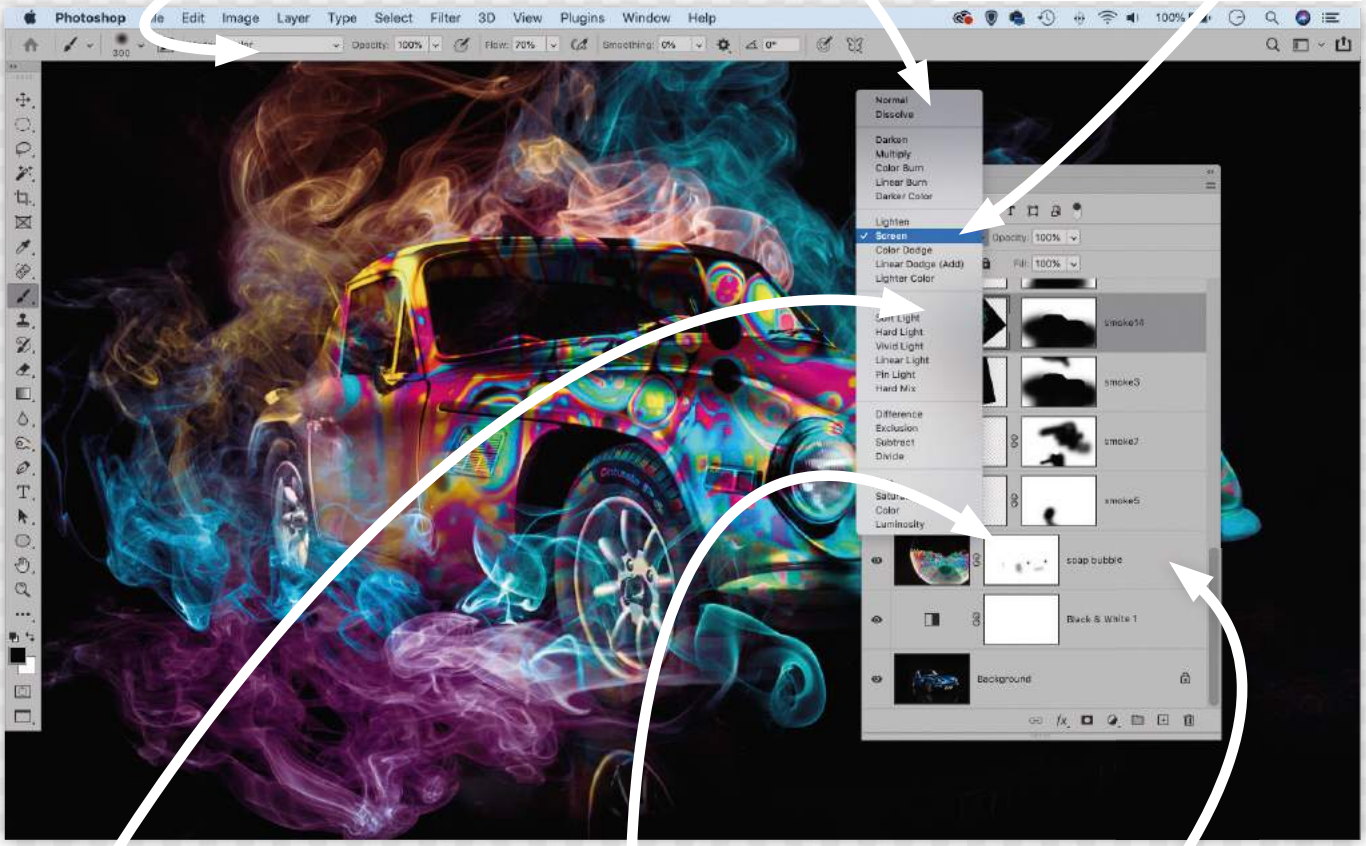
Gdy wybrane jest narzędzie Pędzel, w opcjach narzędzia znajduje się rozwijana lista Trybów mieszania. Każda z opcji będzie wpływać na swój sposób na to, jak pędzel oddziałuje na malowane elementy. W tym przypadku, ustawiając tryb mieszania pędzla na Kolor, możemy malować w dowolnym miejscu, aby pokolorować różne warstwy dymu.

2 Tryby mieszania warstw

W górnej części panelu Warstwy znajduje się 27 trybów mieszania. Aby rozpocząć, otwórz dwa lub więcej obrazów, a następnie przeciągnij jeden obraz na drugi. Nie zawsze jest jasne, który tryb mieszania będzie najlepszy, więc spróbuj najechać kursorem na każdy z nich na liście, aby zobaczyć, jaki mają wpływ (lub naciśnij Shift i + lub -, aby przechodzić między nimi).

3 Ekran

Tryb mieszania Ekran mnoży odwrotności koloru mieszanego i bazowego. Kolor wynikowy jest zawsze jaśniejszy. Mieszanie z czernią pozostawia kolor bez zmian, a mieszanie z bielą daje biel. W tym przypadku użyto go do zmieszania kilku ujęć dymu z samochodem. Czysto czarne obszary na obrazie dymu zostały skutecznie usunięte, więc po zmieszaniu widoczne są tylko jaśniejsze kłęby dymu.

4 Inne przydatne Tryby mieszania

Niektóre tryby mieszania są bardziej użyteczne niż inne. Oprócz trybów użytych w tym projekcie do naszych ulubionych należą: Nakładka, Łagodne światło, Ciemniej, Jaśniej i Jasność. Ciemniej i Jaśniej są podobne do trybów Pomnóż i Ekran, ale zamiast łączyć wartości jasne l ub ciemne, wybiera te wskazane przez wybrany tryb.

5 Maskowanie warstw

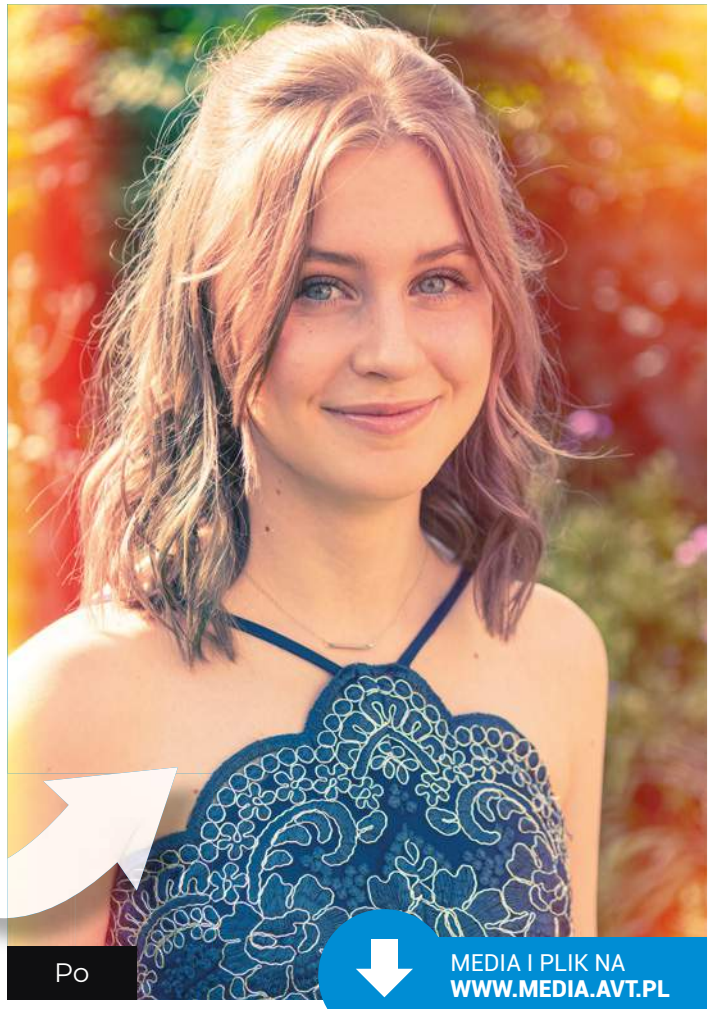
Po zastosowaniu trybów mieszania może się okazać, że niektóre fragmenty wyglądają lepiej, inne gorzej. W takim przypadku można utworzyć maskę warstwy, a następnie chwycić pędzel i zamalować czarnym kolorem to, czego nie chcemy. W tym przypadku maska pozwoliła nam ukryć zmianę kolorów reflektorów i kół, a także kontrolować fragmenty dymu.

6 Mnożenie

Ten tryb mnoży kolor bazowy przez kolor mieszany. W efekcie kolor wynikowy jest zawsze kolorem ciemniejszym. W tym przypadku nasz oryginalny obraz samochodu ma czarne tło, a za pomocą trybu Mnożenie wkomponowaliśmy w niego kolorowy obraz bańki mydlanej. Ponieważ tło jest czarne, kolory w bańce są widoczne tylko na tle lakieru samochodu.

eprasa.pl 30f081cc2f

POBIERZ 32 EFEKTY RETRO

MEDIA I PLIK NA **WWW.MEDIA.AVT.PL**

Stwórz analogowy efekt zaświetlonego filmu

Cofnij czas dzięki naszym darmowym efektom i uzyskaj wygląd typowy dla zdjęć sprzed lat

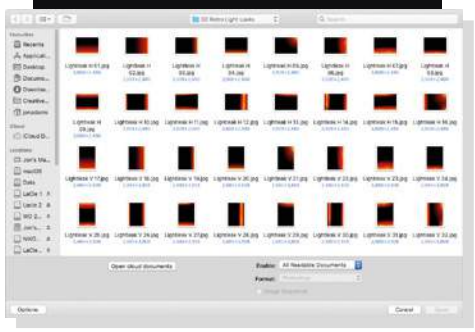
Jon Adams

Jon jest profesjonalnym fotografem i pisarzem. Prowadzi również zajęcia indywidualne i w małych grupach z zakresu obsługi aparatu i edycji zdjęć w Photoshopie.

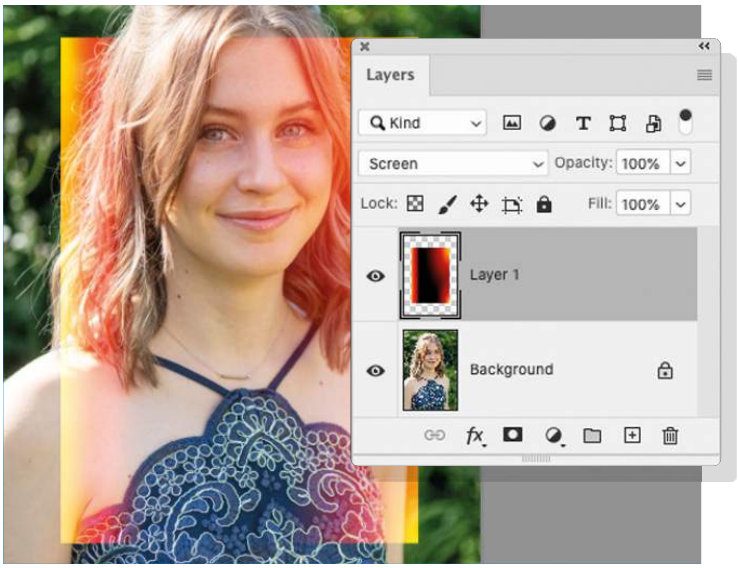
W dobie błyskawicznych filtrów nakładanych jednym kliknięciem w smartfonie, naprawdę przyjemnie jest poświęcić trochę więcej czasu na stworzenie czegoś własnego. Ciągle modne stylizacje retro pozwalają cofnąć czas o kilka dekad, ale jednolity efekt rzadko zapewnia pełną satysfakcję wymagającemu fotografowi. Współczesnemu ujęciu prawdziwe poczucie wieku mogą dać efekty przecieków światła - niegdyś losowe prześwietlenia filmu, spowodowane nieszczelnością rolki lub aparatu. W tym numerze do pobrania udostępniamy 32 różne efekty do wyboru. Te specjalnie stworzone pliki, zawierające efekty pojedynczych i podwójnych przecieków światła w formacie poziomym i pionowym, dodadzą każdemu ujęciu uroku retro. Ale aby uzyskać autentyczny wygląd z lat 70., najlepiej połączyć je z techniką krosowania. Pokażę Ci, jak odtworzyć oba efekty, abyś mógł poczuć, że wracasz do przeszłości!

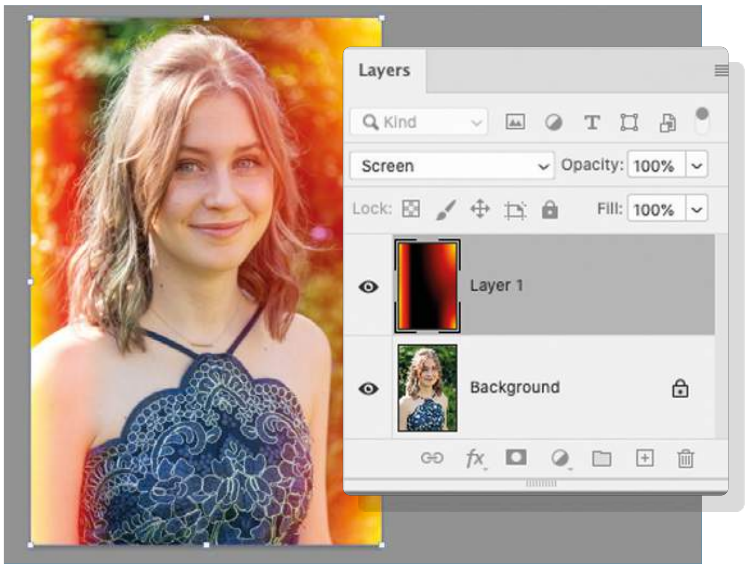
Nasze efekty

32 pliki z efektami przecieków światła mają różne style, więc możesz wybrać taki, który najlepiej pasuje do Twojego zdjęcia. Pliki 01-16 są przeznaczone do zdjęć w formacie poziomym, a pozostałe są plikami pionowymi, więc od razu możesz wybrać efekt w tej samej orientacji co Twoje zdjęcie.

eprasa.pl 30f081cc2f

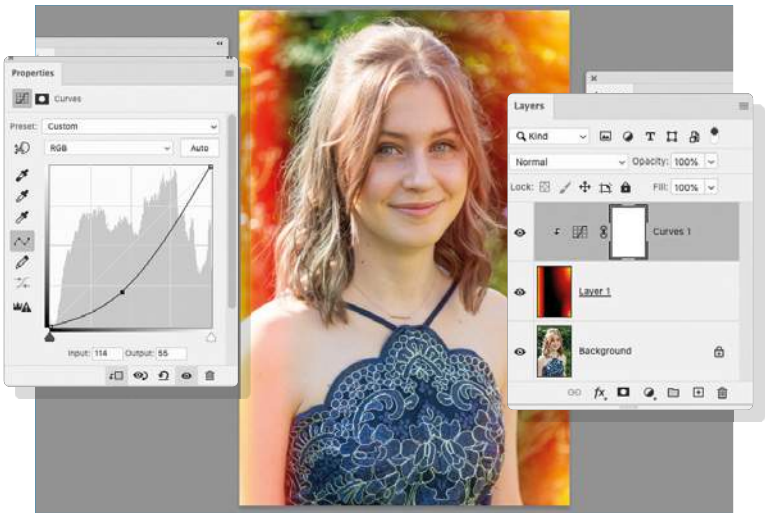

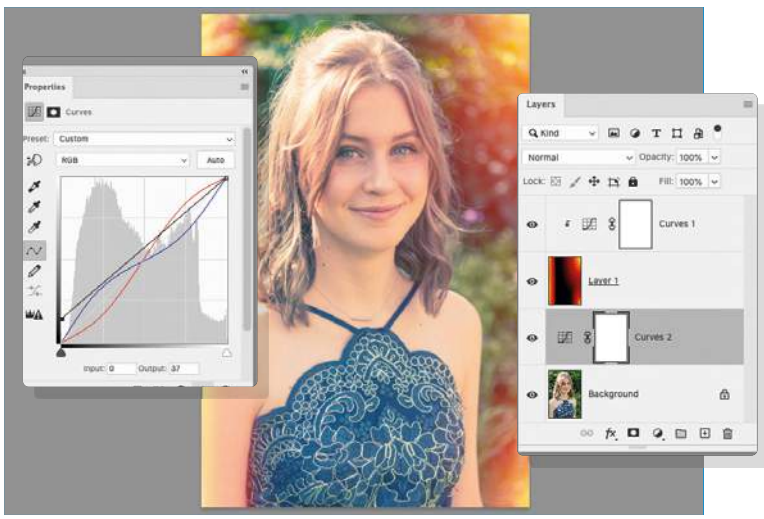
1 Wybierz efekt

Otwórz zdjęcie w programie Photoshop CC. Następnie wybierz polecenie Plik > Otwórz i przejdź do pobranego katalogu Retro Light Leaks. Kliknij dwukrotnie obrazek, który chcesz wykorzystać (ja wybrałem Light Leak V 32.jpg). Naciśnij teraz Ctrl/Cmd+A, Ctrl/Cmd+C i Ctrl/Cmd+W, aby zaznaczyć, skopiować i zamknąć plik. Zostaniesz przywrócony do głównego obrazu, więc naciśnij Ctrl/Cmd+V, aby wkleić wyciek światła na wierzch zdjęcia. Przejdź do panelu warstw (Okno > Warstwy) i zobacz, że warstwa z przeciekami światła znajduje się nad warstwą tła. Jeśli masz aktywną warstwę górną, kliknij w miejscu, gdzie jest napisane Normalny, i ustaw tryb mieszania na Ekran. Zobaczysz, jak światło przecieka przez obraz.

2 Dostosuj pliki

Aby dopasować przeciek światła do obrazu bazowego, naciśnij Ctrl/Cmd+T. Trzymając wciśnięty Shift, przeciągnij narożne uchwyty ramki przekształcenia tak, aby stykały się z krawędziami obrazu (przytrzymanie klawisza Shift pozwala na naruszenie proporcji i zmianę współczynnika kształtu warstwy). Możesz rozciągnąć przeciek światła w dowolnym kierunku, aby dopasować go do kompozycji, ale upewnij się, że wypełnia on całą ramkę. W przeciwnym razie może pozostawić na zdjęciu wyraźne, twarde krawędzie. Gdy efekt i położenie są zadowalające, naciśnij klawisz Enter lub kliknij dwukrotnie wewnątrz ramki, aby potwierdzić zmiany.

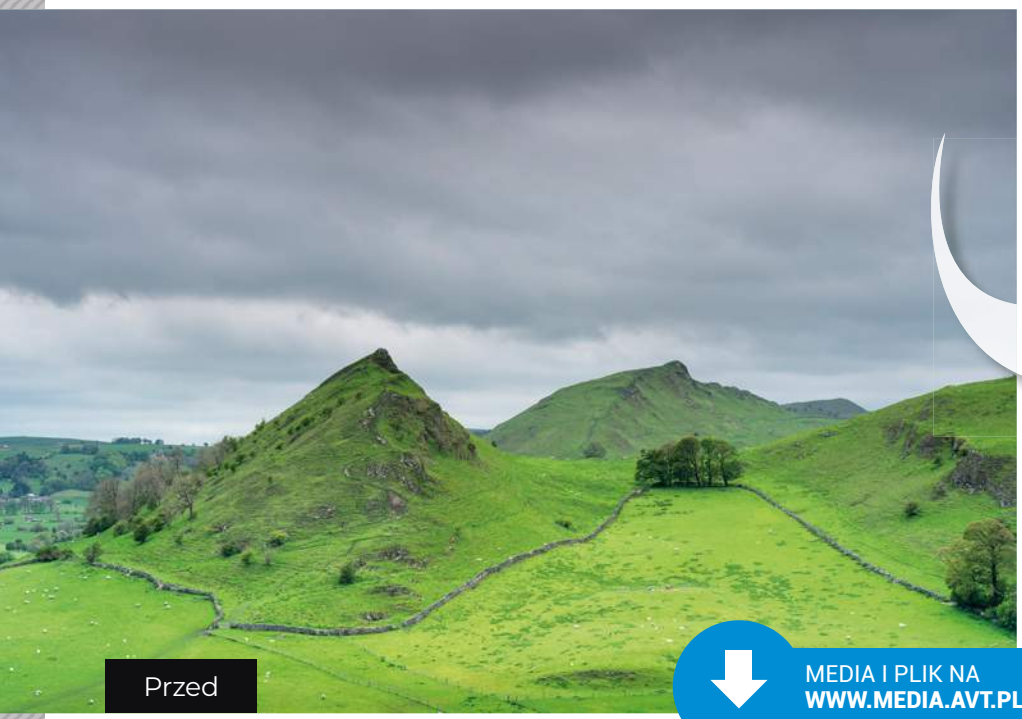
3 Dostosuj intensywność

Przecieki światła mogą być bardzo mocne, subtelne lub czymś pomiędzy. Aby kontrolować intensywność efektu i dopasować go do obrazu, można użyć suwaka Krycie w panelu warstw, ale lepszym sposobem jest kliknięcie ikony warstwy dopasowania i wybranie z listy opcji Krzywe. W palecie Krzywe kliknij najpierw ikonę Warstwa przycięcia w lewym dolnym rogu, aby ograniczyć wszelkie zmiany wyłącznie do warstwy przecieku światła. Teraz możesz przesunąć krzywą w górę, aby była bardziej wyraźna, lub w dół, aby była mniej widoczna. Ponieważ jest to warstwa dopasowania, możesz później skorygować efekt, jeśli nie jesteś pewien, jak bardzo chcesz go wzmocnić w tym momencie.

4 Postarzanie efektu

Efekt przecieków światła na niezmienionym zdjęciu może się podobać, ale jeśli chcesz uzyskać autentyczny efekt retro, warto postarzyć obraz bazowy. Aby to zrobić, uaktywnij warstwę tła, klikając ją, a następnie utwórz warstwę dopasowania Krzywe. W warstwie Krzywe zmniejsz kontrast, przesuwając czarny punkt w lewym dolnym rogu o około 15% w górę skali pionowej. Kliknij teraz w miejscu, w którym znajduje się napis RGB, i wybierz kanał czerwony. Wygnij krzywą w subtelny kształt litery S. Teraz wybierz kanał Niebieski i wygnij go, aby utworzyć odwrotną krzywą. Zapisz obraz w formacie Photoshopa (.psd) pod nową nazwą, korzystając z polecenia Plik > Zapisz jako.

eprasa.pl 30f081cc2f

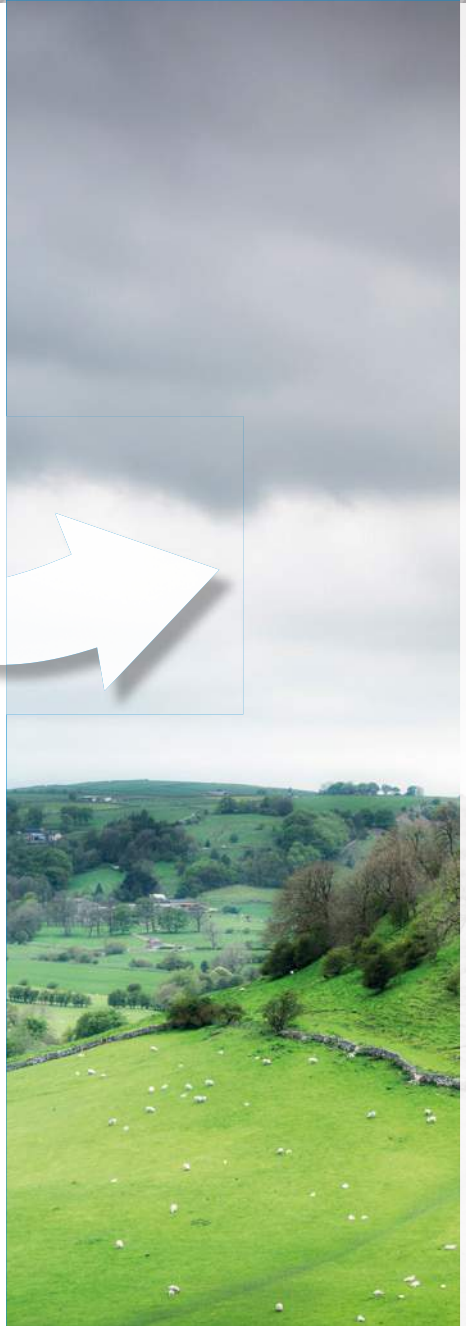

Przed

MEDIA I PLIK NA
WWW.MEDIA.AVT.PL

Rozmyj szczegóły

Użyj technik rozmycia w programie Photoshop, aby skierować uwagę lub po prostu poprawić wygląd zdjęcia

James Abbott

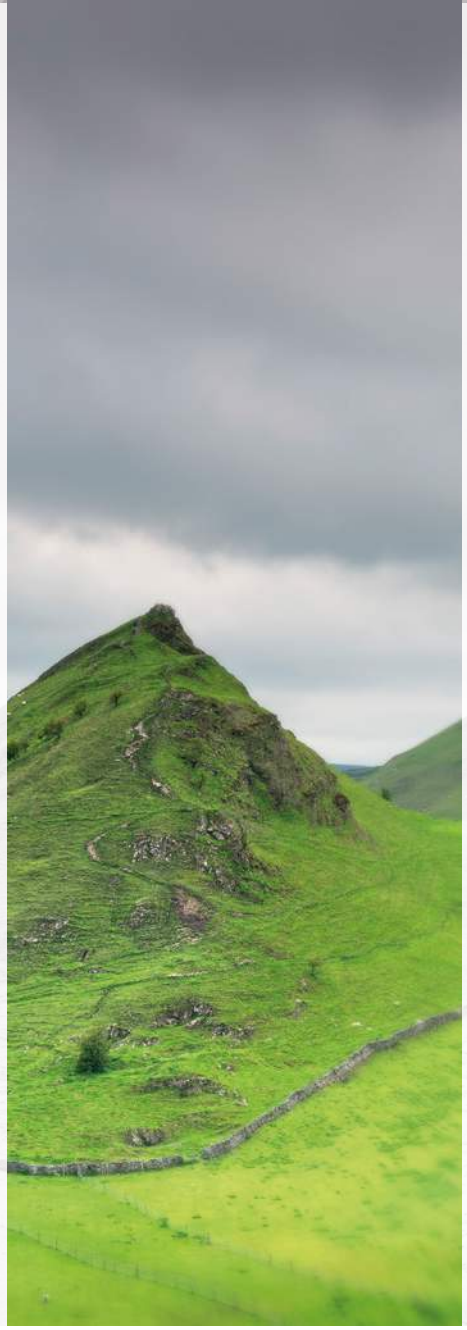
James specjalizuje się w fotografii krajobrazowej i portretowej. Jest zaawansowanym użytkownikiem Photoshopa i stworzył setki samouczków.

Rozmycie obrazu może być wynikiem wielu czynników w fotografii - najczęściej jest to błąd w ustawieniu ostrości lub małej głębi ostrości. Paradoksalnie może być ono również wykorzystywane jako narzędzie twórcze zarówno na etapie fotografowania, jak i edycji zdjęcia - choć po zakupie najlepszych obiektywów, na jakie można sobie pozwolić, aby zmaksymalizować kontrolę nad głębią ostrości, jakością obrazu i ogólną ostrością, zrozumiałe jest, że dodanie rozmycia do zdjęcia wydaje się sprzeczne z intuicją. W rzeczywistości jednak stosowanie efektów rozmycia w postprodukcji to świetny sposób na zmianę ogólnego wyglądu i charakteru dobrze wyostrzonych zdjęć, a także naśladowanie efektu niektórych typów obiektywów, których zakup może nie być możliwy. Z wyjątkiem tworzenia płytkiej głębi ostrości za pomocą jasnej stałki, co jest niewiarygodnie trudne lub wręcz niemożliwe, stosowanie efektów rozmycia w programie Photoshop jest szybkie i łatwe...

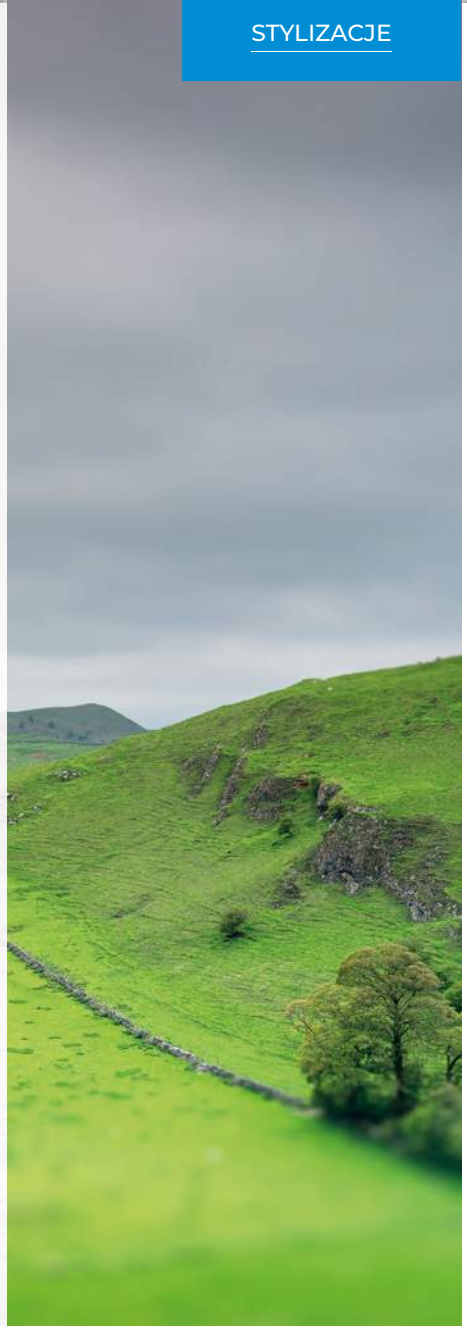
1 Miękka poświata

Z zaznaczoną i aktywną warstwą tła, naciśnij Ctrl/Cmd+J, aby ją zduplikować, a następnie Ctrl/Cmd+Shift+U, aby ją zdesaturować. Przejdź do Filtr > Rozmycie > Rozmycie gaussowskie i ustaw promień na 30, a następnie kliknij przycisk OK. Ustaw tryb mieszania na Nakładka, aby dodać do warstwy przezroczystość i jednocześnie zwiększyć kontrast. Na tym etapie możesz kontrolować ogólny efekt, zmniejszając krycie lub wybierając dla tej warstwy tryb mieszania Łagodne światło.

eprasa.pl 30f081cc2f

2 Styl Lensbaby

Naciśnij Ctrl/Cmd+J, aby zduplikować tło, a następnie wybierz zaznaczenie eliptyczne. Trzymając Shift, przeciągnij nad wybranym fragmentem obrazu. Naciśnij Ctrl Cmd+ Shift+I, aby odwrócić zaznaczenie, a potem Shift+F6, aby ustawić wtapianie na 500. Przejdź do Filtr > Rozmycie > Rozmycie promieniste i przed kliknięciem OK ustaw Wartość na 10, metodę rozmycia na Powiększenie, a jakość na Najlepsza. Na koniec zastosuj rozmycie gaussowskie o promieniu 10.

3 Efekt Ortona

Naciśnij Ctrl/Cmd+J, aby zduplikować warstwę tła, a następnie przejdź do opcji Filtr > Rozmycie > Rozmycie gaussowskie i ustaw promień na 40. Zmniejsz krycie warstwy do wartości od 25 do 50, w zależności od tego, jak mocny chcesz uzyskać efekt. Kliknij ikonę Utwórz nową warstwę wypełnia lub korekcyjną znajdującą się w dolnej części panelu warstw i wybierz opcję Poziomy. W oknie przeciągnij punkt czerni na 15, a punkt bieli na 240, aby zwiększyć kontrast.

4 Efekt miniatury

Naciśnij Ctrl/Cmd+J, aby powielić warstwę tła, a następnie przejdź do Filtr > Galeria rozmyć > Tilt-Shift. Gdy pojawi się prowadnica, przeciągnij ją chwytając punkt środkowy. Środkowa część prowadnicy pozostanie ostra, natomiast przerywane linie zewnętrzne można przesuwać, aby zwiększyć lub zmniejszyć stopień rozmycia. Ustaw Rozmycie na około 50 i kliknij przycisk OK. Istnieje wiele innych ustawień, ale te podstawowe sprawdzają się doskonale.

eprasa.pl 30f081cc2f

Przed

Po

MEDIA I PLIK NA
WWW.MEDIA.AVT.PL

Twórz perfekcyjne maski w Lightroomie

Poznaj nowy, skuteczny sposób zaznaczania i edytowania fragmentów zdjęć RAW

Sean McCormack

Sean McCormack jest fotografem i pisarzem mieszkającym w Galway. Jest autorem książki The Indispensable Guide to Lightroom CC.

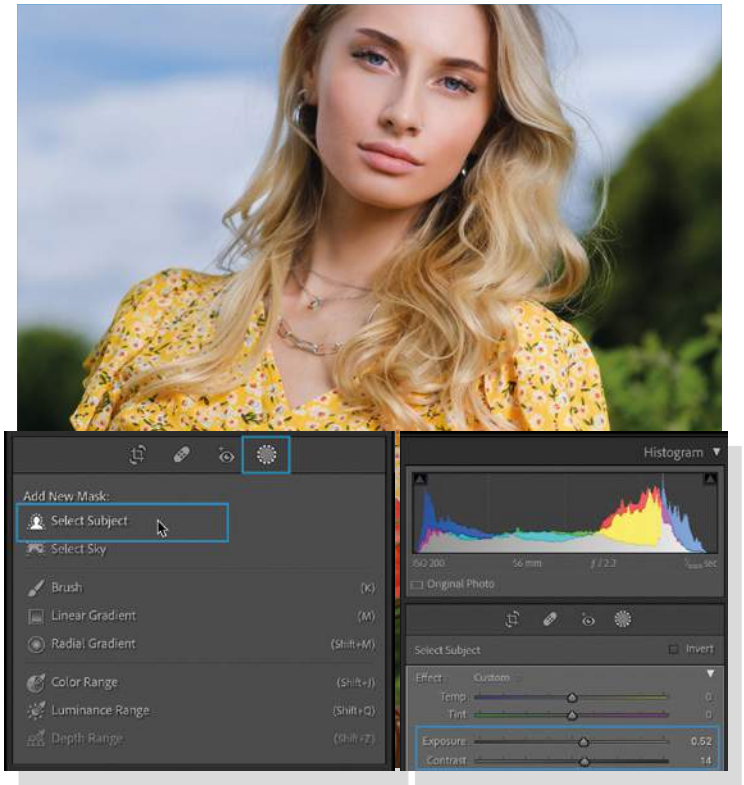
Warstwy w Photoshopie to doskonały sposób na edycję fragmentów zdjęcia. Jednak ze względu na sposób działania programu Lightroom nie ma on możliwości korzystania z warstw. Można co prawda wprowadzać korekty lokalne, które działają jak warstwy, ale dotychczas były to dość podstawowe możliwości. Aż do teraz. W Lightroom 11 firma Adobe połączyła dotychczasowe narzędzia do korekty lokalnej w jedną funkcję - Maskowanie. Została ona stworzona od podstaw, aby dać Ci znacznie więcej możliwości i zapewnić lepszą bazę do wprowadzania ulepszeń. Starsze narzędzia, takie jak filtr gradientowy, filtr radialny i pędzel korekcyjny, a także narzędzia Color Range i Luminance Range nadal są dostępne. Pojawiły się natomiast dwie nowe opcje, które mają ogromne znaczenie dla użytkowników Lightrooma. Pierwsza z nich, Select Subject, precyzyjnie wyszukuje i maskuje obiekt na zdjęciu. Druga, Select Sky, wykrywa niebo. Mniej oczywiste, ale równie ważne jest to, że można dodawać i odejmować maski, a także je odwracać. Oznacza to, że można również zaznaczać tło...

Nazwy masek

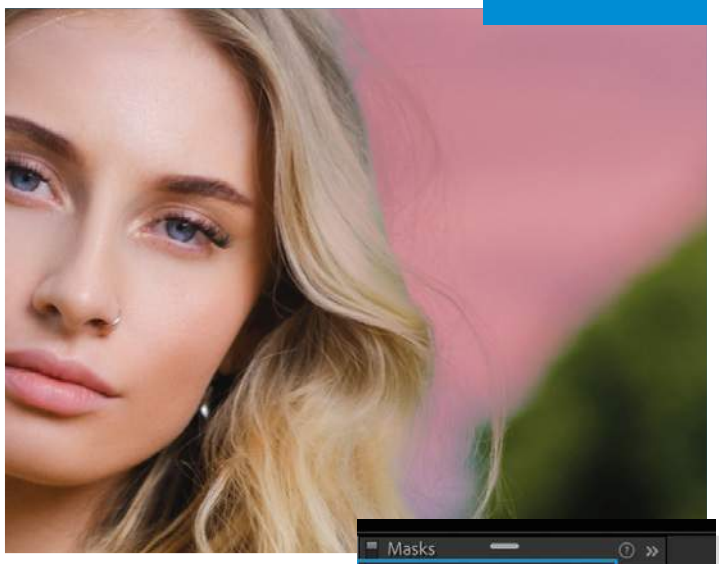
Jednym z najczęstszych życzeń użytkowników Lightrooma w stosunku do starego systemu korekty lokalnej była możliwość nadawania nazw maskom. W Lightroomie 11 dostępny jest teraz panel, w którym wyświetlane są poszczególne maski, co pozwala na zmianę nazwy każdej z nich. Wystarczy kliknąć prawym przyciskiem myszy na masce i wybrać polecenie Rename.

eprasa.pl 30f081cc2f

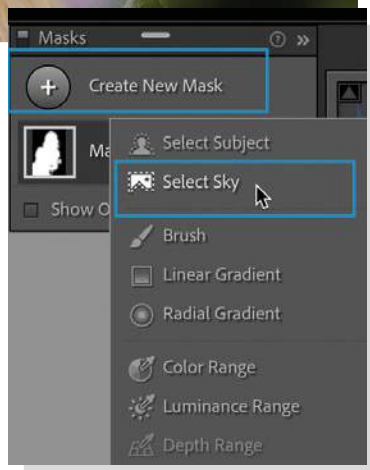
1 Zaznacz obiekt

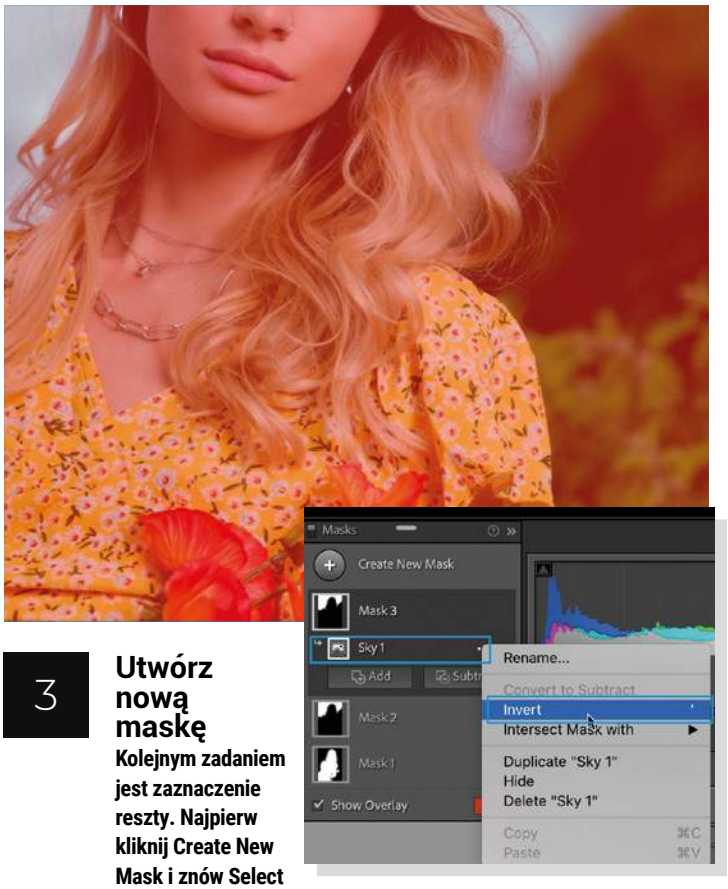
Poniżej histogramu kliknij ikonę maskowania. Kliknij Select Subject. Pojawi się panel, w którym widoczna będzie maska 1. Obiekt na tym zdjęciu jest nieco ciemny. Zresetuj ustawienia lokalne, klikając dwukrotnie etykietę Effect, a następnie ustaw Exposure na 0,5, a Contrast na 14, aby wyróżnić obiekt.

2 Zaznacz niebo

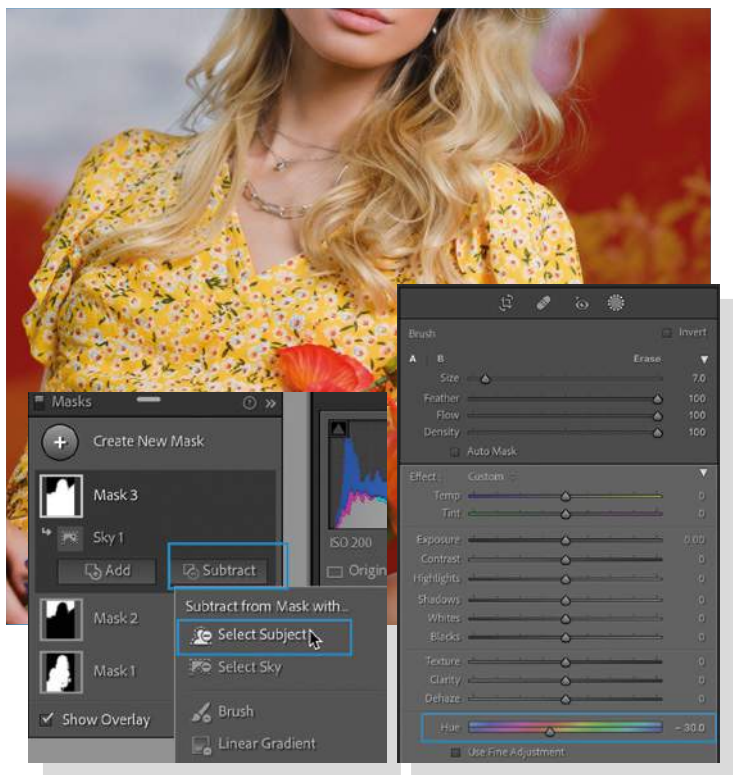
Kliknij Create New Mask. W menu opcji kliknij polecenie Select Sky. Aby jeszcze bardziej wyróżnić obiekt, można przyciemnić niebo. Ustaw ekspozycję na -0,5. Ustaw przy tym temperaturę na 18, aby je ocieplić. Aby pokazać lub ukryć nakładkę maski, można nacisnąć literę O.

3 Utwórz nową maskę

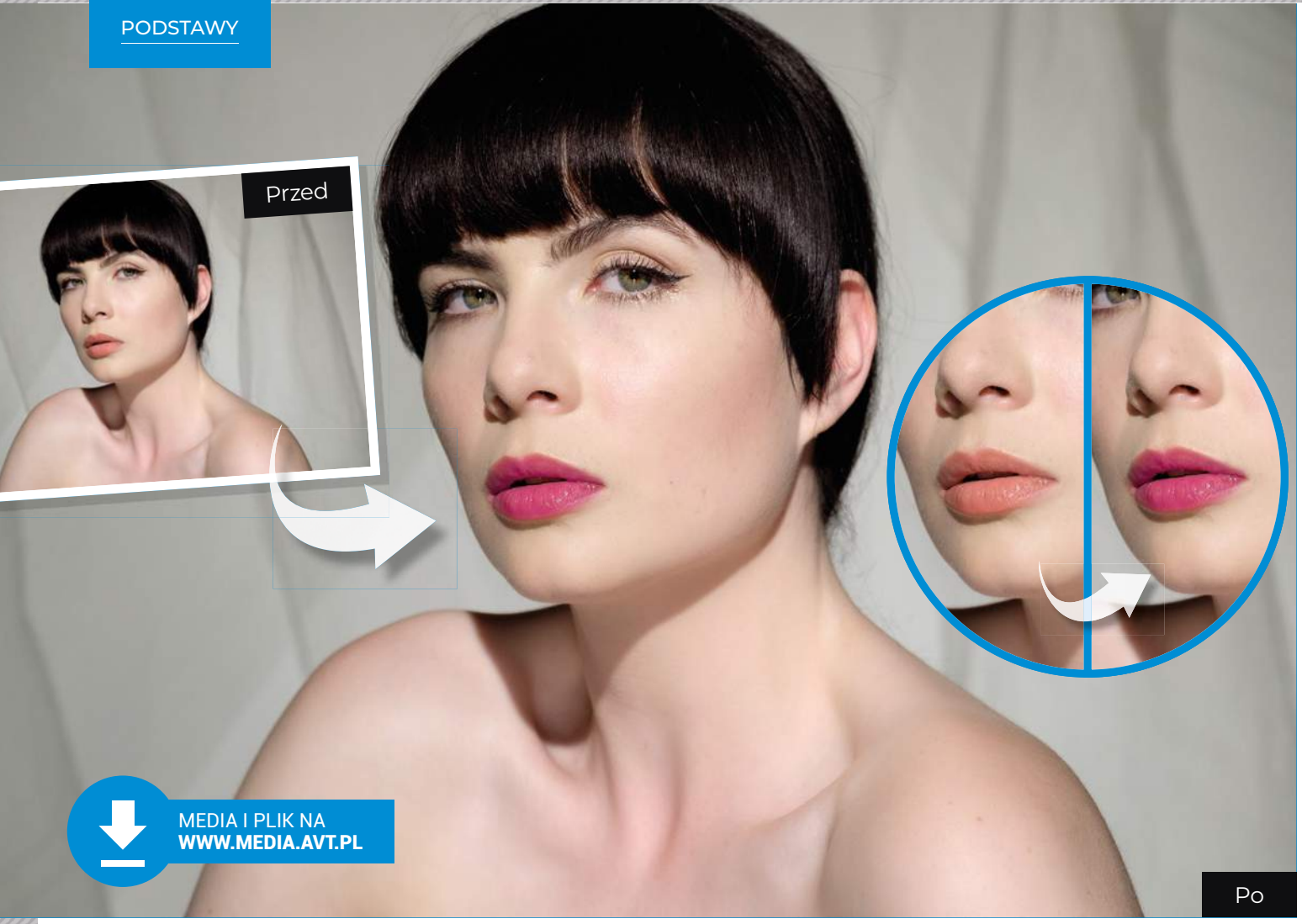
Kolejnym zadaniem jest zaznaczenie reszty. Najpierw kliknij Create New Mask i znów Select Sky. Wewnątrz nowej grupy masek kliknij prawym przyciskiem myszy maskę z napisem Sky i w menu z trzema kropkami kliknij polecenie Invert.

4 Zaznacz tło

Teraz kliknij ikonę odejmowania, a następnie wybierz opcję Select Subject. W ten sposób model zostanie usunięty, a na zdjęciu pozostanie tylko zielony obszar. Możesz go jeszcze bardziej oczyścić, klikając ponownie przycisk Odejmij i wybierając Pędzel. Ustaw wartość Hue na -30.

eprasa.pl 30f081cc2f

MEDIA I PLIK NA
WWW.MEDIA.AVT.PL

Zrób cyfrowy makijaż

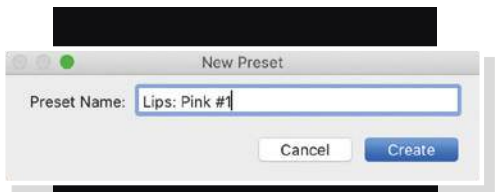
Użyj Lightrooma, aby nanieść kolor na usta modelki i nadać nowy wygląd zdjęciom

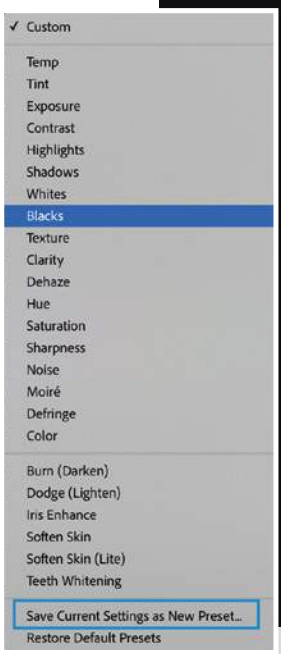
Sean McCormack

Sean McCormack jest fotografem i pisarzem mieszkającym w Galway. Jest autorem książki The Indispensable Guide to Lightroom CC.

Wszystko, co robisz w Lightroomie, jest zapisem instrukcji, która zostanie wykonana przy eksporcie zdjęcia: podczas edycji oglądasz tylko podgląd tego, co jest edytowane. Często mówi się o ograniczeniach tego programu, bo daleko mu do Photoshopa, ale w Lightroomie można zrobić o wiele więcej, niż mogłoby się wydawać. Na przykład retuszowanie skóry, a nawet wsadowy retusz, który pozwala na szybszą edycję. Być może nie wiesz, że w Lightroomie można także dodawać do zdjęć sztuczny makijaż, co zwykle kojarzy się z Photoshopem. Klasyczne zmiany makijażu, jakie można wykonać, to dodanie różu na policzkach lub cienie na powiekach, ale tutaj zajmę się ustami. Narzędziem odpowiednim do tego zadania jest pędzel pędzel korekcyjny, znajdujący się na końcu paska narzędzi pod histogramem. Można również użyć skrótu klawiaturowego K, aby wybrać to narzędzie.

Stwórz preset

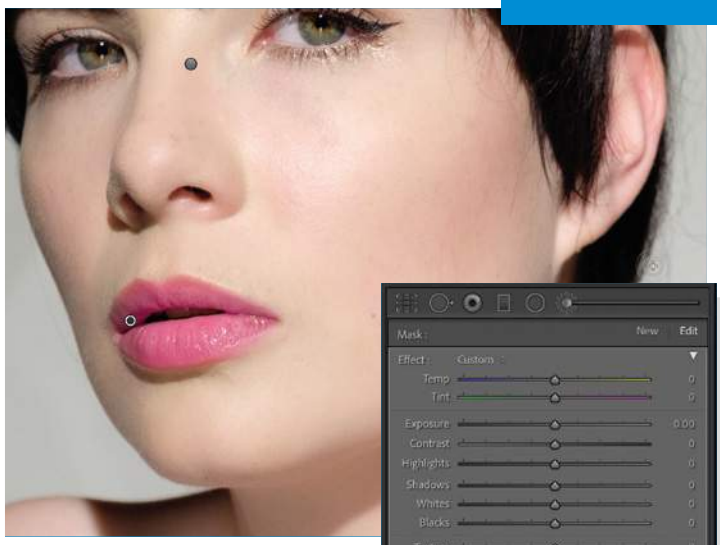
Aby zaoszczędzić czas przy wyborze kolorów, warto stworzyć własną paletę do makijażu. Po zakończeniu malowania ust i dopasowywania odcienia przejdź do menu rozwijanego Effects i wybierz opcję Save Current Settings As New Preset. Możesz dodać do nazwy słowo "Usta" jako przedrostek, aby ułatwić wyszukiwanie i sortowanie.

eprasa.pl 30f081cc2f

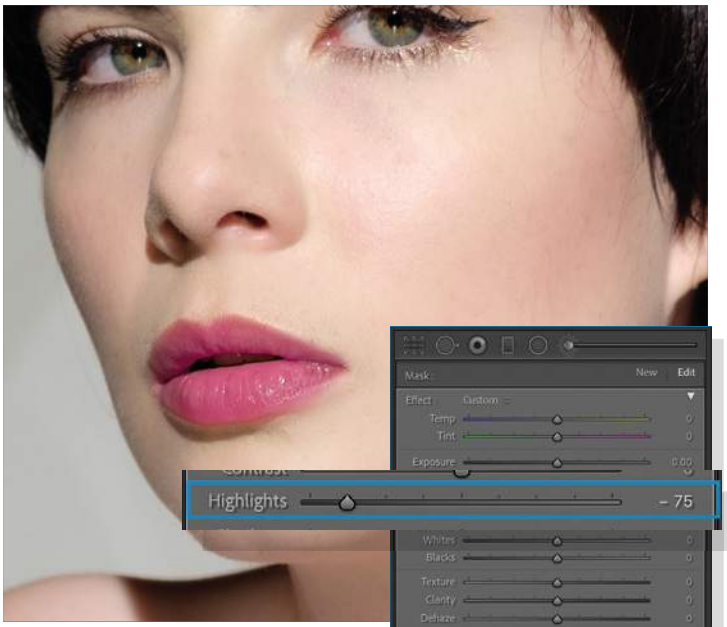
1 Pomaluj usta

Zacznij od zamalowania ust bez efektu. Naciśnij literę O, aby włączyć nakładkę maski, a następnie Shift+O, aby zmienić jej kolor na zielony. Dlaczego zielony? Cóż, odcień ust może być zbliżony do czerwonego, więc przy domyślnym czerwonym kolorze maski nie widać, gdzie jest ona prawidłowo umieszczona. Upewnij się, że włączona jest opcja Automatyczna maska, a Flow i Density mają wartość 100.

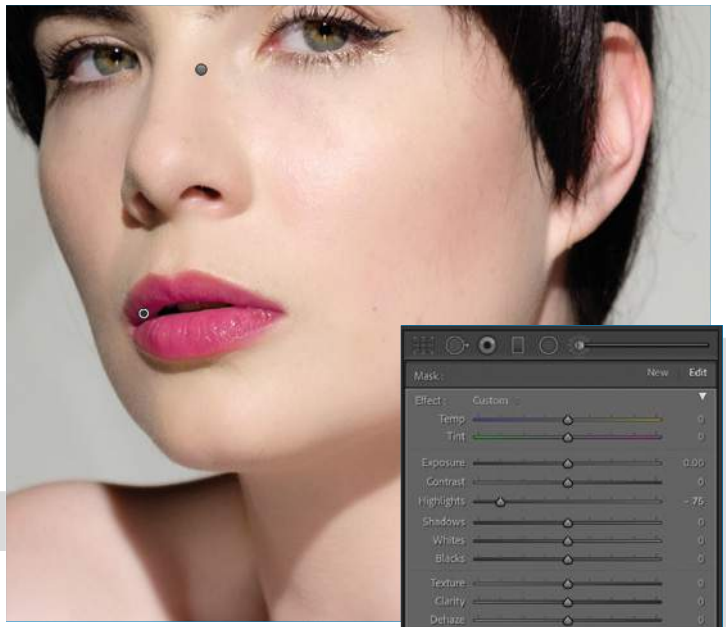
2 Wybierz kolor

Wyłącz maskę za pomocą przycisku O. Masz trzy możliwości zmiany kolorów: za pomocą suwaków Temperature/Tint, suwaka Hue lub użycie próbki Color swatch. Suwak Hue to dobry punkt wyjścia. Ustaw kolor bazowy za pomocą tego suwaka. U nas to -25.

3 Reguluj cień

Kolor można przyciemnić lub rozjaśnić za pomocą suwaka Exposure. Można także użyć opcji Highlights lub Shadows, które działają bardziej naturalnie. Ekspozycja będzie najlepszym wyborem, jeśli chcesz uzyskać ciemniejsze kolory w stylu gotyckim.

4 Wykończenie

Ostatnim krokiem jest określenie natężenia koloru ust. Służy do tego suwak Saturation (może być też Contrast). Możesz zastosować dowolną wartość, zarówno subtelną, jak i ekstremalną, choć warto robić to z wyczuciem. W tym przykładzie ustawiłem nasycenia na poziomie 40.

eprasa.pl 30f081cc2f

Jaka jest temperatura barwowa światła świecy?

Ile tak naprawdę wiesz o fotografii? Sprawdź swoją wiedzę w naszym comiesięcznym quizie!

Getty

1 **Ten fotograf jest sławny nie tylko z powodu zdjęć, które robi. Jest światowej sławy gwiazdą. Ale w jakiej dziedzinie?**

A Jest aktorem
B Jest piosenkarzem
C Jest piłkarzem
D Jest modelem

2 **Które z tych oznaczeń w świecie fotografii nie jest akronimem?**

A ASA
B DIN
C ISO
D APO

3 **W jakim obszarze wykorzystywana jest technologia Back Side Illumination?**

A Oświetleniu studyjnym
B Projektowaniu wizjerów
C Projektowaniu matryc
D Projektowaniu monitorów

4 **Który z wymienionych elementów nie jest suwakiem w Lightroomie?**

A Whites
B Blacks
C Greys
D Highlights

5 **Jaka jest temperatura barwowa światła świecy?**

A 6500 K
B 5000 K
C 3000 K
D 1850 K

6 **Jakie są natywne proporcje zdjęć wykonanych lustrzanką APS-C?**

A 4:3
B 3:2
C 3:4
D 16:9

7 **Jaki rodzaj aparatu przedstawia ten schemat?**

A Bezlusterkowiec
B Lustrzanka
C Aparat typu bridge
D Kompakt

8 **O ile stopni przysłony filtr ND1000 redukuje ilość światła?**

A 1
B 10
C 100
D 1000

9 **Jaki jest kolor dopełniający cyjan na kole barw RGB?**

A Niebieski
B Żółty
C Czerwony
D Zielony

10 **Która firma jest obecnie właścicielem marki Pentax?**

A Canon
B Yashica
C Noritsu
D Ricoh

Jak Ci poszło?

10 punktów Jesteś fotograficznym omnibusem!
8–9 punktów Fantastycznie, jesteś prawdziwym mądralą
6–7 punktów Uzyskałeś naprawdę dobry wynik
4–5 punktów Nieźle, ale nie zachwycająco
2–3 punkty Zachowamy Twój wynik w tajemnicy
0–1 punkt Kompletna porażka

ODPOWIEDZI 1.B, 2.D, 3.C, 4.C, 5.D, 6.B, 7.A, 8.B, 9.C, 10.D

eprasa.pl 30f081cc2f

140 STRON PRAKTYCZNYCH PORAD I FACHOWYCH PODPOWIEDZI

PRZESYŁKA GRATIS

PRZEJRZYJ CAŁE WYDANIE ON-LINE I ZAMÓW NA ULUBIONYKIOSK.PL

fotopolis PODCAST

POSŁUCHAJ!

_ Rozmowy
_ Tech Stories
_ Nasi goście

Spotify
Google Podcasts
Apple Podcasts

eprasa.pl 30f081cc2f